

ERNEST WOOD

A HÉT SUGÁR

**Fordította: Solymos Béláné és
Szabari János, 2004.**

MAGYAR TEOZÓFIAI TÁRSULAT

Bevezetés

Blavatskyné *A Titkos Tanítás* című művéből ismerhette meg először a modern világ „A hét sugár” kifejezést. Abból a megállapításból indult ki, amely szerint a világon minden dolog és lény – az értelem és az anyag minden formája – hét alapvető ösztönző indíték kombinációjából ered. Azt képviselte, hogy az egész világ anyaga vagy alapja – akár objektív, akár szubjektív – „szellemi”, ami gyakorlatias és realista emberek számára azt jelenti, hogy „valami, ami a gondolaton túl van”.

Tudjuk, hogy a gondolat először a test kiszolgálójaként alakul ki, később pedig az elme örömeinek szolgálatát végzi, beleértve a megértés, a szeretet, a teljesítőképesség érzésének és az önbecsülésnek élvezeteit. A harmadik lépést az jelzi, amikor azt mondjuk, hogy a szellem szolgálatává válik, amikor fogékonnyá és engedelmessé válik olyan „felülről” érkező impulzusok számára, amelyek semmiképpen sem saját korábbi tapasztalataiból születtek, vagy azok által árnyaltak.

A „szellem, lélek és test” régi kifejezés nagyon jól illik ehhez a szemléletmódhoz, ha úgy tekintjük, hogy a lélek jelenti az elmét a maga teljességében, valamennyi gondolatával, érzésével és akaratával, az emberi szellemen pedig valami azon túlit értünk, ami teljesen megfoghatatlan az elme és test szempontjából, de szükséges létezésükhöz és kölcsönhatásukhoz.

Az az állítás, hogy az „életimpulzusnak” hét sugara vagy alapvető és megkülönböztethető eleme létezik, legjobb esetben is csak óriási általánosítás lenne. Felmerül tehát a kérdés: „Mi a legjobb mód annak bizonyítására, hogy ez az általánosítás vajon igaz-e, vagy sem?” Erre a válasz: „A puding próbája az evés.” Figyeljük meg, hogy „működik-e” és „kifizetődik-e”, legalábbis az emberi élet területén.

Mindazok a tudományos ismeretek, amelyek olyan tényekkel kapcsolatosak, amik túl vannak közvetlen érzékelésünk határain, elméletként indultak. Az ilyen elméleteket próba alá vetjük gyakorlati életünk folyamán. Ha minden körülmény között működnek, akkor elfogadjuk igaznak az érintett területeken, és olyan mértékben alkalmazzuk életünkben, amennyire csak lehetséges. Ez az, amit mindig, minden kérdésben teszünk, legyen az kicsi vagy nagy.

Kétségtelenül ugyanezt a módszert kell követnünk, ha azzal az állítással találjuk szembe magunkat, hogy hét sugár, vagy – ahogy gyakran kifejezzük – hét embertípus létezik. Emberek ezrei – akik elolvasták ezt a könyvet, amely korábbi kiadásai alapján már több mint egy negyed évszázada népszerűvé vált –, úgy találták, hogy a sugarak tanulmányozása segítette őket abban, hogy pályaválasztási vagy szakmai útmutatást kapjanak a legszélesebb és legteljesebb értelemben. Nagyon tiszta képet nyújt az emberi életről és annak problémáiról, és ezáltal megnyitja az utat képességeink értelmesebb felhasználásához. A sétálás tevékenységének felét – amint jól tudjuk – a látás teszi ki, és csak a felét a lábak munkája; ugyanez igaz *valamennyi* emberi cselekvésre: fele a tudás és fele a dolog megtétele. A sugarakkal kapcsolatos tudás csak segítség.

Gyakran jegyzi meg, hogy egy hatalmas világ kicsiny teremtményei vagyunk. Egyénileg kicsi a mozgásterünk. Csak minőségileg, és nem mennyiségileg lehetünk nagyok. Nem tökéletesen nyilvánvaló-e ez egy percnyi gondolkodás után? Vajon nem vagyunk-e a „milliónyi játszma csarnokában”, mindegyikünk egy asztal vagy sakktábla előtt ülve, anyagi téren egyszer nyerünk, máskor veszünk, de szellemileg mindig nyerünk, mind a megnyert mind az elvesztett játszmákból, feltéve, hogy erőfeszítést tettünk a nyerésért? Az is öröndetes igazság, hogy nagy *mennyiségű* életet nem várnak el tőlünk, ez az esetek többségében kellemetlen beavatkozás lenne társaink életébe.

Ilyen tudás birtokában abban a helyzetben vagyunk, hogy választhatunk: ebben az életünkben, illetve ami hátravan belőle – legyen az akár csak egy nap – milyen játszmákat fogunk játszani. Ilyen elhatározottsággal a gyakorlati életben hamarosan tudomást szerzünk a szellemi tapasztalás fénysugarairól – képességeink megerősödéséről, értelmi képességünk megvilágosodásáról, szeretetünk finomodásáról, és az ajtó kitárulásáról egy olyan jövő felé, ami a múlttal nem hasonlítható össze.

A „hét sugár” kifejezés elsősorban életünk élet-oldalára vonatkozik. Felismertük, hogy ez az, ahol fénysugarunk található, habár az sötétség az eljövendőhöz képest. Tudatosságunk mindenkor sokkal fontosabb, mint körülményeink. Nem sokat számít, hogy arany labdákkal vagy a parti kavicssokkal zsonglőrködünk-e. Tudatosságunk állapota azonban életbevágóan fontos. Valaki azt mondja: „Szeretem az almás lepényt, vagy talán a mangót,” de amit valóban élvez, az nem a lepény vagy a mangó, mégcsak nem is ízük, hanem a lepény vagy a mangó ízének *tudata*.

Természetesen közismert, hogy az almás lepény és a mangó – minden anyagi dolog és érzet – nagyon fontos; hogy egy tárgyas világ, ami mindig gondokat okoz, ami mindig ellenáll bizonyos mértékben vágyunknak, gondolatunknak és akaratunknak, szükséges ahhoz a fajta tudatossághoz, amit jelenleg élvezünk, mondhatni, hogy átítatva és átmosva az elme hármas tapasztalásával. Várunk valami többet, és minden bizonnyal el is jön, de bekövetkezése csak megvalósítással lehetséges, nem pedig bármilyen típusú fizikai, érzelmi vagy mentális öngyilkossággal.

Ebben a tanulmányban a kis dolgok fontossága nyilvánvalóvá válik. „Csináljuk jól!” – ez lesz a jelszó, még ha csak egy gombostű felszedéséről vagy egy toll letételéről van is szó. Sőt, nem arról van szó, hogy „Csináljuk jól, mert ezzel valósítjuk meg a célt,” – hanem mert örömet lelünk a cselekvésben. Ezt bárki hamarosan észreveheti, amint abbahagyja a pusztán cél érdekében történő cselekvést, és ehelyett a jelen pillanatot helyesen értékelve látja el teendőjét. Ebben az összefüggésben ez a gondolat engem Emerson: „Tegnap, Holnap, Ma” (Heri, Cras, Hodie) című rövid versére emlékeztet:

Ragyogóként tündökölt az elmúlt korszak, az eljövendő reménytelinek látszik,
A Ma észrevétlen sikkad el közöttük:
Jövő vagy Múlt, gazdagabb titkot nem tartogat,
Ó, zord Jelen! Mint, amit kebled rejt.

Bármilyen hátsó gondolat elronthatja a pillanatot, és meggátolhatja a felismerést.

„Ha hét sugár vagy típus létezik, és ha mindegyikünk leginkább ezek egyikéhez tartozik, és életútját ennek megfelelően irányítja, nem vezet-e ez beszűküléshez vagy túlzott szakosodáshoz?” Gyakran teszik fel ezt a kérdést. „Nem, ha megértjük a helyzetet.” – válaszoljuk. Mind a hét sugár állandóan jelen van mindenkiben, de minden emberben az egyikük a csoport vezetője, vagy a testület elnöke, a másik hat pedig eköré gyűlik, és saját meghatározott képességét használja ahhoz, hogy segítse a vezető sugár rendeltetését betölteni. A középiskolai oktatással történő összehasonlítás segíthet ennek megértésében. Úgy hiszem, az az ideális, ha a tanulók az idő felét az érdeklődésüknek megfelelő tanulmányoknak szentelik, a másik felét pedig az általános műveltséget biztosító tantárgyakra fordítják.

Az embernek saját sugara adja élete fő hajtóerejét, az határozza meg, hol van boldogsága, és a kulcsot döntéseihez. Mekkora különbség van egy macska és egy kutya örömei és élete között! Ugyanez a helyzet a különböző emberi lények esetében is. Különböző féle dolgoknak és jó cselekedeteknek örülünk. Hozzá kell tennünk, hogy a sugár ösztönzéseiben csak jóság van.

Bennünk, emberi lények természetében benne van, hogy válaszoljunk a jó dolgokra. Jóságra születünk, ahogyan a szikrák felfelé repülnek. Ez az oka annak, hogy minden emberben találunk a jóság *bizonyos fajtájára* viszontválaszt. Ha néha az ember megveti a jóságot, ettől még nem sérül meg a szabály, mivel az a személy, aki így tesz, abban a félreértésben van, hogy az adott jóság szemben áll egy más fajta, általa csodált jósággal. Ezért élvezik a gyerekek a gonosztevők hőstetteit a képregényekben. Férfiasságot látnak benne, amire önkéntelenül törekszenek. Végül azonban minden ugyanannak a célnak az elérése felé halad. Amikor az ellenkező tulajdonságok – mint a szelídség – nevetségesnek számítanak, az ember felismeri, hogy nagyfokú szellemi szabadságra, bátorságra, férfiasságra van szükség ahhoz, hogy valaki ilyenné váljon.

Ami a rosszat illeti, természetünkhöz tartozik, hogy megszüntessük. Ifjúkoromból emlékszem, hogy milyen hatással volt rám egy beszámoló, amit Seneca, a római filozófus, műveiben talál-

tam, amelyben kiállt egy közönséges tolvaj mellett, ösztönös jóságot tulajdonítva neki, mivel az sokkal szívesebben szerezne meg becsületesen a sóvárgott tárgyat, mint becstelenül. Nem tudott vonzerjének ellenállni, így elbukott, nem azért, mert el *akart* bukni, hacsak esetleg nem büszke ügyességére a lopásban, amit végül is jó dolognak tarthatnánk, ha dicséretre méltó cél érdekében alkalmazta volna. „Ne vigy minket a kísértésbe!” – jó pszichológia.

Megjegyzendő, hogy esetenként „típusokat” említék „sugarak” helyett. A sugarak, mint típusok vagy csoportok jelennek meg, így teljesen jogos a hét embertípusról beszélni. Mégsem lenne helyes úgy tekinteni egy emberre, mint aki egy típust vagy sugarat jelenít meg, hacsak ezt nem bizonyos értelemben tesszük. Sok ember nagyon passzív vagy negatív adott körülmények között. Állapotuk vizsgálata azt mutatja, hogy csak testi örömök hajszolása, vagy lehetséges testi fájdalmak elkerülése érdekli őket. Ezt az ember elemi vagy gyermekkori állapotának nevezhetjük, akármilyen korú testtel rendelkezik is.

A következő csoportot bizonyos fajtájú érzelmi vagy mentális élvezet érdekli, törekvés a tudásra, szeretete tárgyának, vagy valamilyen képességnek megszerzése, ami a politika, kereskedelem, művészet vagy vallás területén jut kifejeződésre. Az ilyen személyekben van kezdeményező képesség. Amikor megjelenik ez a fajta emberi kezdeményező képesség, ekkor a típus vagy sugár a lehető legtisztábban nyilvánul meg.

A sugarak ismeretéből nyerhető legfőbb előny azzal érhető el, ha az ember elsősorban saját életének anyagi és pszichológiai jellegű problémáinak megoldására alkalmazza ezt a tudást. Természetesen, a téma iránti elméleti érdeklődés is hasznos. Az ember szeretné ezt a témát is az iskolai és egyetemi pszichológiai tantárgyak között megtalálni. De ha a kérdést nem csupán elméletben vizsgáljuk, hanem alkalmazzuk is, nagyobb a nyereség, mivel érzelmileg, akaratilag és gondolatilag is foglalkozunk vele. Nem képzelhető el, hogy e tudás alkalmazásakor cél lehet a személyes teljesítmény vagy nagyság büszkeségének öröme. A dolog sokkal gyakorlatiasabb és jelentősebb ennél. A cél ésszerűen és nem vaktában élni, harmonikus kapcsolatba kerülni a világ dolgaival, lényével, és az ember saját valódi életútjával.

Blavatskyné úgy mondta nekünk, hogy az ő tanítói keletiek voltak, tele buddhista és brahmani tanításokkal, jól ismerve irodalmukat és szaknyelvüket, így ő követte szóhasználatukat, ugyanezt teszem én is ebben a könyvben. Nem látok okot arra, hogy megváltoztassam ezt a gyakorlatot, mivel jól tudom, hogy az élet alapelvei és tényei a világ minden részén ugyanazok. Azzal is tisztában vagyok, hogy az olvasók pedig, akiknek ez a munka valószínűleg hasznára válik, mentesek vallási és faji előítéletektől, és inkább maga a téma érdekli őket, mint azok a személyek, akik ismertetik vagy formába öntik.

ERNEST WOOD

TARTALOM

Előszó
Bevezetés

I. RÉSZ A SUGARAK FORRÁSA

- I. A fényoszlop
- II. A Tudat
- III. Gondolaterő
- IV. Szereteterő
- V. Akaraterő
- VI. Anyag, energia és törvény
- VII. Az isteni és az anyagi
- VIII. Harmónia
- IX. A hét princípium
- X. Kölcsönös kapcsolatok

II. RÉSZ A HÉT SUGÁR

- XI. Az első sugár
- XII. A második sugár
- XIII. A harmadik sugár
- XIV. A negyedik sugár
- XV. Az ötödik sugár
- XVI. A hatodik sugár
- XVII. A hetedik sugár
- XVIII. Egy Mester táblázata

III. RÉSZ A SUGARAK ISMERETÉNEK NAGY ELŐNYE ÉS VESZÉLYE

- XIX. Saját sugarunk
- XIX. Veszély nélküli haladás
- XX. Az önmegvalósítás szintjei
- A könyvben előforduló legfontosabb szanszkrit kifejezések magyarázatos szójegyzéke
- Ernest Wood

I. RÉSZ A SUGARAK FORRÁSA

Hét Erő van az emberben, és az egész Természetben.

A Titokzatos [Nap] valódi alkotója az Anya-szubsztancia középpontja. Ez minden élő és létező Erő szíve és öntőformája Nap-világegyetemünkben. A Mag az, ahonnan minden Erő a ciklikus útjára kiárad, ez hozza mozgásba az atomokat, hogy rendeltetésszerű feladataikat ellássák, és a Középpontot, amelyben újra találkoznak hetedik esszenciájukban minden tizenegyedik évben. Aki ezt nekünk elmondja, látta a Napot, nevesd ki, mintha azt mondta volna, hogy valójában a Nap mozog naponkénti pályáján.

A hetes természet következtében az ősök azt mondják a Napról, hogy olyan, mint akit hét ló hajt, amint a Védák verseiben áll, vagy akár azt is, hogy azonos a hét Gana-val (a létezés osztályai) körpályáján, amiktől különbözik, és ez tényleg így van, és azt is mondják, hogy Hét Sugara van, és valóban van is...

A Hét Lény a Napban a Hét Szent Egy, akik önmagukból születtek az Anya-szubsztancia öntőformájában bennrejlő erőtől. Ők küldik ki a Sugaraknak nevezett a hét legfőbb erőt, amelyek a Pralaya kezdetén hét új Nappá összpontosulnak a következő Manvantara idejére. Azt az energiát, amelyből ők megszületnek a tudatos létezésbe minden Napban, sokan Vishnu-nak nevezik, ami az Abszolút Lélegzete.

Okkult Aforizmák, idézve a Titkos Tanításban

I. FEJEZET

A FÉNYOSZLOP

Nem látom megkerülhetőnek, hogy ennek a könyvnek a megírása, és a Sugarakkal kapcsolatos – reményeim szerint – világos fogalmak ismertetése során ne tegyek említést meglehetősen elvont jellegű dolgokról, köztük elsősorban Isten vagy Brahman egyetemességéről, ami bizonyos tekintetben látókörünkön túl van, valahol messze, magasabb síkon létezve. Tény az, hogy a Sachchidānanda Brahman¹ itt és most jelen van, előttünk és velünk van minden nap. Elemezzük tapasztalataink egész világát, és úgy találjuk, hogy az három részből tevődik össze: először is létezik mindenféle tárgyak nagy tömege, ami anyagi jellegű minden síkon, legyen az bármilyen magas sík is, másodszor létezik a különböző szintre fejlődött tudatossággal rendelkező élőlények hatalmas mennyisége, harmadszor pedig vagyunk mi magunk. E három közül az első a sat, a létezés világa, a második a chit, a tudat, a harmadik pedig az ānanda, a boldogság, a valódi én. Az „élni akarás” jelenti az akaratot ennek az örömmnek a birtoklására.

Ezt az akarást jobban megértjük, ha visszaemlékszünk a nagy fényoszlop történetére. A nagy lény, Nârâyana, Vishnu, az Univerzum lelke és élete, az ezerszemű és mindentudó, pihent fekhelyén, a nagy kígyó, Sesha vagy Ananta, a végtelen idő, teste összetekeredve feküdt a tér vizein, mert ez a létezés éjszakája volt. Ekkor Brahmâ, a létezés világának nagy teremtője, akit sat-nak hívnak, oda ment hozzá, kezével megérintette, és így szólt: „Ki vagy te?” Ezután vita támadt kettőjük között arról, hogy melyikük a nagyobb, és mialatt a vita zajlott, azzal fenyegetvén, hogy hevessé válik, megjelent előttük egy hatalmas tűz- és fényoszlop, páratlan és leírhatatlan, ami annyira meglepte a vitalkozókat, hogy megfélemltek vitájukról, és megegyeztek, hogy megkeresik ennek a csodálatos dolognak a végét. Vishnu lefelé ereszkedett ezer esztendeig, de nem találta alapját, Brahmâ felfelé re-

¹ A Brahman szó semleges nemű főnév, Shiva, Vishnu és Brahmâ teljes hármasságának kifejezésére alkalmazzák, de a Brahmâ hímnemű főnév, a hármasság harmadik tagja.

pült ezer esztendeig, de nem találta tetejét, és mindketten összezavarodva tértek vissza. Ekkor Shiva, akinek természete ânanda, eléjük állt, és elmagyarázta, hogy ők ketten egyek legfőbb urukban, a fényoszlopban, aki három az egyben, és hogy az elkövetkező korszakban Brahmâ meg fog születni Vishnu-tól, és Vishnu gondját fogja viselni mindaddig, amíg végül mindkettőjüknek ismét találkozniuk kell legfőbb urukkal.

Az emberek néha azt gondolják, hogy ha felfelé haladnak, megtalálhatják Istent, de az az igazság, hogy még ha le is ereszkednek jelenlegi állapotuk alá, és ezer éven át keresik, akkor sem találják az Ő végét. Ez nem azt jelenti, hogy ő itt van, de láthatatlan és megismerhetetlen számunkra. Ő itt van láthatóan és megismerhetően, mivel a világ, amit látunk szemeinkkel, az az Ő sat-ja, és a tudat, ami által tudunk, az az Ő chit-je, az én pedig, amit lehetetlen nem tudomásul vennünk, az Ő ânandá-ja. Mindannyian abban a fényoszlopban vagyunk, függetlenül attól, hogy a létezés terében hová kerülünk, vagy a tudat idejének melyik szintjét foglaljuk el.

Senki soha nem menekülhet ki ebből a hármas valóságból: nem mondhatjuk, hogy „Nem vagyok”, azt sem, hogy „Nem vagyok tudatos”; végül azt sem tehetjük meg, hogy ne a létezés külső világára alapozzuk tudásunkat. Legyen bár millió világ a világokon belül, millió lény a lényeken belül, sat, chit és ânanda mindenütt jelen van, és mindenütt az egyben. Azok a dolgok, amelyeket látunk, érintünk, ízlelünk, szagolunk és hallunk sat-ok, valóságos létezők, és a létezés e birodalmában egyikünk sem menekülhet el abból, amin minden alapul, az érzékszerveink bizonyossága elől, még akkor sem, ha tisztánlátásunk a fényoszlop valamennyi lehetséges síkjára kiterjedhet.

Isten a Mindenség, a Sachchidânanda Brahman, nem három valóság – sat, chit, ânanda – öszszetételéből áll, hanem AZ² árasztja ki magát a térbe és az időbe, aminek során megnyilvánulásnak nevezik, ahol és amikor a sat és chit tulajdonságai működésbe lépnek, titokzatos ciklikus változások közepette, ami az örök legfelső lény életében zajlanak.

Mi az anyag és tudat ilyen kettős világában élünk, a nagy passzív és aktív princípiumokéban. A *Bhagavad-Gîtâ* hetedik fejezetében Shrî Krishna ezt mondja: „A föld, a víz, a tűz, a levegő, az éter, az elme (manasz), az értelem (buddhi) és az én-tudat (ahamkâra) – ez a nyolcas felosztása természetemnek”.³ Az utóbbi szó, a prakriti, amit hol „anyagnak”, hol „természetnek” fordítanak, de a megnyilvánulás fejezi ki fogalmát, mivel a szó a „kri” szótőből ered, „csinálni vagy tenni”, a „pra” előljárószóval, ami azt jelenti: előre. Meglephet néhány tanulmányozót az a furcsa dolog, hogy ezt a nyolcas megnyilvánulást együtt kell említeni, mintha egy osztályt alkotnának, és hogy a következő verssorban ez áll: „Az én alsóbbrendű megnyilvánulásom”. Jó oka van ennek, mivel, habár egy osztályba tartoznak, azon belül két alosztályba, amelyeket az első öt, illetve a maradék három alkotja. Az első öt szó nevezi meg az emberi fejlődés öt síkját, – a föld a fizikai sík, a víz az asztrális, a tűz a mentális, a levegő a buddhikus az éteri pedig az átmikus vagy nirvânai sík. Az a szanszkrit szó, amit itt éternek fordítottak, az âkâsha, és ezt tekintjük megfontolás alapján az öt sík gyökérszavának. Ez az öt sík jelenlegi vizsgálódásunk célja, ha szabad így kifejeznem, mint egy olyan világ, amelynek anyagsűrűségében öt szint vagy fokozat létezik; most eltekintünk azoktól a lépcsőfokoktól, amelyek ezeket a sűrűségi szinteket alkotják, és az egészre, mint egyetlen világra gondolunk, észrevehetetlenül egyik árnyalatról a másikra lépve lefelé, a legmagasabb ponttól a legalacsonyabbig.

Az „Én megnyilvánulásom” fennmaradó három osztálya a manasz, a buddhi és az ahamkâra. Ez a teozófusok által jól ismert átma-buddhi-manasz. Ez a tudat három adottsága vagy képessége. Az ahamkâra szó szerint azt jelenti „Én-csináló”, és megegyezik a teozófiai átma fogalommal. A manasz az a képesség, aminek segítségével a tudat megismeri a világ anyagi oldalát; a buddhi az, amelynek segítségével tudomást szerez az abban a világban található tudatokról, az ahamkâra vagy átma pedig az, amivel egyéni jelleget ad ezeknek a tapasztalatoknak, így valamennyiünk számára megteremti az „én világot”, az „én tudatomat”. Ez utóbbi képesség tudja, hogy egyetlen Én nyilvánul meg ezer-nyi, milliónyi látszólagos én-ben.

² Itt egy új névmásra van szükségünk. Angol írók régóta érzik egy olyan névmás szükségességét, ami kifejezi mind a him- mind a nőnemet is egyes számban, de itt olyat szeretnénk, ami még a semlegesnemet is magában foglalja.

³ A Bhagavad Gîtâ részleteit a Magyar Teozófiai Társulat 1996-os kiadásából idézzük. – A fordító

Amikor Shrí Krishna a tudatot és az anyagot ugyanabba az osztályba sorolja, nem kelti azt a látszatot, hogy a tudat bármilyen módon felsőbbrendű az anyagnál, vagy felette áll. Nem szabad azt gondolnunk, hogy a tudat egy ötszörös világban nyilvánul meg, ami fölötté áll ennek a világnak, anyag és tudat egyenlő partnerek, egy megnyilvánulás két aspektusa. Nem úgy van, hogy az élet vagy a tudat felülről nyilvánul meg az anyagi világban a képesség különböző szintjeivel. A világ éppen annyira az élet világa, mint az anyagé; a kettő összekeveredik, és egészében egyenlő mértékben.

Ennek megértéséhez gondoljuk végig a következőket. A világ fizikai szintjén úgy tűnik, hogy egy anyagi világban élünk. Az anyag annyira nyilvánvaló, annyira szembeűnő, annyira domináns és annyira mindig jelenlűvő, hogy némi nehézségűnk támad abban, hogy egyáltalán felismerjűk bármilyen élet létezését ezen a síkon, sőt még akkor is, amikor csak szikráit vagy részleteit látjuk meg az emberekben, állatokban és más lényekben megtestesűlve. Nagyon úgy látszik, mint egy hatalmas anyagi világ, amibe az élet egy picinyke darabja testesűl meg. Amikor az ember belép az asztrális világba, ettől eltérő állapotot talál, az anyag lényegesen kevésbé uralkodó, az élet kissé nyilvánvalóbb, a tudat erői nagyobb befolyással bírnak, az anyag korlátozásai pedig kevésbé merevek, gátlók és ellenszegűlők. A következű, az alsóbb mentális síkon az élet még jelentűsebb mértékű, az anyag pedig még kevésbé uralkodó jellegű. Így a három sík, a fizikai, asztrális és alsóbb mentális olyan birodalmat alkot, amiről azt mondhatjuk, hogy több benne az anyag, mint az élet.

Most pedig fordítsuk figyelműnket az öt sík közül a legmagasabb felé. Itt a körűlmények pontosan fordítottak, mint a fizikai világban levű síkok esetében. Ez a tudat erűinek hatalmas tengere. Itt éppolyan nehéz anyagot találni, mint a fizikai síkon tudatra bukkanni. Hasonlóképpen, a buddhikus síkról elmondhatjuk, hogy ellentétes körűlményekkel rendelkezik, mint amilyenek az asztrális síkon uralkodnak, és a felsóbb mentális síkról is elmondható ugyanez az alsóbb mentális síkhoz képest.

Tegyűk fel, hogy valamilyen másík létállapotból egy látogató belép a mi ötrétegű megnyilvánulási területűnkre. Ha történetesen a fizikai síkon lép be, úgy írná le, mint egy anyagi világot, amelyben léteznek életelemek, a tudat központjai, viszont ha a legmagasabb szinten lépne érintkezésbe világűnkkel, akkor a tudat világának nevezné, amelyben léteznek bizonyos anyagi elemek.

Ezeket az alkotóelemeket a következű ábra mutatja be:

ISTEN AZ UNIVERZUM				
BRAHMÂ: SAT (A tárgyak világa: föld, víz, tűz, levegő, éter)		VISHNU: CHIT (A tudat világa: atma, buddhi, manasz)		SHIVA: ANANDA (Az Én, a valódi élet)
A HÉT ALKOTÓELEM				
Sattva (természeti törvény) 5		Ichchhâ (Âtmâ) 1		Mâyâ jelképezi 4
Rajas (természeti energia) 6		Jnâna (Buddhi) 2		
Tamas (anyag) 7		Kriyâ (Manasz) 3		

II. FEJEZET

A TUDAT

A hindu és teozófiai könyvekben az ichchhâ, jnâna és kriyâ fogalmakat a tudat három alapvető összetevőjére alkalmazzák. Ezeket a kifejezéseket általában meglehetősen pontosan fordítják akaratra, bölcsességnek és tevékenységnek, de e szavak jelentősége ebben az összefüggésben *nem* érthető, hacsak világosan meg nem értjük, hogy azok a tudat állapotaira utalnak, és semmi másra.

A tudat három állapota kapcsolja össze az ezekkel rendelkező lényt a három hatalmas világgal – ichchhâ vagyis az akarat az Énnel, jnâna vagyis a bölcsesség magával a tudat világával, és kriyâ vagyis a tevékenység a dolgok vagy a létezés világával. Ezért jnâna a tudat leglényegesebb alkotóeleme.

Amikor megértjük e három állapot a nagy működési terét, felismerjük a magyar elnevezések pontatlanságát, amelyek alapján véve főként mindegyiknek a pozitív vagy kifelé ható aspektusára irányítják a figyelmet. A tudat mindig kettős, részben felfogó vagy tudó, részben cselekvő és befolyásoló, vagy más szavakkal: képességekkel és erővel rendelkező. A három állapotának mindegyike képesség is és erő is.

Ichchhâ tudatosságunk Én-ünkről, és ez egyben erő is, ami az akarat. Jnâna tudatosságunk másokról, és egyben erő is, ami a szeretet. Kriyâ pedig tudatosságunk a dolgokról, és egyben erő is, ami a gondolat.

A tudat soha, egyik síkon sem látható a tisztánlátás semmilyen fajtájával, csak a létezés látható, a tudat viszont megtapasztalható, és természetesen meg is tapasztalja minden tudatos lény. Vegyük észre, hogy bármilyen ragyogó is lehet egy jivâmâ vagyis az élő személyiség aspektusa a dolgok viszonylagossága közepette a magasabb síkokon, az még mindig a dolgok világához, vagyis sathoz tartozik. Megismétlem: a tudat semmikor és semelyik síkon nem szorul a sath korlátjai közé, vagy másként fejezve ki ugyanazt aényt, ahhoz, hogy egyik helyről eljusson a másikra, nem szükséges közbeeső térközöket átszelnie. Csak az időt szeli át. Például, ha azt kérném Öntől, hogy sétáljon egyik helyről a másikra, és miután megtette, megkérdezném: „Mit tett? Mozgott?” – a következő választ kellene várnom: „Nem, nem mozgottam.” Ha tovább erőltetném a kérdezősködést: „Akkor hát mit csinált?”, a következő válasza kellene várnom: „Gondolkodtam, érzékeltem a test mozgását.”

Csak az érzékekkel történő észlelés következménye, hogy az emberi lények ismerik saját testük mozgását és helyzetét. Ha a vonaton egy hálókocsi ágyán alszunk, a vonat pedig simán megy, először nem tudjuk megmondani, hogy fejünk vagy lábunk irányában haladunk-e. Azonban ha felhúzzuk a sötétítőt, és megfigyeljük a fényeket és a homályos tárgyak elsuhanását, akkor először *következtetünk* arra, hogy fej irányában haladunk, majd átadja a testnek a mozgás feltételezett érzékelését az adott irányban.

Amikor megértjük és emlékezetünkbe vessük a tér-korlátoktól mentes szabadságot, amit a tudat élvez, akkor lehetséges pontos fogalmakat alkotnunk az akarat, bölcsesség és tevékenység, mint tudatos műveletek természetéről.

CHIT VAGY TUDAT		
FORMÁJA	TUDOMÁSA VAN	MŰKÖDIK, MINT
Ichchhâ	Én	Akarat-erő
Jnânâ	Mások	Szeretet-erő
Kriyâ	Dolgok vagy tárgyak	Gondolat-erő

Amikor az emberek Istenről beszélnek, rendszerint nem az Egyetemes Istenségre gondolnak, akiről én beszéltem, hanem elképzelnék valakit, aki naprendszerünk legfelsőbb tudata. Ő egy tudat, és mi mindannyian benne, az ő részei vagyunk, nem úgy, hogy szét van osztva közöttünk, hanem

részesedünk benne Vele együtt. Az a hatalmas tudat, akit a teozófusok Nap-Logosznak neveznek, nyilvánítja ki az akarat, bölcsesség és tevékenység hármas képességét. Lényegét tekintve ő Vishnu, de akarata Shivával, tevékenysége pedig Brahmával hozza összeköttetésbe. Analógia alapján Vishnu ezen aspektusait ugyancsak Shivának, Vishnunak és Brahmának hívják. Habár ezek a megszemélyesítések félrevezetőek, mégis megemlítem, mivel szeretném elmesélni Vishnu világa teremtésének történetét.

Először Brahmâ áradt ki, hogy teremtő erejét vagy isteni tevékenységét gyakorolja. Részletesen elmondják a könyvekben, hogy az emberek megértsék, hogy Ő meditációban ülve végezte feladatát, és ahogy meditált, a világok alakot öltöttek az Ő gondolatereje hatására. Ez volt az ő *tevékenysége*. Vishnu volt az, aki ezután belépett az anyagi világba, és élettel töltötte meg azt, Shiva pedig az Ő erejével az, ami az Én, aki legfelső létezéseként volt jelen.

A valódi Brahmâ kívül áll a tudaton, ez a Brahmâ viszont nem, mivel csupán megszemélyesítője a Nap-Logosznak kriyâ-jának. Csak azért mesélem el ezt a történetet, hogy bemutassam, hogy a teremtő tevékenység nem kézzel vagy lábbal végzett cselekvés volt a térben, hanem az, amit mi gondolatnak hívunk. A sat világában a tér anyagát a kriyâ ereje érinti meg, és annak hatására ölt alakot.

AZ EGYETEMES ISTENSÉG				
BRAHMÂ (Létezés)	VISHNU (Tudat)			SHIVA (Boldogság)
	NAP-LOGOSZ			
	Másodlagos Brahmâ (Nap-Kriyâ)	Másodlagos Vishnu (Nap-Jnâna)	Másodlagos Shiva (Nap-Ichchha)	

III. FEJEZET GONDOLATERŐ

Ami Vishnu tudatának három képességéről igaz, az bármelyik emberére is igaz, mivel valamennyi képességünk része ennek a hatalmas tudatnak, mint ahogyan testünk anyaga tulajdonságai-
val együtt az anyagi létezés nagy tengeréből származnak. A *gondolat* az minden emberben, ami *emberként* a *tevékenységét* jelenti. Ez a tevékenység kettős, akár az egyetemes, akár a látszólag egyéni létezést nézzük. (1) A megkülönböztetés képessége az, ami minden érzékelés mögött áll. Egyetlen ember sem érzékel passzívan. Nem létezik olyan dolog, mint tudati változások passzív érzékelése, és minden érzékelés leginkább ahhoz hasonló, mintha kinéznénk egy ablakon, hogy meglássuk, mi halad el előttünk. A világ dolgai soha senkinek a tudatában nem bukkannak fel. Azonban a tudat, amikor aktív, megnyitja magát a dolgok érzékelésére, és így – ha nagyon körültekintőek vagyunk – nevezhetjük ezt negatív aspektusnak. (2) Ugyanakkor pozitív módon is működik úgy, hogy minden gondolat magában hordozza azt a hatalmat a dolgok fölött, amit a Nap-Brahmâ gondolata használt fel kezdetben. Ez az igazság a tudat tevékenységéről, ami eltérő az anyag működésétől, megoldja a cselekvés és nem-cselekvés problémáját, ami oly sok *Bhagavad-Gîtâ* tanulmányozót összezavar.

A nyugati világban a legteljesebb zavar van azzal kapcsolatban, hogy milyen kapcsolat van az akarat és a vágy között, és sok vita folyik arról, hogy melyik működteti a testet, és okozza cselekvéseit a világban. Erre a kérdésre az a válasz, hogy sem az akarat, sem a vágy közvetlenül nem működteti a testet. A gondolat, vagyis a kriyâ az egyedüli erő, amelyik kapcsolatban áll a dolgokkal, és

a gondolaterő, a kriyâshakti az, amiből a test felépült, és elvégzi minden nem reflex-szerű cselekvését. Ennek megvilágításához megjegyzem, hogy bármikor felemeljük tollunkat az asztalról, azt gondolaterővel tesszük. A jelenlevők azt mondhatják, hogy látták, amint a kezünkkel emeltük fel a tollat, de a gondolat volt az, ami a kezünket felemelte. Az igazság akkor kezdett el felderengeni ebben a kérdésben, amikor az európai pszichológiában megjelent Emil Coué elmélete, mely szerint ha bármikor összeütközésbe kerül az akarat és a gondolat⁴ az emberi elmében, a gondolat az, amelyik győzedelmeskedik. Ez igaz, ha nem felejtjük el azt, hogy a világban történő cselekmények eredményeiről gondolkodunk, és azt sem, hogy ha gondosan megfigyeljük, akkor felismerjük, hogy a kijelentésben helytelenül alkalmazzák az akarat fogalmát. Az elmélet igaz, de nyelvünkön kifejezve ügyetlen.

Sok példával lehetne bemutatni, hogy a gondolat erőteljes és mély benyomást keltő. Egyik legjobb példa egy Los Angeles-i autókereskedő tapasztalata, akinek az volt a szokása, hogy megtanította ügyfeleit, hogyan vezessék a járművet, amit tőle vásároltak. Volt egy bizonyos ember, aki vásárolt egy autót, és tanult vezetni, de hosszabb ideje elkerülték a sikerek a távirópóznák iránti vonzerő következtében, ami nem szokatlan ilyen körülmények között. Ez az úr kora reggel kiment a lehető legjobb útra, amit csak találhatott, senki sem volt a környéken, haladt előre autóját próbálgatva és bizonytalanul vezetve, szemét az úton tartva, egy ideig boldog tudatlanságban a táviróoszlopok létezésével kapcsolatban. Viszont előbb vagy utóbb megpillantott egyet, esetleg akkor, amikor egy kannyarral találkozott az úton, és elkezdte mondogatni magában: „Ó, remélem, nem megyek neki, tényleg nem szabad nekimennem”, és ahogy ismételte ezeket a szavakat, az oszlop gondolata nőttön nőtt elméjében, amíg teljesen el nem foglalta képzeletét, és semmit, vagy csak nagyon kis helyet hagyott az út gondolatának. Így vált kézzelfoghatóvá a gondolaterő, mivel az a dolog, ami elfoglalta képzeletét, megtöltötte elméjét, uralta cselekvését, habár erősen óhajtotta, hogy ne rohanjon neki az oszlopnak. A keze, amely oly bizonytalan volt korábban, most szilárdan fogta a kormányt, és azt találta, hogy egy szakértő pontosságával halad egyenesen a rettegett oszlop felé. Szerencséjére egy tanár volt az oldalán, de meglehetősen kétséges, hogy minden ilyen esetben lesz-e lélekjelenléte, hogy megállítsa autóját, mielőtt lerohan az útról.

Ez a példa jól megmutatja, hogy egy állandó és világos mentális kép hogyan képes a testen uralkodni, és ez az erő alkalmazható arra, hogy visszaállítsa a test egészségét, vagy hogy segítse az adott állapotban megtartani, amint ezt Coué úr állítja. Ez több más módon is állandóan hatásos, amit az emberek általában észre sem vesznek. Clarence Underwood, a hírneves reklámművész, az „iskoláslány-arc” megfestője kiváló szappanmárkák számára, mesélte, hogyan formálta meg a gondolaterő kislányának arcát és alakját. „Évekkel ezelőtt – mondta – hirtelen abbahagytam a szőke nő festését, aki uralta munkáimat, és elkezdtem egy lányt rajzolni. Az emberek kérdezték, ki ő, de tényleg nem tudtam megmondani. Bizonyosan nem egy korábban alkalmazott modell volt, és nem is több modell kombinációja. Önmaga volt, – legalábbis számomra – egy eszmei típus. Az én kislányom, Valerie, akkor hat éves volt, és nagyon szerette azt a sötétbőrű lányt. Eljött a műterembe, a székem mögött állt, és figyelte, ahogy festek, amíg fel nem fedezték, és tiltakozása ellenére el nem vonszolták. Éveken át azt az egyetlen arcot rajzoltam kis változtatásokkal. Amikor Valerie fiatal hölgy volt, úgy tizenöt évvel később, annak a lefestett arcnak az élő képe volt, amelyet oly sok évvel azelőtt rajzoltam meg. Tudom, hogy ezért az említett képek iránti szeretete és csodálata felelős. Régi barátaim, amikor találkoztak lányommal, felkiáltottak a hasonlóság láttán, jöllehet akkoriban, amikor a képeket festettem, Valerie csak kisbaba volt, és nem hasonlított jobban a vásznon levő archoz, mint én magam. Kinézete megváltozott, az általa szeretett festett archoz idomulva, és ugyanez az eredmény létrejöhet

⁴ Hangsúlyozzuk, hogy a 'képzelet' szót gyakran használják ebben az összefüggésben. Viszont amikor így alkalmazzák, akkor egy képet jelent az elmében, egy eldöntött gondolatot, egy ugródeszkát a gondolkodás folyamatában. A gondolkodás olyan, mint a sétálás. Letesszük egyik lábunkat, és a földön hagyjuk. Majd testünket meglendítjük, mialatt a letett láb szolgál a test erőinek támasztékaul a talajjal szemben. A művelet végén letesszük a másik lábunkat, felszabadítjuk az első, egyensúlyba hozva a testet az új tengely mentén. Átmenet és egyensúlyba hozás így váltakozik a gondolkodás folyamán. A gondolatkép egy gondolat vagy ötlet egyensúlyba hozása, az ebből egy másikba való átmenet gondolkodás, ha a folyamat logikus. Hogy mennyiben különbözik a képzelet folyamata a gondolkodás folyamatától, azt a XIV. fejezetben magyarázzuk el. Meg kell különböztetni a képzelet folyamatát a mentális képek erejétől és létrehozásától.

bármely másik leány esetében is. A mai amerikai lány sokkal inkább egy művész eszményének eredménye, mint azt esetleg saját maga tudná.”

Hogy a gondolat mások elméjét befolyásolhatja még távolról is, és a fizikai anyagban is ott hagyja lenyomatát, teljesen bizonyított tény, én pedig tanúsíthatom, hogy láttam száz és száz esetben előidézni ezt a hatást tökéletes pontossággal, gyakran ellenőrzött körülmények között Indiában és másutt is.

Nem szükséges hosszasan fejtegetnem a gondolat közismertebb működését, ami mindennapi életünket irányítja, és anyagi környezetünket rendkívül civilizálttá teszi. Az emberi teljesítmény és kultúra minden ága a gondolaterő kérdéskörébe tartozik, a filozófia, színművészet, tudomány, vallás, művészet; valamennyit felhasználják a hétköznapi élet legapróbb részleteiben. „Minden – mondta Emerson – képlékeny a gondolat számára.” Valóban, az idők folyamán az emberek ennek erejével az élet és a természet egyre több gondját oldják majd meg, és még nagyobb erőket állítanak az ember szolgálatába, remélhetőleg az emberi testvériség iránti mind nagyobb odaadással, összhangba hozva azokat az emberi élet szellemi céljának egyre magasabb szintű megvalósításával.

IV. FEJEZET SZERETETERŐ

Ahogy a kriyât, a gondolatot arra használjuk, hogy tudáshoz jussunk az anyagi dolgokról és azok összefüggéseiről, és az ugyanakkor teremtő erő is az anyagi életben, úgy a jñâna megismertet bennünket az élő dolgokban levő tudattal, és a szeretet hatalmas használja fel rajtuk és közöttük. Jñâna bölcsesség, ami nagymértékben különbözik a tudástól. A könyvek helyesen állapítják meg, hogy minden tudásunk a dolgokról avidyâ, ajñâna. Mindkét fogalmat tudatlanságnak fordítják, jöllehet a bölcsesség hiányának kellene fordítani. Az avidyâ csak akkor hordozza ezt a némileg kifogásolható jelentést, ha magára a tudásra utal, a jñâna-val való kapcsolat nélkül. A jñâna-vijnâna-sahita – azaz a bölcsesség tudással együtt – a valódi bölcsesség, ami az emberiséget tökéletességhez vezet, mivel minden tudás, amit a bölcsesség irányít, hasznot hozóvá válik a belső én számára. A dolgoknak magukban nem lehet értékük. Csak valamely élőlény számára jók. Így ahhoz, hogy megkíséreljük meglátni bármi vagy bármely cselekedet értékét, nem arra kell rákérdeznünk, hogy „Mire jó?”, hanem arra, hogy „Kinek jó?”. Egyedül az tekinthető bölcsességnek, ha a dolgokat mindig és csakis az érintett élőlények tudatára gyakorolt hatásuk szempontjából értékeljük.

Shrî Krishna tökéletesen világossá tette a bölcsesség jelentését a *Gîtâ* két versszakában, amikor a javakról beszélt, amiket az emberek felhasználhatnak Isten szolgálatában az emberiség javára. Azt mondta:

„Minden tárgy áldozatnál többet ér azonban a bölcsesség áldozata, óh Parantapa; minden tett, óh Pártha, a maga teljességében a bölcsességben éri el tetőpontját. Szerezd meg azt tanítványsággal, kutatással és szolgálat által. A bölcsek, akik látják a dolgok lényegét, oktatni fognak a bölcsességben.” (IV. 33-34.)

Minden kétségen kívül rámutatott arra, hogy minden munka, amit az emberek a történelem hosszú folyamán elvégeztek, porrá enyészett el, de mégiscsak létezik e munka gyümölcse, mint bölcsesség az emberi lélekben, és ez a bölcsesség nem csak dolgok pusztá ismerete, amit a gondolatok segítségével halmozunk fel, hanem az élet megvalósítása. Egy bölcs és egy tudással rendelkező ember közötti különbség nyilvánvaló, bármilyen területen végezzék is munkájukat a világban. Ha például államférfi vagy tanár, nincsenek előítéletei vagy terve arra, hogy megpróbáljon arra kényszeríteni embereket vagy gyermekeket, hogy engedelmességedjenek neki, viszont nagyon érzékeny azok életkörülményeire, akikkel foglalkoznia kell, gondolataikra, érzéseikre, tudatállapotukra, és ezeket annyira figyelembe veszi, mint amennyire a mérnök tekintettel van a faanyag és az acél sajátosságaira tervében. Nem az tanít legjobban egy tárgyat, aki legtöbbet tud róla, hanem aki fogékony az életre, és ezért képes megérteni tanítványai tudatát. Ehhez valami többre van szüksége, mint a tanulmányo-

zással elnyert tudás; ehhez a szív tapasztalatára van szükség, ami együttérzésből fakad, és életet élettel kapcsol össze. Ki lehet bölcsőbb az egész világon, mint az az anya, aki öntudatlanul kisgyermeké boldogságát minden más elé helyezi? A bölcsesség tehát nem az élettel kapcsolatos tudás összegyűjtése, hanem együttérzés, közvetlen érzésátvitel, az érzéken túl érzés „látása”, az a képesség, ahogyan az egyik lélek a másikhoz viszonyul, az a képesség, ahogyan vizsgáljuk, meglátjuk vagy megismerjük a körülöttünk levő életet. A bölcsesség formákkal és eseményekkel kapcsolatban az a képesség, hogy az életre vonatkozóan értékeljük azokat. Negatív aspektusa a mások élete iránti együttérzésben és érzékenységben van, pozitív formája pedig a szeretet ereje.

Ez a bölcsesség az, ami az igazi emberi érzés, romlottsága pedig a vágy. A bölcsesség az élőlények, az élet szeretete, míg a vágy a dolgok szeretete. Ha egy ember tele van nagy anyagi vagyon, hatalom vagy hírnév iránti világi vágygal, akkor mindezek mögött még a jobb életre való vágyakozás áll. Azonban, amint elköveti azt a hibát, hogy saját magára mint anyagi dologra gondol, pusztán egy testre, amihez egy sereg gondolat és érzés kapcsolódik, felfokozott életre való hajlama oda vezet, hogy kizárólag testi javait és erejét növelje. Nincs tudatában annak a ténynek, hogy szomszédai élőlények, számára nem többek, mint eleven, összetett anyagi szerkezetek, és csak szeretettel vagy elutasítással gondol rájuk aszerint, hogy saját vágyaihoz és terveihez illeszkednek-e vagy gátolják azokat. A bölcs ember viszont fogékony az életre, ami a többi élőlényben lakozik. Azonnal ráérez, és nem képes anélkül tervezni, hogy ne venné azt figyelembe, a szeretet pedig, ami így tölti be életét, anélkül növekedik, hogy az mohóság lenne részéről. Számára nem létezik a hírnév hajszolása, nem sóvárog az iránt, hogy mások elméjét saját magával kapcsolatos gondolatokkal foglalja le, hogy növekedjék és megsokszorozódjon azokban. Ehelyett saját elméjét és életét tölti meg velük, érdekeikkel, szükségleteikkel, saját egyetemes együttérzésén keresztül.

A szeretet hoz be bennünket az életbe, nemcsak fizikailag, a világba való megszületésünkhöz vezetve, hanem életeink minden percében felfedi érzékenységünket is, és új tapasztalatokhoz és feladatokhoz vezet bennünket. Emlékszünk a gyermekkori történetekre a régimódi fősvényről, aki lejárt a pincébe, vagy fel a padlásra, gyertyával kezében, és bezárkózva mohón gyönyörködött kincseiben, nyaka köré és karjára öntötte aranyát és ékszereit, és fürdött bennük beteges élvezettel. Mégsem volt boldog, mert mindig tele volt félelemmel, felugorva minden, pislákoló gyertyája által vetett mozgó árnyékokra, minden hangra összerendezve. Szó szerint igaz, hogy ennek az embernek az önzése másokhoz való kapcsolatait zsugorodását, életének szörnyű összeszűkülését eredményezte. Azonban a szeretet kiterjeszti az életet, elűzi a félelmet, és az embert emberré teszi. Ez a valódi emberi érzés, és amikor ezt elveszítik az emberek, valódi életüket veszítik el, még ha testük továbbra is mozog.

Egy valamikor Indiában hallott történet bemutatja, mennyire különbözik a szeretet a gondolattól, és mennyire a szeretet parancsait kell követnünk, ahol emberi életéről van szó. Egy idős emberről szól, aki egy nagy faluban lakott Indiában hosszú idővel ezelőtt. Ő volt ott messze a leggazdagabb ember, nagy hatalma volt, de nem volt jó természetű. Valójában arra használta hatalmát és gazdagságát, hogy gyötörje és kínozza azokat, akiket nem szeretett, ezért egy rém volt a falusiak számára. Az öregembernek volt egy fia, aki maga volt a kedvesség, és mindenki vágyott arra a napra, amikor majd megörökli az idős ember vagyonát és tisztségét, és élete majd áldás lesz minden ember számára. A történet szereplője egy vándorló sannyâsi, aki jótekingyondva járta a világot, és történetesen eljutott ebbe a faluba, ahol elidőzött kis ideig. Hamarosan tudomására jutott, hogy mi folyik ott, és egy különös kísértés ötlött elméjébe, és azt találta mondani: „Miért ne öljem meg ezt az idős embert, szabadítsam meg ezeket az embereket nyomorúságuktól, és adjam meg az esélyt az ifjú embernek, hogy mindenfelé jót tegyen, amit bizonyára meg fog tenni, ha teheti? Az öregember nem boldog, az pedig nem számít, hogy velem mi történik mindaddig, amíg jót teszek.” Felmerül a kérdés: „Mit tennénk mi ilyen körülmények között? Ésszerűnek látszik azt mondani, hogy ez az ötlet jó.” A legtöbb ember szerencsére azt tenné, amit a sannyâsi tett, és hagyná az öregembert élni, ahogy a szív parancsolja.

A bennünk lévő bölcsesség tudja, hogy mindannyian egyek vagyunk, és többé már nem képzelhető el, hogy a boldogságot bárki megvásárolhatja másnak kárt okozva, vagy hogy az elme az

igazságot szándékos gondolathamisítással akarja elnyerni. Hasonló problémával találja szembe magát a nyugati világ jelenleg az élő állatokon végzett kísérletekkel kapcsolatban, ami állandóan folyik. Senki sem szereti, szörnyűségétől minden szív összeszorul, a tanulók pedig, akik hozzáfognak, kezdetben iszonyodnak attól, amit tenniük kell, amíg a szív meg nem keményedik. Mindezt a logika és emberi jólét nevében teszik; az elme azt mondja, hogy teljesen megindokolható azzal, hogy az emberi fájdalom csökkentése érdekében történik. Még ha csökkenne is ezáltal az emberi fájdalom, bár ez teljesen lehetetlen ilyen módon, hiszen a karma kormányozza a világot, ugyanakkor ez megkeményíti a szíveket, és késlelteti a faj fejlődését. Bizonyára mindenki úgy gondol a jövő emberiségére, mint ami hatalmas szeretettel és erővel teli emberekből áll, nem pedig a föld hasadékaiban csúszó, olyan elaggott testek származékos rabszolgaságában sínylődő lényekre, amiket élőlény-társaink hihetetlen fájdalma árán kell fenntartani; és ezek az emberek még mindig nem fogták fel, hogy bölcsességük hiánya késlelteti a dicsőséges napokat.

Bölcsesség fedezhető fel olyan egyszerű nézetben is, mint a filozófus Emersoné, aki utazásból hazatérve kezét rázott a kertje fáinak alsóbb ágaival, és azt mondta, érzi, hogy a fák örülnek viszsztatérésének, hogy ismét közöttük van. Ugyanez nyilvánul meg nagyon gyakran Rabindranath Tagore írásaiban és költeményeiben, aki bele tudott helyezkedni egy kisgyermek vagy egy patak szellemébe, és megérezte az élet céljait egy zsúfolt város mocskos utcáin is. A Jnâna, a bölcsesség maga a szeretet, az élet ugyanolyan tudata mindenben.

V. FEJEZET AKARATERŐ

Emlékezzünk vissza a Los-Angeles-i férfi tapasztalatára, aki nem tudta megtanulni autója vezetését, mert a távirópóznákkal kapcsolatos gondolata folyamatosan irányította kezét, minden ellenkező irányú erőfeszítése ellenére. Habár a gondolat erejét ez a példa bemutatja, ne képzeljük, hogy ez egyben az akarat viszonylagos gyengeségét is bizonyítja. A gondolat ereje nem győzte le az akaratot, csak felfüggesztette. Az ember nem akart, hanem óhajtott, e két dolog között pedig ez az összes létező különbség. Az óhaj vagy a remény jelenléte az emberi elmében az akarat hiányát jelzi, az az ember pedig, aki az óhajtasnak enged, egy időre feladja isteniségét és lemond a trónjáról.

A kívánság és az akarás tökéletes elkülönültsége és kölcsönös egymást kizárása nagyon egyszerűen bemutatható. Ha a tollunk az asztalon fekszik, és azt a kérdést fontolgatjuk, hogy vajon felvegyük-e vagy sem, akkor vagy arra a döntésre jutunk, hogy „Felveszem,” vagy „Nem veszem fel.” Egyáltalán nincs óhajlás a kérdésben, mivel teljesen bizonyosak vagyunk abban, hogy a dolog saját hatáskörünkbe tartozik. De ha a toll fél tonnát nyomna, vagy ha történetesen ezt gondolnánk, elképzelhető, hogy azt mondanánk: „Óh, *bár*csak fel tudnám emelni ezt a tollat.”

Az az ember, aki kíván, elismeri ezáltal, hogy külső tényezőktől függ, várakozó állapotban van, viszont nem olyasmire vár, amiről biztosan tudja, hogy bekövetkezik a megadott időpontban, hanem csak reméli, hogy a világ megtesz valamit, amire történetesen vágyakozik. Lehetetlen túlbecsülni azt az ostobaságot, ami a kívánságból, vagy az akarat teljes megtagadásából következik, egyébként pedig azt mondhatjuk, hogy csak az az ember, aki hajlandó teljesen és örökre feladni vágyait, az juthat messzire az okkultizmus ösvényén.

Mi tehát az akarat, ha a gondolat a dolgok között ható erő? Az akarat az az erő, ami a gondolatok és érzések között működik. Összpontosítás. Figyelem. Az az erő, amelyik felosztja az elmét tudatra és tudatalattira. Ha az autóban ülő ember ismerte volna ezt az egyszerű igazságot, könnyen megszabadulhatott volna a távirópóznáktól való félelmétől. Azt mondta volna magának: „Fejezd be a póznákról való gondolkodást! Szegezd a tekintetedet az útra, és arra gondold! Felejtse el az oszlopot úgy, hogy elmédet az út gondolatával töltöd tele, amelyen haladni akarsz!” Ha megpróbálta volna gondolkodását irányítani a kezei helyett, minden jól ment volna. Kétségtelenül ugyanez figyelhető meg nagyon sok tapasztalatlan vezetőnél éjszaka, amikor egy autó vakító fényszórókkal közeledik

vele szemben, a vezetőnek nem szabad megengednie, hogy a közeledő fényektől való félelem szülte gondolat elkápráztassa, hanem elméjét el kell fordítania azoktól, és az út sötétségére kell szegeznie, amelyen haladni akar, habár nem látja azt.

A kívánság nem akaratforma, hanem csak a vágy kitágítása, míg a vágy általában olyan óhaj, hogy birtokoljunk valamit, ami nem a miénk. A kívánság lefedi vágyaink teljes területét, félelmek sokaságát hozza magával, a birtokolt dolog elvesztésétől való félelmet, vagy sok olyan lehetőségtől való félelmet, amelyek megghiúsíthatják a vágy kielégítését. Ez nem annyira az akarat visszatükröződése, mint amennyire a szereteté, de a szeretet minden mértéken túl eltorzult, mivel dolgokhoz kötődik, noha valódi hatóköre a tudatos élet.

Így az akarat az âtmâ, az Én, aki önmagára ébred, és kimutatja hatalmát az élet és a dolgok világához fűződő valamennyi kapcsolata felett. Az akarat az Én, aki önmaga, a természete pedig felismerhető, valahányszor az emberek megpróbálnak saját jövőjükről dönteni. A „lenni” igével áll kapcsolatban, nem pedig a „tenni” igével. Amikor egy ember elhatározza: „Keményen fogok dolgozni a szakmában, és keresek egy csomó pénzt”, valójában azt mondja önmagának szinte öntudatlanul: „Gazdag leszek”, ez befészkel magát a gondolataiba, és ott marad e létezési forma szolgálatában, és ezután a gondolat irányítja a munkát.

Amikor egy ember belülről cselekszik anélkül, hogy teljes tudomása lenne a következményekről, akkor aszerint cselekszik, *ami*, nem aszerint, amit gondol, így az akarat működésben van. És mivel általában senki sem gondolja végig teljes mértékben tettének következményeit, mielőtt cselekszik, így az emberi ténykedés minden részében van valamennyi akarat. Ennek legszélsőségebb példáját akkor láthatjuk, amikor egy ember meg akar csinálni valamit anélkül, hogy tudná, hogyan kell azt megtenni. Ekkor ő, aki akarja a célkitűzést, akarja az erőforrásokat, mivel kinyilvánítja a belső Én erejét. Elvégez egy nagyszerű összpontosítási műveletet, szívének és elméjének minden erejét egy irányba vezeti, és ez az összpontosítás végül meghozza az eredményt. Az az ember, aki tudja, hogy eléggé ura saját tudatának ahhoz, hogy véghezvigye ezt az összpontosítást, az képes akarni, míg mások nem.

Az akarat végül valódi szuper-tudatos élethez, boldogsághoz, ânandához vezet. A létezés ânanda állapota időtlen; de a tudat halad az időben (habár térben nem), és mivel így tesz, fejlődést vagy kibontakozást eredményez, ami azonban mégsem haladás. Ez bonyolult dolog, amivel a XXI. fejezetben foglalkozom, de itt meg kell jegyezni, hogy bevezeti az elsötétülés elvét a tudatba, és felosztja az elmét, minthogy az akarat önmaga egészét önmaga egy részére irányítja, hogy azt a részt egy időre tökéletesebben valósítsa meg. Ez éppen olyan, mint például amikor egy gyerek az iskolában bemegy a zeneterembe, és ott teljes figyelmét egy időre a zenének szenteli, és teljesen megfeledkezik olyan tárgyak létezéséről, mint földrajz vagy történelem; valójában minél tökéletesebben megfeledkezik róluk, annál szebb a lesz a zene. Erre a folyamatra van szükség, amikor valami újat tanulunk. Ez hozza létre a tudatalatti elmét, amelyben akarat, bölcsesség és tevékenység állandóan működik a tudatos elme számára észrevétlenül, pontosabban fogalmazva az elme tudatos része számára észrevétlenül működik, minthogy nincs két elme.

Ahhoz, hogy ezt a kérdést jobban megvilágítsam, elmesélem egy élményemet, amelyet egy dél-indiai városban éltem át egy idős úrral, aki szakértő volt az elme erőinek kezelésében. A sok érdekes kísérlet között, amiket bemutatott nekem, volt egy, amit egy csomag kártyával végzett. Először felírt valamit egy darab papírra, összehajtotta, és átadta nekem, hogy tegyem zsebre. Azután azt mondta, hogy keverjem össze a kártyákat, és terítsem ki lefelé fordítva a padlóra, amin indiai módon ültem. Amikor ez megtörtént, azt mondta, vegyem fel bármelyik lapot, amelyik nekem tetszik, így teljesen véletlenszerűen ráejtettem a kezemet egyre, és felemeltem azt. „Most pedig – mondta – nézze meg a lapot, és a papírt, amit átadtam önnek.” Úgy tettem, és amikor széthajtottam a papírt, annak a kártyalapnak a nevét találtam felírva, amit felemeltem. Az idős úr kérésére átadtam a kártyákat két hindu barátomnak, akik elkísértek a lakására, és még kétszer megismételte a kísérletet, új papírt átadva mindegyiküknek, anélkül, hogy ő maga megérintette volna a lapokat.

Ez után az történt, hogy megpróbálkoztam egy kisebb kísérlettel saját szakállamra, így arra kértem, hogy adjon egy új papírt, és próbáljuk meg újra, amit készséggel hajlandó is volt megtenni, mivel nemcsak az érdekelte, hogy bemutassa a képességeit, hanem az is, hogy megtanítsa engem azokra, már amennyire lehetséges volt. Összekevertem a lapokat, és szétterítettem, mint előbb, de ezúttal, amint felemeltem egyet, elmémet az övére szegeztem, és magamban azt mondtam neki: „Most pedig bármelyik kártyát választotta is ki, *nem* az a lap lesz az enyém.” Majd felemeltem az egyik lapot, elővettem a papírt, széthajtottam, és láttam, hogy ezúttal nem egyezett meg a kettő. Szemmel láthatóan senki sem csodálkozhatott volna jobban, mint az idős úr, amikor megmutattam a papírt és a lapot, hogy ellenőrizze. Nyilvánvalóan sohasem hibázta még el ezt megelőzően. Ezután elmondtam neki, mit csináltam, ő pedig azt mondta, hogy ez tökéletesen megmagyarázza a dolgot, és el fogja mondani nekem, hogyan hajtja végre a kísérletet.

„Először – mondta – kiválasztok egy bizonyos lapot, és felírom a nevét. Majd állandóan erre összpontosítok, és átviszem a gondolatot az Ön elméjébe, ahol ilyen körülmények között nagyon tartósan megmarad, noha ennek Ön nincs is tudatában. Mivel a tudatalatti elmének megvannak a saját érzékelési képességei, és ha megfelelően irányítják, képes tökéletesen meglátni, mi van a lapok alul lévő oldalán, habár a fizikai szem erre nem képes; ezt követően az elmében levő kép a kezét és a kart pontosan arra a helyre irányítja, ahol az adott lap fekszik. Ha azonban Ön az akaratát az enyémmel szembe fordítja, ez biztosan lerombolja az általam készített képet”. A maga keleti módján dicsérte meg az akaraterőmet, de egészen elképzelhető, hogy ha előre figyelmeztettem volna szándékomról, mindennek ellenére sikeresen hajtotta volna végre a kísérletet, ahogyan ez két hindu barátom esetében meg is történt, rögtön ezt követően, amikor ők is megkísérelték nem a kiválasztott lapot felemelni, de a szó szoros értelmében kényszerítette őket, hogy mégis így tegyenek minden esetben. Felmerülhet a gondolat, hogy az idős úrnak gondolatátvitellel tudomást kellett volna szereznie arról, hogy mit tettem, de úgy gondolom, túlságosan lekötötte saját szerepe a kísérletben, semhogy észrevette volna.

Később ennek a kísérletnek meglepő folytatásával találkoztam, ami az egyetememen történt Hyderabad-ban, Sind tartományban 3300 kilométer távolságra Trichinopoly várostól, ahol egy délelőttöt töltöttem az említett idős úrral. Egy este, kimerítő napi munka után szobámban ültem két barátommal, az egyikük a tanári karunk egyik tagja, a politikatudományok professzora volt. Ez az úr, egy hindu, aki kitüntetéssel diplomázott az Oxford Egyetemen, megtanult néhány ügyes bűvészműtatványt kártyákkal mialatt Angliában tartózkodott, és aznap este néhány ilyen trükkkel szórakoztatott bennünket kikapcsolódásképpen. Gondolataim messze jártak bármilyen pszichikai kutatástól, sokkal inkább a pillanatnyi komoly gondok foglalták le, amik az egyetem hallgatói között elterjedő politikai mozgalomhoz kapcsolódtak, és az volt a véleményem, hogy jelentős mértékben ártanak saját jövőjüknek és az országnak. Hirtelen minden figyelmeztetés nélkül egy testes ember hangját hallottam megszólalni pontosan a fejem kellős közepén. Csak hat szót mondott: „Treff ötös, próbálja meg ezt a kísérletet!”, de valahogyan tudtam, hogy ez arra a kísérletre vonatkozik, amit átéltem annak idején Trichinopoly-ban. Engedelmeskedtem a hangnak, és azonnal leírtam egy darab papírra: 'treff ötös', összehajtottam, és arra kértem barátomat, a professzort, hogy tegye a zsebébe. Ez után megkértem, hogy keverje össze a lapokat, amelyeket egyáltalán nem érintettem meg, és terítse ki azokat lefelé fordítva a padlóra, ahol ültünk, válasszon ki egyet taláalomra, és hasonlítsa össze azzal, amit felírtam a papírra. Amikor megfordította a lapját, az a treff ötös volt, és el tudják képzelni meglepetését, amikor ezt találta a zsebében levő papírra felírva. Nem tudom biztosan, hogyan irányított engem a hang ebben az esetben, de annak alapján, amit a gondolat-erőről tudok, elfogadhatónak tartom, hogy a 3300 kilométernyi távolságban élő idős úrnak tudomása volt elfoglaltságunkról, a kísérletet elmémbe sugallta, és segített sikerre vinni. Értékes kísérlet volt annak bemutatására, ahogy a gondolaterő és az akarat működhet az elme tudatalatti részében.

Amikor átgondoljuk, hogyan jelenti a gondolat a működő erőt életünk dolgai között és a testben, számításba kell vennünk, hogy ez néha tudatalatti gondolat, és hogy tulajdonképpen életünk nagyon sok úgynevezett balesetért valójában ilyen módon működő saját gondolaterőnk a felelős,

amit gyakran az akarat irányít. Képzeljük el, hogy egy embernek egy adott estén nincs semmi különös tennivalója. Elhatározza, hogy sétálni megy. Vesz kalapját és kabátját, vagy turbánját, kimegy az utcára, és véletlenszerűen elhatározza, hogy erre vagy arra menjen. Sétája közben – mondjuk – összetalálkozik valakivel, aki egy új üzleti lehetőséget, vagy egy új elképzelést ajánl neki, ami esetleg megváltoztatja sorsát vagy életét, úgyhogy később visszatekintve azt fogja mondani, hogy ez a pillanat volt pályafutása fordulópontja. Gyakran felsóhajt, hogy milyen szerencséje volt, hogy véletlenül akkor este sétálni ment, pont azon az úton, és találkozott a barátjával. Talán nem volt véletlen, hanem a benne levő nagyobb ember irányította olyan biztosan, ahogyan a kezemet irányították, hogy a sok, padlóra terített kártyalap közül azt az egy lapot válassza ki. Legalább annyit mindenki tud, hogy van valaki bennünk, akinek esetenként sikerül az elme tudatos részét befolyásolnia, amit gyakran a lelkiismeret hangjának neveznek. Ez messze többet tud az élet valódi irányáról, mint az ember, aki a tudatos elme korlátjai között tevékenykedik.

Később, amikor a tanulási időszakon túljut az ember, tudata pedig erőteljesebbé válik, és képes egyszerre, egy időben foglalkozni zenével, történelemmel, földrajzzal, már nem lesz szükség összpontosításra, kivéve azt, amikor a pillanat kihasználásához egy gyors erőre van szüksége. Ekkor állandó irányítása mellett minden erő és tudás rendelkezésére fog állni, amit apránként szerzett meg az elhomályosulás során, amit tanulással összefüggő koncentrációja okozott. Ekkor a tudatalatti vagy a nem tudatos elme és a tudatos elme eggyé fog válni.

Világosan kell tehát látnunk a valódi különbséget az ichchhâ és a kriyâ, vagyis az akarat és a tevékenység között, és ne felejtjük el, hogy az első szöges ellentéte a vágy minden fajtájának, hogy a második a gondolat tevékenysége, és hogy mindkettő hatalom, az utóbbi a dolgok felett, beleértve a testet is, az előbbi pedig önmagunk, azaz saját gondolataink és érzéseink felett.

VI. FEJEZET

ANYAG, ENERGIA ÉS TÖRVÉNY

Megfigyeltük, hogy a tudat világában mindig három princípium van jelen, magától értetődően különböző időpontokban különböző fokozatokban és arányokban. Így a sat világában is három alapelem ismerhető fel, ezeknek tamas, rajas és sattva a neve, amelyek úgy fordíthatók le, mint anyag, energia és törvény. Régi idők és modern korunk tudósai egyaránt felfedezték e hármat abban az egyben, és megfigyelték szétválaszthatatlanságukat. Ezek az anyag princípiumai, nem tulajdonságok, hanem az anyagi létezés állapotai, és egy test ezeket különböző időpontokban különböző fokozatokban jelenítheti meg, mivel a tudat felhasználhatja az akaratot, a szeretetet, vagy a gondolatot, habár bizonyos mértékben mindig mindegyik jelen van.

A tárgyas világ a testek világa, amelyek egymást akadályozzák, és gátolhatják a tudatot is, amikor ez utóbbi engedelmeskedik az anyagnak egy testbe belemerülve. Egy tárgy csak azért látható, mert akadályozza látásunkat, a világ pedig csak azért van tele fénnel, mert a sötétség vagy az az áthatolhatatlanság, amit a fény számára a világ anyagi atmoszférája jelent, szétszórja a napsugarakat. Így azt mondhatjuk, hogy az anyag minden atomja egy sötét pont a térben, ami áthatolhatatlan, és így csak kívülről lehet rá hatással lenni. Az anyag áthatása, amiről a teozófusok beszélnek, csak azt jelenti, hogy a finomabb testek a durvábbak hézagaiban létezhetnek, és bár ilyen esetekben két vagy több test hatja át egymást, és foglalja el ugyanazt a teret, ezeknek a testeknek az *anyaga* viszont nem ezt teszi. A sötétség, vagy stabilitás, vagy ellenállás, vagy akadályozás e tulajdonságát, amiket a világ tárgyainál megfigyelhetünk, a régi idők tudósai tamas-nak nevezték el. Az anyagnak ezzel a tulajdonságával azonosították a hétköznapi beszédben vagy gondolatban magát az anyagot, ez az, ami megtestesíti az anyagot, és így helyeket hoz létre a térben, az erő alkalmazásához. Így, azt lehet mondani, hogy az anyag saját akarattal rendelkezik (habár ez negatív akarat, makacsság), kétségtelesen önmaga, és nyilvánvalóan nagyon nem akar lemondani létezéséről.

A XIX. század folyamán széleskörűen elterjedt nézet volt, hogy a világot atomnak nevezett apró téglácskák építik fel, amelyek nagyon változatosak. Mindegyikükről azt gondolták, hogy teljesen megváltoztathatatlanok, így azt lehetett mondani, hogy az anyag egységei halhatatlanok, azaz létrehozhatatlanok és elpusztíthatatlanok. Majd úgy vélték, ahogyan százezer téglát is felhasználhatnak a különféle fajtájú épületek akármelyikének felépítéséhez, és miután megépült, lehet változtatni és átalakítani alkotó tégláinak eltávolításával és újra felhasználásával, ugyanígy épül fel a világ atomokból, amelyek szüntelenül átrendeződve hozzák létre annak változó formáit. Az elképzelés igaz minden gyakorlati emberi célra. Ez a tamas megmutatkozása az anyagi létezés egy bizonyos fokozatán, de csak akkor lenne teljesen igaz, ha a stabilitás lenne az anyagi világ egyedüli lényeges tulajdonsága, ami az öt érzék felfogóképességén belül van.

A szubsztancia második alkotóeleme az anyag energiája, a rajas, amiről tudományos körök ma általában azt gondolják, hogy magának az anyagnak a forrása és alapja, noha az idő egész biztosan meg fogja mutatni, hogy ez is anyagi jellegű, és sohasem test vagy állapot nélküli. A fizikai energia fogalma, ami megtalálható a mechanika alapszintű tankönyveiben, nagyon jó szolgálatot tesz a szubsztancia e lényeges tulajdonságának leírásakor. Minden diák jól tudja, hogy egyetlen anyagi test sem változtatja meg egyensúlyi vagy mozgási állapotát anélkül, hogy az energia valamilyen formája ne hatna rá, hacsak nem egy összetett testről van szó, amelyben aktív belső erők fellépése eredményezi az egész új egyensúlyi állapotát, mint például amikor egy szikla elporlad a hegyoldalban, és hirtelen lezuhan.

Például egy golyó, amely a biliárdasztalon áll, nem fog elindulni magától. Ha gurul, nem fog megállni az ellenállás vagy valamilyen más külső ellenerő megjelenése nélkül – legyen az a légeellenállás, a súrlódás az asztalon, a biliárdasztal széle, vagy más golyók okozta akadály. A golyó mozgási energiája és annak az erőnek az energiája, ami megszünteti ezt a mozgást, egyenlőnek tekinthető.

Mindezen dolgok azonban felszíni jelenségek, amelyek a rajas-t úgy jelenítik meg, mint ahogyan a kémiai atom a tamas-t mutatja meg. Ahogyan az atom szétbontható, tamas aspektusa pedig addig csökken, amíg az emberek azt mondják rá, hogy csak energia, úgy bontakozhat ki az energia és olvadhat bele a sattva vagy a törvény hátterébe, ami az anyagi világ alapvető lényege, ahogyan a jñāna a tudat világának a lényege. Ez az energia átlépheti az időt, ahogyan a tudat átlépheti a teret, például amikor felemelünk egy golyót a földről az asztalra. Egy bizonyos mennyiségű energia ráfordítása szükséges volt a felemeléséhez, és ugyanolyan mennyiség fog felszabadulni ismét, ha valamilyenkor majd a golyó leesik az asztalról a padlóra, amint meghatározható lenne, ha lenne gyakorlati jelentősége annak, hogy esés közben munkát végez, vagy megmérhető lenne a padlóval való ütközés során keletkező hő. Hő, hang, fény, elektromos jelenségek, kémiai potenciál, és még sok más, mind az energia formái, és amennyire felderíthető, sehol sem létezik az anyagnak olyan részecskéje, amelyben ne lenne valamelyik formájában jelen. Azaz nincs abszolút anyagiasság semmiben sem.

Az anyag harmadik lényeges jellemzője a törvény. Tudom, hogy ez különösen hangzik, és a legtöbb tudománnyal foglalkozó ember azonnal azt fogja mondani, hogy a világ csak két dologból tevődik össze, anyagból és energiából, és még azt is állítják, hogy a törvény és a rend létezése mindenhol szemmel látható. Ebben az álláspontban van némi következetlenség, és a régi idők indiai tudósai ebbe nem estek bele, mivel minden tévovázás nélkül azt mondták, hogy a sattva, vagyis a törvény a létezés anyagi oldalának egyik tulajdonsága. Tényleg így van, és ez egyáltalán nem bonyolultabb elképzelés, mint az a gondolat, hogy az energia objektív. Sehol az egész világon soha senki nem talál anyagot vagy energiát anélkül, hogy ne jelenne meg valamilyen törvény, ami meghatározza a test tevékenységének természetét és viszonyait más testekhez. Minden kémiai elemnek, minden atomnak megvan a feladata, ugyanolyan biztosan, mint ahogyan minden mának megvan a hajlama a növekedésre, és hogy egy adott növényfajtát hozzon létre, ennek a törvénynek a működése pedig a Természet mindennapi gyakorlatának, a sat-nak, vagyis a létezésnek része.

A régi idők tudósai számára teljesen világos volt, hogy a sattva, a rajas és a tamas az anyag gunái vagy tulajdonságai, és minden anyag semmi egyébbből, mint e háromból áll, és hogy ez a há-

rom soha nem lehet más, mint anyag. A három szót használják melléknévi alakban is a dolgok jellegzetességének leírására, például a *Bhagavad-Gîtâ*-ban, ahol olvashatunk sâttvai, tâmasi és râjasi ételekről, amelyek igyekeznek olyan típusú testet felépíteni, hogy abban az említett tulajdonság legyen túlsúlyban, így a râjasi test energikus, vagy akár nyugtalan. Minden tárgy tartalmazza mindhárom gunát, de egyikük túlsúlyban van, és ez adja szembetűnő jellegét ugyanúgy, ahogyan minden tudat vagy chit rész megjeleníti az akaratot, a szeretetet és a gondolatot, noha egy adott jellemben nyilvánvalóan nem egyenlő mértékben, és általában egyikük a határozott vezetője és ihletője a másik kettőnek.

VII. FEJEZET

AZ ISTENI ÉS AZ ANYAGI

Most pedig össze kell hasonlítanunk a sat és a chit világát, hogy lássuk, hogyan függnek össze egymással. Az elsőt helyesen nevezik anyaginak, a második legjobban úgy írható le, mint isteni. Meg kell értenünk, hogy az anyagi világ dolgai, és a chit világának tudatai soknak látszanak, mégis mindkét világ valójában csak egyetlen dolog vagy egyetlen tudat, amelynek a sok a részei.

Ez a nagy igazság teljesen nyilvánvaló az anyagi dolgok között, és a jelentősége a legfontosabb. A létezés világa nem abból áll, hogy nagyszámú független dolog mind össze van rakva, vagy magasabb egységbe van foglalva, nem saját maga vagy építőelemek darabjainak óriási változata építi fel. Ellenkezőleg, a folyamat éppen fordított, és minden dolog, amit ismerünk, nem más, mint absztrakció belőle. Mind egyek, egységük pedig egymástól való teljes külső függőségükben mutatkozik meg. Gondoljuk át például, mi megy végbe a gyermek elméjében, amikor szemét kinyitja a világra. Először ott minden csak egy nagy végtelen valami, és fokozatosan különbözteti meg ebből az általános tömegeből a feltűnőbb vagy élénkebb dolgokat, később pedig közülük a kisebb dolgokat. Ez hasonlít ahhoz a látványhoz, amit az utazó lát, amikor a hajó közelít a parthoz. Először látszik valami, ami talán föld, majd tisztábbá válik, erőteljesebben körvonalazódik, és a hegyek is láthatóvá válnak. Ezután az utazó meglátja a fákat és a házakat, majd amikor még közelebb kerül, az emberek és az állatok, sőt a virágok is láthatóvá válnak.

Pszichológiailag a dolgok tömkelegéből hasonló megkülönböztetés válik fontossá a tudás megszerzésének folyamatában. Minden szillogizmusnak⁵ megvan az általános érvényű előzménye, ami nélkül nem lenne értelme a világos tudás megszerzésének, ami végül is sohasem valami újnak a megszerzése, hanem világos felfogása valaminek, ami korábban homályos vagy észrevétlen volt. Jól ismert dolog, hogy a dolgokat összehasonlítás segítségével érzékeljük. Tegyük össze egy kutyát és egy macskát, és tanulmányozzuk hasonlóságaikat és különbözőségeiket, ezután tudni fogjuk, mi a kutya, és mi a macska, és pedig jobban, mintha egyenként tanulmányoztuk volna azokat. Tehát bármely témában az gondolkodik a leghelyesebben, akinek a legtöbb elképzelése van, amivel a jelenlegi összehasonlíthatja, feltéve, ha ezeket az elképzeléseket jól átgondolta, világosan és alaposan rendszerezte az elméjében. Minden gondolkodás valójában elvont; az elme nem tud két elképzelést egyszerre megtartani, csak egyet, ami magában foglal kettőt vagy többet, amelyben azok részei a nagyobb egésznek.

Nemcsak logikailag, de tényszerűen is igaz, hogy a kisebb a nagyobbtól, vagy a rész az egésztől függ. Az anyagi dolgok jellemzője, hogy nincs kezdeményező képességük, és nem változnak önmaguktól, hanem külső dolgoktól függ a változásuk. Ha például egy könyv az asztalon fekszik, ott is marad, mert az asztal ott van. Az asztalt viszont a padlódeszkák tartják, azokat a párnafák, amelyek a falnak támaszkodnak. A falakat az alapok tartják, az alapokat a föld. Továbbá a föld egy anyagi test, amit a természet fizikai energiájának láthatatlan kötelékei tartanak, így ez más bolygók-

⁵ Logikai következtetési forma, amely két előzményből, azaz premisszából zárótételhez, konklúzióhoz jut. (A ford.)

tól, a Naptól és a csillagoktól függ. Csak a létezés egésze önfenntartó, és valamennyi rész ettől az egésztől függ. Nem lehet túlságosan hangsúlyozni, hogy az egész nem a részekből áll, a részek viszont az egészből származnak, amiben fenntartójuk, táplálékuk és gyökerük van.

A törvény világában valamennyi tárgyi valóság örökkévalóan létezik. Tudjuk, például, hogy ha két szintelen gáz, az oxigén és a hidrogén megfelelő arányát felrobbantjuk, mindkettő eltűnik szemünk elől, és valamennyi víz jelenik meg helyükön. Bizonyosan elmondható, hogy ugyanaz az alapvető anyag és ugyanaz az energia még mindig ott van, de meg kell érteni, hogy semmi újat nem hoztunk létre még a tulajdonságokat illetően sem. Világos, hogy a víz nem volt ott korábban, most pedig ott van, és ha a dolgoknak csak a tulajdonságaira vagy külső megjelenésére gondolnánk, azt képzelhetnénk, hogy valami létrejött a semmiből. Viszont csak annyi történt, hogy a mindig létező valóságot megjelentettük saját magunknak és másoknak, akik e tekintetben egyik velünk.

A legjobb hasonlat, amit erre mondhatok, egy képkockákkal játszó gyermek. Van egy doboza, amiben körülbelül húsz fakocka van. Mindegyik kocka mindegyik oldalán egy kép négyzet alakú darabja van. A gyermek az asztalra vagy a padlóra rakja a kockáit, forgatja azokat, és addig rendezgeti oldalról oldalra, amíg valamennyi megfelelő részletet össze nem rakja úgy, hogy egy képet mutassanak. Ezután ismét összekeveri azokat, újra rendezi másik oldalukkal felfelé, hogy egy másik képet rakjon ki. Esetleg azt gondolja, hogy ő készíti azokat a képeket, de ez nem így van; először is volt egy művész, a gyermek pedig mindössze annyit tett, hogy egymáshoz illesztette a dolgokat, hogy a művész által készített kép előtűnjön. Így amikor az oxigént és a hidrogént összetesszük, megjelenik a víz, és semmi nem tettünk hozzá vagy vettünk el a valóságból. Ugyanez igaz mindenre, így minden emberi alkotás és találmány ugyanezt a törvényt követi. Ez az a valóság, amit az elme úgy észlel, mint amit általában természeti törvénynek hívnak. Ez a törvény létező valóság – sattuva – az eszmék világa, az objektív egyetemes elme.

Olykor egy másik néven is nevezik a sat-ot, a nagy passzív princípiumként. Ebben a kitöltött térben – amint már mondtam – nincs kezdeményező képesség, mivel nincs idő, ami a chit-hez tartozik. Láttuk a könyv tökéletes függését az asztaltól, az asztalét a padlótól, és így tovább, és áttekintettük a dolgok teljességét. A teljességnek önmagában létezőnek, önteremtőnek, önmagát változtatónak kell lennie, nincs vele azonos típusú külső létezés, hogy anyagi energiát vonhasson magához kívülről. Más szavakkal a sat egyben isteni is. Brahmâ-t Vishnu táplálja.

Azonban a chit minden részében isteni. Ő a nagy aktív princípium, az önmagától-létező, önteremtett, önmagát-változtató, a független és mindent-kezdeményező tudat, az idő létezése. Nagyon különleges okom van, hogy az „isteni” szót használom a „szellemi” kifejezés helyett, ami néhány elmében felmerülhet a fogalom kifejezésére. A „szellem” szó valami finom anyag érzetét hordozza, leheletszerű, éterikus, de még mindig anyag. Azonban az „isteni” (divine) szó ugyanabból a forrásból származik, mint a szanszkrit „div”, ami azt jelenti „fényleni”, és olyan szavakban jelenik meg, mint div – mennyország, divâkâra – a Nap, és deva – égi, angyali lény.

Így az isteni az, ami saját fényével vagy belülről ragyog, és sokan a régiek közül a Napot tették jelképévé, mivel a Napból árad ki világunk minden fénye, hője és élete; míg a hold vele szemben áll, mint az anyag jelképe, ami csak a visszavert fénnel süt. Mindenki, aki veszi a fáradságot, és elgondolkodik a dologról, megkülönböztetheti az Isteni Lényt vagy Nap Logoszt az anyagitól, vagy az Ő világától függetlenségének és kezdeményező képességének jellege alapján. Az egyik legkifejezőbb szó, amely Őt leírja, a Swayambhu, azaz önmagától-létező. Ő a mindenható, a mindenütt jelenlévő és a mindentudó, mivel Ő a chit egésze naprendszerünkben, chit a tökéletességig, míg az ember csak egy része ennek a chit-nek, és a három tulajdonsággal csak részlegesen rendelkezik. Tulajdonképpen az Isten szót nem lenne szabad ennek a hatalmas Tudatnak a leírására használni, aki a mi Legnagyobb Testvérünk. A tudatunk – csakúgy, mint a testünk – olyan valami, amit használunk, nem pedig az, ami vagyunk. Valóban az Egyetemes Istenhez, az igazi élethez, az anyagon és a tudaton túlihoz, purushán és prakritin túlihoz, az anyagin és az istenin túlihoz tartozunk.

VIII. FEJEZET

HARMÓNIA

A fényoszlopról szóló történetünk beszélt először arról az éjszakáról, amikor Vishnu és Brahmâ nem működtek együtt egyetértésben, hanem szembeszálltak és vitatkoztak egymással, amíg Shiva helyre nem állította a harmóniát jelenlétével, ráébresztette őket, hogy mindketten egyek Benne, és a létezés egy új napját kezdte meg. Úgy találjuk, hogy chit és sat, vagy kisebb léptékben az ember és a tapasztalatainak külső világa között végzetes ellentét feszül, amíg fel nem fedezzük, hogy tökéletes harmónia van a közöttük lévő kapcsolat céljában, és hogy jó oka van látszólagos ellentétüknek.

Ânanda ott van mindkettőjük mögött, Shivában egyesülnek. A chit és a sat kapcsolata tele van ânandával, vagyis boldogsággal, ahogyan minden teremtmény azt bizonyítja, hogy szereti az életét, mivel amit általában életnek nevezünk, az a kettő közötti kölcsönhatás. Ismerős gondolat, hogy az emberi birodalom alatt az élet tele van boldogsággal, hogy az állatvilágban a fájdalom nem gyakori vagy tartós, és a félelem vagy rettegés pillanata csak akkor érkezik el, amikor az élet elpusztításának veszélye fenyeget. A szarvasmarhákban, amiknek millióit viszik hónapról hónapra Chicago és más városok vágóhídjaira, a félelem és szomorúság semmilyen gyanúja nincs mindaddig, amíg a vég közel nem kerül, mert tudásuk és képzeletük nem mondja el nekik, hogy mi vár rájuk. Életük kint a mezőkön édes, még ha az ember korlátozottnak is tartja azt. A Természet világában a félelem rendszerint a mirigyekre hat, hogy megnöveljék a fizikai képességeket, ez pedig serkenti a tudatot, mint amikor egy kis teremtmény élvezi a lopakodási képességét, amivel elkerül egy nagyobb lényt.

Ezt a történetet hallottam valahol a San Franciso-i nagy fókáról. Néhány évvel ezelőtt élt a sziklák között, a legtávolabbi szirteken egy nagy foka, aki annak a főkarajnak a vezére volt, amely még mindig ott van, az emberek emlékezetében és hagyományában pedig úgy él, hogy százhusz éven keresztül volt vezérük. Viszont egy nap az történt, hogy egy másik nagyszerű, élete teljében levő fiatalabb foka érkezett délről, és azt gondolta, hogy neki kellene lennie e sziklák királyának. Így az újonnan érkezett összecsapott az öreg vezérrel, és három napon keresztül a két foka ádáz küzdelmet folytatott, amikor a sebekkel borított idősebb kiúszott a partra és meghalt. Van is egy kép, amit úgy írtak le, mint „a természet vöröse, fogon és karmon, prédával”, de ha erre a benne rejlő tudat nézőpontjából tekintünk, látni fogjuk, hogy a küzdelem nem volt öröm nélküli. A teremtmények életét ezen a szinten sokkal inkább az érzések, mint a gondolkodás jellemzi, és az idős kor számukra nem olyan hasznos dolog, mint amilyen az ember számára lehet. Valóban, amikor a test érzékelő képessége hanyatlani kezd, a tudat gyorsan követi ebben, mivel már nincs meg többé a korábbi élet-erős serkentője. Ezért azt, hogy a foka tudatának dicsősége feloszlásával kellett távoznia testéből, a legelevenebb tapasztalattal, amit valaha is átélt, nem kell sajnálnunk, különösen mivel nagyon valószínűtlen, hogy a küzdelem hevében túlságosan érzékeny lett volna a fájdalomra.

Áttérve az emberre, az élet tényleg nem csak boldogság, aminek okát abban a tényben találjuk meg, hogy az ember újonnan felismert képességeinek érvényesítése során diszharmóniát teremt önmaga és a világ között. Ő az, aki a chit élvezetében elfeledkezett az ânandáról, és meg kell neki mutatni Shivát, mielőtt újra meg tudja találni a test gyermekkori állapotát, amit elveszített. Az ember életében Vishnunak és Brahmának barátokká kell válniuk, és egyesülésükben Shiva meg fog jelenni.

A nyugati világban nem mindennapi az a gondolat, hogy az emberi tudat és a környezete közötti harmónia az élet egyik legnagyobb valósága. Még azoknak az embereknek a legnagyobb része is, akik hisznek abban, hogy ez Isten világa, azt gondolja, hogy ez csupán egy hely, ahol Ő próbatételek elé állítja az általa létrehozott lelkeket, így egy idő után eldöntheti, melyeket érdemes megtartani, és melyeket kellene selejtként elhajítani. Akik csak a forma fejlődésében hisznek, általában nem hiszik, hogy az emberi elme – még ha úgy is tekintik, mint a természet teremtményét – összhangban van forrásával, hanem hogy valamilyen módon nem kívánt parazitaként fejlődik, és a természet felszínén egész egyszerűen szívos betolakodóként foglal helyet. Azonban a harmónia mégis létezik, és

ez valami egészen csodálatos dolog, magának Shivának a gyermeke, valóban, mint Maga Shiva születik újjá, hogy egyesüljön Vishnuval és Brahmâ-val.

Egyszerűbben kifejezve azt mondhatjuk, hogy a Természet az ember barátjának bizonyult. Igaz, hogy a természet folyamata egyfajta hanyatlás, és az ember minden kezemunkája hamar szétporlad, de ha nem így lenne, a világ nem lehetne Isten iskolája az ember számára. Ha a házak elpusztíthatatlanok lennének, és valami különös varázslat következtében ugyanazt az ételt újra és újra meg lehetne enni, csak kevés ember munkálkodna új dolgok létrehozásán, valójában az a többletmunka, ami a földet megterhelő régi dolgok lerombolására szükséges, még inkább elvenné a kedvét annak a néhány embernek, akik hajlandók lennének valami új megalkotásáért dolgozni. Az embert kevés dolog ösztönözné a gondolat- vagy akaraterők használatára. A Természet nem könnyíti meg túlságosan az ember számára az életet, másrészt túl nehézzé sem teszi, viszont mindig kínál olyan jellegű tapasztalást, ami kedvez az övéhez hasonló tudatos erők növekedésének. Ennek tanúja maga az ember, aki korszakokon keresztül állandóan növekszik, és egyre nagyobb erővé fejlődik a jövőben, képességei aktív felhasználása segítségével.

Az *Upanishadok* egyikében egy szokatlan meghatározást találunk az emberre, éppen úgy beszél róla, mint olyan lényről, aki egyszerre erős és erőtlen, egyszerre tudatlan és bölcs. Hasonlítsuk össze a Természet bármelyik másik teremtményével, és észrevevesszük gyámoltalanságát és tudatlanságát. Nincs természetes ruházata, szóra érdemes természetes fegyvere, sem gyors lába vagy szárnya, hogy elmenekülhessen ellenségei elől. Nincs természetes, ösztönös tudása, ami más teremtményeknek megmondja, hogy mi ennivaló, és mi méreg, kik a barátok és kik az ellenségek, és hogyan kell otthont teremteni. Azt hihetnénk, hogy a Természetnek nem volt kedves az ember, hogy ilyen tehetetlenül taszította a világba, de nem így van. Az ember természetes ruházat híján megtanulta használni az értelmét, aminek következtében ruhát készített magának, amit viselve bármilyen éghajlat alatt élhet. Értelme segítségével megtanult fegyvereket és szerszámokat készíteni, amik a világ urává koronázták.

A fejletlen ember esetleg siránkozott hiányosságai miatt, imádkozva Istenhez, hogy szüntesse meg azokat, de az intelligens ember – aki ugyanő újra testet öltve – visszatekint, és megköszöni Istennek a kapott lehetőségeket és a megtiszteltetést, ami neki adatott, hogy korszakokon át isteni lénynek tekinthető, amivé állandóan saját munkája segítségével válik, nem pedig kívülről jövő erő által kialakított anyagi dolognak. Most már látja az ember és környezete közötti a minden korszakban meglévő harmóniát, és megérti, hogy a világ az ember barátja volt és marad is, nem érzélgős, de barát a szükségben és igazán.

Mivel az ember a dolgok isteni oldalához tartozik, nem pedig az anyagihoz, ilyen módon bontakozik ki, egyre magasabb szintű isteni képességeket szerez meg magának, és Isten azzal segíti, hogy jelen van a harmónia princípiumaként. Ő mindenható, van mégis néhány dolog, amit nem tehet meg. Nem alkothat például egy magas törpét, vagy egy négyszögletes kört, mivel, ha az ember magas lenne, nem lenne törpe, és a négyszögletes forma nem lehet kör alakú. Nem hozhatott létre függőségben levő akaratot, mert az akarat, ami nem független, az egyáltalán nem akarat. Ennélfogva Ő elismeri az ember isteniségét ezzel a nagyszerű rendelkezéssel az ember tudatának és képességeinek fejlődéséről, ezáltal az ember valóban önálló, magateremtette és isteni most és mindenkor.

Ez a harmónia a chit és a sat között tapasztalataink világában a mâyâ, amiről gyakran káprázatként beszélnek. Nem azért káprázat, mert bármilyen módon valótlanság lenne, hanem mert úgy tekintik, mint az életet, és összetévesztik a valódi léttel, ami az ânanda. Ezért a könyvek azt tanítják, hogy az embernek megszabadulásához még ebből a harmóniából is ki kell menekülnie, amint tudatának fejlődése befejeződött, le kell rombolnia azt, amit néha úgy neveznek, hogy a látó és látott összekapcsolódása, és ezután saját állapotában marad meg. Ez az állapot az ânanda, és kaivalya is, az egy-ség, mert Shiva egységét sohasem zavarja még Vishnu és Brahmâ jelenléte sem.

A *Bhagavad-Gîtâ*-ban Shri Krishna erről a harmóniáról úgy is beszél, mint az ő daivî prakti-jéről. Az általános szóhasználat az *élet* szót helyesen arra használja, hogy kifejezze a kölcsönhatást – ami a mâyâ –, amikor az emberek úgy gondolnak az életre, hogy az nem a bennük levő chit, sem

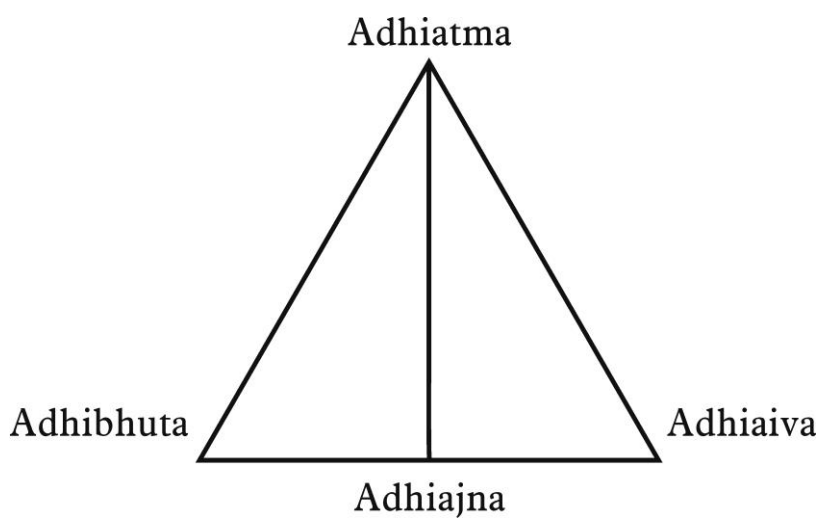
pedig külső természeti energia, hanem mint a kettő harmonikus kölcsönhatására, amelyben mind a belső, mind a külső összetevőt figyelembe vesszük. Amint valaki a filozófiáról ír, az emberek azt gondolják, hogy szükségképpen valami újat jelentenek az olyan szavak, mint az élet, de ebben az esetben mindenesetre nem így van. Ez az élet a mâyâ, a káprázat, de csak azért, mert ez nem az igazi élet, ami a boldogság, magának Shiva-nak az élete, hanem csak az Ő újraszületése – az Ő egységének visszatükröződése – ebben a kettősségben.

Ugyanilyen lényeges igazságokat mond ki a Gîtâ (8. fejezet), ahol Shrî Krishna a valóság négy osztályáról beszél, ezek: adhyâtmâ, adhidaiva, adhibhûta, és adhiyajna. Ezek közül az első Shiva, a nyolcszoros megnyilvánulás mögött. A második és harmadik a nagy aktív és passzív princípium, az isteni és az anyagi, mint „ikrek egy vonal mentén” (hogy *A csend hangja*-ban egy más célra alkalmazott kifejezéssel éljek). A negyedik az „Én itt, a testben”-re vonatkozik, az áldozat princípiumára, ami által az élet lehetségessé válik, mint a chit és a sat kölcsönhatása. A *sacrifico* latinul azt jelenti: „megszentelem”; áldozat fedezhető fel a világban abban, ahogy a tudat és az anyag egymást szolgálják – ahogy mi nevezzük – az életben, és abban, ahogy egyik teremtmény akarva-akaratlanul mindig ad valamit a másinak, így mind egy szervezett egésszé válik, és így megszenteltté.

Nincs mozgás enélkül az áldozat nélkül; ezért mondják azt, hogy Isten mozgás. Egy másik mód, ahogyan a négyből az alsó három látható, a tér, az idő és a mozgás formái. A tér a dolgok anyagi oldalával kapcsolatos, az idő a tudattal, a mozgás pedig az Istenséget, az adhyâtmâ-t képviseli. Néhány régi szofista mulatságos vitát javasolt arról, hogy egyetlen tárgy sem mozoghat sohasem, mert „nem mozoghat a térben, ahol van, és nyilvánvalóan nem mozoghat a térben, ahol nincs”. Természetesen, ha nem létezne más, csak anyag, nem tudna mozogni. Azonban tudjuk, hogy egy tárgy *arról a helyről*, ahol van, elmozdulhat *egy másik helyre*, ahol nem volt előzőleg. Ez az elmozdulás egy princípium létezését jelenti, ami meghaladja a tér határait. A tér egyfajta korlátozás, a valóságnak csak egy része, kevesebb, mint az egész. Benne a mozgás jelképezi az isteni természetet.

A tudat tanulmányozásánál hasonló nehézséggel találkozunk. Az emberek gyakran csodálkoznak azon, hogyan lehetséges, hogy ők ugyanazok a tudatos lények, akik tegnap, vagy egy évvel ezelőtt, vagy gyermekkorban, vagy előző életeikben voltak. Csodálkoznak, hogy lehet az a tudat, ami változó dolog, egyszerre az, ami volt, és ami most az. Ez azért van, mert a mozgás princípiuma idő feletti és időn túli, ami a tudat korlátja. A tér a passzív princípiumhoz tartozik, az idő az aktív princípiumhoz, a mozgás pedig Istent vagy Shivát fejezi ki.

A mi megfogalmazásunkban nemcsak anyag van, a térben korlátozott testek formájában, és nemcsak tudat van az időben korlátozott három képességével; nekünk Isten is van, aki sohasem hiányzik, és aki az idő és a tér e korlátjait mindig meghaladja. Ezt a bennünk levő Istent, aki mindenben egy, úgy nevezzük: „Én”. Ezért mondja mindig Shrî Krishna, hogy az az ember, aki elérte a tökéletességet, aki megértette az igazságot, „Hozzám jön el”. Amikor Shrî Krishna azt mondja, „Én”, ez alatt azt az „Én”-t is érti, ami abban a személyben is lakozik, akihez szól. Csak egy „Én” van, és aki megtalálja saját magában, az mindenben felismeri.

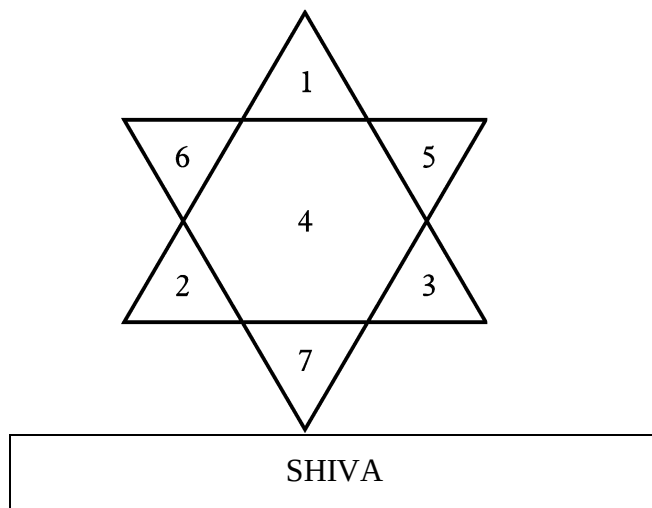
IX. FEJEZET

A HÉT PRINCÍPIUM

Ahogyan a tudatnak három aspektusa, és az anyagi létezésnek három összetevője van, közöttük pedig a harmónia, ami a mâyâ, úgy hét alapvető valóság létezik az emberi tapasztalás egész világában, nem több, és nem kevesebb. Ez a hét nem a háromból származik az élet vagy a mâyâ rendszerében, mivel az csak része egy nagyobb rendszernek, amelyben a hét már létezett. Viszont az Ő hetességéből megértve az Ő Hármasságát, azt mondhatjuk, hogy Shiva a hétből hármat Brahmâ-nak kölcsönöz, másik hármat Vishnu-nak, a hetediket, az ânandát pedig megtartja Sajátmagának.

Ebből látjuk, hogy ez a hét tökéletesen egyenlő, és egyikük sem keveréke vagy kombinációja a többinek, és helyesen nevezik princípiumoknak – elsődleges dolgoknak. Ha ezeket a könnyebb kezelhetőség érdekében számokkal jelöljük meg, ezek a számok csak önkényes elnevezések, és nem adnak semmilyen valóságtartalmat egymáshoz viszonyított helyzetüknek. Ha ábrákon szemléltetjük ezeket, akkor az csak az emlékezetbe vésést szolgálja, és az ábrák matematikai jellemzőit nem szabad a princípiumoknak tulajdonítani. Az ilyen ábrák alkalmazásának az a veszélye, hogy ezek maguk az egyik princípiumhoz tartoznak, és előidézhetik azt, hogy a többi csak ennek az egynek a nézőpontjából látható, és így valódi természetüket elrejtik.

Fejezetünk első ábrájához nincs szükség sok magyarázatra, minthogy a teozófusok számára jól ismert egymást metsző háromszögeket mutatja. Ez a hét legjobb ábrázolása, és számokat helyeztem el megnevezésükre: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. A csúcsával felfelé mutató háromszög a chit, a lefelé mutató a sat, az egész pedig a hét egyenlő princípium kifejezésének jelképe, két egymással összefüggő hármasságon keresztül, amit úgy lehet nevezni, mint Isten hét princípiumát, amit a következő táblázat mutat.

BRAHMA	Anyag	MAYA	Akarat	VISHNU
	Energia		Bölcsesség (szeretet)	
	Törvény		Tevékenység (gondolat)	

A második táblázat bemutatja, hogyan osztjuk fel e hetet a nagy Hármasságon belül, de a tanulmányozónak ebben az esetben különösen kell vigyáznia arra, nehogy azt gondolja, hogy bármelyik csoport is egy másik felett van a térben.

PRINCÍPIUMOK	ISTEN TULAJDONSÁGAI ÉS AZ EMBERISÉG ESZMÉ- NYEI
1. Ichchhâ	Szabadság
2. Jnâna	Egység
3. Kriyâ	Együttérzés
4. Mâyâ	Harmónia
5. Sattwa	Igazság
6. Rajas	Jóság
7. Tamas	Szépség

A boldogsághoz vezető hosszú úton mindenki keresztül halad a fejlődés három lépcsőfokán, első a sat szakasza, majd a chité, végül az ânandáé. Ez mutatja, miért keresi minden lény a boldogságot, és mind a hét princípium, ami mozgatja a lények életét a világban, csak eszköz ehhez a célhoz. Még a szeretet, a tudat lényege is semmivé lesz benne.

Az emberi lény a jelenlegi fejlettségi szintjén a chit aspektusban a Természetben lévő Istenre, vagyis a sat-ra, mint magán kívül levőre, a tudatban lévő Istenre, vagyis a chit-re pedig, mint önmagában levőre gondol. Ő azonban egyaránt jelen van mindkettőben, az emberek pedig gyakorlatilag mindkét területen keresik boldogságukat, azaz néhányan „befelé fordulva” keresik az életben számukra legnagyobbnak tűnő dolgokat, mások „merészen kifelé haladva” követik azokat, amik számukra az élet igaz céljainak tűnnek. Mindenki nagyobb lelkesedéssel szeretné elérni a hét eszmény egyikét, mint a többi hatot. Isten fenti táblázatba foglalt princípiumai így válnak az emberiség eszményeivé. Minthogy minden ember Shivához tartozik, az ember esetében – mint ahogyan az Övében is – mindegyik princípium azon munkálkodik, hogy tudatát érintkezésbe hozza az élet mindegyik alapvető realitásával. Az emberben viszont – Shívával ellentétben – a princípiumok nem egyenlő mértékben vannak jelen, az egyik mindig erősebb, mint a többi. Ezt az egyet hívjuk az ember sugarának. Minden egyetemes princípium állandóan kifejti vonzását minden emberre, de mindenki leginkább a saját sugaráéra válaszol, ami azután élete legmeghatározóbb eszméjévé válik, és ami tudatát a legélénkebb élet felé tudja elmozdítani, amire csak képes.

Az Ichchhâ az akarat. Eddigi fejtegetéseinkből világos, hogy az ezzel rendelkező lény életének állapota egyfajta szabadság. Amikor ez a princípium a legerősebb egy emberben, akkor a szabadságot minden más felett fogja értékelni. A Jnâna – amint már láttuk – a bölcsesség, ami lehetővé teszi, hogy egy tudat tökéletes együttérzésben rezegjen egy másikkal. A szeretet az, ami egyre magasabb szintű egység után sóvárog, habár a tökéletes egység, mint ahogyan a tökéletes szabadság is,

csak az ânandában lehetséges. Megértés és értelem, mindkettő olyan kifejezés, ami a mentális erő vagy a gondolat tevékenységét jelenti, az az ember pedig, akinek a kṛiyâ az uralkodó princípiuma, mohón vágyik arra, hogy a dolgok rendszerét teljesen megértse. A negyedik sugárról szóló fejezetben elmagyarázom, hogy a harmónia princípiuma milyen vonzerőt fejt ki az emberre. Itt annyit kell megemlíteni, hogy az ehhez a sugárhoz tartozók egyensúlyban vannak a belső keresés és a külső haladás között, és csak akkor boldogok, ha összhangba tudják hozni mindkét igényüket, a belsőt és a külsőt is életükben.

A fajoknak és a nemzeteknek is – az emberekhez hasonlóan – megvan a maguk uralkodó princípiumuk. Legjobban úgy jellemezhetem a skála maradék részét, ha azt mondom, hogy az árja történelem korai napjaiban, sőt még ma is Indiában az első három eszmény az, aminek a legnagyobb a vonzereje, olyan embereket találunk, akik belül keresik Istent, ahogyan kifejeznék, e három irány mentén, ami különösen világosan látható külön-külön Patanjali, Shrî Krishna és Shrî Shankarâchârya híres jógaiskolaiban. De amikor eljutunk az indo-európai faj fejlődésének közepéig, a görögökhöz, azt találjuk, hogy a harmónia princípiuma fejt ki nagy vonzerőt, és a bölcsék kezdik a fajt mintegy átfordítani Istennek, mint sat-nak az elismerésére, és az emberek között a lélek nagy vágyakozását felébreszteni Isten felfedezése iránt a külső világban igazságként, jóságként és szépségként.

A kifelé történő keresés e három módja megfelel a befelé való keresés módjainak, mivel megfelelés vagy hasonlóság van az Istent kívülről és az Istent belülről történő keresés között, vagyis az „Isten a Természetben” és az „Isten a tudatban” között. Ez megjelenik az ichchhâ és a tamas között, tehát a tudatban levő akarat és a dolgokban levő állandóság között. Az akarat a tudat állandósága, az anyagiság pedig – azt lehet mondani – a dolgok akaratossága, makacsság, tamas. Később majd részletesebben elmagyarázzuk, hogy a szépség a tökéletes anyagi dolgok örök egyensúlya és mérlege, nyugalomban és mozgásban egyaránt.

Ahogyan a tamas megfelel az ichchhâ-nak, úgy a rajas a jñâna-nak. Az utóbbi az emberben a szeretet, az érdeklődés vagy a tudat energiája, ami összehozza, és együtt tartja a sok élőlényt; az előbbi az emberben úgy jelenik meg, mint vágy, minden dolog összegyűjtése, az egyetemes jóság keresése. Isten eszménye, mint jóság arra készíti az embert, hogy keresse Őt a Természetben, vagy azon túl, mint a nagylelkű adakozót, Istent úgy imádja, mint a jó dolgokban jelenlévőt.

A kṛiyâ és a sattva közötti megfelelés ugyanaz, mint a gondolat és a Természet azon törvényei között, amelyek a dolgokkal kapcsolatos igazságot írják le. Az az ember, aki a világ kutatása útján keresi az igazságot, érzi, hogy létezik igazság vagy valóság a világban, ami minden dolog alapja vagy alkotórésze, ami előtt mindennek meg kell hajolnia.

A késői indo-európai fajokban a három utolsó eszmény túlsúlya volt az, ami előtérbe hozta életükben az Istennek a sat-ban vagy a Természetben való imádásának három nagy formáját, amiket rendszerint tudománynak, hitbuzgalomnak és művészetnek nevezünk. Ha bármilyen zavart okozna ezek közül a második, ne felejtjük el, hogy az európai nemzetek templomaikban hajbókolnak Isten előtt, mélyen tisztelik Őt, mint a jó dolgok tulajdonosát és osztogatóját, és mindenekelőtt azért tisztelik, amit az Ő jóságának neveznek.

A befelé és a kifelé kereső ösvények közötti megfelelés, az ezeket irányító eszmények és azok kifejeződései az emberi dolgokban, a következő ábrán látható:

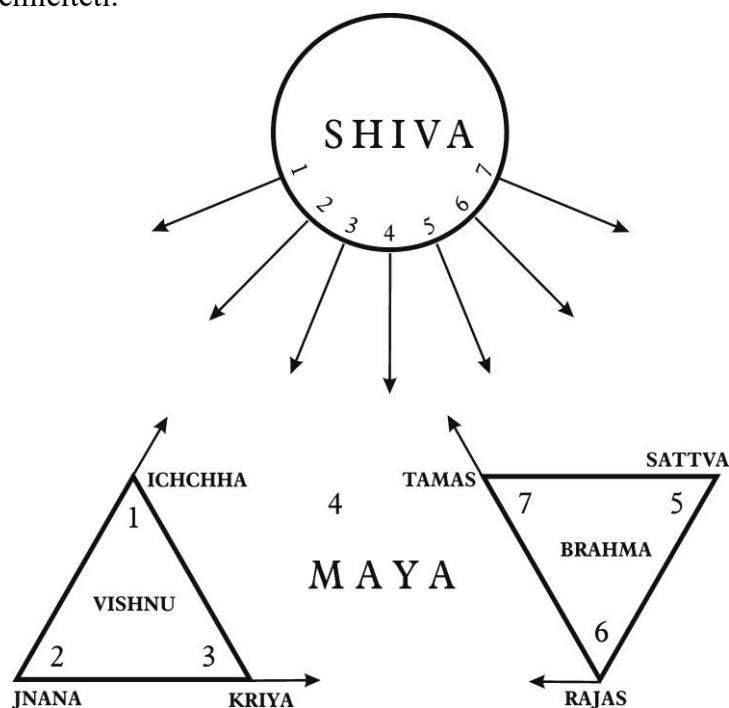
Akarat – szeretet – gondolat KERESÉS ÉS MUNKÁLKODÁS A TUDATON	1 Szabadság Irányítás	4 Harmónia Megfigyelés (elképzelés)	5 Igazság Tudomány	Akarat – szeretet – gondolat KERESÉS ÉS MUNKÁLKODÁS A DOLGOK VILÁGÁBAN
	2 Egység Emberbarátság		6 Jóság Vallás	
	3 Együttérzés Filozófia		7 Szépség Művészet	

X. FEJEZET

KÖLCSÖNÖS KAPCSOLATOK

Már magyaráztam, hogy Shiva egy, és egységét nem zavarja Vishnu és Brahmâ jelenléte, akik Benne léteznek, és mindegyikük hármasság. Shiva is alapvetően hét, ahogyan az előző állítás jelzi, és ahogyan már korábban elmondtam. Azt a princípiumot, amit fenntart, néha a másik hat szintézisének nevezik, de az valójában egy olyan princípium, ami nem a többi egyesítéséből keletkezik, hanem olyan, amiből a többiek származtathatók.

Visnu és Brahmâ egymás mellett léteznek a megnyilvánulás korszakán, vagy Bahmâ napja keresztül, és Shiva harmóniában tartja őket a yoga-mâyâ-jának segítségével. Hármuk kölcsönhatásait a következő ábra szemlélteti.

Shiva megérinti mind a hat princípiumot mâyâ-ján keresztül, amik különállók az egytől, de Ő maga az egyetlen ânanda marad.

Vishnu Shiva felé az ichchhâ-n keresztül fordul, Brahmâ-hoz pedig a kriyâ-n keresztül kapcsolódik, de Önmagában megmarad alapvetően jnâna-nak, szeretetnek, egyetemes tudatnak vagy szívnek.

Brahmâ Vishnu felé a rajas-on keresztül fordul, Shivâ-hoz pedig a tamas-on keresztül, de Önmagában megmarad alapvetően sattva-nak, törvénynek, vagy az egyetemes elmének, vagy az eszmék világának.

Minden ember tudatát Vishnu egy részecskéjeként lehet leírni. Ez lényegében a *tudás* egy darabja, hogy ezt az ügyetlen, de hasznos kifejezést alkalmazzuk. Az *öröm* és a *létezés* egy darabja is. Az egyetlen láng leválaszthatatlan szikrája. Vagy ugyanezt a kijelentést kívülről megközelítve, mindenki részese az őserőnek. Ez így van az anyag vonalán is, mert ha valamennyi anyagi tárgy hatással is van egymásra, de egy sem *teljesen* befolyásolt, és mindegyik egyben befolyásoló is. Még a gravitáció terén is így van ez, így amikor a földön sétálunk, van saját mozgató erőnk, ami a kapcsolat lényege. De amennyire mi kapcsolatban vagy összeköttetésben vagyunk másokkal, befogadjuk befolyásukat, ugyanakkor mi is kifejtjük rájuk sajátunkat, és létrejön az a kölcsönhatás, amit karmának nevezünk, ami az adás és a kapás egyenlege.

Ezzel az Őserővel kapcsolatban el kell mondanunk, hogy ez az, amik mi valóságban vagyunk, bármilyen zűrzavar, amibe bármikor belemerülünk, attól a valóságtól részlegesen eltávolít még bennünket is. Ha valaki éppen egy sakkpartit játszik, az nem dominózik, habár *tud* dominózni. Ha valaki éppen egy könyv 10. fejezetét olvassa, az nem a 15. fejezetet olvassa, habár *képes* rá. Ha egy asztalos éppen egy asztalt készít, az nem széket készít, habár tudna. Ebben az időfolyamatban – amely lényegileg az elméé, és csak másodlagosan a cselekvése – mindig van egy fátyol a valóság felszínén, ami mindentől függetlenül ott van, bármikor megismerhető és felismerhető, amikor nincs jelen az a téves elképzelés, hogy a pillanat korlátozott kifejeződése maga a valóság.

Része az intelligenciának vagy cselekedeteink hatáskörének, hogy az elme és a cselekvés egyesül a tetteinkben, és nem veszítjük el az elme tudatosságát, mivel érintettek vagyunk a feladat tudatosságában. Az is hatáskörünk része, amikor tudatában vagyunk az őserőnek, az elme és test gyakorlati működéseinek közepette. Ehhez a kulcs, először is, a test szabályos működése, ami érettségének és engedelmisségének eredménye, tehát nem veti bele magát értelmetlen cselekvésekbe, másodszor pedig az elme érettsége, tehát nem fordítja energiáját értelmetlen és semmitmondó elme-tevékenységre. Eppen ellenkezőleg, az őserő felé forduló figyelem állapotában van, amire a költő utalt, amikor ezt írta: „Csak akkor cselekszem helyesen, ha engedelmeskedem”. Eppen ez a tapasztalat áttekintésének gondolati útja, mert a bölcs látó belül sajátmagunk, és így az úgynevezett engedelmisség a tökéletes szabadság. Ha tudna a test beszélni és gondolkodni, vajon nem azt mondaná-e, hogy önmagát tényleg önmagának érzi, amikor az őt kialakító erő hatása alatt cselekszik, ami egységet és összetartozását adja, amikor viszont fellázad létrehozója ellen, ebben a folyamatban szétesik darabokra, elveszíti önmagát. Az elme nyugalmaiban, az elme harmóniájában, érettségében akkor leginkább önmaga, amikor az emberben levő szellemi őserőnek engedelmeskedik, ami egy szikra Vishnu-ból, a létezés és az öröm kezdeti tudásának egy darabja.

Mivel Vishnu (vagy Krisztus) az, aki az elme szíve, az a célunk, hogy a létezés és az öröm *ismerői legyünk*. Később, kétségtelenül, majd felemelkedünk Shivához (vagy az Atyához), és a tudás és a létezés örömévé válunk. Az lesz az öröm, úgyhogy talán a tudat szó nem is megfelelő kifejezés rá – kérlek kedves olvasó, meditálj ezen, mert ezt szavakba önteni lehetetlen!

Visszatérve hétköznapi életünk dolgainak sűrűjéhez, tegyük feladatunkká, hogy legalább mentálisan felismerjük, hogy mi az őserő vagyunk. Igazában sohasem kedvelünk semmit, csak valódi önmagunkat. Mondhatjuk azt, hogy ebben vagy abban kedvünket leljük, pl. „Szeretem a fagylaltot”, de az a helyzet, hogy nem a fagylaltot élvezzük, még csak az ízét sem, hanem csak a fagylalt ízének tudatát.

Shiva akaratának kaleidoszkópszerű tevékenysége valami olyasmit eredményez, hogy ezt az örömet valamennyiünknek legfőképpen a sugarak egyikéhez kell kötnünk. Habár ez a hét princípium egymástól elválaszthatatlan, és valamennyi jelen van minden emberben, azt az egyet, ami természetében a legerősebb, nevezzük az ő sugarának. Ezért az ember sugara nemcsak, hogy nem anyagi jellegű dolog, de még csak nem is a tudathoz tartozó egyéni vonás, hanem Shivához való viszonyában tartozik hozzá. Ezért sohasem lehet *látni*, mivel a látás az érzékek egyike, akármilyen magas síkon van is, tárgyai mindig a gunák: a sattva, a rajas és a tamas. A tudat sohasem *látható*, még kevésbé az *igazi élet*, az *ânanda*. Ha egy ember láthatóan egy bizonyos területen dolgozik, és rendelkezik a megfelelő anyaggal (élet a sat fázisában) eszközei és céljai számára, akkor következtetni lehet arra, hogy valószínűleg sugara vezérelte munkájának kiválasztásában, és határozta meg teste tulajdonságait.

Amikor egy ember sugaráról beszélünk, és így uralkodó princípiumára gondolunk, ne felejtsük el azt a tényt, hogy megvan benne a többi princípium is, és azt se, hogy egy *emberről* van szó, tehát olyan valakiről, aki önmaga ura, legalábbis olyan mértékben, hogy életét tudata vezeti, és nem csupán reflexszerű tevékenységek vagy a környezetre adott engedelmes válaszok. Ez az ember pozitív, nem a sat-ban elsüllyedt, annak uralma alá került, mint a fejletlen emberek. Használja gondolatereőit az igazság felfedezésére, érzelmi ereőit a dolgokban levő jóság feltárására, akaraterőit pedig a munkában, hogy megtalálja, és napvilágra hozza a szépséget. Mindezek a tevékenységek teljesen eltérnek az emberiség gyermekkorában élő ember szolgálai és negatív viselkedésétől, aki céltalanul él, és átadja magát a lustaságnak, a gondtalan, önző kedvtelésnek.

Az állatok sugarai tisztábban kivehetők – mivel kevésbé bonyolultak –, mint sok ember esetében, ennek oka abban rejlik, hogy nagyon valóságos és természetes értelemben megtörtént az ember bukása. Mentális erőinek fejlődésével a karma olyan elegyét hozta létre önmagának, és megnyitotta magát olyan sok külső behatás számára, hogy általában eközben az ember mély szellemi vágyai el lettek fedve és elhomályosultak még saját látása előtt is. Ha valakinek lenne szakismerete és türelme ahhoz, hogy elemezze ezt az átlagembert, azt találná, hogy princípiumainak egyike erősebb a többinél, és ez lelkének erőit saját általános jellege felé vezette.

Egy szilárd jellemű ember esetében, aki nem testének vagy testéhez kapcsolódó személyes érzelmeinek, illetve a teste által felvett rögeszméknek a kiszolgálója, hanem aki ténylegesen rendelkezik önmagában bizonyos aktív akarattal, szeretettel vagy gondolattal, a sugár viszonylag könnyen felismerhető, és léteznek bizonyos kérdések, amelyeket feltehet önmagának, amik segíthetnek saját sugara felfedezésében. Ezeket azonban félre kell tennem a meghatározott sugarak tárgyalása utáni részre.

Az emberek mindennapi életében a sugarak a következő általános típusokban jelennek meg:

1. Az akarat embere, aki sajátmaga és környezete uralásával keresi a szabadságot: az uralkodó.
2. A szeretet embere, aki együttérzésen keresztül keresi az egységet: az emberszerető.
3. A gondolat embere, aki az élet tanulmányozása útján keresi a megértést: a filozófus.
4. A képzelet embere, aki háromszoros úton keresi a harmóniát: a mágus, a színész és a szimbolikus művész vagy a költő.
5. A gondolat embere, aki a világban keresi az igazságot: a tudós.
6. A szeretet embere, aki Istent mint jóságot keresi a világban: a vallásos rajongó.
7. Az akarat embere, aki azt a szépséget keresi a világban, ami Isten: a művész és a kézműves mester.

Ezen általános típusok kifejeződései és tevékenységei nagyon változatosak, a második részben részletesebb leírásuk során látható lesz, hogy egytől egyig tartalmazzák azokat a jellemzőket, amiket a sugaraknak tulajdonítunk a közreadott különféle felsorolásokban.

Mielőtt könyvünk első részét lezárnánk, szeretném megmagyarázni, miért használtunk szanszkrit irodalmi szóképeket és kifejezéseket, magyarul⁶ beszélő emberek számára ismerősebbek helyett. Először, mivel én magam is ezeket az igazságokat azokon a kifejezéseken tanultam meg. Másodszor, mert (ahogyan a modern tudományban és technológiában is) új fogalmak esetében új szavakra van szükség, és erre a szanszkrit szavak a legalkalmasabbak. Ezek az igazságok az egész világra kiterjedők, és nem fontos, hogy milyen nyelvet használunk rájuk, így a keresztények például helyettesíthetik „Az Atya, a Fiú és a Szentlélek” kifejezéssel a Shiva, Vishnu és Brahmâ kifejezést, ha úgy óhajtják.

II. RÉSZ

A HÉT SUGÁR

Hét fő csoportja van a... Dhyan Chohanok, amely csoportok megtalálhatók és felismerhetők minden vallásban, mert ők az őseredeti Hét Sugár. Az Emberiség, így tanítja az Okkultizmus, hét eltérő Csoportra van osztva.

A Titkos Tanítás

XI. FEJEZET

AZ ELSŐ SUGÁR

„Sajátmagunkat kormányozni, vagy sajátmagunktól függeni – mondta Manu – boldogság, mások uralma alatt lenni, nyomorúság.” Ez a mondás illik az első sugár emberére, mivel ez a függetlenség és intuíció első három sugara közül a legelső. Egy modern államférfi ugyanezt az érzést és gondolatot foglalta más szavakba: „Az ön-kormányzás jobb, mint a jó kormányzás”.

Az első három sugárhoz tartozó emberek úgy jellemezhetők, hogy függetlenek, mert nem úgy tekintenek a világra, mint tanítóra, mint bőkezű anyára, vagy mint gyönyörű otthonra, hanem inkább, mint a kaland földjére a bátor akarat, a derűs szív vagy a becsvágyó elme számára. Ebbe a világba az ember úgy érkezik, mint aki távoli országból jött, hogy hőstetteket hajtson végre. Az ilyen ember tele van kezdeményező képességgel, mivel nem vár dolgokra és eseményekre, hogy azok lendületbe hozzák, hanem hajlamos úgy kezelni valamennyit (néha a kijáró tisztelet nélkül), mint egy játék darabját, amit játszik, mint alapanyagokat egy tervhez, amelyet megvalósít. Az intuíció emberének nevezik, mivel tudatosan használja saját gondolati és érző képességeit az élet játszámájában, azok pedig növekednek ezzel a gyakorlással. Ösztönösen érzi, hogy minden valódiakarati, szereteti vagy gondolati tevékenysége valami újat hoz a világba, és ilyen értelemben teremtő, nem úgy, hogy ez a teremtes bármilyen állandó értékű, vagy az ideiglenes fennmaradásnál vagy alkalmazásnál többre érdemes, hanem öröm magának a tudat működésének érzése, mint a madár szárnyalása. Az akaratban több ön-érzékelésre, a szívben több életérzésre, az elmében több gondolat-érzékelésre vágyik, keresi a boldogságot a belső tudat ezen dolgaiban, és ehhez az életet használja, míg mások a külső nagyvilágra várnak, a gondolati, akarati és érzelmi erejükkel és képességükkel, és abból a nevelésből tanulnak, amit a Természet nyújt.

Mindkét út, a belső és a külső is ugyanarra az eredményre vezet, a teljes belső és külső élet kitágítására. Mert mialatt az ember az istenit kutatja a természetben, annak szépsége, bőkezűsége és igazsága munkálkodik rajta, és fejleszti lélekerőit. Amikor pedig megpróbálja szabadjára engedni erőit, amiket érez magában, azt találja, hogy ezt csak úgy teheti meg, ha azokat a külső világ jobbítá-

⁶ Az eredeti szövegben: angolul (A fordító megjegyzése)

sára használja fel. Ezért minden egyes ember valójában befelé húzódik vissza, és kifelé halad előre egyidejűleg.

Az első sugáron az akarat emberében az ön-irányítás az uralkodó jellegzetesség. Ha az ember ehhez a sugárhoz tartozik, önérzete erős, és ha más tekintetben nem eléggé fejlett, ez ellenszenves is lehet a külvilág számára. Ez az önérzet igyekszik olyan határozottságot nyújtani dolgok és események közepette, amit aligha tud bármi is a világon megingatni, vagy megváltoztatni, olyan hajlamot, hogy pozitív legyen a cselekvésben, olyan bátorságot, hogy úgy nézzen szembe az élettel, mint egy kalanddal, és ne meneküljön el vagy maradjon nyugodtan a dolgok között. Ez nem lehet csökönyösség, ami ragaszkodik valamilyen eszméhez, érzéshez, saját helyzetéhez, valamilyen helyhez vagy gondolathoz, hanem belső természeténél fogva rendelkeznie kell a rugalmasság és a megújulási képesség tulajdonságaival, mivel ez egy erő, nem pedig egy póz.

Ha az ember ezen a téren nagyon erős, nem lesz „otthon” számára széles e világ, hanem az ön-méltóság válik léte központjává és egyensúlyi pontjává. Ez nem egy kifelé irányuló méltóság, ami nagy súlyt helyez arra, hogy mások elismerjék, és nem is törekszik ennek elérésére – az ilyen tevékenység a külső dolgoktól való függést jelezné –, hanem az ember valódi helyzetének, saját létezésének magasrendű érzése, és irtózáttal teli borzadással van átitatva az akadályozó események és személyek idegen kezével szemben, ami megérintheti a belső szentélyt. Ahogyan senki sem látja meg a szépséget anélkül, hogy ne gyönyörködne benne (bár sokan nézik anélkül, hogy meglátnák), és ahogyan senki sem láthatja meg az igazságot tiszteletadás nélkül, úgy senki, aki úgy érzi, hogy megérinti a belül levő én, soha nem lehet más, mint olyan pap, aki féltékenyen őrzi a szentélyét.

Ez a méltóság távol áll a büszkeségtől, egy ilyen ember túl büszke ahhoz, hogy büszke legyen. Nem felsőbbrendűségi érzés okozza, egyáltalán nincs benne másokkal való összehasonlítás, sem az erő összemérése. Az ember hajlandó másokkal egyenlő feltételek mellett egy lenni, és namaskâr-t (jó napot!) mondani Istennek vagy koldusnak. Az ilyen embert nem érdekli annyira, hogy mi Ő, mint az, hogy Ő létezik. Az az ember, aki mindenekelőtt kívánságok nélkül, belülről él.

Ennek az élő erőnek a következtében, amit az ember életében érez, ennek a sugárnak az eseménye a függetlenség vagy a belülről való élés, mentesség a környezet kényszereitől, hajlam a körülmények irányítására és annak a módnak a megtalálása, hogy a körülmények összhangba kerüljenek az ember terveivel. Az élet saktábláján egy ilyen típusú embernek mindig lesz saját, teljesen kidolgozott, a lehető legkorábbi pillanattól indítható támadási terve, és nem veszi figyelembe ellenfelei lépéseit, amennyire csak meri, kihasználva minden lépést és bábut, ami rendelkezésre áll az eltervezett támadáshoz. Az akarat jellemzője, hogy minden lehetséges eszközzel keresi célkitűzéseit, más szavakkal, hogy az elmét állandóan a feladatra összpontosítja, így előbb vagy utóbb bizonyosan talál utat céljához.

Az ilyen embernek saját isteniségéről való érzése az, ami néha azt mondatja vele, hogy „akárom”, még akkor is, amikor azt sem tudja, hogyan tudja megvalósítani, mivel csálthatatlan ösztönnel megérzi azt a tényt, hogy a belül lévő önvaló saját sorsának végső és kizárólagos ura, mint ahogyan saját erejének alapja is. Benne a gondolat megérti az önvalót, az áhítat meghajlik előtte, a kezek érte dolgoznak, és minden más része is szereti az önvalót, ezért valóban képes akarni léte és élete egészével. Ennek a belső stabilitásnak a következtében az ilyen ember viszontagságos helyzetben is általában a legjobban cselekszik, barátságosan tekint arra a pusztulásra, ami a természet birodalmában állandóan végbemegy. Sok embert megrémít a Természet kérlelhetetlen törvénye, és küzdenek ellene, de ő úgy tekint rá, mintha az csak saját ereje lenne nagyobb léptékben, és úgy szereti, ahogyan egy erős ember mindig is szereti az arra érdemes ellenfelet. Elismeri a munka értékét a munkás esetében, ha pedig valamit sikerült jól megoldani, érzi a mögötte álló akaratot, ami úgy támogatja őt, mint a diadal érzése. Ezzel tudja meglovagolni a világ erőit, kicsit ahhoz hasonlóan, ahogyan egy tapasztalt úszó tudja, hogy biztonságban van a vízben, és félig tudatosan eltölti ez az érzés, mielőtt beugrik a vízbe. Ahogyan az úszás a jó, nem pedig a víz, éppúgy ez az ember sincs tévhitben a külső dolgok valódi értéktelenségével kapcsolatban. Nem azért dolgozik, hogy elégedett lehessen valamilyen anyagi helyzet elérésével későbbi pihenés vagy kényelem céljából, ezért ha tönkremegy vagy

kudarccá válik, nem kedvetlenedik el. Amikor valamilyen új cél van kéznél, mindig kész tiszta helyzetet teremteni a cselekvéshez, megválni a régi dolgoktól, vagy félrelökni azokat, talán néha kissé türelmetlen a felesleges dolgokkal vagy azokkal az emberekkel, akik a munkát szükségtelen érzésekkel, gondolatokkal és szavakkal terhelik.

Általában van egy készülő terve, amikor pedig azt megvalósította, máris egy másik van nyomában, olyan rendszerességgel, mint a tenger hullámai. Néha összeakadhatunk vele, amikor pusztító hangulatban van, amikor nagy elégedettséggel tép darabokra régi leveleket és papírokat, dob ki régi könyveket könyvtárából, hajít ki bútorokat és ruhákat, vagy egy utazás alkalmával szabadul meg tőlük, ahogy a kutya rázza le magáról a vizet. Állandóan kész beleugrani egy újabb kalandba, nyers erejének büszkeségével, lábai ugrásra készek, orrlyukai remegnek. A pusztítás ilyen szelleme nem látható a második sugár emberében, aki minden dolognak gondját viseli, mert az a sugár az emberi gondoskodásról és munkáról szól, és az ember lelkéből és energiájából testesít meg valamit. Ismerem egy ahhoz a sugárhoz tartozó, szellemileg magasan fejlett embert, aki mindig felvágta a régi borítékokat, és üres belsejüket saját írásaira használta, nem azért, mert garaszkodó volt, hanem mert tisztelte az emberi munkát, bár magában ezt a cselekedetét gazdaságosnak nevezte, és nem szerette a pazarlást. A harmadik sugárhoz tartozó ember kétszer, háromszor, sőt még egyszer megnézi a tárgyat, amire már nincs szüksége, majd elteszi mondván, talán egy napon még jó lesz valami másra.

Az akarat emberének még nem jött el az ideje a gazdaságpolitika területén, de amikor az elérkezik, látható lesz, hogy egyaránt tiszteli a fogyasztót és a gyártót. Egyértelművé téve kimondja, hogy az embereket meg kell fizetni, hogy ennivalót ehessenek, és egyéb termékeket használhassanak, annyira, hogy azokat a dolgokat előteremthessék. Eltekintve természetesen attól, amikor igenis eljön az a nap valamikor, a távoli jövőben, amikor a dolgok tökéletes a fejük tetejére állnak, miután már az emberiség megtanulta a testvériség leckéjét, és nem lesz senkinek egyáltalán szüksége semmiféle fizetésre.

Az én szent. Nem csoda tehát, hogy az emberek személyiségüket tisztelik, mivel mindössze azt az ént ismerik, és a személyes megalázás és nevetségessé válás a legnagyobb gyötrelme azoknak az embereknek, akik még nem érzik tisztán belül levő ént. Nem helyes eljárás a személyiség lebecsülése az életben, mivel a bálvány mögötti istenség valódi, és ha egyelőre a rosszat vagy az ostobát játssza is, abban való ereje a belül lévő istenségtől ered, aki felszínre akar emelkedni igazi jellegében. A személyiség így az ember igazi társa és legjobb barátja a Földön, mégha néha úgy is látszik, mintha ellenséggé cselekedne.

Ugyanez az emberben levő akarat adja meg a valóságérzetet a dolgoknak, és teszi az „én tapasztalatom”-at annak az utolsó vizsgájává, hogy mi a valódi, így minden gondolkodás és érzet erre támaszkodik. Mások tanúságtétele nem ér semmit, ha ezzel az akarattal ellenkezik, és ha ennek a sugárnak az embere követ egy tanárt, az nem jelenti azt, hogy alárendeli magát valaki másnak, mivel a tanárt inkább útmutatóként fogadja el, mint oktatóként. Amikor követ egy vezetőt vagy parancsnokot, az azért történik, mert ő választotta azt, hogy így tesz. Ha a parancsnok azt mondja „Ezt kell tennie”, ő azt válaszolja: „Ezt fogom tenni”, ha a parancsnok így folytatja: „Ezt kell tennie, mert én azt mondom”, erre azt feleli: „Elhatároztam, hogy engedelmességek Önnel, és miközben így teszek, önmagamnak engedelmességek”. Talán nem tudatosul benne ilyen tisztán, de az a helyzet, hogy nem létezik más út számára, csak saját belső énjének követése.

Az az ember, aki ehhez a sugárhoz tartozik, úgy érzi, hogy az élet cselekvésre való, ezért számára a gyakorlati dolgokban való döntés szükségessége erős kényszerítő erő. Ha bármilyen dologban elhalaszt egy döntést, az nem az akarat tunyasága miatt van, hanem, mert úgy dönt, hogy elhalasztja a döntést, ez azonban viszonylag ritkán fordul ez elő, és szívesebben hoz ideiglenes döntést, miközben fenntartja a jövőbeni felülvizsgálat lehetőségét, mintsem hogy ne döntsön. Úgy érzi, akkor is lépnie kell a játszmában, amikor nem lát világosan előre. Esetleg tudatára ébred annak, hogy sokkal többet tanul a tettei következményeként keletkező tapasztalatokból, mintha azon gondolkodna, hogy mi történne, ha másként cselekedne. Döntéseiben fennáll a merevség veszélye, mert lehet, hogy nem olyan nyitott, mint ami kívánatos lenne ahhoz, hogy újra átgondoljon egy kérdést vagy cselek-

vést. Eldöntött valamit, és azt nem fogja felülvizsgálni, és nem fog új döntést hozni, hacsak szándékosan úgy nem határoz. Olykor nehéz ezt a helyzetet lekezelni azoknak, akiknek vele együtt kell dolgozniuk. Még az is lehet, hogy olykor öntudatlanul is természetesnek tekinti, hogy mivel valamit már eldöntött saját elméjében, annak tényleg úgy kell lennie, saját erős, belső meggyőződését pedig kivetíti a Természet birodalmába, és azt gondolja, hogy valami úgy van, és nem hajlandó elmenni és megnézni, vajon tényleg úgy van-e, vagy sem. Mindez annak az egyszerű ténynek az eredménye, hogy a legerősebb princípiuma az akarat, ami állandóan szolgálatban van, hogy vezesse gondolatait és érzelmeit, és azokat uralkodó célja vagy létformája felé irányítsa.

Létezésünk végső céljai és életünk fázisváltásának indítékai mélyen rejtettek énkben, így az akarat nem más, mint énknek az események egymásutániságával való foglalkozása. Minthogy minden ember rendeltetése ugyanaz, mindannyian ugyanazt a dolgot akarják létük legmélyén, és csakis ennek az alapvető egységnek a révén érhető el a teljes szabadság. Míg, ha a jógit meditációban úgy nevezik, hogy „szikla-ülő”, akkor erről az emberről azt mondhatjuk, hogy vasoszlopként áll. Pillanatnyi szabadsága abban a képességében rejlik – néhány idős sztoikushoz hasonlóan –, hogy elutasítja, hogy olyan dolgokra fordítsa figyelmét, amelyek teljesen kívül esnek irányítási körén, és mivel tökéletesen ura önmagának, ezért ura mindennek a világon, ami viszont a hatókörén belül van. Az ilyen embernek nem számít, ha véleményével egyedül maradna, az összes többi ember pedig vele szemben állna, ennek következtében semmilyen bizonytalanságot nem érezne igazságával kapcsolatban. Egyébként, ha magasan fejlett ember, akkor természetesen a legtiszteletteljesebben megfontolja a többi véleményt, de ez minden. Ha felállított magának egy értékrendet, akkor emellett egy nem szimpatizáló világ közepén egyedül állva is kitart, mivel sohasem a külvilágból veszi annak árnyalatát.

Mivel az akarat az ön-megváltoztatás képessége, az önuralom és az önmegtartóztatás gyakorlása könnyű annak az embernek, aki ezen az ösvényen jár. Az első sugárhoz tartozó ember vasrúddal uralkodik önmagán. Ha egy ilyen ember arra a következtetésre jut, hogy például a húsételek fogyasztása helytelen fizikai vagy erkölcsi szempontból, akkor minden erőfeszítés nélkül lemond róluk. Ha pedig a test felkapja fejét, és azt mondja: „Óh, újra akarom a vadhús ízét, csak nem azt mondd, hogy nem fogod megengedni azt egész, hosszú eljövendő életem során?”, amire tétovázás nélkül válaszol: „De igen, pontosan ezt mondom.” Ha úgy gondolja, hogy bizonyos kísérletek vagy gyakorlatok jók, akkor megcsinálja azokat, a test vonakodása vagy lustasága nem fogja elriasztani. Mindezekben nem lesz sem feszültség, sem izgatottság, aminek egyszerű oka, hogy az akarat a legnyugodtabb dolog a világon. Néha az emberek azt hiszik, hogy a megtermett, nagyszájú, uralkodó típusú személy az akarat embere, de ez nem így van. Az ilyen ember azért alkalmazza ezt a módszert, mert hatékony eszköznek gondolja ahhoz, hogy mások engedelmeskedjenek neki. Azért hiszi ezt, mert félig-meddig tudatában van, hogy ő maga is csak ilyen, a külvilágból rá ható hangoskodó dolgokkal bírható rá arra, hogy megmozduljon, egy ilyen dolognak azonban az akarat embere sohasem engedelmeskedne. Nem, hiszen az akarat a legnyugodtabb dolog a világon. Az önuralommal rendelkező ember pedig sohasem fog úgy gondolni önmegtartóztatására, mint önmagában egy célra, hanem csupán mint tiszta énje helyes életére, aminek a tisztasága szent, nem tulajdonként vagy elért eredményként, hanem valódi léteként.

A hinduk között széles körben, nemzeti alapon talán a legnagyobb mértékben ezt az erőt fedezhetjük fel. Sokan vannak Indiában, akik kevésbé törődnek a külső dolgokkal mindaddig, amíg az én belül elégedett, és néha találkozhatunk gyakorlati dolgokban olyan emberekkel, akik ebben erősek, de természetük más részeiben hiányosságok mutatkoznak. Úgy találjuk, hogy teljesen azt akarják, hogy az ember gondolja azt, hogy megvan a saját útja, és legyen boldog ebben az illúzióban, miközben belül élvezik azt a felismerést, hogy nekik is megvan a saját útjuk. Az első sugár gyakran különös módon csendes ösvény, és még a belül hallható hang is a csend hangja, a jóga ösvényén pedig az embernek ez a csendes hang sokkal inkább iránymutatója, mint bármilyen vizuális tisztánlátás. A gyakorlati filozófiák közül Indiában Patanjali-é az, ami erre a sugárra jellemző, Jóga-szútrái tartalmazza az akarat emberének szóló tanítást. Ő a kaivalya-t, vagyis a függetlenséget ajánlja a tanít-

vány törekvésének céljaként, és az önuralmat a test, az érzékek és az elme felett, mint a függetlenség megvalósításához nélkülözhetetlen tisztulási elemet. Még előkészítő tanfolyamán is, miközben a minden dologban benne lévő isteni tiszteletben tartásának szükségességéről beszél, így érve el a helyes tudást, ez az iskola a „tapas” működését teszi első helyre, amin helyesen és tágabb értelemben önmérsékletet és minden területen meglévő önuralmat értenek.

A görögök és a rómaiak idejében ez a sugár hívta életre a sztoikus iskolát, és a nagyszerű filozófiának ez az oldala különösen a rómaiak között érte el tökéletes kiteljesedését. Akkor minden ember, aki valóban sztoikus volt, érezte az én méltóságát. Egy ilyen ember ki tudott lépni égő házból, és látva élete munkáját romokban, képes volt azt mondani, hogy nem vesztett semmit, mivel nincs gazdagság az énen kívül. Ez olyan dolog volt, amit valóságként érzett, és tudta, hogy úgy van, amióta eldöntötte, hogy a tapasztalásnak – legyen az akár fájdalmas is – gazdagítania kell az életét.

Nem beszéltem a sugár hiányosságairól, mivel az egyik sugárnak sincs. Lehet, hogy az egyik sugárhoz tartozó ember nem képes elérni általános magas szintet alkata többi princípiumában, és ilyen esetben az akarat embere meglehetősen önközpontúnak, hatalmaskodónak, számítónak, vakmerőnek, durvának, tapintatlannak és gondatlannak és még más hasonlóknak mutatkozik céljai követésében. Ezeket a hibákat mégsem tulajdoníthatjuk egy területről származó erősségének, hanem a többi területen meglévő hiányosságainak. Ezek meggyógyításának útja nem az, hogy leromboljuk azt az erősséget, amivel rendelkezik, sem az, hogy meggátoljuk alap-jellemének ösztönző erőit. Hanem az, hogy ezeket jobb medrekbe tereljük azért, hogy ébredjen rá, mennyivel gazdagabb élete és mennyivel nagyobb mozgásteret lehet, amikor megtanul ugyanúgy szeretni és gondolkodni, ahogyan megtanult akarni. Amikor megtanul mindent tisztelni, ami a létezés csodálatos világában gyönyörű, kedves és jó, ahol megtaláljuk minden embertársunkban és a különbözőségeinkből származó helyzetekben az isteni tökéletesség egy-egy olyan darabját, ami nekünk nem adatott meg.

Néha a gyermekekben ez az akarat különös akaratosságban mutatkozik meg. A gyermek meg akar tenni valamit, és tényleg éppen azon van, hogy megtegye, amikor egy meggondolatlan idősebb véletlenül azt mondja neki, hogy meg kell tennie az adott dolgot. Ez örömet teljesen megmérgezi, a gyermek pedig hangos tiltakozással vagy néma makacssággal ellenáll. Hallottam egy hat éves körüli kisfiúról, akinek az édesanyja azt akarta, hogy egy bizonyos inget vegyen fel, de úgy tette elé, hogy az nem felelt meg a fiú vérmérsékletének, ezért méltatlankodva visszautasította. Behívták az édesapát. A fiú nem érzett valódi ellenszenvet az ing iránt, néhány kedves szóra vágyott, ami lehetővé tette volna, hogy engedjen, de az apa megütötte, ezután viszont a fogait összeszorítva ezt mondta: „Most már akkor sem veszem fel, ha meg is öltök”. Tudatlan szülők és idősebb emberek megpróbálják megtörni az ilyen gyermekek lelkét, hogy kedvesebbé és engedelmesebbé tegyék, és néha sikeresen változtatják át őket átlagos, tisztességes jó emberekké, akiknek a jósága többnyire semmire sem jó, sem a maguk, sem senki más számára. Az ilyen jóság éppen csak nem rosszság, mint ahogy a legtöbb ember számára a béke éppen csak nem háború. Ha a gyereket szeretettel kezelték volna, az viszonzásra talált volna, az akaratához a szeretet is hozzáadódott volna, és a felnőtt ember későbbi életében a szeretet megjelent volna egy olyan erővel a háttérben, aminek a segítségével nagy dolgokat lehetett volna megvalósítani a világon.

Ha egy első sugárhoz tartozó embert életében a munkája közügyek irányításának területére vezet, és ez olyan állás, ami gyakran osztályrésze, jól fogja ellátni, mivel megtalálja az önkormányzásában saját szabadság iránti hajlamát. Ha pedig még olyan ember is, aki szereti embertársait, küzdeni fog azért, hogy elhozza a szabadságot másoknak, nem szabályzatok kívülről történő előírásával, hanem előcsalogatva a bennük levő akaratot, hogy az jobban kidomborodjon életükben. Bármelyik sugárhoz tartozó tiszta és jó ember csak arra vágyik, hogy átadja a többieknek annak az eszménynek az örömet, amit ő megtalált magának, és hogy – ha ugyanakkor bölcs is – erejét is eszményei szolgálataiba állítsa.

XII. FEJEZET A MÁSODIK SUGÁR

A második sugár jellegzetessége a szeretet, annak a bölcsességnek pozitív kifejeződése az életben, ami az együttérzésen keresztül észleli a többi élőlényben a tudat állapotát, és figyelembe veszi azt, amikor velük foglalkozik. Ez is kezdeményező sugár, mivel a szeretet a lélek aktív energiája, a tudat rajas-a, és minden aktivitása arra irányul, hogy a testvériséget elősegítse, és tökéletesebben teremtsen meg egymással való egységünket az életben.

Azok az emberek, akik nem ehhez a sugárhoz tartoznak, bár képesek jelentős együttérzésre mások iránt örömeikben is, fájdalmaikban is, és bár megértik azokat az előnyöket, amik az embereknek együttműködéséből származnak, viszont nem könnyen képesek felfogni, hogy az egység az nem megállapodás, hanem létező dolog, és hogy a testvériség több mint együttműködés, mert érzelmet foglal magában, míg az együttműködés nem. Amikor az egységnek ez az érzése eléggé megerősödött az ember szívében, már nem saját szempontjából fog a többiekre gondolni, és azt fontolgatni, hogyan gazdagíthatja saját életét, és hogyan segíthetik elő saját céljai megvalósulását, hanem bizonyos finom érzéssel keresztül tudatukkal kapcsolatot teremt, és így életükben és céljaikban annyira érdekelt, mint sajátjában. Ennek az érzékenységnek a köre egyre tovább tágul, amint a második sugárhoz tartozó ember fejlődik, és eszményi apává, vagy anyává, ideális állampolgárrá, hazafivá válik, végül az egész emberiség testvérévé oly módon, hogy akire csak szeme rátekint, azt az embert szereti.

Így szívében tartja minden társadalmi betegség megoldását, a szeretet hatalmas erejét, és annak a szeretetnek az egyetemességét legkevésbé sem saját erőnei jelentik. Ebből az következik, hogy nemcsak azokat tiszteli, akik hozzá hasonlóak, vagy előnyös színben tűnnek fel hasonlóságuk miatt, hanem azokat is, akik teljesen eltérnek rangban vagy fajtában. Sőt mi több, ez arra készteti, hogy szinte mélyen tisztelje azokat, akik különböznek tőle, minthogy a tudat hatalmas, szeretettel teli fényéből egy olyan részt birtokolnak, aminek ő kicsiny részét sem képes magába felvenni sajátjaként. Boldogságához nem szükséges, hogy a szórakozás és élvezet eszközeivel rendelkezzen, de fontos, hogy másoknak legyen azokban részük, és így minden tevékenysége önzetlenségben merül ki, a tökéletes szeretet pedig elűzi mind a félelmet, mind a sóvárgást és a lehetséges emberi összeütközések legtöbb okát. Hallottam egy szegény emberről, aki egy gazdag ember kapuja közelében üldögélt, és úgy volt képes élvezni a gazdag ember örömeit, hogy nem rendelkezett saját vagyonnal. Ahogyan figyelte az arra járó boldog és sikeres embereket, és időnként benézett a nagy üzleti központ ablakaiba, mindene megvolt, amit akarhatott. Hallottam egy olyan emberről is, aki egy utazásból visszatérve rájött, hogy elhagyta értékes aranyóráját, és nem siránkozott, hogy „Óh, jaj, elvesztettem az órámat!”, hanem egy kis örömteli lelkesedéssel kiáltott fel: „Nos, valaki bizonyára megtalálta azt az órát!” Ezek talán tökéletes mintapéldányai a második sugárhoz tartozó embereknek, és világosan bemutatják ezt a típust.

A második sugárhoz tartozó emberek készek szenvedni szeretetükért, viszont annak mámora kétségtelenül eltakarja szemük elől életük többségének áldozatos jellegét. Ők nem olyan emberek, akik csak azért segítenek más szenvedőknek, hogy megszüntessék saját szenvedésüket, amit az együttérzésen keresztül éreznek, akiknek a legfőbb gondjuk az, hogy elkerüljék a szenvedés helyszíneit, és ha lehetséges, látókörükön túlra helyezték, hogy elfelejtessék azt. Ők készek szembenézni a világgal, annak minden tökéletlenségével, annak örömeiből és fájdalmakból álló keverékével, és szerényen mondják: „Csak Isten jó, mindez körülöttünk csak jobb, vagy rosszabb, de öröme mindig van ok, mert a rosszabb mindig jobbra válik, mivel minden kedves, bajtársias vagy szolgálatból megtett cselekedet a javulást szolgálja, ami végül oda vezet, hogy mindenre úgy tudunk gondolni, mint jóra.”. Az élet felfelé és előre történő fejlődésének tanítása mindig vonzza az ilyen típusú embereket, és olyan energiával telíti őket, ami szeretetüket nem csupán érzélgőssé, hanem bajtársiassá és testvériessé teszi.

Oka van annak, hogy miért van erős hatással a fejlődéstudomány az ehhez a sugárhoz tartozó emberekre, mégpedig az, hogy a világban való életben a szeretet törvénye fejeződik ki. Vegyük en-

nek legtalálhatóbb meghatározását, amit Herbert Spencer adott meg sok évvel ezelőtt. Azt mondta, hogy ez a rendezetlen homogenitás állapotából a szerkezeti és működési rendezett heterogenitás állapota irányába történő folyamatos változást foglalja magába. Ez egyszerűen kifejezve azt jelenti, hogy a világon minden egyes tudatot hordozó és kifejező élő szervezet egyre határozottabb és függetlenebb dologgá válik, saját típusának folyamatosan határozottabbá válása során, ugyanakkor a másokkal alkotott egység állapotába kerül, amelyben saját működése a többiek előrehaladását szolgálja, mintsem az elkülönült énjéét. Ez azt is jelenti, hogy olyan dolgok, amelyek korábban hasonlóak és különállóak voltak, azok különbözőkké, de egyesültekké válnak, és végül a törvény és a rend tökéletesen uralkodni fog a káosz és a sötétség fölött, és minden út tökéletessé válik az élet egyetemes kölcsönhatása számára. A tudat ilyen előrevivő áradatának részévé válni, a második sugárhoz tartozó ember számára ez jelenti az örömet. Nem annak *eszméje*, hanem megtapasztalása anélkül, hogy gondolkodna a haladásról, kivéve, ha az kisebb és alárendeltebb mértékben bukkan fel hét sugara közül a többi általános természetének működése révén. Itt leírva az elvét kell ismertetnünk, egy gondolkodási szemléletet, de azt találjuk, hogy a sugár ismerete egy ráérzés-tudás, ha érti az olvasó. Az ilyen ember nem fog elégedetlenkedni, hogy ez az áradat nem magasabb szintű, hanem a körülötte levő valamennyi életre úgy tekint, mint amire valók, ostoba és panaszkodó bíráltság nélkül, és velük együtt áramlik természetes, kölcsönösen előnyös bajtársiasságban, önként nyújtva az információt és a segítséget, ha szükséges.

Az emberi fejlődésnek ezt az ösvényét Indiában karma-jógának hívják. Tudom, hogy az állítás forradalmi, de helyes, az a népszerű elképzelés pedig helytelen, ami a karma szót úgy értelmezi, mint működést vagy cselekvést, minthogy ennek az ösvénynek a jellemzésekor a lényeg – ami elkerüli sokak figyelmét – az ember szeretete, ami a karmát karma-jógává teszi. Shrî Krishna azt tanította, hogy a szeretet ösvénye két nagy ágra osztható, egyik a bhakti-jóga, önfeláldozás az Istennek, a másik a karma-jóga, önfeláldozás az emberiségnek. Mi lehetne annál világosabb, mint Arjunának adott tanítása? „Bizony, Janaka és mások úgy érték el a tökéletességet, hogy az emberek egységét szem előtt tartva munkálkodtak, így kellene neked is tenned.”

Ezért lehetetlenség az igazi második sugaras ember számára, hogy visszahúzódjon a cselekvés világából, és azt mondja rá, „ez nem elég jó nekem”, vagy semmibe vegye a szolgálatát igénylő kéréseket, amelyek kisebb vagy nagyobb mértékben mindenfelé megjelennek. Természetéhez tartozik, hogy nekilásson a jótevéshez. Nála nem úgy van, hogy „Ezt jó megtenni, azt pedig rossz megtenni”, mereven, hanem jobbra tenni bármit, mint korábban volt, azt helyes megtenni. Ismertem egy bírót, aki a Legfelsőbb Bíróság elnöke volt egy olyan országban, ahol a törvény még azt követeli meg, hogy a gyilkosokat fel kell akasztani. E bíró, mint magánember és igaz hindu életének fő gondolata az volt, hogy minden jót meg kell tennie, amire csak képes, és senkinek ne okozzon kárt, ennek ellenére időnként a hivatása azt követelte meg, hogy a gyilkost halálra ítélje. Néhány spirituális érdeklődésű barátja álláspontját puhatolva azt kérdezte tőle: „Vajon nem összeegyeztethetetlen-e elveiddel, hogy felelősséget vállalsz az embertársaid haláláért, még ha azok hitvány emberek is? Nem kellene-e lemondanod arról a tisztségről, amelyik ilyen kegyetlenséget követel tőled? Miért egyezel bele, hogy ilyen gonosz törvény közvetítője legyél?” A bíró mélyen eltűnődött a kérdésen, és végül arra a világos döntésre jutott, hogy nem szabad feladnia tisztségét, mivel, ahogyan megfogalmazta: „Akármerről nézem, én, aki még a gyilkosokat is szeretem, egy embert küldök a halálba, mert nem tudom megmenteni. Lehet, hogy az utódom, akiben nincs annyi szeretet, mint bennem, négy embert küld halálba. Ha pedig úgy történne, hogy a karma megbüntet engem amiatt az ember miatt, akit én ítéltem el, el kell azt viselnem a három ember kedvéért, akiket megmentettem”. Ez az ember nem sértette meg a szeretet törvényét, és nem vette el egy ember életét, hogy egy másikat megmentse, de a lehető legjobban betartotta a törvényt, és életet mentett meg. Nem az érdekelte, hogy saját kezét önző módon tisztán tartsa. Mert egy ilyen embernek a „helyes” és a „helytelen” soha nem lehet értelemmel hozott döntés, szabályok és előírások kérdése.

Ismertem egy hölgyet is, aki egy zsúfolt városban élt, ahol nagyon primitív módon szabadultak meg a kóbor macskáktól és kutyáktól. A helyhatóság két embert alkalmazott, egyiküket azért,

hogy begyűjtse a kóbor állatokat, a másikat pedig azért, hogy megölje azokat. Mindkét ember az annak alapján kapta a fizetést, hogy hány állat került a kezeik közé, amik rövid három nap haladékok kaptak elfogásuk és kivégzésük között. Ez a hölgy, aki nagyon szerette az állatokat, és nem tudta elviselni a gondolatot, hogy azok veszélyben vannak és szenvednek, összefogott néhány barátta, és létrehozta egy társaságot néhány ismert és magas rangú hivatali betöltő felelősségteljes emberrel. Ezután megkeresték a városi tanácsot, és felajánlották, hogy leveszik vállukról a kóbor állatok minden gondját. A helyhatóság beleegyezett, és átengedte egy régi épület és kert használatát, a hölgy pedig az intézmény vezetője lett. Alkalmaztak egy embert tisztességes rendszeres fizetésért, hogy járjon körbe egy kis teherautóval és gyűjtse be a macskákat és a kutyákat. Szívélyesen tartották az állatokat három hétig, és értesítették az egész várost, hol található az elveszett állatok, vagy kaphatók újak, és csak ennek letelte után altatták el a nem kívánt állatokat. Ilyen volt ennek a hölgynek a jósága, hogy saját kezébe vette a legrosszabb hivatali, és olyan humánusan járt el, amennyire csak lehetett. A második sugárhoz tartozó ember a jót nem annak önző élvezetért teszi, hanem a szívben rejlő szeretet miatt.

Ez a testvériség sugara. A második sugárhoz tartozó ember azon van, hogy jót tegyen. Úgy érzi, hogy a jóakarat, a barátság és a szeretet az emberiség templomának felépítésében a kötőanyag. Érti, hogy rendszerekkel, szabályzatokkal, megegyezésekkel és együttműködéssel nem lehet messzire jutni ebben a munkában, és hogy szeretet nélkül nem lehet a békét megvenni az emberiség számára.

Ehhez a sugárhoz tartozó emberek közül kerülnek ki a legjobb tanítók és orvosok. Emlékszem, úgy húsz évvel ezelőtt olvastam egy elismert professzor, Bernard Bosanquet cikkét, amiben azt állította, hogy nem tanácsos a legkiválóbb tudósokat tanárként alkalmazni az iskolákban, mivel ezek az emberek tárgyukat nagyon könnyen tanulták, és nincsenek abban a helyzetben, hogy megértsek az átlagos tanulók lelkiállapotát. Egészen biztos, hogy a szeretet képességére bármi másnál sokkal nagyobb szükség van nemcsak a nevelésben, egy gyermeknél az emberi képességek kibontakoztatásában, hanem a tanításban, a tudás átadásában is. Mindenki tudja, hogy a leggyakrabban az az orvos, aki képes valódi, élénk érdeklődést mutatni betege iránt, nemcsak a legnépszerűbb, de a legsikeresebb is.

Az élet nagyon sok területe nyitott mindegyik sugár embere számára a fejlődés minden szintjén. A mai idők⁷ gazdasági környezetében, eltekintve azoktól, akiket hivatásoknak neveznek, a második sugárhoz tartozó ember ideális termékgazdálkodó, úgy nagykereskedő, mint kiskereskedő. Ezen a területen úgy érzi magát, mint aki pontosan azt teszi az emberek elé, amire szükségük van, ami valóban megfelelő, azokat a termékeket forgalmazza, ami hasznos számukra. Az általa értékesített termékek valódi érdemei bírójának tekinti magát, árait tisztességes haszonkulccsal alakítja ki, és elkerüli azokat a dolgokat, amelyeket emberhez méltatlan módon állítottak elő. Divat úgy tekinteni az üzleti életre, mint pusztán pénzszerzési eszközre, és azt gondolni, hogy jót csak ezen kívül lehet tenni, de egyszerű tény, hogy itt kínálkozik az egyik legnagyobb lehetőség más emberekkel szeretetteljes kapcsolat kialakítására.

Néha azt gondolják, hogy ennek a sugárnak egyik jele a könnyed barátkozás, de ez nem így van. Ismertem egy urat, aki rendkívül békés ember volt, és hosszú élete során nem volt barátja közvetlen családján kívül. Egy napon megkérdeztem, hogyan alakult ez így, amire azt válaszolta: „Tény, hogy nem tudok a barátságosítást játszani, ha barátságokat kötök, ki kell állnom mellettük minden módon, minden gondjuk és nehézségük közepette, nekem pedig elég a feleségem és gyermekeim, és nem kockáztathatom azt, amire szükségük van, így nem kötök barátságokat”. Nagy szívű ember volt, a harmadik sugaras gondolkodással vegyítve, mindig ösztönösen készen arra, hogy saját örömeit és szórakozását mások érdekében feláldozza, de tökéletesen visszahúzódoan.

A második sugárhoz tartozó embereknek nagyon komoly hibáik lehetnek, ha esetleg a többi típus tulajdonságaiból egy elfogadhatónál kisebb mértékben részesülnek. Sok olyan ember van a

⁷ A könyv 1925-ben jelent meg. A ford.

világon, akik nagyon szenvednek, amikor azokra a rémségekre gondolnak, amik a civilizáció mögött, néha annak felszínén húzódnak meg. Nem tesznek semmit annak érdekében, hogy megszüntessék azokat, mivel kevés akarat vagy gyakorlatiasság van jellemükben, de boldogtalanságba kergetik önmagukat, másokat pedig háborgatnak azzal az örökös panaszkodással, hogy szinte minden hatalom és pénz a világban valahogyan azok kezébe került, akik nem szeretik embertársaikat. Ha azzal foglalkoznának, hogy mindazt a csekély energiát, amivel már rendelkeznek, egy kis olyan jó megtételére használják, amit képesek lennének megtenni, akkor nem adnák hozzá saját ellenszenvenességüket a meglévő emberi boldogtalansághoz, hanem felkészülnének a kiválóbb képességek jövőbeni gyakorlására. Ebben a világban a törvény kikötése, hogy senki sem rendelkezhet olyan képességgel vagy lehetőséggel, amiért nem dolgozott meg.

Ehhez hasonló hiba a józanésznek ellentmondó mértékű önzetlenség is, mint amikor Goldsmith, a költő minden ágyneműjét kidobta az ablakon néhány szerencsétlen vándornak az éjszaka közepén. Nem jelent boldogságot másoknak az a tudat, hogy miattuk szenvedünk, és azok az emberek, akik nem teszik meg azt, amit saját magukért meg kellene tenniük ahhoz, hogy saját életüket mások környezetének tisztességes és vidám részévé tegyék, komoly gyötrelmet okoznak a világnak. A kiadós dühkitörések ugyancsak nem szokatlanok ennél a sugárnál, míg az első sugár embere hajlamos fagyos távolságba visszahúzódni, ha a helyzet számára nyugtalanító, a harmadik sugár embere pedig inkább hajlamos félni.

Van egy nagyon gyakori veszély is, hogy az elfogulatlanság nélküli nagy szeretet más tekintetben inkább káros, mint hasznos lehet a szeretett ember számára, ha az bénító hatást fejt ki. Hallottam egy történetet egy fiatal nőről Amerikában, aki édesanyjával és húgával élt egy kis lakásban, és a város egyik irodájában dolgozva a keresetéből támogatta őket. Egyszer csak a fiatal nő szerelmes lett egy fiatalemberbe, aki feleségül akarta venni, munkahelyéről kivenni, és közös otthont akart teremteni. Azonban mindkettőjük legnagyobb fájdalmára a fiatal nő ezt nem tehette meg, mivel ott volt édesanyja, akire gondolnia kellett, és aki állandóan betegeskedett, és ott volt húga is, akinek saját jövőjével kapcsolatos elképzelési azt kívánták, hogy egy meglehetősen drága iskolába járjon, noha már jóval túl volt huszadik évén. Mialatt ebben a zsákutcában voltak, a fiatal nő munkaadója, egy idősebb jóindulatú és éles elméjű úr, tudomást szerzett a dologról, nagyon hamar megértette, hogy sem az édesanya, sem a hűg számára nem igazán hasznos sem testileg, sem jellemileg az az elpuhult magatartás, amibe alkalmazottja kedvessége fokozatosan belevitte őket. Ezért ahhoz a megdöbbenő lépéshez folyamodott, hogy egy nap behívta az irodájába, és könyörtelenül azonnal felmondott neki. Akkor éppen nem volt kilátás egy másik munkahelyre a számára, és a család anyagi helyzete kezdett sötétlen kinézni, mivel az emberek a jövedelmükből éltek. De az orvosság hamarosan hatékonyan bizonyult, mivel az anya megértette, hogy sajátmagának kell tennie valamit, és elhelyezkedett egy áruházban, ahol hamarosan elfelejtette kisebb betegségeit, amelyek azonnal eltűntek e kijózanító kezelés következtében. Lett sok barátja, így élete élénkké és szilárdná vált. Ezalatt a hűg félretette néhány hóbotos álmát, és az iskolai szünidőben dolgozott, hogy megkeresse a tanítatás egy részét. A két fiatal összeházasodott, és azután mindig boldogan élt a korábbi munkaadó atyai barátságának jóságos árnyékában. Rendben van, ha egy sánta kutyát felviszünk a lépcsőn, de ostoba és kegyetlen dolog egész úton cipelni.

XIII. FEJEZET

A HARMADIK SUGÁR

Nemrégem egy képes hirdetéssel találkoztam, amelyen egy fiatalember állt, mellette egy lány, amint csokoládét vásárolnak egy édességboltban. Ez a felirat állt rajta: „Johnston csokoládék: A férfitől, aki megérti, a lánynak, aki tudja”. A lány tudta, hogy melyik csokoládé jó, – ez az ötödik sugár tudása, a férfi megértette, hogy ezek a csokoládék mit jelentenek a lánynak, – az pedig a harmadik sugár megértése.

A harmadik sugárhoz tartozó ember érzékeny a dolgokra, mint ahogyan az akarat embere érzékeny önmagára, a szeretet embere pedig a többi élőlényben levő tudatra. Mivel pedig az első három sugáron belül van, azok között, akik az ént, vagy az Istent, vagy a boldogságot belül keresik, a dolgok csak azért érdeklik, mert azok tudatot hordoznak. Ő a filozófus, megértést vagy értelmet akar, és úgy érzi, a boldogság attól függ, hogy – habár a világ bőkezűen onthatja adományait az emberekre, és mindenki békében élhet a testvériségben, – a boldogság mégis hiányozna, ha a lélek nem lenne képes megérteni mindezen dolgok jelentőségét. Aktív, ami a dolgokat illeti, de csak a tudat érdekében.

A megértés az elme állapota, amelyben megragadja a dolgok összhangját, mint például „az ember lóháton”. Nem lehetséges megteremteni az összhangot abban, hogy „az elefánt lóháton”, vagy „a töltőtoll lóháton”. Vagy egy másik példát mondva: a Föld a tengelye körül forog, és a Nap körül kering, ami *egy gondolat*, egy összhang. Amit mi absztrakt (elvont) gondolatnak hívunk, az az összhang belépése a gondolkodó elmébe. A dolgok összefüggésének felfogása, de ennél tovább is megy, mert azt az elgondolást is magában foglalja, hogy a dolgok éppen az összefüggés miatt azok, amik. Ez az egység megértése, míg a második sugár annak megérzése. Ez a megértés belső elégedettséget ad. Ez a filozófusok célja, nem annyira a tudás megszerzése, mint a lélek éhségének kielégítése. Ha ez a képesség, ami sok dolgot tud együtt látni, és ezért megérteni, kifelé fordul az üzleti élet felé, akkor olyan embert látunk, akinek ragyogó szervező és mérnöki esze van, aki képes átlátni, milyen módon kellene a dolgokat véghezvinni. Amikor ez a képesség párosul az első sugár akaratával, hatalmas lángelmét hozhat létre ezeken a területeken. Jellegzetes erője a gondolat, ha pedig az első és a második sugárhoz tartozó emberekkel dolgozik, képes meglátni, hogyan kell mindenféle dolgot elrendezni ahhoz, hogy szeretetük és elhatározásuk a leghatékonyabban tudjon működni.

Kérdezzünk meg egy ilyen típusú embert, mit fog tenni bizonyos gyakorlati helyzetben, például egy tanár alkalmazása esetén egy iskolában, amellyel esetleg őt bízták meg, azt fogja válaszolni: „Adjanak tíz percet, hogy gondolkozzam róla”. Valószínűleg kérdéseket fog feltenni, és nem azért, mert azt akarja, hogy bárki más gondolkozzon helyette, amit utálna, hanem mert információt szeretne kapni, amire gondolkodását józanul alapozhatja. Óvatos ember, és ha esetleg komolyan hiányzik belőle néhány más princípium, akkor néha olyan gondosan elgondolkodik az éppen adott dologról, hogy a cselekvés lehetősége elmúlik, mielőtt eldöntené, mit is lenne a legjobb tenni.

Ennek a sugárnak az ereje rendkívül átfogó elmét ad az embereknek, és kedvező alkalmat teremt az életben egy ösvény kialakítására több különböző irányvonal mentén. Mivel azonban mentes a kényszertől és a lehetőségek széles választéka az, amit a harmadik sugárhoz tartozó ember élvez, néha kiderül, hogy az ilyen embernek nehéz szűk keretek közé korlátoznia magát, hogy nem sikerül egy irányvonalra elegendő nyomatékkel összpontosítani, tehát azt elérni, amit általában sikernek nevezünk az életben, miközben egy szerényebb képességű ember saját korlátjainak megfelelően összpontosítva nekimegy, és nyer.

Ügyesen bánik a gondolat erejével, ami formálja az anyagot, és a tudomány, művészet, mágia vagy bármely más dolog felé fordulhat, és nem korlátozza a részrehajlás, ami igen jelentős erőt ad bizonyos területeken néhány más sugárhoz tartozóknak. Amikor az ember koncentrálni akar, akkor akaraterejét használja, hogy figyelmét egy éles gyújtópontba állítsa, és gondolatát bizonyos határok között tartsa. Amikor meditál, akkor eggyé teszi önmagát a dologgal azáltal, hogy a lehető legteljesebb figyelmét fordítja annak minden részére, befogadva a témához kapcsolódó valamennyi gondolatát. Amikor azonban kontemplál⁸, egy harmadik cselekedet történik, melynek során mintegy rögzíti tökéletesített gondolatát, utána pedig az adott mentális képben a gondolaterő alakítja vagy irányítja az anyagot, a természeti erőket uralva, mint ahogyan a mágnes vonzza a vasreszeléket. Ez kétségkívül az a teremtő erő, amit a szoláris Brahmâ alkalmazott a kezdet kezdetén, ez nem egyszerűen meditáció, hanem annál valamivel több, amit sanyama-nak neveznek, ami a koncentrációval kezdődik, és kontemplációval végződik, és kitárja az ajtót minden beteljesülés előtt. Mindezekhez a sugarakhoz

⁸ Kontempláció: Olyan, az elmétől független lélektevékenység, melyben az elme teljesen lecsendesül. Tökéletesebb, mint a gondolkodás, mert a gondolkodásban a lélek beszél, a kontemplációban pedig átél. (A ford.)

tartozó jógik valamennyien gyakorolják a teljes sanyama-t, de annak koncentrációs részét az első, a meditációs részét a második, a kontemplációs részét pedig a harmadik sugárhoz tartozók végzik a legtökéletesebben. Megérthetjük, milyen képességek birtokában kell lennie az Adeptusnak, akiben mindezek a sugarak az emberi tökéletesség szintjére fejlődtek.

Természetesen ne felejtjük el, hogy a sanyama hármassága, a koncentráció, a meditáció és a kontempláció, amit Patanjali tanított, állítása szerint nem életünk szellemi céljának eszközei, hanem (II. 28) „a tisztátalanság megsemmisítésének” eszközei, megnyitva az utat a bölcsesség-fény vagy „megértés-fény” (jnânadîpti) előtt, egészen az ember valódi természetének megkülönböztető képességéig (viveka). Látni fogjuk, hogy ez egyfajta teljes vagy tökéletes *látás*, gondolati művelet nélkül. Amint a többi sugár esetében is, ez a megértés csak előkészület, nem pedig cél.

Az élet gondjaival való szembenézés során a harmadik sugárhoz tartozó ember mindig azt fogja mondani: „Az igazság szabaddá tesz bennünket. Kapjunk értelmet – a cselekvés köteles azt követni, nem kell aggódnunk emiatt. Legyen az igazság akár fájdalmas, akár kellemes, akkor is azt akarjuk. Ne törődjünk az érzelmeinkkel!” Ha hibázik a szeretetben vagy a cselekvésben, nem érzi, hogy folt esett volna rajta, de ha az igazságban téved, az keserű büntudatot okoz neki.

Széles látóköre miatt, és mivel a dolgokat csak az éhes elme táplálékának tekinti, a harmadik sugárhoz tartozó ember minden dolgot nagyjából ugyanannak lát, de ez az azonosság a legjobbra és nem a legrosszabbra irányul. Ő az a bölcs, akiről a Keleti Írások beszélnek, amelyek azt mondják, hogy egy ilyen embernek minden dolog egyforma, barát vagy ellenség, arany vagy agyagrög. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy az arany végül is csupán agyag, és nem különlegesen értékes, sem azt, hogy végül is a barátok nem tekinthetők értékesebbeknek, mint az ellenségek, hanem minden dolog értékes és jelentős annak az embernek, aki megnyitja életét használatukra, az agyag épp olyan értékes, mint az arany, az ellenség pedig valójában barát. Emerson azt mondta: „A költő, a filozófus, a szent számára minden dolog barátságos és megszentelt, minden esemény hasznos, minden nap szent, minden ember isteni, mert a szem az élethez kötődik, és semmibe se veszi a körülményeket”. Az e mögött rejlő alapelvet Epictetus remekül fejezte ki, amikor azt mondta, hogy Isten azzal az egyedüli céllal küldte a világba, hogy jellemét az erény minden fajtájában tökéletesítse, és hogy semmi nem volt a világon, amit ne tudott volna arra felhasználni.

A harmadik sugárhoz tartozó ember érti, hogy azok a dolgok, amiket az emberek általában kedvezőtlennek neveznek, csak azért tekinthetők annak, mivel kellemetlenek az érzelmek számára, vagy kényelmetlenül felkavarók az előítéletekkel telt elme számára, de valamennyi nagy nyereséggé fordítható át, ha a helyes szellemben fogadjuk el azokat. Látja a jelentéktelen dolgok jelentőségét is, és a köznapi csodáját. Számára minden csodálatos, de semmi sem titokzatos. Egy fűszál a végtelenségről beszél neki, míg másoknak ugyanehhez egy hegyre vagy a csillagok világára van szükségük. Amikor a tudós azt mondja: „Nincsenek csodák”, ő azt válaszolja: „ellenkezőleg, minden csoda”. Mindketten ugyanazt állítják; a természet egységét. Mindig van oka (gyakran több is) mindennek, amit csinál, és képes felfedezni a dolgok okát, amelyek rajta kívül merülnek fel. Ennek a sugárnak az eszménye maga Brahmâ, aki a Rishiknek vagy a bölcseknek mindenről a világban mindent el tudott mondani.

A viveka vagyis a megkülönböztető képesség teszi lehetővé, hogy a filozófus meg tudja különböztetni a fontosat a nem fontostól bármilyen okból. Japánban meséltek egy történetet, hogy amikor a nagy sógun, Ieyasu meghalt, és a testét eltemették a Nikko hegyen, utóda a sógunátusban felszólította a birodalom daimyos-ait, hogy mindegyikük küldjön egy bronz- vagy kőlámpást, hogy feldíszíthessék a kertet a halotti templom körül. Mind így is tett, kivéve egy embert, aki túl szegény volt, és helyette önként felajánlotta, hogy egy fasort ültet az út mentén, utazóknak menedékként. Ma már látjuk, hogy felajánlása sokkal értékesebb volt az összes többinél, a harmadik sugár embere ezt világosan látta kezdettől fogva.

Saját személyében ez a széles látókörű szemléletmód a harmadik sugár emberének egyedülálló alkalmazkodási képességet biztosít, tud élni kunyhóban vagy palotában, tud aludni a földön vagy pehelydíványon. Életében nagy érzékenységet mutat a különleges dolgok használata iránt, képessé-

get mindenfajta rendelkezésére álló anyag alkalmazása iránt, és betervezi azokat. Kiváló sakkjátékos, valamennyi különböző típusú bábut tulajdonságuknak megfelelően használ egy meghatározott tervben, sőt, egyszerre sok tervben úgy, hogy ha egy lépése nem jönne ki jól egyik terve szempontjából, egy másikhoz tudja hozzáilleszteni, és így minden lehetséges helyzetből a legjobbat tudja kihozni. Mivel pedig más emberekkel foglalkozva ugyanilyen széles látókörrel rendelkezik, nem akadékoskodik a kis dolgokban, hanem tudja, hogy mi fontos, és mi nem, így az alkalmazkodóképesség ismét megmutatkozik tapintat formájában.

A harmadik sugárhoz tartozó ember csak kevés figyelmet fordít a tanítókra, mivel neki minden a tanítója, és rendelkezik a kontempláció titkával, így, amikor megfigyel dolgokat, a magasabb mentális intuíció villan elő, arról a területről, ahol tanuló és tanító egyek. „Mit kezdjek a gurukkal – mondta egyszer egy ilyen ember –, aki tanulója vagyok a férgeknek és a halaknak, a békáknak, a fáknak és a szikláknak?” Megfigyelhető, hogy ennél a sugárnál nehezebb dolog jellegzetes tanítót találni, mint a többi sugár esetében, olyan, mintha a guru távol tartaná magát, hogy megbizonyosodjon arról, leendő tanítványa megtanulja mindentől a leckéket, ahogyan sugara ezt megköveteli. Emerson ennek a sugárnak tipikus képviselője volt, bár nagymértékben kiegészült az első sugárral is.

Egy ilyen típusú ember éri el a leggyorsabb haladást mind az agyafúrt, mind az megértő gondolkodásban. Ahhoz, hogy a legjobban kihasználja ezt a képességet, különösen világosan képzelel el, hogy mit is fog tenni egy adott pillanatban. Láttunk már tapasztalt hivatásos korcsolyázót siklani, akinek minden mozdulata olyan tiszta és biztos, mint egy új acélpenge? Vagy pingvint halat fogni kitartóan, hirtelen, tévedhetetlen mozdulattal? Így gondolkodhat egy ilyen ember, amikor megedzi önmagát, ahogyan a korcsolyázó siklik, ahogyan a pingvin ide-oda kap. Felfogóképességének tágítása céljából gondolatban az egyik dolgot a másikhoz illeszti, mindegyiket tökéletesen tisztába teszi önmaga számára, majd pedig csatlakoztatja azt a növekvő képhez. Így gondolhat egy fűszálra, azután sok fűszálra, majd a képéhez bokrokat, virágokat és fákat ad hozzá, amíg hamarosan egy kertet tart elméjében anélkül, hogy elveszítené részleteket, korábban bármennyire is csak egy fűszálat tartott ott.

Néha lehetséges az emberi természet jelentős részét megérteni az állatok tanulmányozása útján. Különösen a házasított állatok mutatják a legtöbb embernél tisztábban a sugarak jellegzetességeit, elméjük működésének, dolgaik bonyolultságának és kötelezettségeiknek egyszerűsége következtében. Ki merem jelenteni, hogy ők az állati birodalom arhatjai, mivel *állatként* sokkal fejlettebbek, mint az emberek *emberként*. Azt hiszem, valamennyien sokkal jobban szeretik az embereket, mint többi saját fajtársukat, és élvezik a tőlünk és tevékenységünkől érkező ingereket. Az ember logikusnak találja, hogy meg kell jelenniük az emberi birodalomban, és meg kell kapniuk emberi örökségünket az emberiségnek tett szolgálataik karmikus eredményeként. Emlékszem, hogy olvastam egy cikket, amely arról szólt, hogy a primitív ember mennyire nem tudott volna előbbre jutni a házasított kutya segítségével nélkül. Minthogy ezek tények, úgy érzem, teljes mértékben megengedhető, hogy a sugarak emberi jellegzetességeinek bemutatására ezeknek az állatoknak a viselkedését használjuk fel. Hadd említsem az elefántot, amit megtiszteltetés bizonyos mértékben Indiával kapcsolatba hoznom, mint ennek a sugárnak tipikus képviselőjét. Megfigyelhetjük, hogy órákig áll a forgalmas piactéren, szelíden himbálózva egyik oldaláról a másikra, gondosan megfigyelve mindent, ami történik, de a legkisebb vágyat sem mutatva, hogy abban ő maga aktívan részt vegyen. Azt mondják, hogy amikor az elefántot először elfogják, egy megtestesült ördög, de szívében annyira filozófus, hogy abban a pillanatban, amikor megérti, hogy a további ellenállás haszontalan, teljes nyugalommal elfogadja az új helyzetet, otthon érzi magát, és kiegyezik az új körülményekkel. Mindig nagyon bátran néz szembe bármilyen veszéllyel, amit megért, másrészt viszont rendkívül félénk viszonylag apró dolgokban, amelyek végképp ismeretlenek számára. Ennyire összpontosul és nyugszik élete a megértésen. Zűrzavarban elveszti a fejét, de minden más körülmények között a legmegfontoltabb és legelővigyázatosabb, vonzalmaiban, amelyek mélyek és tartósak, rendkívüli mértékig féltően gondos tud lenni. Ebben az állat tisztán mutatja ezt a sugarat, mivel ennek a sugárnak a gyengesége a félelem. Ha fejlődése folyamán az ember a tudásra támaszkodva eloszlatja félelmét, bizo-

nyos mértékben továbbra is félni fog attól, amit nem ért. Hasonló okból a szeretet, a második sugár emberei hajlamosak felháborodásra és dühkitörésre, az akarat, az első sugár emberei pedig néha a büszkeség áldozatává válnak.

Az első sugár tulajdonságainak legjobb állati képét a teve mutatja. Itt ismét kivételes lehetőségeim voltak közeli személyes ismeret megszerzésére. Amikor a Hyderabad-i Főiskola igazgatója voltam Sind-ben, leginkább Perzsiából szőnyeget hozó hosszú tevekaravánok haladtak el rendszeresen ajtónk előtt, és gyakran épületeink árnyékában pihentek meg az Indus folyó kis csatornaága mentén. Ugyancsak gyakran találkoztunk velük a szűk bazárokkal teli utcákon, ezenkívül sok olyan ember ismertünk, akik ezeknek az állatoknak gazdái voltak, és gyakran legeltették őket babulfáink alatt. Úgy tűnik, valamennyi állat közül a teve a legbüszkébb, és legkevésbé hajlandó arra, hogy dolgozzon. Biztos vagyok abban, hogy nem egyszerű véletlen az, ahogyan elkanyarodás nélkül keresztülmegegy a bazáron – ahol tolongó emberek sietnek be a szűk utcákba, és préselik be magukat a nyitott üzletek előterébe –, megvető tekintettel néz, először egyik, majd a másik oldalra, semmi másra nem gondolva, hogy ezek a szálnalmas emberek úgylis mindig kitérnek az útjából.

A második sugár tulajdonságaihoz szemügyre vehetjük a tehenet. Nem mindenki ismeri fel azt, hogy mit jelent a szeretet ezeknek az állatoknak. Indiában ez nagyon jól látható a háziasítás során. Abban az országban, ahol több tehen van az emberek számához viszonyítva, mint bárhol másutt, legtöbbjük családi tulajdon, pajtáiban élnek, vagy kívül az udvarban. Szinte családtagnak tekintik őket, saját nevük van, mint Lakshmi, az istennő, vagy Padma, a lótusz. Az ember visszaemlékezik Rabindranath Tagore egyik versére, amelyben elmeséli, hogy egy reggel hogyan zavarta fel őt valaki az ablakon kívül, így kiáltva: „Gyere, kedves, gyere csak!”, és amikor kinézett, látta, hogy egy tehenet vezetnek. A tehen szeretettel kapcsolatos érzelmeit megemlítette egy másik ember is, akinek két tehene volt. Az idősebb mindig elsődleges figyelemben részesült a fejéknél és más területen is. Ha ez a férfi véletlenül a második tehenet fejte meg először, akkor az első tehen egészen zaklatott lett, és így a teje nem folyt olyan simán, mint egyébként.

XIV. FEJEZET

A NEGYEDIK SUGÁR

A negyedik sugárhoz tartozó embert a negyedik princípium túlsúlya jellemzi. Tulajdonsága a harmónia. Nem képes külön tartani életében a belső és a külső világokat. Ha van egy elképzelése, elégedetlen, amíg nem ad annak gyakorlati kifejezést, ha pedig a világban valami elvégzendő munkája van, boldogtalan tőle, hacsak ki nem tud fejezni azzal egy eszmét vagy eszményt. Az emberek között nem képviseli sem különösképpen a belső világot (mint teszi azt a kormányzó, az emberbarát és a filozófus), sem különösképpen a külsőt (mint teszi azt a tudós, a vallási fanatikus és a művész). Mâyâ princípiumát jeleníti meg, amiről már leírtam, hogy Shiva jellegzetes kifejeződése, Vishnu és Brahmâ közötti összhang megteremtése. A Földön nem létezhet ennél nagyszerűbb valóság, és ez mégis káprázat, mert ez nem magának Shivanak a valódi élete, az igazi ânanda. Tevékenységét nem anyagi érdekek irányítják, de nem is az elme érdekei. Bizonyos értelemben az első három sugár, mint egy egység, és az utolsó három sugár, mint egy másik egység egy ellentétpárt hoz létre, mivel az első három főleg befelé forduló, az utolsó három pedig kifelé forduló. Meg kell jegyezni, hogy a kormányzóság és köztisztviselőség befelé forduló, mert magukban foglalják a szabadság érzetének megbecsülését, és megkísérlik olyan feltételek megteremtését, amelyek minden embernek biztosítják a szabadságot arra, hogy élvezze saját képességeik használatát és kifejtését, meghagyva nekik az önmagukra találás örömét. A jószomszédságban és a testvériségben levő legnemesebb emberbarátság ugyancsak befelé forduló, mivel magában foglalja a társas élet megbecsülését, a jóindulat érzését, és tudja, hogy az ajándékok és a termékek cseréi kisebb jelentőségűek, mint a megfelelő adakapok-ban megbújó bajtársiasság érzése. Azzal is tisztában van, hogy jobb a szeretet egy kis kunyhóban, mint a legnagyobb gazdagság szeretet nélkül. Az emberek ezt az igazságot bizonyos mértékig

háborús időkben ismerik fel, amikor hullani kezdenek a bombák, ők pedig szeretetet éreznek korábbi helybeli vetélytársaik és ellenségeik iránt. Harmadszor, a filozófus befeléfordultsága kevés magyarázatot igényel.

Ezekkel ellentétben áll a másik három, a tudós, a vallásos rajongó és a művész, akik kifelé fordulók, akik nagyra értékelik a világ dolgait, és végül ezeken keresztül találják meg a kapukat a végtelenhez.

E két csoport között helyezkedik el a negyedik sugár típus. Képviselői a kettő közötti kapcsolat tökéletessé fejlesztésében találják meg boldogságukat. Ezt a kapcsolatot nevezte Shrî Krishna „másik prakritim”-nek (másik megnyilvánulásom), daivîprakriti-nek, nem csupán mâyâ-nak, hanem yogamâyâ-nak. Legfőképpen e sugárhoz tartozó ember gyakorlatában válik igazzá az, hogy nincs sorompó vagy válaszfal a lélekben, ahol az Isten végződik, és az ember kezdődik, ahogyan Emerson mondta.

Miközben elismerjük a negyedik sugár e döntő fontosságú jellegzetességét, ne gondoljuk, hogy a többi sugárhoz tartozó embereknek is előbb vagy utóbb el kell jutniuk ide. Ez a sugár a többivel összehasonlítva hátrányos helyzetben van, mivel a hozzá tartozó embereknek nehezebb elérni azt a tudati *intenzitást*, ami a többi hat sugárnál erőteljesebben szakosodott. Így a negyedik sugár emberei néha úgy tűnnek, hogy inkább középszerűbbek az anyagi precizitás, pontosság, igazság, jóság és szépség területén, néha pedig inkább középszerűbbek a hivatali rang, a bajtársiasság és alapelvek területén, mint a többi sugárhoz tartozó emberek. Megvan viszont az az előnyük, hogy elkerülik a szakosodásból származó fogyatékoságokat. Mindegyik sugár tökéletesedésekor egy megtisztulás megy végbe, ami shânti-t, vagyis békét eredményez, amelynek során az ember valódi énje megismerőjévé válik.

A negyedik sugárhoz tartozó ember fejlődésének korai szakaszaiban állhatatlanságot és változékony hangulatot mutat, néha az önmegvalósítás három típusa felé hajlik (az első három sugár), néha az önfeláldozás három típusa felé (az utolsó három sugár), de sohasem fog teljesen eltávolodni a kiegyensúlyozott helyzetétől, ami az emberi természet mindkét oldalának egyidejű jelenlétére utal. Ez sok boldogtalanságot okoz neki, mivel a munkájában, amit a világban kell végeznie, szükségét érzi egy eszmény kifejezésének, másrészt viszont bármilyen eszmény, amelyhez vonzódik, hajlamos érzéketlenné tenni és kielégíteni lelkét, hacsak nem tudja kifejezni azokat. Így ő nyugtalan lelkiismeretű ember, amíg el nem éri az élet áldott állapotát, amelyekben belső és külső részei állandó harmóniában működő állapotba kerülnek, amelyben a külső és a belső növekedés törvényei, a karma és a dharma, eggyé olvadnak össze. De amikor *már* összeolvadnak, a legközelebb kerül a valódi boldogsághoz, ami csak lehetséges a Földön: a belsőnek a külső felé, és a külsőnek a belső felé való közvetítése teljes és folyamatos lesz, és olykor a prófécia szelleme kifejezésre tör.

Úgy tűnik, az ősi Egyiptom életére és vallására ennek a sugárnak erős befolyása volt. Annak a földnek a dolgai az életet képviselték, és az élet képviselete nagyon is tárgyas formát öltött. Nézzük meg például az egyiptomiak építészetét ferde vonalaival és kerek, testes oszlopaival, amiket állandóan alárendeltek az állati és növényi formáknak, nem pedig díszítés céljára használták azokat. Másfelől, az emberi alakok és más élőlények szobrokon vagy festményeken történő ábrázolása sokkal inkább matematikai formában jelent meg, mint bárhol másutt.

A forma és élet közötti megfelelésnek ez az észlelése a mágia régi fogalma szempontjából nagymértékben előtérben volt, ami nyilvánvalóan igen nagy szerepet játszott az akkori régi életben. A művészetnek is egyik formája volt, amelyben a jelkép és a sugallat alkották a befolyást és hatalmat, egy olyan művészet, ami gyönyörű az olyan ember elméjében, akinek megvan kulcsa annak értelmezéséhez, de nem ilyen formában. Történt erőfeszítés az elmeállapotok formákkal való kifejezésére, amelyek viszont hasonló elmeállapotokat voltak hajlamosak felkelteni azokban, akik észrevették. Mindez rendkívüli összhangban van mai, modern pszichológiánkkal. A következő módon szemléltethetném: az életet kifejező jelek mindig görbék, mert az élet kiszámíthatatlan. Az egyenes vonalak és a szögek kiszámíthatók, tudjuk, hová tartanak. Azonban az élet cselekedetei csak görbe vonalakkal ábrázolhatók, amelyekről nem tételezhető fel, hogy ugyanazon az úton haladnak tovább,

mivel ez azt jelentené, hogy egy sugár határozza meg őket, ami viszont egy egyenes vonal. Azt is számításba kell venni ennek a gondolatnak a helyesen értelmezéséhez, hogy a görbe vonalon nincsenek szögek. A negyedik sugárhoz tartozó elme ezt az igazságot *valahogyan* megragadja. Majd ezen felül eljut ahhoz a felismeréshez, hogy a halál világában vagyunk. Ez elfogadott dolog. Egy nem változó dolog az halott cselekedet. Egy fogalom az halott gondolat. Egy cselekedetet leggyakrabban azért teszünk meg, hogy megmeneküljünk a jövőbeni cselekvés szükségességétől, ehhez hasonlóan azért gondolkodunk, hogy rögzítsük a fogalmakat, miáltal megmenekülünk a további gondolkodástól. Így mind a cselekvés, mind a gondolkodás önmagát elpusztító dolog, és halott világot hoznak létre, aminek az az érdeme, hogy nem okoz gondot. Szőnyegeink és ruházatunk holt pamut és gyapjú, bútoraink holt fák, házaink, elsősorban a téglák és a cement olyan holt ásványi anyag, amilyen csak lehet. Mindezekben azonban nagyfokú szépség is van, mert ez nem csupán a halál börtönvilága, hanem változatlansága révén új elmebeli képességek kifejezésének anyagi alapját jelenti, amik új teremtképességgel törnek ki régi félelmeink és ellenszenvaink keresztül, és formákat teremtenek, amelyek erőpróbát jelentenek, és nevelő hatásuk van, emberiek és végső fokon isteniek, nemcsak növényi és állati módon szépek. Azt hiszem, ezért voltak az egyiptomi gondolkodók annyira elfoglalva a halállal. Ők összhangba hozták a halált és az életet.

A mai modern időkben ugyanez a probléma vetődik fel a biológiai gondolkodásban. Amikor emberi szándékokkal és célokkal élünk, saját testünk sejtjeit pusztítjuk, (Miért ez a pusztítás? Hiszen csak a hasznosat kell megőriznünk.) azután pedig belül zajló növényi és állati folyamatok gondjára bízunk a testet a pihenés vagy az alvás alatt, és ezután annak az egészsége helyreáll. Milyen bukott angyal ez az emberi elme! De látjuk, hogy a mögötte vagy rajta túl levő szellemi törvénynek engedelmeskedve hogyan egyensúlyozza ki a világot és sajátmagát.

Mindenki megfigyelheti a formák, színek hatását az elmére és a kedélyállapotra. Ha például belépünk egy szobába, amit virágszerű ívelt formákkal díszítettek, azt tapasztaljuk, hogy hangulatunkat felpeszdi, viszont ha olyan szobába lépünk, amelyet szögletes mintákkal díszítettek, akkor az mentális hatást kelt bennünk. Ez a hatás közvetlen, és sok olyan jelképrendszer van, ami így működik. Ráadásul a dolgokhoz és a formákhoz gondolat társul, és a gondolatok közé, mint vonzódások, vagy mint sok szimbólum, a gondolaterő is bekapcsolódik. Ez a negyedik sugár érzékeny emberei megérezhetik. A mágia művészetének sok változata ezen igazságok felismerésének eredménye. A gyakorlatias bűvész ennek megfelelően a negyedik sugárhoz tartozik.

A sugár hatását az emberi tevékenység széles skáláján figyelhetjük meg. Az az ember, aki már erőteljesen kifejlesztette a sugarat, igen nagy valószínűséggel színész lesz. Ha létre akar magában hozni egy bizonyos lelkiállapotot vagy hangulatot, akkor ezt úgy teszi meg, hogy annak külső formáját ölti fel. Például ha vallásosságot vagy áhitatot akar érezni, akkor egyházi vagy templomi ruházatot és magatartást vesz fel, országa vagy vallása ájtatosságára jellemző hagyományos viselkedést ölt magára, és ezután válaszképpen a megfelelő belső állapot is növekedni kezd. Ilyen emberek mindenütt találhatók, tettetik azt, amivé válni akarnak, de ez mégsem valódi színlelés, nem képmutatás, nem vágyakozás arra, hogy másokra bizonyos benyomást tegyenek, hanem egyszerűen olyan tettetés, ami hamarosan valósággá fog válni. Hallottam egy ilyen típusú angol nőről, aki Indiában járt, ott bele szeretett a hindu filozófiába, és égett a vágytól, hogy tanítása áthassa lelkét. Amikor visszatért Londonba, ragaszkodott ahhoz, hogy indiai módon öltözködjön, és a padlón ülve egyen. Ellenségei kinevették, barátai tehetetlenek voltak, de ő csak annak engedelmeskedett, ami számára a helyes sugallat volt.

A negyedik sugárhoz tartozó emberek jó színészek, mert amikor elméjükben létrehozzák azokat az érzelmi állapotokat, amelyeket megjeleníteni akarnak, a külső formák és cselekedetek, amik ezekkel az állapotokkal járnak, számukra különleges odafigyelés nélkül a legkönnyebben megvalósíthatók. A fizikai kifinomultság és kifejezőmód eleganciája ugyancsak jellemző rájuk (például a spanyolok között), mivel az a szellemi szabadság testben megnyilvánuló kifejeződése. Az elmének az anyagra, és az anyagnak az elmére történő átfordításának minden változata megtalálható e sugár

változatos tevékenységeiben. Bűvész, színész, szimbolista művész vagy költő, mindnek megvan itt a helye.

Indiában, ahol minden olyan rendkívüli terjedelemben található meg, hogy szinte az emberi faj valóságos kicsinyített másának tűnik, ennek a sugárnak az erőteljes befolyása figyelhető meg a művészetekben és az istentiszteletek néhány formájánál. Ha egy Nyugatról érkezett ember elég szerencsés (ritka az ilyen), hogy rokonszenvet kelt maga iránt, ezzel elnyeri egy hindu család valódi barátságát és bizalmát, és így életük semmilyen részét nem titkolják vagy másítják meg jelenlétében, akkor talán megpillanthatja azokat a dolgokat, amelyek a minden hindu otthonban megtalálható szent helyet elfoglalják. Az Istenséget ábrázoló képeket vagy festményeket fog ott találni, amelyek messze állnak attól a szépségtől, ami a művészi ízlésnek megfelelne. Hamarosan felfedezi azonban, hogy amikor barátja megközelíti azokat, mélységes tiszteletet mutat irántuk, és elragadtatással beszél szépségükről. A szépség ott van, de csak a szemlélő gondolatában, és annak élő valóságát a képek és festmények meghitt sugalmazása ébreszti fel.

Ez nem nagyon különbözik a nyelv használatától. A 'szépség' szó messze van magától a szépségtől, de amint kimondjuk, az ember által ismert szépség látomása, megjelenik az elmében. Az is igaz, hogy maga a nyelv is lehet szépség a jelentésén túlmenően, de ez az aspektusa a hetedik sugárhoz tartozik, míg a nyelv használata a gondolatok kifejezésére olyan művészet, ami mindenekelőtt a negyedik sugárhoz tartozik. A negyedik sugárhoz tartozó ember rendszerint gazdag szókinccsel rendelkezik.

Láttuk, hogy az első és a hetedik sugár esetében az akarat, a második és a hatodik sugár esetében a szeretet, a harmadik és az ötödik sugár esetében a gondolat az uralkodó. A negyedik sugárhoz tartozó ember ezen irányvonalak közül semelyikről sem származik, viszont általában a tudat mindhárom erejével rendelkezik többé-kevésbé egyenlően vegyítve, de egyikkel sem olyan tökéletesen, mint akkor, ha a többi irányvonal valamelyike mentén szakosodott volna. Az a képesség, amit ez a kiegyensúlyozott állapot nyújt az elmének a képzelőerő, ami az akarat, a szeretet és a gondolat elegye. Ha egy ilyen típusú ember elkezd egy probléma megoldásán gondolkodni, nem valószínű, hogy sokáig ragaszkodik a logikai összefüggéshez, érzelmei áttörnek azon, az akarat összpontosítása segítségével feltárt megoldás pedig gyakran beugrik elméjébe. Másrészt, ha valami felszítja érzelmeit, logikus akarata is működésbe lendül, és megmutatja neki talán a helyzet humoros voltát, talán az események célját.

Pozitív formájában ez a képzelőerő egy csodálatos képesség, és az emberi élet tele van vele. Rátéekintve a dolgokra, a képzelőerővel rendelkező ember meglátja az életet, rátéekintve az életre, meglátja a dolgok világát. Nem tudja csak az egyikre fordítani a figyelmét. Amikor megszerzi ezt a képességet, valódi mágussá válik azáltal, hogy összeköti a látottat a láthatatlannal, látható eredményt hoz létre láthatatlan eszközökkel, és láthatatlan eredményeket látható eszközökkel.

Az e vonalon található irodalmárookra a hatalmas képzeletgazdagság jellemző a gondolataik kifejezésében, és bámulatos párhuzamállító képességük a világ legtávolabbi pontjairól hoz hasonlatokat szolgálatukra. Ez a képesség Shakespeare-éhez és Kálidása-éhoz hasonló óriási szárnyaló képzeletet hoz létre.

A képzelőerő nagyon életszerű dolog lehet, és gyakran, mint rendkívüli képességként mutatkozik meg a gyermekek életében. Nemrég hallottam két kisleányról, akik arról beszélgettek, hogy mit fognak csinálni, amikor felnőnek. Az egyikük azt mondta, hogy szép otthont terem, és sok gyermeke lesz. A másik, aki nyilvánvalóan messze nem a legtökéletesebb körülmények között nevelkedett, azt felelte: „Jó, nekem pedig lesz egy iskolám, és a gyermekeid oda fognak járni. És megpofozom őket, és megpofozom őket, és megpofozom őket!” – tette hozzá nagy élvezettel. Az első kislány könnyekben tört ki, és zokogása közben azt mondta: „Óh, te kiállhatatlan, mit ártanának neked a gyermekeim, amiért így meg kellene őket verned?” Nem túl gyakori, hogy valakinek ennyire élénk a képzelete a későbbi életében, bár az indo-germán alfajnál régebbi fajok esetében sokkal gyakoribb volt. Ismertem egy kínai orvost, aki elmesélte, hogy szabadidejének úgy élvezi, hogy hátradől a nagy karosszékében, és elképzeleli, hogy a mennyországban van. Élményei szemmel láthatólag

olyan valóságosak voltak számára, hogy csaknem olyan élvezetesek voltak, mintha valóban ott lett volna.

A képzelőerő fontosságát ugyancsak figyelembe vehetjük a pihenésnél és az alvásnál. A „légvárak” szándékos élvezete az egyik legjobb mód a fáradt diák elméje számára a pihenésre és az elalvásra. Jó dolog, ha az ember néha álmodozhat lehetetlen vagy csaknem lehetetlen dolgokról, feltéve, ha a szóban forgó dolog valóban humánus, nem érzéki, egészséggel, gazdagsággal és szépséggel kapcsolatos. Hadd élvezze a beteg, nyomorék, kövér ember néha gondolataiban egy egészséges test karcsúságát és hajlékonyságát anélkül, hogy erőltetné a gondolatot, a fantázia szabadságával valóságnak képzelve, azonban tudatában annak, hogy ez csak fantázia. Elkezd befolyásolni a valóságot, viszont összeomlik, ha a képzelődésnek ez a befolyásolás válik a céljává, nem pedig az, hogy egyszerűen élvezetet nyújtson. Ne hívjuk ezt elmenekülésnek! Képességeink fontos része. Elmenekülés esetén rabságban lennénk ugyanúgy, ahogy a türelem is tartalmaz türelmetlenséget. Örömben gyarapodunk. Ami igaz emberi, annak nincs szüksége ösztönzésekre vagy célokra, sem büntetésekre, sem jutalmakra.

A nyugati világban az ír nép az, amely jól szemlélteti ennek a sugárnak a mentális tulajdonságait. Gyakran összekeverik adottságaikat oly módon, ami fejtörést vagy szórakozást okoz másoknak attól függően, hogy a helyzet komoly vagy könnyed. Viselkedésük akkor válik logikussá, amikor az a legkevésbé elvárt, az ésszerűből pedig ugyanúgy átfordul képzelődésbe. Ez tulajdonképpen a sugár általános jellemzője, vagyis működése elindul az egyik irányba, és egy másik irányban fejeződik be, vidámsággal indul, és gyakran melankóliával fejeződik be, komolyan indul, és játékosan fejeződik be. Sok ír vicc eredetének ez a háttere. Hallottam egy történetet, hogy egyszer egy férfi sétája közben összetalálkozott egy ír barátjával, aki ásott az út mentén. Feltette neki azt a fajta felületes kérdést, amilyeneket ilyen alkalmakkor hajlamosak az emberek megkérdezni. „Szia Mike! – mondta – Mit csinálsz? Ásol egy lyukat?” „Nem – érkezett a váratlan válasz –, a földet ásom, és meghagyom a lyukat”. Ennek fordítottja történt akkor, amikor az egyik ír férfi építkezett, és megkérdezték tőle, hogy megszokta-e már a létrákon való mászást. Így felelt: „Nem Uram, sohasem másztam fel létrán, egy esetet kivéve, amikor lementem egy kútba.” A teuton alfajhoz tartozó, aki bálványt csinál a törvényből, vagy inkább a szabályokból, ritkán képes megérteni az ír ember egyszerű logikáját, aki nem előírt szabályok szerint él, és nem veszi figyelembe azokat, ha sürgősségüknek tűnnek a számára.

Ha megpróbáljuk ezt a sugarat az állati birodalomra való hivatkozással ábrázolni, ezt óvatosan kell megtennünk, nem összetévesztve az állatot és az emberit. Az állat sokkal egyszerűbb, és nincs eszköze az ellensúly megteremtéséhez, ami viszont az embernél megvan, vagy más szavakkal megfogalmazva: az állat nem képes arra, amire az ember, hogy a második vagy alárendelt sugarait működésbe hozza a vezérsugár szolgálatában.

Unokatestvéreink, a majmok törzse az, ami megjeleníti ezeket a tulajdonságokat, amint volt szerencsém ezt látni a velük való alkalmi kapcsolat során a kedvenc tartózkodási helyeiken. Megfigyelhetjük, hogy elkezdenek valami komoly dolgot, majd egy perccel később egymáson szökellve, ugrálva fejezik be. Megfigyelhetjük nyugalomuk töprengő mélabúját, tevékenységük teljes játékoságát, és a hangulatukat, ami ezen állapotok között csapong. Hogyan nevetnek egymáson, ha nincsenek a kétségbeesés mélységeiben, vagy nem reszketnek nagy merészségükben. Megfigyelhetjük, hogyan tettetik magukat, és próbálnak valamivé válni utánzással, és megfigyelhetjük a befejezetlen és változó jellegzetességet tevékenységük során. Idézhetünk végezetül néhány sort Kipling: *A majom-törzs vándorénekéből* (The Road Song of the Bandar-log), aki igazi tehetséggel ragadta meg hangulatváltásaikat, egyszerű formában bemutatva boldogság és lehangoltság, tevékenység és tétlenség közötti váltokozásukat:

*Lengő fűzérben szökkenünk,
a féltékeny Holdig megyünk:
Rajunkat nem irigylitek?
Kívánnátok még egy kezecskét:*

*farkat, mely ügyesen kacsol?
Ámor nyíl-íve így hajol.
Acsarkodtok ránk? Hasztalan:
farkad hátul lelóg, fiam!
Ágon sorban gubbaszkodunk,
gondolkodunk, sokat tudunk,
nagy hőstetteket álmodunk,
perc és mindennel készek vagyunk:
Mi jó, nemes, bölcs, óriás:
megteremti rágondolás
és visszatér, ha elsuhan.
farkad hátul lelóg, fiam!
Hallgattunk sok beszédre már,
mit dúvad mondott, vagy madár,
uszony, toll, pikkely, lepkeszárny -
hadarjuk karban, mindahány.
Kiváló! Még egyszer! Remek!
Beszélünk, mint az emberek,
Lám, kik vagyunk mi! Semmi baj:
farkad hátul lelóg, fiam!
Majomszokás, ősz múltja van:
Ugorj velünk, barát, a piniákon át,
tűzijátékként beragyogjuk a vadszölő-indák sorát:
Gomolyban ébredünk, nemes zajt művelünk,
megládd, olyat teszünk, amely nagy és saját!⁹*

Az emberi tulajdonságokat az állati életen keresztül így bemutatva az embernek a legkevésbé sincs szándékában bármit is lebecsülni, mivel az állatok annyira csodálatra méltóak, hogy kitűnő meditációs témáink lehetnek. Gondoljuk át például a kutya hűséges odaadását és a macska lazaságát. Az embernek csak előnyére válhat, ha akár egy pillantást is vet rájuk. A majom-tulajdonság szintén lényeges számunkra mind a test, mind az elme szempontjából. Új utat kijelölő tulajdonság, minden kísérletezésünk és tévedésünk alapja. Még a legmerevebb tudósak is meg kell engednie magának, hogy képzeletében az ismeretlenbe szárnyaljon, mielőtt meg tudja fogalmazni elméleteit. Az irodalomban és a művészetben működését nagyon üdítőnek és tanulságosnak találjuk, amikor megengedjük az elmének, hogy játsszon az anyag állandóságától túlságosan görcsössé váló uralkodás nélkül. Így tanuljuk meg a szeszélyesség élvezetét. Ami a fejlődésünket illeti, Emerson úgy tudott a tényekre tekinteni, mint az örök valóság puszta jelzéseire a mennyekben. A gyakorlati életben senki sem fogad el semmit „örökre”, az „örökre” puszta gondolata a legmélyebb sötétségbe taszít bennünket. Még az „örökre előre és felfelé”-nek is ez a hatása. Az elme kapujának nyitva kell lennie, mert nem tudjuk, mit nem tudunk.

XV. FEJEZET

AZ ÖTÖDIK SUGÁR

A dolgok természetétől vagy a természeti törvényektől való függőségünk kétségbevonhatatlan tény. Miközben idézzük, hogy „Egyetlen ember sem kérdezi: Vagyok, vagy nem vagyok?”, egyaránt elismerhetjük egy olyan világ létezését, amely akaratunk, szeretetünk és gondolatunk kielégíté-

⁹ Rudyard Kipling: A dzsungel könyve (Benedek Marcell fordítása)

sével szembefordul, akadályozza azt, de azt is, hogy ugyanakkor megadja nekünk mindazt, amire szükségünk van. E külső világtól való függésünk elismerése az utolsó három sugár fő jellemzője. Ez hálás elfogadás, telve vallásossággal és engedelmisséggel, mert az élet hangsúlyozásának létezik egy érzése ezek segítségével. Istent, akár elismerjük ilyennek, akár nem, kívül, a világban levőnek érezzük. Az ötödik, a hatodik és a hetedik sugárhoz tartozók számára a formák, amit Isten alkot, jelentik az igazságot, a jóságot és a szépséget. Isten alatt azt értjük, akit keresünk, és akinek engedelmeskedünk.

Ahogy az első három sugárhoz tartozókat úgy írhatjuk le, mint akik önmagukban bíznak, addig az utolsó három sugárhoz tartozókat úgy, mint áhítatos embereket. Az ötödik sugár, a tudomány sugara, áhítatos anélkül, hogy általában tudna róla. Ennél a sugárnál az ember gondolkodó része fejet hajt a nagy világelme, az eszmék világa és a törvény egyetemessége előtt, azok feltétlen szolgálatában, és e világ tanítványává szegődik. Amikor így közelítjük meg, akkor a végső valóságot igazságnak nevezzük, és bár a tudós állandó kutatása során annak legtöbbjét megvizsgálja, és minden egyebet a legkönyörtelenebbül megkérdőjelez, sohasem vonja kétségbe az igazság igazságát, vagy a tények tényét. Meghajol előttük a legteljesebb és a legeragadottabb alázattal, mivel azok a végső valóságot jelentik, és amikor az igazság arca feltárul, fensőbbisége nyilvánvaló a lélek számára.

Az ötödik sugárhoz tartozó ember számára a világ igazsága a valóság alapja, így az ő tudáskeresése vallásos tevékenység, ami lényegében a hiten alapul. Egy másik helyen így fogalmaztam meg a hitét: „Hiszek a világban, mint olyan helyben, ahol az igazság megtalálható; hiszek az emberi elmében, mint a világ felfedezésének eszközében; és hiszek abban, hogy amikor az ember feltárja azt, az élete üdvét fogja szolgálni.”

Ha szembeállítjuk a vadember és a ma civilizált emberének az állapotát, megláthatjuk ennek a hitnek az értékét. A vadember kevés lelki nyugalommal rendelkezik, aminek egyszerű oka, hogy nem tudja, hogy mindenről gondolkodhat. Rengeteg dolgot óriási rejtélynek tekint, mint például a mennydörgés és a villámlás, az árnyékok és a betegségek, de hogy mikor, hol és hogyan fognak ezek csapást mérni rá, arról keveset vagy semmit sem tud, azonban tele van ezektől való félelemmel. A civilizált ember viszont sok mindent tud a világról, számtalan módon megnövelte érzékszerveinek képességeit és kezének erejét. Ezeket a módszereket ismerjük, így nem is szükséges részletezni, és ezek áldásai alól a nap 24 órájának egyetlen percére sem vonja ki magát. Bármilyen furcsa is, mindezekkel az állandóan szolgálatunkban és rendelkezésünkre álló vívmányokkal, miközben a legtöbb ember megcsodálja a sikereket, amiket az eddigi korok tudománya elért számunkra, még mindig vannak dolgok, amelyek titokzatosak, megoldásuk gondolkozással sem lehetséges, mint például a halál kérdése. Annak a vonalnak a meghúzása, ami a megismerhető és a meg nem ismerhető között van, az a vademberség egyik maradványa, de az ötödik sugárhoz tartozó emberek, az emberi fejlődésben játszott szerepüknek megfelelően egy napon megszüntetik ezt az előítéletet, és még a halállal kapcsolatos tényeket is feltárják az ember tudásának növekedése során jóval azelőtt, mielőtt az indoeurópai faj létezése véget ér. Lehetetlenség felbecsülni a tudás és a képesség isteni magasságait, ahová a tudomány az emberiség életét a Földön idővel fel fogja emelni. Ez a tudós módszere miatt fog bekövetkezni, aki a legnagyobb gondossággal vizsgálja a dolgokat, higgadtsággal és előítélet nélkül hasonlítja össze azokat, konkrét eredmények elvárása nélkül, gondolatait tudásként, feltevéseit elméletként pedig csak akkor fogadja el, amikor újra és újra kipróbálta azokat.

A tudomány mögött húzódó hit megértéséhez emlékezzünk vissza egy pillanatra Európa középkori viszonyaira, amikor kegyetlen és gyáva emberek homályosították el a tudás fényét, akik a legmagasabb világi hatalmat is évszázadokig befolyásolták a vallás nevében. Ők úgy döntöttek, hogy ez itt nem Isten világa, hogy Ő valahol máshol van, és bár bennünket ide helyezett próbának alávetett lelkeként, megengedte nagy ellenségének, magának a Gonosznak, hogy életünk végéig vizsgáztasson minket. Így ez a világ a köztudatba a gonosz világaként került, ami az igazságtalanság helye lett, a vele kapcsolatos tudás az embereket kárhozatba viszi, és valóban, az emberi elméről – amellyel az emberek evilági kérdéseket feszegettek – azt tartották, hogy bűnben fogant, és hogy sohasem lehet az igazság felfedezésének eszköze az ember valódi üdvére. Akkor nyilvánvalóan nem tudták az embe-

rek, hogy a világ az igazság helyszíne, de voltak néhányan, akik úgy érezték, hogy ennek így kell lennie, akik hittek benne és sajátmagukban, hitük pedig olyan erős volt, hogy az inkvizíció összes rémuralma sem tudta őket teljesen megállítani, és a tudomány fényét véglegesen kioltani. Ők néhányan szilárdan álltak, és fokozatosan eljutottak az általános elismertséghez, és bebizonyították a bennük meglévő ötödik sugár hitének értékét. Ma minden intelligens vallási fanatikus kész elismerni nemcsak azt, hogy a tudomány a fizikai életet nagyszerűen gazdaggá tette az ember számára, messze az állati létforma fölé emelte fel, lehetővé tette, hogy az ember nyugodtan és békésen nézzen szembe az anyagi létezés valamennyi gondjával, és az emberi elmét gyakorlás útján ragyogóvá fejlessze, hanem mindezekon túlmenően sajátmagát a rajongót is segíti Isten-fogalmának tökéletesítésében.

Az emberek mindig úgy gondoltak Istenre, mint a világegyetem Urára. Amikor azonban úgy tartották, hogy a világ nem több, mint egy nagy, lapos tér, az égbolt pedig oszlopokkal alátámasztott valami, vagy talán egyfajta felfordított pudingos tál, rajta kis lyukakkal, amelyeken keresztül a mennyei világok fénye átsüthet csillagokat formálva, akkor a világegyetem Urának nagyságával és méltóságával kapcsolatos elképzeléseiket nem lehetett összehasonlítani azzal, ami ma áhítatos imádatot vált ki, amikor az ember a végtelen térben levő világok millióira, nagyságára gondol, amit a csillagászat tár fel, a parányok csodáira, amelyeket a kémia és a fizika tárnak fel, és a természetbeli lét csodáira, amelyeket a természeti földrajz és a biológia tárnak fel, amik a világegyetemet elképzelhetetlenül csodálatossá teszik, és amik naponta nyitnak meg új távlatokat.

Az ötödik sugárhoz tartozó ember áhítatos tulajdonsága látható abban, ahogyan a Természet törvényeit ellenvetés nélkül imádja, és játszi könnyedséggel hisz az alapvető anyag halhatatlanságában. Sohasem kívánja a Természet törvényeinek a legcsekélyebb, hajszálnyi megváltoztatását sem, és ő maga sem merne saját módosítási elképzeléseivel a dolgok menetébe beavatkozni, még ha csak a kisujját kellene ehhez felemelnie, számára olyan tökéletesnek látszik e világ berendezkedése és szerkezete, amely mindig a legjobb tanítója. Tisztán látja, hogy az ember bármikor kitalál vagy megcsinál bármit, a Természet tapasztalás útján tökéletesítteti vele. Például elkészít egy autót, de amikor az úton megy vele, tanul róla valami újat, amit e külső segítség nélkül nem tudott volna meg, és a folyamat egy kicsit tovább fejleszti tudásának teljesítőképességét.

Ha a tudós filozófál is, ami nem túl gyakori dolog nála, hallhatjuk, amint azt mondja magában, hogy az ő kisebb elméje tökéletesen hozzáillik az isteni elméhez, amit a Természet törvényei jelenítenek meg, annak következtében tanul, és állandóan gazdagabbra és erőteljesebbre növekszik egy olyan környezetben való gyakorlással, ami erre tökéletesen alkalmas. Ha odaadó és törekvő is, akkor az előbbi kijelentéshez még hozzáteheti, hogy a világ megismertet bennünket Isten természetével, ahogy fent láttuk, és még hasonlóbba tesz Hozzá. Közelebb visz bennünket a mindentudáshoz, minthogy minden időpillanatban tanítja az elmét az élő valóság erőteljesebb megragadására, és azt az igazságot láttatja meg, hogy a bölcs ember számára minden végtelenül fontos, habár jelentéktelennek tűnhet a buta számára. Egy kevés filozófiával azt is megérti, hogy az ember a Természet erői felett nem gyakorolhat hatalmat a tudás segítségével, de társulhat azokkal az erőkkel, és amennyire velük dolgozik, azok annyira működnek vele együtt, ami az egyik legnagyobb törvényre mutat rá, arra, hogy nincs valódi ellentét a Természet birodalmaiban, hanem minden együttműködik a jó érdekében.

Olykor a Természet törvényének tisztelete olymértékben van hatással az emberre, hogy nem tud megszabadulni attól az élet kis dolgaiban sem, és hajlamossá válik tervek, rendszabályokat, előírásokat bálványozni, amikor ilyen dolgok szükségletlenek. Egyszer hallottam egy emberről, aki megszámozta valamennyi ingét, és más ruhadarabjait, és katalógust vezetett róluk, így egy szempillantás alatt meg tudta állapítani, hol van – mondjuk – a 9-es számú inge: mosodában, javítás alatt, vagy ebben és ebben a fiókban.

Az az állat, ami ennek a sugárnak a jellemzőjét mutatja, az ember megbízható szolgálója, a ló, ami az eke vagy a kocsi előtt, vagy a nyereg alatt megtanul rendszeres életet élni, tisztelni a rendszabályokat, az előírásokat, a törvényt, a rendet és az anyagi élet elkerülhetetlen dolgait. A ló élvezi a megszokott munkát. Megbízható környezetet igényel, amelyben tudhatja, milyenek a dolgok, és elvárja, hogy ésszerűek legyenek, nem pedig szokatlanok. Hogy mennyire alárendeltje ennek a tulaj-

donságnak, akkor is látható, amikor megijed egy régi újságpapírtól, amit a szél átfúj az úton, és amennyire szereti az otthont, az istállót. Ez nem csak az étel szeretetét jelenti, amit akkor kap, amikor oda érkezik, hanem lelki megnyugvást is jelent számára. Ugyanezt látjuk a lovas kocsi esetében is, ami még létezik néhány város külterületén, rendszerint kenyér vagy tej szállítására, ahol a ló még mindig nagyon hasznos, amikor sok helyen kell megállni, a sebesség pedig nem számít. Ha egy kis változás van a megszokott munkamenetben, mint például befordulni egy olyan sarkon, amin az előző napokban nem kellett, akkor a kocsisnak komoly feladat, hogy rávegye a lovat, hogy fogadja el a változást, ami számára nem látszik „helyesnek”. Amikor a tudós valamit elfogadott tényként, gyakran nagyon nehéz beláttatni vele, hogy nem úgy van, mivel ez rendkívül kényelmetlen számára. Természetesen nem gúnyolom ki ezeket a tulajdonságokat. A rokonlelkűség és a meghittség nagyon fontosak a mentális fejlődésben. Mégis, létezik egy középút, és az embereknek nem szabad túlzottan ragaszkodnia saját megszokásaihoz, mint az a hölgy, aki azt mondta: „Ma nincs reggelire való. Nincs tojásunk”, bár sok egyéb ehető étel is volt a házban. Hasonlóképpen, az emberek sokszor az órájuk szerint cselekszenek, bár semmi szükség nincs rá.

Bizonyos nemzeteknél is megfigyelhetjük ezt a hajlamot, különösen a németek, angolok, hollandok, skandinávok, bár az angolok jelentősen mérséklődtek a keltákkal való keveredés és kapcsolat következtében, aminek ki voltak téve, és amit a negyedik sugár minősége erősen áthatott. Az egész indo-európai faj, amit szoktak ötödik, vagy fehér fajnak is nevezni, a háttérben ezzel a tulajdonsággal rendelkezik, amit a többi sugár módosít, Indiában elsősorban az első három sugár, a kelták, a görögök és a latinok között pedig a negyedik sugár. Most már látjuk a hatodik sugár sugallatának fel-emelkedését egy módosulatként Amerikában, ahol a tudomány kevésbé „tisztá tudomány”, mint amikor még a teuton nemzetek rendelkeztek vele, inkább „alkalmazott tudomány”, így némileg alárendeli magát a használhatóságnak, és nagyra értékeli a jótékonytságot, amelyek igen erősek a hatodik sugárban. Fontos dolog, hogy az idők szelleme, ami most Amerikában fejlődik, a régi hinduknak a világ dolgai iránti hozzáállását teljesen érthetlenné teszi az amerikaiak többsége számára. „Hogyan rendelkezhetek azok a régi emberek számottevő intelligenciával, ha mégis elmulasztották fejleszteni a modern, alkalmazott tudományt?” – kérdezik. A válasz egyszerű: nem érdekelte őket. Nagyon sok olyan dolog, amit „vagyonnak” nevezünk, és sok olyan dolog, amit „jó minőségnek”, az ő számukra csak gondot és unalmat okozott volna. Számukra a jólét és a siker életelve a fizikai életben inkább így hangzott: „Soha ne változtass semmit anélkül, hogy nagyon jó okod lenne rá!” Észrevehetjük, hogy a negyedik sugárnál a változás maga az érdekesség. Az ötödikben az igazság az, ami érdekes. A hatodikban ugyanez a jóság: jó dolgok, jó emberek, jó istenek. Innen ered, hogy a népszerű irodalomban az a jelenlegi irányzat, aminek tárgya főleg a nagyszerűség, a siker, a csodálatos hős és a csodálatos gonosztevő, a nagyszerű szolgálat és a bámulatos bűncselekmény.

XVI. FEJEZET

A HATODIK SUGÁR

Ahogy az ötödik sugarat a gondolkodásban való jártasság jellemzi, úgy ez a sugár az érzelmekben való jártasságot fejezi ki, tehát ezek a dolgokra irányított gondolatok és érzelmek. Éppen úgy, ahogy a tudós hite oda vezet, hogy behatol a világban a törvény alapelvébe, úgy vezeti a hatodik sugárhoz tartozó embert a hite, hogy behatoljon a jóságba, ami áthatja a világot, vagy ami mögötte áll, és hogy átadja magát a teljes engedelmességnek és hódolatnak az iránt, akit a legtöbb ember Istennek vél.

Az a mód, ahogy ez mentálisan kifejezésre jut, az nem a hatodik sugár életszemléletének lényege. Érzelem, nem pedig logika az, ami irányítja azt a kijelentést, hogy „Itt jóság van”. Jókorá lendület és energia látható ennél a sugárnál. Ez a lelkesedés nem tévesztendő össze az akaraterővel.

A lelkesedés a „jó dolgok” szeretetének egyik formája, legyen szó akár személyekről, akár dolgokról, és gyakran az energia megnyilvánulásának a jele egy vezető által megtervezett vagy irányított módokon, a hódolat jele egy vezető előtt, tipikusan olyan előtt, akit a mindennél nagyobb vezető, Isten képviselőjének tekint. Így megtaláltuk ezen a sugáron a jó katonát is és a rajongót is, aki a „Mester szavára vár”, és ezt általában a „harc közepén” teszi. Baj akkor van, amikor egy mozgalomban a Vezetőt annyira felmagasztalják, hogy a rajongó megalázkodik, saját kis képességeit pedig leértékeli, azt érezve, hogy önteltség, és néha valóban szentségtörés lenne saját magára úgy gondolni, mint akit ugyanolyan anyagból gyúrtak, és ugyanolyan rendeltetése van, mint a Vezérnek. Nem kíváncsi és eléggé alattomos emberek néha kihasználják a vallásos rajongó e gyenge hajlamát, azt tovább erősítik, és saját terveikhez szolgálataikat igénybe veszik.

Mindezzel nem a valódi áhítat ellen szólunk, aminek jelentésére könnyen megérthető egy apró gondolattal. Tegyük fel, hogy valaki egy vallásos rajongónál – hogy pontosítsuk a példát: egy Krisztus-imádónál – puhatolózik, és megkérdezi: „Ugyanezt érezné Jézus iránt, amit most érez, ha ő durvaságot, önzést és érzéketlenséget tanított volna?” A válasz mindig ez lenne: „Nem, bizonyosan nem. De akkor Ő nem Jézus lett volna”. Ekkor feltéve a második kérdést: „Akkor hát kit követ ön valójában? Ez nem az ön valódi, saját természete?” A rajongó esetleg kicsit összezavarodik, amikor először szembesül azzal a ténnyel, hogy valójában önmagát követi, de minden világossá válik, amikor megértjük, ami történik, hogy a kis Krisztus felismeri a nagyobb Krisztust természetük azonossága következtében, és a rokonlelkűség folytán jut nyereséghez, ami életre kelti az élet és a tudat egy magasabb fokozatát és minőségét.

Ez a fajta áhítat, ami nem vak, hanem intelligens, felismeri a „jó dolgok” világának az értékét. „Minden, amit kapunk, ajándék.” Még egy macska, egy kutya, egy őz, vagy bármely állat látvány, a helyes érzéssel a látás során azért van, hogy áthassa annak néhány „jó tulajdonságát” az élet egyetemes testvériségének működése. „A szeretet Isten.” A kútról vizet hordó asszonyt látni a hinduk szerint nagyon szerencsés dolog. Meglátni az újhódot a fákon keresztül, megpillantani egy képet vagy szobrot, a házak és az utcák látása, egy *helyes szellemiségű* ember látványa mennyei öröm és felbecsülhetetlen jótétemény. Álljon félre az a szolga, a működő elme, hajoljon meg, amikor ez a *darshana* közeledik, mert ez egyre többet és többet nyújt a rajongónak, akinek sugarához tartozó erénye romlatlan az akarát és intelligencia túl nagy hiánya miatt, amik őt bántóan fanatikussá vagy tétlenné tennék – e típus két „fogyatéka”: a keresztes vitéz és a remete.

Az áhítat gyümölcsei azok, amiket a szeretet ad nekünk, nem pedig azok, amiket mi készítünk gondolatokkal és kezekkel. A jóság minden kegyelem, minden „felülről jövő”. Nem valami egyezés, hanem szentség, amiért is minden ember pap. Az mind a „Természet szívéből” van.

A modern világban sok hódolat száll a láthatatlan Mesterekhez. Ez mozgalmak százai, felfedezhető, amelyeket teozófiáinak vagy transzcendentálisnak neveznek. Nem mintha e mozgalmak intelligens követői a szellemi erő különleges ajándékára gondolnának, sem annak valami új és különleges bevezetésére a természetes élet területére, ami a tisztaság eredménye és a hódolat jutalma volna. Ez eltévelyedés lenne. Vishnu mindent-átítató. A láthatatlan nem rajtunk, hanem rajtunk keresztül működik. Képzeljük el, hogy a múltban már emberi lények ezrei mentek be előttünk a „a Fénybe”, túlhaladva a dolgokkal és cselekedetekkel korlátozott világunk feladataira való szükségleten. Mondhatjuk-e, hogy eltávolították őket közülünk? Természetesen nem. A természet minden birodalma – az ásványi, a növényi, az állati, az emberi és az isteni – velünk van. Az utóbbi nem az elmét szolgáló értelem tárgya, viszont mégis olyan valóságosan velünk van, mint a levegő, amit belélegzünk, és a talaj a lábunk alatt. A Mesterek kétségtelenül itt vannak, mi pedig részesülünk életükből, viszont ők nem dzsinnek, akik lámpadörzsöléssel előhívhatók, hogy megóvjanak bennünket a veszélytől, vagy feltöltsenek bennünket erejükkal, hatalmas terveikkel, ha a világ jó hozzánk, képességeinket pedig „a tapasztalat növeszti”. Inkább ahogyan Emerson mondta:

Az embert, ki nemes véget kíván,
Nem angyalok, de istenségek óvják.

Miután megkíséreltük megérteni, hogy mi is az az áhítat, térjünk vissza a hatodik sugárhoz tartozó személy jellemzéséhez.

Habár rendszerint nincs tudatában, de ösvénye nagyszerű mód a fájdalom megszüntetésére, amit az ember féktelen képzelete oly nagymértékben hoz létre. Ez a kezdeti szakaszban arra készíti, hogy többet egyen, mint amennyit meg tud emészteni, több dolgot harácsoljon, mint amit megtartani képes, összeegyeztethetetlen dolgok után vágyakozzon. Olyan nagyszerű ez a lerombolás, hogy a fizikai fájdalom jelentéktelennek látszik látomásának élvezete, és szolgálatának elismerése mellett. Tudja, hogy ami elkövetkezik az jó, még ha nem is tudja, milyen módon az, hitvallását a tudóséhoz hasonlóan tudná megfogalmazni: „Hiszek a világban, mint Isten jóságának terében, és hogy a szív érzései, ha bátorítják, e jóság mind nagyobb mértékű felismeréséhez vezetnek. Hiszek abban, hogy amikor az emberek bíznak Istenben, és nem aggódnak, hitük még az anyagi világban is mérhetetlen jutalomban részesül.”

Ennek a hitnek az egyszerűsége néha nagyon megható, ahogyan ezt a *Szent Ferenc kis virágai* olvasói felidézhetik. Jól ismertem egy indiai urat, aki tartományában az egyik legkiválóbb jogász, és ennek a sugárnak erőteljes képviselője volt. Meglepő módon hitt a végzetben, és gyakran érkezett késve a vonathoz. Hogy az események és közte milyen összhang volt, azt nem tudom, de az bizonyos, hogy ha ő késett, a vonat is késve érkezett. Mindössze egyszer szereztem tudomást arról, hogy lekészte vonatát, akkor figyelemre méltó, szelíd mosollyal azt mondta: „Amit Isten tesz, az a legjobb nekünk!” Ez volt az állandó mondása minden bajában, amiből elég sok akadt. Mégsem feldokezett meg soha arról, hogy másokon segítsen, emberek százainak volt oka, hogy a legmélyebben legyenek hálásak neki, amikor pedig meghalt, az egész város, ahol élt, úgy érezte, hogy elveszett a fény.

A vallásos áhítatnak az egyszerűsége az, ami a szellemi erejét jelenti. Isten nem látványos ajándékokkal, hanem az ima tisztaságával érthető meg a világban. A *Bhagavad Gítá* a hindu vallásos áhítat fő szentírása. Kivívta a világ csodálatát, és száznál is több nyugati nyelvre lefordították. Gandhi „Anyának” nevezte, mert mindig segítségért és bátorításért fordulhatott hozzá, ha bajban volt. Emerson és Thoreau kedvence volt. Ezen keresztül mondja Vishnu: „Ki egy levelet, virágot, gyümölcsöt vagy vizet áldoz áhítattal Énnem, elfogadom azt a törekvőtől, mivel áhítattal ajánlotta föl Nekem. Bármivel is foglalkozzál, bármivel is táplálkozzál, Kaunteja, bármit tégy is lemondásból, tedd mindezt Nekem ajánlva”.¹⁰ Soha nem írták még le kedvesebben az egyszerű áhítatot, mint ahogy egy falusi asszony tette az „*Ázsia világossága*” című költeményben, aki így szólt Buddha Urunkhoz:

„Imádásra méltó! Szívem kicsiny,
És csak kevés eső tölti meg a liliom fejcskáját,
Ami aligha nedvesíti a mező zöldjét,
Nekem elég, hogy az élet napsugarát érezzem,
Uram jóságában, gyermekem mosolyában,
Otthonunk szerelmetes nyarában.
Kellemes napok, telve ház körüli teendőkkal,
Napkeltétől, mikor kelek dicsérni Isteneidet,
Terményt szemezek, tulsi-növényt egyengetek,
Szolgálólányaimat eligazítom délutánig,
Mikor Uram fejét ölembe hajtja,
Lágy dallamok, szellő hulláma álomba ringatja,
Könnyű vacsoráig, csendes estig,
Mikor oldalán állva süteményeket szolgálok fel neki.

¹⁰ Bhagavad Gítá, 9. párbeszéd, 26, 27.

Ekkor csillagok gyűjtják meg ezüst lámpácskáikat, szendergésre
Templomjárást és baráti beszélgetést követően.”

„Mert szent könyvek azt tanítják, ha egy ember fákat ültet
Utazóknak árnyékadót, emberek kényelméért kutakat fúr,
És gyermeket nemz,
Ez halál után mind jó lesz,
És én, amit a könyvek szólnak, alázatosan megteszem.”

„Úgy gondolom, jónak jótól kell jönie,
És bajnak rossztól – bizonyára mindenkire
Minden helyen és időben édes gyümölcs
Ép gyökerekből növe, keserű dolgok
Mérges törzsből, bizony, kicsinyes rosszakarat
Hogyan táplál gyűlöletet, kedvesség barátságot, türelem békét.
Amíg élünk, és ha eldöntik halálunk,
Lesz-e olyan jó az akkor, mint a most?”

„De nekem
Amit jónak látok, szerényen azt keresem tenni,
Törvénynek engedelmesen, bízva, hogy ami eljön, el kell és el fog jönni.”

És szólt az Úr: „Te tanítod nekik, akik tanítanak,
Okosabban a bölcsességnél, a te egyszerű tanodat.”

A hinduk és a buddhisták azt mondják, hogy a világ energiája a benne élő teremtmények jólétének figyelembe vételével kizárólag az ő boldogulásukat szolgálja, és a karma törvényéről szól, a világot átható erkölcsi törvényről, ami átjárja a mindenséget. Eszerint semmilyen szenvedés nem érhet egyetlen élőlényt sem, csak amit létrehozott magának elsősorban azzal, amit másokra ráerőltetett. Azt mondják, hogy ezért nincs ok félelemre a világban, mert ez Isten világa. A törvényt mindig is határtalanul áldásosnak tekintették a buddhista vallásban, és legnagyobb dologként, a jó törvényként tisztelték az egész a világon. Akik pedig szentként tisztelik, és boldogságukat erre alapozzák, azok sok esetben a hatodik sugárhoz tartoznak. Abban a sok könyvben, amelyek a hinduk és a buddhisták köreiben ismeretesek, és a jellem meghatározott építéséről, az ember önképzés fejlesztéséről szólnak, mindig azt tanítják a jelöltnek, hogy mindenben meg kell hajolnia Isten előtt. Ahogy a *Gítá*-ban szerepel, meg kell elégednie azzal, amit kap saját közvetett erőfeszítése eredményeként, és hajlandónak kell lennie együttműködni, mivel ez a legmegfelelőbb eszköz élete tökéletesítéséhez.

Ezt a megelégedettséget jól példázza az az építész, aki azokat az anyagokat használja, amihez hozzájuthat, tanulmányozza a téglát és a kőt, a fát és az üveget, a mészt és a homok jellemzőit és tulajdonságait, ezekért hálás, és nem kívánja, hogy másfélék legyenek. Az igazi vallásos rajongó (nem az, aki azt kéri Istentől, hogy neki érzéki örömeket adjon) értékeli „a velünk szemben lévő Istent”, a kívül levő Istent ugyanúgy, mint a belül levő Istent. A Radzsza-jógában ezt a szellemiséget tanítja Patanjali, amit ott Ishwara-pranidhâna-nak neveznek, ennek egyik jelentése az emberi bajok pszichológiai forrásai gyengítésének, amik a környezetünkhöz való viszonyunk helytelen értelmezéséből születnek. Ez az Ishwara, vagy Isten, nagy példaképnek tekinthető, amilyené lesz majd az ember, és a jóga egyetemes tanítójának is. A jóga viszont egyszerűen a helyes tudat, vagyis az el nem térülő tudat, mint egy hajó a viharban, hanem tudatában van eredendő képességének. Így az áhítat, amit Ishwara-pranidhâna-nak vagy Isten iránti figyelmességnek hívnak, nem az ember azon képességeinek megszüntetését jelenti, hogy engedelmeskedjen a szabályoknak és a rendeleteknek, amik egy

feltételezett felsőbb hatalomtól származnak, hanem ezeknek a képességeknek a *felajánlását*. Ennek során a kis Krisztus hihetetlen örömmel ismeri fel a Nagyobb Krisztust, és követi az ahhoz való természetes (nem pszichológiailag akarati) vonzódását. Tudnunk kell a „jó” szó jelentését. Az áhítat olyan tevékenység, ami annak ismeretéből fakad, és ami – ismétlem – lényegét tekintve nem mentális. Tudatunk alapvető tevékenysége az, amit „jóságosságnak” kell neveznem. Hasonlítsuk ezt össze a dolgokról való gondolkodással: a gondolkodásnak két oldala van, befogadó a tudásban, és cselekvő a tervezésben. Ehhez hasonlóan a jóságosságnak van egy odaadási és egy működéssel járó oldala. Ez annyira természetes dolog a lélekben, mint az emésztés és az ürítés a testben. Érzés útján működik. A hitbuzgó ember tudatában van ennek, amikor eléri ember voltát, vagy feljebb emelkedik tiszta örömhöz és fájdalmakhoz, az azokkal együttjáró indulatokkal és félelmekkel, valamint a szalmaszálakba való kapaszkodással.

A keresztények között háromféle ember található, akik minden más vallásban is léteznek. Az első a fejletlenek, akik a karma irányítása alatt állnak, és egyáltalán nem mutatnak valamely meghatározott sugárhoz való tartozást, mivel nem uraik saját maguknak és életüknek, hanem félelmen és reszkette élnek, a vallást pedig menedékként keresik. Mások Krisztust az emberek iránti szeretetért és szolgálataért tisztelik mélyen, megint mások pedig készek szeretni és szolgálni az emberiséget Krisztusnak engedelmeskedve, akit elsősorban az Ő nagy jósága miatt becsülnék nagyra. E két utóbbi első csoportja a második sugárhoz tartozik, akiket a körülöttük levő élet iránti együttérzés mozgat, a második csoport pedig a hatodik sugárhoz tartozik, akik elsősorban hitbuzgók, és csak azután szolgálok.

E sugár egyik aspektusa, ami nagy szerepet játszik a világ nagyrabecsülésében, teljesen megismerés nélkül, ez a jólét értékelése. Ezt a mi világunkat embermilliók szeretik hálával, akik Lakshmî vagy a jólét áldásait gyönyörűséggel élvezik, és csodálják anélkül, hogy sajnálnák elismerni jelenlétét az emberiség a nagy eredményeiben és javaiban. Ez a legnagyobb mértékben ma Amerika népénél érezhető, akik olyan odaadással szeretik városaikat, és gyümölcsöket termő síkságaikat, amely nem ismeri a takarékossgot. „Az Isten saját országa”, így nevezik, szemeikben könnyekkel, mert ők nem szégyellik érzéseiket – és valóban, Lakshmî ott van.

Az állatok között barátunk, a kutya a legjobb példa erre a típusra. Számára a gazda az, aki nem tehet rosszat, akinek élete csodálatos képességek sorozata, aki minden adomány forrása. Ő az a lény, akire várni, akiért dolgozni, akiért harcolni, akiért meghalni érdemes, aki minden séta alkalmával megnyitja az édenkert kapuit, akinek a szigorúsága valahogyan kedvesség, aki előtt felsőbbrendű és ragyogó méltóság megalázkodni, ha elégedetlen valamivel. Ő üdvösségének istene, és Krisztus vagy Krishna sem találhat igazibb odaadó lényt az emberek soraiban.

XVII. FEJEZET

A HETEDIK SUGÁR

Ahogy a tudós látja a természetben az isteni gondolatot, a vallásos rajongó pedig imádja a szerető szívet, olyan érzéke van a művésznak az ügyes kézre, ő a természet szépségét imádja fenntartás nélkül. Ez az engedelmesség és az áhítat sugarai közül a harmadik, mivel a művész és a szépség szerelmese a nagyvilágban Mesterét ismeri el, nem mintha ihleteit általában tudatosítaná ebben az értelemben, és nem mintha szüksége lenne arra, hogy így tegyen.

Az igazi művész nem tekinti magát a szépség teremtményének jobban, mint az igazi filozófus tekintet magát az általa hirdetett igazság megalkotójának. Nézzük a platonista bölcsességét ebben a tekintetben. Azt kérdezte: „Honnan kapja a filozófus az igazságát és a művész a szépségábrázolását? Ezek a génuszok vajon saját elméjük erejével gondolják ki ezeket a dolgokat, és így hoznak valami újat a világba, vagy abból a csodálatos teremtből kapják azokat, amelyben élünk?” És megvála-

szolta a kérdést abban az értelemben, hogy a művészet csak a természet másolata, a művész pedig csak annak a szépségnek egy látnoka, ami megtölti világunkat minden fajta csodával. A művész meglátja a szépséget, ami ott van, míg a többi ember viszonylag vak.

Emlékszem egy esetre a Bengáli Művészeti Iskola egy kiállításán, ahol néhány látogató állt egy szép festménysorozat előtt, amely a naplementét ábrázolta a Himalájában, és hangosan kritizálták azt, mondván, hogy ilyen színek biztosan soha sehol nem léteznek a naplemente során. Később azonban ugyanezek az emberek felkiáltottak, amikor megint megláttak egy naplementét: „Óh, ezek azoknak a Calcutta-képeknek a színei”. Korábban észre sem vették ezeket a színeket, most pedig csak azért látták meg, mert a festményeket ekkorra már megnézték, és a művész megtanította nekik bizonyos mértékig azt látni, amit ő maga látott. Ezt úgy éri el, hogy egy keretet tesz köré, vagy olyan elkülönített helyre teszi a képet, ahol a néző tekintetét ne vonja el sok más dolog. Így a figyelmet önkéntelenül is magára vonja, és megteremt a tárggyal kapcsolatos lelki egyensúlyt, miáltal a néző azt látja, amit korábban nem vett észre, felszabadítva saját lelkének egyik képességét, ami tulajdonképpen eddig béklyóban volt, de most teljesen szabadon működik, még a zavaró körülmények közepette is. Így a művész inkább felébreszt, mint tanít. A költő módszere hasonló lelki egyensúlyt teremt, ami a prózánál hiányzik, így ugyanazok a szavak egy versszakban több felvilágosítást közvetítenek, mint egy prózai mondatban. A vers több jelentést hordoz a lelki egyensúly miatt.

A mindenben benne levő szépség megérinti a művészt, aki a fizikai érzékenységgel mindenki másnál jobban telített, és ez a szépség felemelheti őt a tudat olyan magasságaiba, amit másoknak nem sikerül megvalósítani, mivel ez a szépség erejéhez tartozik. Emlékszem egy orosz művészre, aki meg volt győződve arról, hogy nem lehet remény Európa számára mindaddig, amíg nincs érzéke az orosz művészethez, és nem engedi, hogy annak befolyása rányomja bélyegét a civilizációra, és átalakítsa az embereket.

Ezt az erőt felismerve a platonisták filozófiájukat kiegészítették az áhítattal, és azt látták, hogy a boldogságnak a légmélyebb hódolattal történő elmélkedésből és annak az egyetemes lényiségnek a működése iránti hálából kell erednie, akiben életünket éljük. A szépség extázisának a tudaton túli, tökéletes állapotú élet alkotórészeként kell válnia, magává állandává.

Ebből a megvilágításból nézve, a képzett művész Isten együttműködő partnerévé válik az emberi fejlődés érdekében. Bár a művészt fellelkesítheti, és sugárzóvá teheti mindaz, ami a szépség csatornáján keresztül hozzá áramlik, mint ahogyan minden emberhez annyira, amennyire érzékenyek erre, de a művésznek megvan az akaratereje ahhoz, hogy gondolatait és érzéseit egyensúlyba hozza, így azok munka formájában áramlanak át a kezén. Figyelme ettől összpontosul áhítatában, és ez segíti figyelmen kívül hagyni a világ véleményét. Először ő látja meg a szépséget, amit mások nem képesek látni, majd lemásolja azt, figyelmen kívül hagyva a szépség egyéb zavaró tömegét, amikkel rendes körülmények között keveredik, és így hívja fel rá a többiek figyelmét.

Mivel a művész sohasem veszíti el Isten meglátását a dolgokban, soha nem fárad el célját követve egész életén át; és lankadatlan koncentrációjának mennyisége – ami akarat –, amivel munkája szolgálatában minden képességét irányítja, ritkán vehető észre. Gondoljunk például arra a gondos és teljesen áhítatos munkára, amit India hatalmas templomai és mecsetei minden apró részecskéjére fordítottak. Dél-India csaknem minden városában és nagy falvában vannak templomok finom faragásokkal és domborművekkel borított tornyokkal, művészi falakkal körülvett, díszített medencékkel, míg Közép- és Észak-Indiában csaknem mindenütt nagyszerű mecsetek minaretekkel és kupolákkal, palotákkal és síremlékekkel, és a délieknél kisebb típusú templomokkal. Ezek a nagyszerű építmények méreteiben, körvonaljaiban és arányaiban is gyönyörűek csakúgy, mint a faragások vonásainak aprólékosságában, amelyek velünk maradnak, mint a régebbi idők maradandó emlékművei, amikor az emberek a szépségen keresztül elragadtatást és kinyilatkoztatást kerestek. Ezek most tüneményes eszközt jelentenek mindazok tudatának finomítására, felemelésére és kitágítására, akik a közelükben élnek, vagy meglátogatják azokat, és megindultságot éreznek mindent felülmúló szépségük láttán. Egészen bizonyos, hogy az indiai nép ritka kecsessége nagymértékben e sugár működésének tudható be a világnak azon a részén. Hogy kik voltak az építészek és a szobrászok, azt nem tudjuk, de mun-

kájukat szemlélve ráébredünk, hogy milyen türelemmel és kitartással kellett dolgozniuk évről évre, hogy pontosítsák és tökéletesítsék annak minden részletét. Sok nemzet íróinak magasztalásai keverednek egymással és száll a köszönetük azok felé az ismeretlen művészek felé munkáikért, amelyek még ezer évekig fogják ösztönözni a szépség rajongóit szerte a világon.

Nem szemlélheti az ember az ilyen szépséget anélkül, hogy sajátmaga is ne szépülne belül, másfelől viszont ez a belső szépség kifejezi magát külső formában is. Az igazi művészek legtöbbje sajátmaga is szép ránézésre, habár az is igaz, hogy a karikaturisták maguk karikatúráknak és hóbor-tosaknak tűnnek. Ha egy fenséges naplemente szépségét, vagy a Himalája pompás hegyeinek nagy-szerűségét, vagy Rio de Janeiro hatalmas szikláit és hegytömegeit szemléljük, azt tapasztaljuk utó-lag, hogy szépségük és erejük belénk áramlott, és békésebbek és erősebbek vagyunk, mint előzőleg. Isten rendíthetlensége és nyugalma valahogy belénk költözött, és kiegyensúlyozottá tette belső életünket, higgadságot és erőt adott. Ez maga a béke, a béke pedig erő.

Éppúgy, ahogyan a tudásra való törekvés fejleszti az elmét, a szépség megteremtése szakava-tott tevékenységgel úgy teszi a cselekvőt széppé saját formájában és lendületében. Valóban, minden ösvényen az ember Istent Istenné válással közelítheti meg, és ezen a vonalon az igazi szépség azé, aki megteremti azt. Emiatt a szépség soha nem lehet felszínes, és nem érhető el a szépséget nélkü-lő folyamatok útján ugyanúgy, ahogyan a tudás sem hozható létre a minden részletében fennálló igazság nélkül. Akik kívül keresik a szépséget, belenyugodva abba, hogy minden szemetet a színfa-lak mögött hagynak, olyanok, mint akik azt képzelik, hogy a jelentős fizikai gazdagság erős és hata-lommal teli életet biztosíthat, jóllehet maga a tulajdonosa nem rendelkezik valódi emberi jellemgaz-dagsággal. A ló szépen fut, a tevékenységben ügyesség igazi joga van, és milyen szépség van az egész és a legparányibb izom minden részében és minden mozdulatában! Így van ez minden cselek-véssel, amit a fejlődés korszakai vagy a sok gyakorlás tökéletessé tettek, és ez számunkra ma inkább megmutatható, mint valaha, a lassított filmfelvétel segítségével.

A szép tevékenységekben a filozófus vagy tudós felismerheti a szépség princípiumának ál-landóságát, habár magát a művészt nem feltétlen érdekli a dolog e szempontja. A mozgásban az egyensúly az, ami valójában olyan tartós, mint a modern finn építészet mégoly egy hatalmas darab-jának ragyogó formája, és ezeket látva mindenki azt fogja mondani: „Igen, mégha a legmagasabb mennyekbe távozom is, legalább ezeket a dolgokat el kell vinnem magammal”. A Purânák írói he-lyes érzékkel szegélyezték a Yama áldott városába vezető utat lovakkal, amelyek Uchchaihshrava-ból származtak, és az Airāvata család elefántjaival, kacsákkal a tavakon és folyókon, és hatalmas fákkal, amelyek édes árnyékot nyújtottak. A szépség a tökéletes cselekvés nyugalma hangban, szín-ben vagy formában, és jól mondják, hogy az anyagi világ összes dolgai közül csak a művészet tartós. Megismételhetjük Sir Edwin Arnold gyönyörű szavait a munka törvényéről, amely megmutatja, hogy a tevékenységnek milyen hatalmas jelentőség rejlik:

Ez az ő érintése a virágzó rózsán,
Kézének nyoma lótuszleveleket mintáz,
Talaj sötétjében, magok csendjében
Tavaszhaját szövögeti.

Ez az ő festése a ragyogó felhőkön,
Ezek smaragdjai a páva uszályán,
Vannak lelőhelyei a csillagokon,
Szolgái villámban, szélben és esőben.

A sötétből megmunkálta az ember szívét,
Homályos kagylókból fácán ívelt nyakát,
Örökké fáradozva, megszépítve
Minden régi haragot, pusztulást.

Kincsei szürke tojások aranyló
nap-madár fészekben, a méhek hatlapú sejtjei
az ő mézesbödöne, a hangya tudja útjait,
A fehér galamb jól ismeri őket.

Az égitestek szféra-zenéje
Az ég láthatatlan baldanchin teteje
A Föld mélye aranyat rejt,
Kalceont, zafírt, lazulitot.

Mindörökké elbájoló titkokat,
Erdei tisztás zöldjében ülve,
Gondozva cédrus-gyökéren furcsa magokat.
Kiötölve leveleket, virágokat, szálakat.

Elképzelhetetlen a szépségről úgy beszélni, hogy nem említjük meg Japánt. Beutaztam a világot, és húsz ország népei között éltem, de sehol máshol nem találkoztam a szépségnek olyan gazdagságával, mint amilyen betölti az ottani emberek életét. A templomok, a kertek és a művészeti boltok a világ csodái közé tartoznak, amelyeket szavak nem képesek leírni, az ember pedig megérti a japán nemzet értékét az emberiség számára, amikor felismeri, hogy minden benne újrászülető lelket elkerülhetetlenül és sokkal inkább megérint a szépség érzése, mint korábbi életében. Más országokban csak kevés olyan lélek van, aki művészi hajlamú, ők elvesznek, és kevés hatalommal rendelkeznek a többiek között, de itt minden szép, és ez az egész nemzetet érinti. Nem külföldi látogatók kedvéért készítik ritka képeiket és művészi tárgyaikat, hanem saját maguk számára, és az átlag otthonban mindig ott van a szépség szentélye a legfőbb, a nappali szobában, egy ajtónyi fülke a falban, több centiméter mély, egy kis lépcsővel kiemelkedve a padlóból. Néhány művészi kincset helyeznek el ott, egy képet, egy képtekercset, egy bronz, elefántcsont vagy zománcmunkát, vagy valami hasonlót, amelyek egy kis ébenfa asztalkán vagy emelvényen állnak. Az otthon első meglátogatása alkalmával azt hihetnénk, hogy barátunk összes tulajdona összesen ennyi, de később kincsek más csoportját fogjuk megtalálni a szépség szentélyében. A ház úrnője nem tölti meg szobáját szép dolgokkal, érti a szépség alapelvét, és gyűjteményét egy kamrában tartja, és egyszerre csak néhányat mutat meg. Hol máshol található még ilyen felfogás? Egy japán kéznek még a legcsekélyebb érintése is a széppé teszi a legkisebb dolgot is, olyan szépséggel, ami inkább prózai, mint a képzeletet megragadó, mivel oly mértékben tökéletessé vált, ami csaknem elrejt a negyedik gyökérfaji jelleget, amihez hozzátartozik. Mely más népnél fordul elő, hogy százazrek mennek ki megcsodálni virágzó cseresznyefáikat, amelyeket virágzásukért és nem a cseresznyéért termesztenek, és amelyek gyümölcse teljesen alkalmatlan az evésre? Hol másutt találunk olyan gyermekeket, akiket ilyen ritka szelídséggel nevelnek, és mosolyogni tanítanak, különösen amikor bajban vannak, nem azért, hogy felvidítsák magukat, hanem azért, hogy ne adják át szomorúságukat másoknak? Mindenütt szépség van, az emberek szelídek, de vasakaratúak.

E princípium érdekes oldalági megjelenése az, ami a tapintáson keresztül működik, az e sugárhoz tartozó emberek tisztaságszeretete. Ez valamelyest különbözik az ápoltságtól és takarosságtól, és hasonlít valamilyen duzzanat eltávolításához, ami a kevésbé lényeges dolgokban elrejtett szépséget kiszabadíthatja. A japánokra jellemző ez a tulajdonság, mivel a tisztaság nevében csaknem megfőzik magukat élve minden nap. Az ember nem lehet elég tiszta, mégis ebben a vonatkozásban eszünkbe jut a japán közmondás az aggodalmaskodó feleség végzetéről, aki megpróbálta megmosni a tigris arcát. Azt is észre kell venni, hogy a fizikai kultúra fontos e sugár számára, már ami a testi szépséget illeti. Az indiai Patanjali jó érzéssel ugyancsak leírja ennek hatásait aforizmájában, amely

szerint: „A test tökéletessége hibátlan formából, szépségből, erőből és nagyon határozott keménykötésből áll.”

Könnyű megérteni, hogyan kapcsolódnak a vallási ceremóniák ehhez a sugárhoz. Ezekben a figyelem összpontosítása és az elme nyugalmi állapota jelenik meg, amit már említettem. Ez a szépség segítségével valósul meg, azoknak a szabályoknak és az elképzeléseknek megfelelően, amelyeket a szertartásos formákban rögzítettek. A modern egyházi szertartásokban teret kap a zene, a kárpitdíszítések és a miseruhák színe és formája, az egyéb díszítések, a szavak versformába való rendezése, az elegáns mozdulatok, a kellemes tömjénillat, mindezek célja az esztétikailag kellemes helyszín megteremtése. A régebbi formák tele voltak a képzelőerőt segítő jelképes vagy ábrázoló cselekményekkel. A modern szertartásos formákban eszközök vannak, szavak és cselekmények különféle célzattal, és úgy tartják, hogy ezek csak akkor hatékonyak, amikor szándék vagy célzatosság van bennük. Fohászkodás magasabb lényekhez, rendszerint Istenhez, vagy – amikor kevésbé személyik meg, akkor – hatalmakhoz, erőkhöz. Úgy tartják, hogy a megfelelő és előírt formák betartása nélkül ezek a fohások nem hatékonyak, és a szándék nélkül ugyancsak hatástalanok. A szándék az ima vagy a hit – a hatodik sugár áhítat-érzése –, így ezekben a szertartásokban a hatodik és a hetedik sugár ötvöződik. A hatodik sugárhoz tartozó imádók tisztán és egyszerűen arra számítanak, hogy áhítatuk működik bármilyen forma nélkül, viszont a hetedik sugárhoz tartozók úgy érzik, hogy szükség van egy forma segítségére. Mindkét fajta felekezet megtalálható közöttünk.

Mindezek mögött a mágia az, ami a képzelőerőn keresztül működik, mivel kriyashakti van jelen, az az erő, amelyik a gondolatot a formához, és a formát a gondolathoz kapcsolja, így ezek hatással vannak egymásra. A hét sugár úgy írható le, mint ezen erő működtetésének hét módja, mivel az egész világ háttere lényegileg negyedik sugár típusú, és amit a képzettársításokban és összefüggésekben életnek hívunk, az mindig tudat nélküli, vagy inkább tudattalan, engedelmesség a működés e módjának.

A szertartások befogadási oldala – az imádkozó lelkiállapota, amikor a szertartást végző személy vagy pap segít neki – látni fogjuk, hogy attól függ, vajon az imádkozó birtokában van-e ugyan-ezen két tényezőnek, vagyis az áhítat érzésének és a formákban rejlő szépség méltányolásának. Ez a méltányolás nem egy mentális értékelés, hanem valami közvetlen érzés. Az életben mindkettő közvetlenül külön-külön működik, de szertartás során a kettő együtt alkalmazandó.

Mindannyian ismerjük a szépség elménkre ható közvetlen működését. Felfrissít bennünket. Megszentel bennünket. Ez lehet a Természet vagy az emberi alkotások szépségeiben, az esti égbolton, a hegyek vonulatán, a mezőn vagy a kertben, a zenében, a festészetben, a költészetben, az arcon, az alakon, a test működésében, kicsiben és nagyban egyaránt, mindenütt, ahol az *életsugár* működik, és erre válaszul megszentelődünk egy megújult, egyetemesített egésszé alakulva, és új erő támad bennünk, minden képességünket kisugározva.

A közhelyszerűség kockázatát vállalva javasolok egy egyszerű gyakorlatot, aminek segítségével a szépség e varázsának egyetemes jelenléte érthetőbbé válhat. Ez hasonlít ahhoz a módszerhez, ahogyan az ember megtanulja, hogy milyen érzés a relaxáció egy ujjal vagy egy kézzel megpróbálva. Pihentessük a kezünket az asztalon. Nézzük nyugodtan egy percig, hagyjuk, hogy elernyedjen. Ne ernyesszük el, csak hagyjuk, mivel az ember nem tud jobb elernyedést előidézni, mint ahogy saját elalvását sem. Nos, hasonló gyakorlat van a szépség nyugodt megismerésére, erejének és élvezetének megízlelésére. Szedjük össze találmányra néhány apró dolgot, és rakjuk az asztalra magunk elé! Lehet az egy falevél, egy kavics, egy gyűrött papírdarab vagy zsineg. Nézzük néhány kisebb részletét nyugodtan egy percig, például a falevél élének egy darabkáját. Majd fordítsuk teljes figyelmünket erre, nem gondolkodva róla, nem összehasonlítva, vagy gondolattársítást elindítva tőle, csak nézve. Tudatára fogunk ébredni szépségére, de nem mentálisan, békéjére és erejére, a hétköznapi pillanat szentségére és megszentelődésére. Megteheti az ember ugyanezt egy hanggal – leütve egy billentyűt a zongorán – helyesen odafigyelve rá. Ez egy kis jóga, amit örömmel nyújtok át, a tiszta élet egy kicsiny ábécéje, ami elvezethet szavakhoz, mondatokhoz, bekezdésekhez, fejezetekhez és könyvekhez.

Olyan szembetűnő dolog a szertartás a hetedik sugárnál – a cselekvés sugara –, hogy Indiában sok olyan ember van, akik amikor a cselekvés ösvényéről beszélünk, akkor vallásuk szertartásaira gondolnak, azokat olyan tevékenységeknek tekintik, amelyek az embert a láthatatlan erőkkel hozzák érintkezésbe, és abban hisznek, hogy a „láthatatlan” szolgálata (adrishta) ilyen módon sok fel-emelő kegyelmet hoz el saját és környezetük számára.

Minden ilyen ismétlődő és intenzív gondolat és érzés esetében van egy másik tényező, amiről nem szabad megfeledkeznünk, ez a gondolaterő felhalmozódó hatása, ami a légkörben és a dolgok felszínén fennmarad. Székesegyházakban, templomokban, iskolákban, otthonokban, kórházakban, börtönökben sajátságos hatások érnek bennünket, amik sok ember által ott hagyott, ismétlődő és felhalmozódó gondolat és érzések következménye, így bizonyos lelkiállapotok könnyen átvehetők azokon a helyeken. Azt kell mondanunk, hogy ezek a helyek hozzásegítenek az adott lelkiállapotokhoz, ugyanakkor ha túl sokat támaszkodunk rájuk, mint a mankóra vagy a járókeretre, fokozatosan helyettesíteni kezdik az önálló erő használatát. Néha a könnyen elért hatás sorvadást eredményez, de természetesen mindig van egy középút, használhatunk időnként bizonyos mértékig autót, anélkül, hogy felhagynánk a lábunk használatával.

Az állatok közül a macska szemlélteti jól a hetedik sugarat. Olyan lény, ami minden porcikájában kecses és szép nyugalomban és mozgásban egyaránt. A lónak, elefántnak, sőt még a majomnak és a kutyának is van némi esetlen megjelenése, fejlődésük különleges vonalán kívül, de a macskának egyáltalán nincs, bárhogya is legyen. Egyik barátom mesélt egy történetet egy macskáról, ami a szomszédban lakott, és gyakran járt át a házába szándékosan. Rendszeres besétált a szobába, ahol emberek ültek, ha úgy találta, hogy szimpatikusak, akkor bement, és otthon érezte magát, ha nem, akkor elégedetlenül, de méltósággal távozott. A macska kényelemszeretete nem egészen az a fajta kényelemszeretet, mint a lusta emberé, hanem az érzékenység kielégítése, olyan lény, aki legteljesebben elmerül a fizikai környezetben, és nem azért hajlamos a közömbösségre az emberekkel szemben, mert nem szereti őket, hanem mivel figyelme másképpen van lekötve. Olyan állat, aminek minden kellemes kell legyen, ami képes tisztán tartania magát, ami többet törődik a házakkal, mint az emberekkel, akiket csak azért becsül, mert simogatják és hozzájuk lehet dörgölőzni, és viszont is, amit az emberiség nem elsősorban azért szeret, mert hű társ érzését kelti, hanem mert szép látni és kellemes érinteni.

Rendkívül jellemző rá a függetlenség, ami főképpen az akarathoz és a cselekvéshez kapcsolódik. Jelleme éppen ellentétes a kutyáéval, aminek boldogsága annyira függ a másokhoz való ragaszkodástól, és nem szeret saját céljainak megvalósítása érdekében magától elindulni. Az ember nem talál olyan kutyát, ami csak úgy, sajátmaga miatt megy sétálni. Mehet valahová célzatosan, de nem sétálni. Ha a kutya szunyókálva fekszik, és ha csak megemlítjük a nevét beszélgetés közben, azonnal azt halljuk lehet, hogy a farka elkezd verdesni a padlót, de nagyon gyakran ha gyengéden közelítünk a macskához, az hidegen elfordul, és a saját dolgával foglalja el magát.

XVIII. FEJEZET

EGY MESTER TÁBLÁZATA

Sugár	A sugár jellemzője	Jellemző mágia	Utolsó vallás
1	Fohat-Shechinah		Brahmani
2	Bölcsesség	Raja jóga (emberi elme)	Buddhizmus
3	Akasha	Asztrológia (természetes magnetikus erők)	Káldeai
4	Hórusz születése	Hatha jóga	Egyiptomi

		(fizikai fejlődés)	
5	Tűz	Alkímia (anyagi szubsztanciák)	Zoroasztrianizmus
6	Az Istenség inkarnációja	Bhakti (áhítat)	Kereszténység (Kabbala, stb.)
7		Szertartás-mágia	Természetimádat

Úgy tűnhet, hogy ez a fejezet bizonyos tekintetben ismét végigmegy azokon az alapokon, amelyeket a XI – XVII. fejezetek tárgyalnak, és amelyek egytől-egyig leírják a sugarak vagy típusok jellemzőit, ez azonban egészen véletlenszerűen történt, mintegy ráadásaként azoknak a fejezeteknek az anyagához, amelyeket már osztályoztunk és leírtunk. Azért alakult így, mert az okkult témákról szóló könyvek jól ismert szerzője, C. W. Leadbeater egy nap átnyújtotta nekem a fenti táblázatot azzal a kérdéssel, hogy mit gondolok a benne szereplő homályos értelmű kijelentésekről. Elmagyarázta, hogy a táblázatot körülbelül negyven évvel ezelőtt adta neki egy magas szinten álló okkultista, a Mesterekről szóló felsorolása részeként. Azt tanácsolta, hogy adjam ki a sugarakról szóló saját anyagomat könyvbe foglalva, és engedélyezte, hogy e könyv részeként ezt is kinyomtathatom, és magyarázatokkal elláthatom. Ezután ő is kiadta saját könyvében, a *The Masters and the Path* [A Mesterek és az ösvény] című könyvben. Természetesen nem a táblázat eredete az, ami különösen érdekes, hanem a nagyon rövid kijelentéseinek tartalma és sokatmondó volta az, ami értékes, hatékonyan és pontosan rámutatva minden egyes sugár lényegi tulajdonságaira.

Kezdjünk el tehát elmagyarázni néhány homályosabb pontot, amelyek valamikor rejtélyesek voltak, de tisztázódtak a fejekben annak a tudásnak a fényében, amelyet már összegyűjtöttem e témában.

1. A Fohat és Shechinah szavak, amelyek összetétele jelzi az első sugár jellemvonását, ismerősek Blavatskyné hatalmas műve, *The Secret Doctrine* [A titkos tanítás] tanulmányozói számára. Fohat önmagában a megnyilvánulásban a Hármasság első számú, teljesen leírhatatlan aspektusát jelöli, amelyet – elképzelhetően – néhány tökéletesen elgondolhatatlan módon alkalmaztak annak leírására, amikor a megnyilvánulatlan Egy „sokasággá akart lenni”, mivel ez az az erő, ami egyesítette Vishnut és Brahmâ-t, és újra feltűnik bárhol, ahol a szubjektum és az objektum kapcsolatba kerül. Fohat-Shechinah ugyanazt az elsődleges erőt jelenti, amely Shakti-ként fordult kifelé, és lent, az ember szintjén a benne lévő akaratként megjelenve olyan képesség vagy erő, aminek a segítségével megváltoztatja önmagát, és úgy irányítja az anyagot az elmén keresztül, ahogyan már elmagyaráztam. Ez tiszta élet, amelyik figyel a megnyilvánult életre, és ez okozza minden növekvő dolog periodikus fejlődését.

Lent, az ember szintjén, az átmâ-buddhi-manas-ban ez az elsődleges erő élniakarásként jelenik meg. Az akarat a létezés öröme. Működésben ez annyi, mint önmagának lenni. Az ember hármasság tudata, úgy lehet mondani, tükrözi az eredeti hármast, amit I. fejezetünkben részletesen kifejtettünk. Az ember tudata, mint egész, a kettőnek a hármon keresztüli kifejeződése, Vishnu sugarának Brahmâ otthonán vagy formáján keresztül. Ebben a tudatban vagy sugárban a három ismét feltűnik, mint al-osztály: Az 1. tartalmazza az akaratot, annak ismeretét, ami „felül” vagy „túl” van, a 2. tartalmazza az érzést, vagy az élet ismeretét, és a 3. tartalmazza a gondolkodást, az „alul” levő, vagy a forma ismeretét.

Fohat jelenléte nélkül nem lenne kapcsolat, vagy nem jönne össze a tudat világa a forma világával. Így a Fohat az az erő, amelyen keresztül a gondolat hat a formára, és megfordítva, a minden-ség minden pontján

A táblázat felsorolja valamennyi sugár jellemző mágiaiáját. Hogy a Mester miért kellett beszélnie különösen a mágiáról, nem tudhatjuk biztosan, csak találgathatunk. A sugarakkal kapcsolatos ismeretek oly gondos elrejtésének fő oka Blavatskyné állítása szerint az volt, hogy a sugarak ismerete hatalmas erőt ad. Ezt a tudást sokan keresték abból a célból, hogy rájöjjenek saját sugarukra, és utána elkezdjék a megfelelő mágia gyakorlását, amelybe az erő rajtuk keresztül természetes módon

árad, várhatóan nagy erővel és viszonylag könnyedén áramlik. Így a mágia gondolata volt az, ami leginkább a fejekben volt, amikor a sugarakról beszéltek. Az első sugárral kapcsolatban nincs megemlítve semmilyen mágia, mivel minden valószínűség szerint magának az embernek az akarata az egyetlen „mágia”, bármilyen más csatorna igénybevétele nélkül, amit ennek a sugárnak a büszke lényei kegyeskednek alkalmazni, és hozzáállásuk nyilvánvalóan jogos, mert ők az önvaló erejét könnyebben megérik, mint mások.

Mindenkire, aki közvetlenül megismerkedett a hindu vagy bráhmáni vallással, különösen azon formáival, amelyek még Shri Krishna kultuszának feléledése előtt léteztek, hatást gyakorolt annak ragaszkodása ahhoz a tantételhez, hogy az emberben lévő átman vagy önvaló azonos az egyetemes önvalóval, a tudat megcáfолhatatlan központjával. Ez arra rendeltetett, hogy felszabaduljon minden földi kötelék alól, nem valamilyen külső kegyelem eredményeként, hanem saját létezése valamennyi részecskéjének tökéletes uralásával, és annak a rendíthetetlen kijelentésével gondolatban és tevékenységben, ami a következő nagy mondásban testesül meg: „Én vagyok Az”. Ha ez a vallás nem is volt olyan szelíd és elnéző korábbi formáiban, mint napjainkban, legalább az akaratot a lehető legerősebb fényben, a karma és dharma félreérthetetlen tantételeiben, az igazságosság elvében és értékében való hitben mutatta be, valamint abban az állításban, hogy az embernek nincs mitől félnie önmagán kívül, mert isteni, és mert saját sorsának ura.

Bhîshma ősapánk bátorsága és akarata ennek a vallásnak tipikus példája volt. Megmutatkozott nagyszerű függetlenségében, amikor Shishupála király rettenetes haragjában megfenyegette, kihúzta magát, és nagy nyugalommal válaszolt: „Tudd meg, én a Föld minden királyára olyan könnyedén tekintek, mint szalmaszálla. Ha megölnek, mint a mező fenevadját, vagy elégetnek, bárhorgyan is legyen, lábamat valamennyietek fejére teszem. Előttünk most az Úr áll, akit én imádok.” Lezárva ezt a kérdést, azt mondhatom, hogy az első sugár jelöltjének nem szükséges ezt a nyelvet utánoznia, de a körülmények rendkívül idegesítők voltak, ezen kívül pedig az utánzás nem jellemző az első sugárra. Később, a csatamezőn, amikor Bhîsma nyilakkal átdöfve és sebekkel borítva haldokolva feküdt, késleltette halálát, hogy beszélhessen a köréje gyülekezett emberekhez az igazság tizenhárom formájának értékéről, és hogy bebizonyítsa nekik, hogy az erőfeszítés nagyobb dolog, mint a végzet, és hogy az ember akarata minden eseménynél előbbre való. Még Shri Krishna is, aki a hinduizmusban a szeretet második sugárbeli befolyását hangsúlyozta ki leginkább, az emberek által kifejlesztendő isteni tulajdonságok felsorolását a félelemnélküliség jelentős előnyeivel, a szattvikus tisztasággal, és a bölcsesség állhatatos keresésével kezdte.

2. A „bölcsesség” kifejezés, amit a második sugár jellemzőjeként adunk meg, kevés magyarázatot igényel, mégis ismét utalnom kell arra a fontos tényre, amit már részletesen kifejtettem, hogy minden bölcsesség aktív formája és lényege a szeretet. Úgy gondolom, a táblázatban a rāja jóga a *Bhagavad Gîtâ*-ban Shri Krishna által tanított egyesülés nagyszerű királyi tudományára vonatkozik, és a sok évvel ezelőtt használt „emberi elme” kifejezés ebben a vonatkozásban nem annyira a manasz elemre, az elmére utal, amelyet a rāja jogában csak egy hatodik érzéknek tekintettek, mint amennyire az emberi tudatosság valódi központjára, amit buddhinak neveznek. A buddhista vallás biztosan a második sugárra jellemző. Milyen gyakran hangsúlyozta Alapítója a Gangesz völgyében felalá vándorolva a hinduknak a büszkeség veszélyét, ami az Én-ről szóló tanításukban meghúzódik, amikor az ember azt mondja: „Én Az vagyok”, és úgy gondol az Én-re, ahogy az emberek szoktak, az anyag, sőt saját elképzeléseik és érzéseik szempontjából, jelenlegi tudatszintjükön. Milyen gyakran hangsúlyozta, hogy nincs örök Én, már ahogyan az emberek általában önmaguk énjére gondolnak. Emlékezzünk a jóságról szóló tanítására is. Ez az Ember „aki Ázsiánkat szelíddé tette”, aki végtelen szeretetének lenyomatát úgy hagyta a világra, hogy emberek tízmilliárdjai váltak követőivé az azóta eltelt századokban, akik minden egyéb fölött arról nevezetese, hogy szelídek és személyes önzéstől mentesek. Ez az egyetlen vallás, amelyik sohasem mások zaklatásával terjedt, mégis, a legnagyobb számú követőt nyert meg, mint bármelyik más vallás valaha is. Ez a vallás nyilvánvalóan a második sugárhoz tartozik.

3. A harmadik sugár jellemzője a táblázatban akāsha-ként szerepel. Az akāsha-t úgy írják le, mint az egyetemes elme tárházát, valamennyi archetípus helyét, bolygónk tudatának emlékezetét és annak eszközét, aminek segítségével a tudat kitölti a teret, és így abból származik a tárgyasult élet valamennyi jelensége az elkülönülés útján. Ez a „márványtömb”, amelyben az összes lehetséges szobor egymás mellett létezik, mielőtt még a szobrász elkezdene rajta dolgozni, a határtalan objektív lehetőség, a mindenütt létező laya-pont, ahol minden találkozik.

Az asztrológia kifejezés, azt hiszem, itt nem annyira a jelképek és elméleti összefüggések rendszerére vonatkozik, amit ma asztrológiának neveznek, mivel azoknak a Planetáris Szellemiségek hatásainak a tényeken alapuló tudománya, akik a sugarak élén állnak. Az e sugárhoz tartozó ember elsajátítva mágiáját, mindent megtud az anyag és az energia minden szintje és fajtája hét jellegzetes típusának tulajdonságairól, így az egész világ feltárul az e sugárhoz tartozó szakértő számára, mint egy hatalmas sakktábla, amelyen láthatja valamennyi bábu helyzetét és energiáit, és felhasználhatja azokat az élet szolgáltatásában álló célhoz. A természet összes energiája egy nagyszerű matematikai tudományt hoz létre, megvannak közöttük a vonzások, amelyeket a magnetizmus kifejezés nagyon jól leírja. A káldeai vallás, bonyolult csillagimádatával és a gyakorlati asztrológiával, a *Számok Könyvével*, azzal, hogy összeköti a tudás fáját az élet fájával, és a holdistennek való hódolatával eleget ténnek ahhoz, hogy ehhez a sugárhoz tartozzon.

4. Elérkeztünk Hórusz születéséhez, ami nagyon különösnek tűnik ahhoz, hogy egy sugár jellemzője legyen, de minden világossá válik, ha felidézzük azt, amit a VIII. fejezetben mâyâ-ról, mint Shiva egyik inkarnációjáról mondtunk, ami kapcsolatot teremt Vishnu és Brahmâ között, és létrehozza a harmóniát a tudat és az anyag között. Amikor Oziriszt megfosztották birodalmától, az emberek szenvedése óriási méreteket öltött kegyetlen zsarnokuk alatt, ő azonban újrászületett saját fiában, Hóruszban, aki eljött, hogy bosszút álljon a gonosz dolgokért, és helyreállítsa a boldogságot. Az egyiptomi vallásban az Ozirisz halála miatti szertartásos gyász nagyon is valóságos bánat volt, és a boldogság iránti mohó vágyakozást (ânandát) szimbolizálta, amit az emberek földi kötelékeikben mindenütt keresnek. Seth-et, Ozirisz gyilkosát, a természet lázadó elemét, az éjszaka sötétségét Hórusz legyőzte, aki helyreállította a harmóniát, és végül a méltó jutalmak és büntetések istene lett. Hórusz is, az emberre jellemzően közbülső állapotban van, akiben a legmagasabb szellem és a legalacsonyabb anyag találkoznak, és ezek összeütközésbe és harmóniába kerülnek.

Mivel ez rendkívül érdekes téma, megpróbálom a lehetséges legteljesebben elmagyarázni, utalva az emberben levő hét princípiumra. A negyedik princípium, amit néha antahkarana-nak hívnak, szó szerint belső eszközt vagy közeget jelent. Efelett van (bizonyos értelemben) az âtmâ, a buddhi és a manas, amik az első három princípiumot jelenítik meg, ez alatt pedig három princípium van, amelyek az ember felépítésében az ötödiket, a hatodikat és a hetediket képviselik. Ez utóbbi három leírására alkalmazott kifejezések rendkívül összezavarodtak, mivel a különböző szerzők különféle módon használják azokat. Engedjék meg, hogy jelen tanulmányunk céljaira definiáljak egy fogalomkészletet. Amit általában alsó elmének neveznek, az a kâma-manas, azaz a manas vágygal együtt, a manas, ami a külső dolgokat kíséri figyelemmel. Talán a kâma szót túlságosan korlátozott értelemben használják, mintha összesen csak a hatalmas érzéki vágyat foglalná magában, de a vágyak összességét jelenti. A vágy pedig a szeretet kifelé forduló aspektusa, a három világ *dolgainak* szeretete, holott a valódi szeretet az élet szeretete vagy az isteni szeretete, és a felsőbb vagy befelé forduló önvalóhoz tartozik. Amit általában asztrális princípiumnak neveznek, az egyszerűen a kâma, bár kâma-rupává válik, amikor egy meghatározott „asztrális test” alakul ki. A hetedik princípium az éteri testmásban található, amit olykor linga sharîra-nak vagy finom testnek neveznek.

A sűrű fizikai testnek nincs valódi emberi princípiuma. Az csak a külső világ része. Még csak nem is az ember keze, hanem egy kesztyű a kezére, ami az éteri testmása. A sűrű fizikai test csak arra szolgál, hogy az érzékelés és tevékenység belső szerveit hordozza, amik segítségével az ember a fizikai síkon működik. A hét princípiumot bemutató táblázatok közül néhány felsorolja az antahkaranát, mások pedig a sűrű fizikai testet, de olyan nincs, ami a kettőt együtt mutatná. Készítettünk három táblázatot az alábbiak szerint:

	1		2		3
1.	Atmâ	1.	Atmâ	4.	Monád
2.	Buddhi	2.	Buddhi	1.	Atmâ
3.	Manas	3.	Manas	2.	Buddhi
5.	Alsó manas (kâma-manas)	4.	Antahkarana	3.	Manas
6.	Asztrális (kâma-rupa)	5.	Kâma-manas	5.	Kâma-manas
7.	Éterikus (linga-sharîra)	6.	Kâma-rupa	6.	Kâma-rupa
4.	Fizikai test	7.	Linga-sharîra	7.	Linga-sharira

Rögtön látható, hogy az első táblázat helyesen mutatja az átlagember hét princípiumát, a második azét az okkultistáét, aki még nem érte el a tökéletességet, a harmadik pedig az Adeptusét a beavatása pillanatában. Az a princípium, amit most vizsgálunk, az első esetben a fizikai testen keresztül, a második esetben az antahkaranán keresztül, a harmadik esetben pedig a monádon keresztül működik.

Csodálatra méltó megfelelés van a monád, az antahkarana és a fizikai test között, mivel azonban ezt kicsit nehéz megérteni, ezért lépésről-lépésre fogom kifejteni. Az atmâ-buddhi-manas az isteni az emberben. Ez az ember azon része, amely igazán kibontakozik, különösen a szűkebb értelemben vett manas kap ösztönzést a próbaösvényen, a buddhikus a tulajdonképpeni ösvény első felén, míg az atmikus annak második felén. A beavatás összekapcsolódik egy új kezdeményező képesség gondolatával, például amikor a manas meghajol a buddhi előtt, és a gondolat a szeretet szolgálatává válik. Az emberi hármasság elsődleges tevékenysége tehát ezeken a síkokon van, de szüksége van valamire, ami elkülöníti annak feladatait, mint egy porszem a ködben, vagy egy picinyke szennyyeződés a gyöngyben. Később egy Logosszá kell válnia, így meg kell tanulnia, hogy egy világot annak a világnak a belsejéből lásson, azaz saját külvilágából. Innen adódik annak szükségessége, hogy belemerüljön az anyagba.

Ezért az isteni nem tud hirtelen belépni az anyagi világokba, csak pontról pontra. Az egy adott személyhez csatlakozó antahkarana egy ilyen pont. Az antahkarana így az alsóbb emberben a felsőbb önvalót helyettesíti. Egy adott inkarnációban a felsőbb önvalónak nincs szándékában, hogy megmutatkozzon, mindaz, amivel már rendelkezik, korábbi életek fejlődésének szerzeménye. Valami kiválasztásra került erre az életre különleges céllal, a személyiségnek pedig nem szabad önmaga kibontakozásával megelégednie, hanem el kell végeznie a pillanatnyi feladatot is. Ő a jelen teremtménye, nem pedig az örökkévalóságé. Ezért kell teljesen feladnia magát a magasabbért, minden remény nélkül saját maga számára, eltekintve a devachan-beli jutalmától. Ha nem ezt teszi, a magasabb vetélytársává, célja akadályozójává válik.

Minderre utalt Ozirisz egyiptomi története. A magasabb önvaló Osiris. Osirisnak a magasabb területeken van teendője. Nem képes lenn tartózkodni, hogy Typhonnal és Settel megvívja háborúját, de nemzett egy fiút, Hóruszt erre a célra. Hórusz az antahkarana. Az antahkarana az egyetlen dolog, ami isteni a személyiségben, aki saját atyjának egy kicsi inkarnációja. Ez magyarázza meg a „Hórusz születése” kifejezést.

Ezután figyeljük meg a személyiség és a testek sorozata közötti különbséget. Hórusznak kellene lennie a személyiség uralkodójának. Tehát építenie kellene egy birodalmat a Földön, ami apját fogja képviselni. Ilyen esetben a testek különböző fajtájú anyagokat vonzanának, különböző frekvenciájú rezgést vennének fel, formákat és szokásokat alakítanának ki, egy felülről jövő személyiségnek megfelelően. Hórusz ekkor az isteni személyiség lenne az emberben, teljes harmóniában a három magasabb princípiummal, a földi birodalomban létrehozva azt, amint a mennyekben van, és egyfajta isteni négyesség jönne létre.

Azonban foglalkozni kell a karmával, a korábbi inkarnációk során a sűrű fizikai testen keresztül végrehajtott cselekvések karmájával. Ez a karma belép, és kívülről ad körvonalat ennek a testnek az öröklődésen és más eszközökön keresztül, még mielőtt az megszületik. Kívülről jövő dolgok állandóan, számtalan módon alakítanak rajta megszületése pillanatától kezdve, és egy másfajta

személyiséget igyekeznek felépíteni. Typhon akar lenni az uralkodó. Ha bármely inkarnációban nagymértékben megnyerné a csatát, és foglyává tenné Hóruszt, akkor az „ön-személyiség” létrehozatalának legboldogtalanabb jelenségével állnánk szemben.

Mégis, még ez a vereség sem hiábavaló. Ha a felsőbb még nem képes arra, hogy uralkodó legyen azon tapasztalatok közepette, amit az elmúlt karma felhoz, ez csak azt jelzi, hogy még a tanulás szintjén van, nem pedig az intuíció szintjén. A tapasztalatokból kell tanulnia, néha keserű tapasztalatokból. Azonban minden tapasztalat, amit a karma okoz, jó a lélek fejlődéséhez, és habár érkezik egy ellenség álarca alatt, valójában a legjobb barát. Ezért, végül is Typhon nem ellenség, hanem *egy másik helyettesítő*, az antahkarana helyettesítésére, ami rendezett folytonosságot biztosít a magasabb tanulása számára, folyamatos növekedése eszközeként. A „Karma Urainak” képviselője, úgy is mondhatjuk, hogy a megnyilvánulásban a sugarak tevékenységére vonatkozó személyre szabott korlátozások, a hét fékező gyűrű. Bármilyen teremtőképeségről legyen is szó, nincs megengedve nekünk, hogy végig menjünk az úton az anyagiasság végső, legsűrűbb pontjáig, hanem visszavetnek bennünket erről a „külső határról”, a tárgyiasult vagy megnyilvánulási laya pontról. Blavatskyné a Lipikákról úgy beszél, mint akik csak szellemi értelemben entitások, az elme és az anyag értelmében nem, így az „Ember maga” – írja a *Titkos Tanításban* – bünteti vagy jutalmazza magát. „Mi teremtjük az okokat, és ezek felébresztik a megfelelő erőket, amelyek magnetikusan... vonzást gyakorolnak és visszahatnak az őket létrehozó okokra”. Az univerzumban mindennek van határa, így az emberi testnek, és – ismétlem – az emberi elmének is. Ez összhangban van azzal a ténnyel, hogy a fejlődés lépésről-lépésre történik, mintha lépcsőfokokként mennénk felfelé, de a fokok egymástól eltérőek ezen a lépcsőn, mint az ásványi, a növényi és az állati birodalmak esetében.

Most érünk a dolog bökkenőjéhez. Említettem, hogy az antahkarana helyettesíti az isteni, a felsőbb önvalót. Ez nem teljesen igaz, mégis úgy tűnik, ezt kell mondani, hogy elvezethessen bennünket a mélyebb igazsághoz. Az isteni, aki tapasztal, a tapasztalás alanya, az anyag pedig a tárgya. Ez a kettő nem találkozhat össze semminek a segítségével sem, ami valamelyikükben megvan, de mégis együtt járnak, mivel mindkettő egy nagyobb egész absztrakciója. Emlékezzünk vissza a Fényoszlop történetére! Vishnu (a Második Logosz, az isteni) és Brahmâ, a Harmadik Logosz (az anyagi) nem lehettek meg együtt, amíg Shiva (az Első Logosz) meg nem jelent, és be nem bizonyította nekik, hogy ő mindkettőjükénél teljesen felsőbbrendű. Ezután mindketten Neki szentelték magukat, és elkezdtek együtt dolgozni Neki engedelmeskedve. A továbbiakban nem marad velük, viszont harmóniát teremtett közöttük, és megígérte nekik, hogy ismét találkozhatnak Vele, amikor munkájukat majd elvégezték. A harmónia megmaradt kapcsolatuk eszközeként az alany és a tárgy között, a megismerő és a megismert között, az isteni és az anyagi között. Ez a harmónia mâyâ, az életünk, ami az igazi élet egy helyettesítője.

Az emberi lényben az antahkarana ilyen módon mâyâ képviselője, és ugyanígy a fizikai test is, ami a karma támaszpontja. Mivel pedig a monád az Első Logosz az emberben, a magasabb önvaló a Második (három képességgel), és az alsóbb én a Harmadik (ugyancsak három tulajdonsággal), az antahkarana jeleníti meg az első Logoszt (a monádot), amíg a Harmadik és Második együttes munkája be nem fejeződik. Amikor ez megtörténik, akkor az antahkaranára többé már nincs szükség, mivel az ember befejezi emberi pályafutását, ezek pedig ismét Istenük (a monád) jelenlétében vannak. Így az adeptusság elérését követően az antahkaranára már nincs szükség, amint még az Én is csak egy eszközzé válik, a tudatunk már nem maga az ember, hanem csak erők sorozata.

E sugár mágiájaként a hatha jógát adják meg. Indiában ezt az összefüggés elméletére alapozzák, és arra a hitre, hogy amint az elme befolyásolja a testet, ugyanígy a test is hatással van az elmére. Hívei a test legszigorúbb ellenőrzését gyakorolják, nem kínzásokkal vagy sérülések okozásával – eltekintve a kultusz néhány tudatlan vagy félrevezetett követőjétől –, hanem azzal, hogy a fizikai egészséget és állóképességet a legtökéletesebb állapotába hozzák, az éteri testmáson pedig légzés-technikával dolgoznak, mindezt az elmeerők, vagyis a sziddhik, vagy nagyfokú koncentráció elérése érdekében. Az egyiptomi mágia nemcsak a testet vette számításba, hanem dolgok hatalmas választékát is, jelképrendszereket és megfeleléseket keresztül működve fejtett ki hatást a belső és a külső vi-

lágban. Úgy tűnik, minden külső dolog jelentőséggel és belső hatással bírt számukra, így szorosan összekapcsolták a belső és a külső világot gondolkodásukban és életükben egyaránt.

5. Az ötödik sugárnál találjuk a tüzet, amit jellemző vonásként említettünk, és az alkímiát, mint a mágiát. Ez nagyon világosan mutatja a sugár tudományosságát, amelynél a legaprólékosabb pontosságú igazság és a tisztaság a siker követelménye. Agni-nak, vagyis a tűznek minden formájában sok köze van az ember munkájához a kémiában és a fizikában, valamint az elméleti és az alkalmazott tudomány minden ágában. Összeköttetésben áll a konkrét emberi elmével, és azzal a nagyon érdekes ténnyel is, hogy a tudomány csaknem teljesen a látás érzékelésétől, és így a fény közvetítőjétől, agni egyik formájától függ. Például ha a testben levő hő természetének megismerésére van szükség, a tudós nem az ujjával érinti meg azt, hogy tapintással szerezzen tudomást a hőről, hanem egy hőmérőt alkalmaz, hogy az a hőt látható módon jelenítse meg. Amint az köztudott, a zoroaszteri a tűz és a tisztaság vallása.

6. A hatodik sugár jellemzője az „istenség inkarnációja”, mivel mágikus erőt, bhakti-t vagy áhítatot jelent. Ez pontosan megfelel a mi osztályozásunknak, mivel e sugár rajongója úgy tekint Istenre, mint a jóság inkarnációjára a tárgyiasult világban, nem pedig mint elvont istenségekre, akik inkább vonzóak a többi sugárhoz tartozó emberek számára. A kereszténység mindig is leginkább ilyen típusú vallás volt, nem feledkezve meg gazdagságról és a jólétről a Földön, és az eljövendő életben.

7. Valamely ismeretlen okból a hetedik sugár jellemzőjét nem adták meg, talán azért, mert ha a szépséget említették volna meg, esetleg elsíklottak volna annak mélyen fekvő jellege felett.

Az ember elég gyakran találkozhat Indiában az elementáris istentisztelettel. Az elementárisnak az alapvető elképzelése az, hogy mielőtt belépne az ásványi birodalomba, az életnek nincs meghatározott vagy megtestesült formája. Ez az elementáris esszencia belső kényszerrel bír, hogy élvezze az ásványi lény állandóságát és szilárdságát. Ha megpróbáljuk elképzelni ennek az életkényszernek az állapotát, megérthetjük, hogy ez az esszencia milyen mohósággal áramlik bele az emberi gondolat asztrális síkon létrehozott formáiba, és amikor van egy forma vagy kép, ami az ismétlődő és felhalmozódó emberi gondolat középpontjává válik, az elementáris élet hogyan kap nagyon erős vezetést vagy csatornába terelést egy képben vagy ereklyében, ahonnan ereje visszahathat az emberi tisztelőjére. Nagy erőt lehet ezen a módon jó vagy rossz felé terelni, így létezik olyan „mágikus” eszköz, talizmán vagy ereklye, amely az elementáris erő vagy élet segítségével kiegészíti az emberi erőt. Mechanikus abban az értelemben, hogy az alkalmazott erő saját akaratából nem tud megváltozni, hanem automatikus áramlás történik, válaszul az emberi vágyra, szándéokra és gondolatokra. Ilyen fajta hagyományos mágiákat azok folytatnak, akik rendelkeznek kulccsal az elementáris erőkhöz. Kétségtelenül sok régi szertartás háttérében e princípium alkalmazásának különféle módszerek álltak, amelyek úgy működtek, hogy telepatikus úton jó szándékokat felerősítettek. Ez teljesen ahhoz volt hasonló, ahogyan az ember a vízesést használja fel elektromos energia előállítására, hogy az gépeket működtessen az emberi izomerő pótlására.

A régi Indiában a „dévák” kifejezést használták valamennyi erő megjelölésére. Említettem, hogy a Nap jelképezi az istenit, mivel saját fényével ragyog, a hold pedig az anyagot szimbolizálja, mert csak visszavert fényt sugároz. A felszabadult lények így tehát dévák. Az ember is egy déva belső lényegében, túl a kötöttségén. A Természet dévái, az állandó forma nélküli lények, mint az, amit a tűz szellemének kell neveznem, valamint a viszonylag szabad lények – videha és prakritilaya – széles változata is ilyen kötődésekkel társultak és társulnak az emberhez.

Megpróbáltam ezt a témát érzelmi szempontok nélkül kifejteni, a folyamatok természetét így bemutatva. Egy szentély papja számára így például látható, hogy a „mágia” hatékonysága nem függ saját pillanatnyi erkölcsi állapotától, habár a hitének és a szándékának meg kell lennie. Ez – ahogyan én értelmezem – megfelel azoknak a hiteknek, amit a modern „magas” vagy szertartásos istentiszteleti helyeken éreznek.

Említettem már a hetedik sugárról szóló fejezetben, hogyan egészíti ki természetes módon az emberi erőt a szépség, az mennyire szentséges a test, az érzések és a gondolkodás felfrissítésében,

feltöltésében vagy feltámasztásában, és megfordítva, minden szakértelem a cselekvésben, ami az akarat tudatos vagy öntudatlan felajánlása, hogyan vezet a formában megjelenő szépséghez, ami visszahat ránk a már említett felfrissítő hatásával. A tökéletes lovaglás a legszebb lábakat hozza létre. A kezek jól alkalmazott tevékenysége – nem nehéz szerszámok ügyetlen megmarkolása – hozza létre a legszebb kezeket. Tehát mindenhol a tökéletes cselekvés helyes és megfelelő egyensúllyal, a forma szépségét hozza létre, így „virtuóz körforgást” idéz elő a dharma elve az anyagi működésben.

III. RÉSZ

A SUGARAK ISMERETÉNEK NAGY ELŐNYE ÉS VESZÉLYE

„Ó, bölcs ember, oszlasd el azt az elképzelést, hogy a Nem-Szellem az a Szellem” – mondja Shankaracharya. Az Atma a Nem-Szellem végső parabrahmani állapotában; Ishvara vagy a Logosz a Szellem, vagy ahogy az okkultizmus magyarázza: a megnyilvánult élő Szellemek összetett egysége.

Titkos Tanítás

Habár Ishvara az „Isten” – változatlan a Pralaya mélységes mélységeiben és a Manvantara legerőteljesebb tevékenységében, még rajta is túl van ATMA, akinek sátra az örök MAYA sötétsége.

Titkos Tanítás

XIX. FEJEZET

SAJÁT SUGARUNK

Ez a sugarakkal kapcsolatos tudás csak azok számára való, akiknek van egy eszményképük, amely ellenállhatatlan varázssal vonzza őket, és így nem tehetnek mást, mint útjukat feléje, életük hajtóereje felé fordítják. Erre nem úgy gondolnak, mint olyan valamire, ami egy hosszú út végén van, hanem amit mindig próbálnak megérezni, kifejezni, vagy teljesíteni. Mások, akik még a test, az érzékek és az elme pillanatnyi kielégítéséért élnek, még mâyâ szolgálói, és csak olyan változékony örömeik vannak, mint amit az állatok élveznek. Ilyen módon ellentét van az eszmények és a vágyak között.

Akinek állandó eszményképe van az úton a valódi élet felé, ami ânanda, boldogság, és ha gyorsan rója az utat, még akkor sem csak eszményképe vezérlő csillagára van szüksége, ami az éjszaka sötétjében felette és előtte ragyog, hanem az erkölcsi tisztaság lámpására lábai elé, és erőre végtagjai mozgatására. Sőt, még többre: ahhoz, hogy útján a legnagyobb sebességgel haladjon, meg kell határoznia, melyik csillag követése a végzete, és milyen erkölcsi értékkel és erővel kell rendelkeznie, vagyis más szavakkal, meg kell találnia saját sugarát. Természetesen látható, hogy ahol létezik ilyen eszménykép, ott minden lépés a létrán vagy lépcsősoron annak közvetlen kifejeződése. Így az igazság útján minden lépés igazság, a szeretet útján minden lépés szeretet. Ezen az úton nincs utazás, csak erőfeszítés.

Ez csak akkor lehetséges, ha az ember életét belülről vezeti. Az egyik nap két sakkjátékost figyelttem. Az egyik a tábla fölé hajolt aggódó szemekkel, összeráncolt homlokkal, ujjai remegtek, ahogy megtette lépéseit, a másik hátradőlt, nyugodtan tanulmányozta a táblát, és amikor megérintette a bábukat, az természetes, alig észrevehető eleganciával történt. Aki a boldogság felé vezető ösvényen jár, annak fel kell ismernie, hogy az élet is egy ilyen játszma, semmi több. Ez két világ találkozási pontján fekszik. Nevezzük azt a helyet, ahol a külső világgal találkozom, az „én világomnak”. Ez nem a világ egésze, hanem annak csak az a része, amelyben az én játszmám végbemegy, ahol a dolgok megérintenek, és felkavarnak az érzékeken keresztül, és amelyeket a gondolataimon keresztül befolyásolok. Sok olyan dolog létezik az időben és a térben, amelyek nem érintenek a jelenlegi

játszma folyamán, és sok dolog létezik az erőimmel lehetséges elérhetőségen túl, de egész biztosan létezik egy olyan terület, ami az „én világom”, ami annak mértéke szerint kisebb vagy nagyobb, hogy mennyire léptem ki a világba, és vettem azt kézbe, vagy léptem be az élet játszójába.

Az összes bábu hasznos dolog a táblán – király, vezér, futók, huszárok, bástyák, és gyalogok – család, gazdagság, barátok, üzleti kapcsolatok – sőt a test, egészségi állapotával, végtagjai és szervei erejével, érzékszerveivel és agyával, fizikai, érzelmi és mentális szokásaival. A játszma értünk folyik a világunkban, rejtett énünk és a nagyvilág találkozási helyén. Először a helyzetünk biztonságos, de teszünk egy lépést, hogy megnöveljük vagy élvezzük saját erőinket, és azonnal nyitottá válnunk a támadásra. Minden egyes lépésünkre egy válaszlépés következik a világban, ahol a hatás és az ellenhatás elválaszthatatlanok. Jó állások, rossz állások jönnek és mennek, a gyalogokat és a huszárokat leütik, de bennünket nem ütnek le, és megtanuljuk a bábukat csakis a hasznosságuk alapján értékelni, és nyugodtan hagyjuk azokat elveszíteni, ha feláldozásukkal jobb állás érhető el. Futó, bástya és vezér elvesznek, de mi nem. Mi még akkor sem veszünk el, ha maga a király is mattot kap, az a figura, ami az utolsó bábu a táblán. Nincs mit sajnálni, mert ha jól játszottuk a partit, erősebbek leszünk a következő játszma.

Az élet eseményei valójában soha nem érintenek bennünket, csak befolyásolják a világunkat. Aggodalomtól görnyedten, oktalansággal telve úgy látszik, hogy a gyalog vagy a bástya elvesztése azt a bizonyos ént károsítja, de valójában ebből semmi sem érintett bennünket, csak a világunkat. Minden esemény kedvező a higgadt és aktív léleknek. Ülünk egyenesen, dőlünk hátra, és meglátjuk, hogy így van.

Az emberi lélek haladásában vagy fejlődésében öt lépcsőfokot határoznék meg, és e lépcsősor különböző fokain mindenütt találhatók emberek:

1. fok	hátradőlés
2. fok	egyenesen ülés
3. fok	főlegörnyedés
4. fok	egyenesen ülés
5. fok	hátradőlés

Az első szint a primitív, még fel nem ébredt ember, akár civilizált, akár nem, tunya és közönyös, cselekvésre csak erős sorscsapásokkal készíthető. A második az olyan ember szintje, aki már megtanulta, hogy a világ gyönyörködtető dolgokat tartogat, és tele van akár egészen a mohóságig fokozódó lelkesedéssel irántuk. A harmadik szinten még mindig tele van mohó vággyal, de már tapasztalta, hogy a világ tele van veszélyekkel és kiegyenlítődésekkel, és megvannak a saját meghatározott törvényei, és nagyon szeretné létezésének törekeny hajóját biztonságosan kormányozni az élet zuhatagain keresztül. A negyedik szinten az ember még a játékba belemerülve él, de méltósággal játszik, még akkor is, ha keményen megérez minden győzelmet és vereséget. Az ötödiken viszont úgy játssza a játszmát, mint aki halhatatlan, aki mindenkor tudja és érzi, hogy végül is csak nyerhet a nagyobb játszmában, aminek ez a mostani kicsi része, mivel állandóan erősebbé növekszik. Megszabadult az aggodástól, az elégedetlenségtől és a haragtól, a remény és a félelem eltűnt belőle, és nem bízta rá magát az események szeszélyére, mint az, aki azt kívánja, hogy ellenfele úgy lépjen, ahogy ő szeretné. Bármilyen történjen, nem veszíti el nyugalmát, azt lehet mondani, hogy hátradőlve játssza a partit, szunnyadó ereje pedig olyan, mint amilyen a tigris ugrása mögött húzódik meg. Amíg a többi ember tapasztalataik világát két gyakorlati részre osztja fel, „én és a világ”, addig ő három részre, „én”, „az én világom” és „a világ”. Neki nincs semmi félnivalója a világtól, csak sajátmagától, csak képességei használatára kell gondosan vigyáznia, és hogy soha ne hagyja azokat aludni.

Erre a szintre bizonyos mértékig eljutva a kérdés a következő: hogyan tudhatjuk meg, hogy melyik a saját sugarunk? Lehetetlenség bármilyen szabályt megfogalmazni, aminek segítségével ezt felismerhetjük, de vannak bizonyos kérdések, amelyeket feltehetünk sajátmagunknak, amik segíthetik az intuíció bejutását az agyunkba. Lehet, hogy jelenleg erőteljes hajlamunk van a tanulásra, a jó-

tékonyásra, vagy a művészetekre, de lehet, hogy ez csak egy átmeneti időszak, egy környezet által felkeltett érdeklődés. Először kérdezzük meg magunkat, hogyan szüntette meg a teozófiai tudás lelki szükségletünkől a bénító korlátokat? Tehát hogyan ismertük fel, hogy nem a vakszerencse áldozatai vagyunk ebben a világban, hanem saját sorsunk bírái, mert e sors beteljesítéséhez annyi inkarnációnk lehet, amennyit csak akarunk? Hogy egyik inkarnáció sem a végzet kényszere, hanem egy másik lehetőség, egy másik játszma ugyanúgy, ahogyan holnap lesz egy másik lehetőség arra, hogy megtegyük azt, amit ma elmulasztottunk megtenni. (1) Ez a feltörekvő lélek diadalmas haladására szolgáló végtelen út feltárulásának látszott? (2) Úgy látszott, hogy megszüntette az akadályokat a sugárzó szív egyetemes kitágulása előtt? (3) Eltűntette a zűrzavart abból az elméből, amelyik mindent meg akart érteni egy mindent felölelő tervben? (4) Megmutatta, hogy még az élet legsötétebb pontjain is vannak szellemi célok, és még a tökéletlen dolgok tökéletesítésében is megvan a megfelelő szerepe? (5-7) Időt és lehetőséget ígért a tudás tökéletesítésére, vagy a minden legnagyobbjából felfoghatóval való kapcsolat végtelen távlatát, vagy egy olyan művészetben való végső tökéletes jártasság bizonyosságát, amelynek tökéletes beteljesítéséhez még egy élet valamennyi energiája is kevés? Mélyedjünk el hosszasan ezekben a dolgokban teljesen azon vágyakozás nélkül, hogy ez vagy az a sugár legyen a miénk, és ekkor talán az intuíció megszólal.

Azt is megkérdezhetjük önmagunktól, visszatekintve életünkre, hogy milyen hatással voltunk másokra. Ez is mondhat valamit, mivel minden ember azt adja, amije van, semmi mást. Erősebbek lettek, mint korábban voltak, és képesebbekké váltak az élet hányattatásaival szembenézni velünk való kapcsolatuk eredményeként? Nagyobb érzékenységre tudtuk ébreszteni őket az élet iránt, mint amivel korábban rendelkeztek, ami áthatja a világot? Elértük náluk, hogy önmagukból kiindulva megértsék a létezés misztériumát? Mindezeket a dolgokat anélkül idéztük elő, hogy gondoltunk rá, pusztán csak a jelenlétünkkel? Másfelől hogyan tanított bennünket a világ? Ha világos és határozott leckéket hordozó tapasztalaton keresztül, akkor valószínűleg előbb cselekedtünk, és csak utána gondolkodtunk a múltban, viszont ha a világ gyengéden helyezett elénk saját választásunkra és megfontolásunkra kínált dolgokat, akkor valószínűleg az ellenkezője történt.

Mindenekfelett, mi az, amit mélyen, magunkban legbelül *akarunk*? Tegyük félre vágyainkat, és kérdezzük meg saját magunkat, mi az, amit *tényleg akarunk*, és ne fogadjunk el semmilyen felületes választ, hanem kérdezzük meg saját magunkat, miért pont ezt a választ adtuk, és mi az a mélyebb szükséglet, ami mögötte megbújik. Ha bármelyik sugárhoz vonzódunk vagy idegenkedünk tőle, átmeneti és felületes elképzeléssel vagy ellenszenvvel viseltetünk iránta, ez megzavarja az igazság meglátását. Feltétlenül hajlandónak kell lennünk bármit elfogadni intuíciónk alapján, és sohasem megkérdőjelezhetjük meg azt, miközben abban reménykedünk, hogy a válasz ez vagy az lehet.

Még egyszer ismétlem, szűkíthetjük a kérdések körét az elménk három erőjének átgondolásával. Tanácskozásaik során leginkább melyikük javasolja a megoldásokat, és melyikük ösztönzi a többi tevékenységre? A tudás és a képesség megszerzését vajon a szeretet miatt keressük, ami arra készítet bennünket, hogy Istent akarjuk szolgálni, vagy embertársainkat segíteni? Mások társaságát és az élet kínálta lehetőségeket az értelem kedvéért keressük? Vagy az önvaló energiája, akinek – mint-hogy létezik – teljes életet kell élnie, és ez az, ami az élet zűrzavarába küld bennünket, mert az élet az élet, és azt gazdagon kell élni? Amikor mélyen magunkba nézünk, találunk egy hajthatatlan célt, ami állandóan nyom előre bennünket? Rendíthetetlen szeretetet találunk, ami mindig kész mások életét magához ölelni? Szüntelen sóvárgást találunk a makulátlanul tiszta igazságra?

Vizsgáljuk meg ismét magunkat a saját hibáinkon keresztül. Három nagy szellemi törvény van, amelyeket egyetlen igaz ember sem szeghet meg: ébernek és aktívnak kell lennie képességeivel kapcsolatban, becsületesnek kell lennie magával és másokkal szemben, és szeretettel telve kell lennie. Ha a legmagasabbat keresi, megbocsájthatatlan és meg nem indokolható, ha bármikor ezen alapelvek egyikét egy másik kedvéért feláldozza (azért mégis megteszi, de egyre ritkábban, ahogy az idő halad) a mindennapi élet feladatának küzdelmei közepette. Melyiket áldoztuk fel a múltban? Előfordult, hogy igazságtalanok voltunk, csak hogy kedvesek lehessünk, vagy az igazsághoz való hűség kedvéért fájdalmat okoztunk, vagy hogy valamilyen munka esetében, ami életbe vágóan fontosnak

tűnt, annak sikeres megvalósítása közben megengedtünk magunknak némi lazaságot az igazságban és a szeretetben? Az az alapelv, amelyhez tartottuk magunkat, jelezheti a sugarunkat. Melyikre vagyunk leginkább hajlamosak, a büszkeségre, a haragra vagy a félelemre? Mivel – amint már bemutattuk – az első és a hetedik sugárra jellemző leginkább a büszkeségre való hajlam, a második és a hatodik sugárnál haragra, a harmadik és az ötödik sugárnál pedig a félelemre. Azonban mindez a kérdésfeltevés csak részleges segítség, mert a felismerésnek belülről kell jönnie.

Ebben a törekvésében, hogy felismerjük a sugarunkat, az is szükséges, hogy ne hasonlítsuk össze magunkat másokkal. Lehetséges, hogy a felfogó képességünk sokkal gyengébb, mint sok más emberé, akiket ismerünk, mégis lehetséges, hogy ez a legerősebb dolog a jellemünkben, lévén a többi princípium még gyengébb. Az is lehetséges, hogy egy ember sugara a szeretet, mégis erősebb az akarata, mint egy másik emberé, aki pedig az első sugárhoz tartozik. A kérdés nem az, hogy bármely más emberrel összehasonlítva hogyan állunk, hanem az, hogy a saját lelkünkben lévő erőknek melyik princípium a vezére. A tökéletes ember e princípiumok leggyengébbjében is olyan erős, mint a még tökéletlen ember a legerősebbjében, mivel mindegyikükben elérte mindazt, amit lehetséges annak, aki emberi formában él.

Amikor kiválasztottuk vezérlő csillagunkat, a következők lámpásaink lesznek, hogy bevilágítsák az utat lábunk előtt az élet kusza bozótjában, majd pedig azok a képességek következnek, amelyek az utunkon meggyorsítanak:

SUGÁR	CSILLAG	LÁMPÁS	KÉPESSÉG	MUNKA
1.	Szabadság	Bátorság	Akarat	Kormányzás
2.	Egység	Szeretet	Szeretet	Emberszeretet
3.	Együttérzés	Igazság	Gondolat	Filozófia
4.	Harmónia	Bátorság	Képzelet	Magyarázat
5.	Igazság	Igazság	Gondolat	Tudomány
6.	Jóság	Szeretet	Szeretet	Vallás
7.	Szépség	Bátorság	Akarat	Művészet

Olykor tovább bonyolítja a dolgot egy erős második princípium jelenléte a jellemben. Természetesen minden sugárnak megvan a maga hét alosztálya, és azok mindegyikének további hét, de azt nem vesszük figyelembe, mivel egy princípiumon belül az adott princípium tulajdonságai vannak túlsúlyban mindezen árnyalatok felett, ahogyan a sárga szín minden árnyalata is sárga, és a zöld szín valamennyi árnyalata is zöld. Az viszont lehetséges, hogy egy ember vérmérsékletében a második legerősebb princípiumnak saját hangja van, tiszta és erős, és bizonyos életkörülmények között majdnem olyan meghatározó, mint az első. Különféle elképzeléseket kapcsoltak hozzá az alsugar kifejezéshez, de itt csak arra akarom használni, hogy jelezzem, ez a princípium a második legerősebb.

XX. FEJEZET

VESZÉLY NÉLKÜLI HALADÁS

A jelenlegi szinten életünk célja a tudat, vagy még inkább tudati képességeink fejlesztése az emberi tökéletességig, és a sugarakkal kapcsolatos ilyen ismeret ebből a célból kiemelkedően hasznos. Amikor egy ember tudja, melyik az ő sugara, akkor felfedezte legerősebb képességét. Ha használja is ezt a legerősebb képességét, gyorsan halad előre, ragyogó vagy katasztrofális eredményekkel a körülmények függvényében. Ez főként a vele járó veszély miatt van így, amit nem lehet könnyedén túlbecsülni, ez a sugarakkal kapcsolatos tudás mindaddig vissza van tartva, amíg azok, akik várhatóan megkapják, sok mindent meg nem tanultak az emberi élet természetéről és a testvériség létezéséről. Ha egy embert betölt egy eszme, ha életét azonosítja azzal, és érzi magában annak erejét, akkor kísértést érez, hogy abba az egyetlen irányba haladjon, ne törődjön gyengeségeivel, és minden ilyen

esetben a haladásra való törekvés csaknem biztosan összeomlással végződik. Hogy ez miként következik be, egy-két egyszerű példa megfelelően szemléltetheti. Ha az igazság az, amit az ember a tudomány sugárán keres, és kevés szeretet vagy áhítat van természetében, hamarosan képes lesz nemcsak az állatokkal, de az emberrel is kísérletezni. Vagy ha az ember képes az emberbarátságra, és nagy erővel azt a vonalat követi, de hiányzik belőle mindkét másik fajta intelligencia, esetleg minden szándék nélkül a legbutább dolgokat követheti el az emberiség boldogulásáért való lelkesedésében, akár még forradalmat és vérontást is kirobbantva, ha elég ereje van hozzá.

A sugarakkal kapcsolatos tudás óriási haszna az, hogy meg kell találnunk, és éreznünk kell erőnket, ezután pedig a lehető legnagyobb mértékben alkalmaznunk kell azt, hogy a többi bennünk meglévő tulajdonságot fejlesszük, amelyek viszonylag fogyatékosak. A *Character Building* [Jellemépítés] című kis könyvem olvasói emlékezni fognak arra, hogy minden erős emberi erkölcsi fogyatékoság jellembeli hiányosságot jelez bizonyos erő társaságában. Egy minden tekintetben gyenge jellemnek nincs ereje semmi jelentőset megtenni, és az ilyen embert gyakran jó embernek tartják, habár nehéz lenne megmondani, mire jó. Ezért ha egy ember úgy érzi, hogy valami pozitív hibája van, nem kell megpróbálnia, hogy elfojtsa erejét, mondván: „Túl sok érzés, vagy túl sok energia, vagy túl sok akarat van bennem”. Mondja inkább: „Óriási akaraterőm van, de emberi érzésekben szegény vagyok, és az akaraterőmet használva kényszerítenem kell magamat arra, hogy elvegyüljek az emberekkel, és gondoljak rájuk, állandóan segítsen őket, amíg emberi érzelmeim egy magasabb szintet nem érnek el”. Ilyen és minden ehhez hasonló esetben az ember sokat nyer, és semmit sem veszít, mivel ugyanúgy fejleszti az akaraterjét, mintha önző célra használta volna azt, de ugyanakkor fejleszti a szeretetet. Természetesen nehéz megváltoztatni az ember mozgató erőit, de aki felismeri, hogy az emberi élet célja nem más, mint a jellemépítés, és aki hisz az újraszületésben, hamarosan azt találja, hogy minden kisebb hajtóerő elenyészik, és ha minden tőle telhetőt megtesz saját magáért, akkor a legjobb és legegyszerűbb kapcsolatba kerül a többi emberrel.

Van egy másik nagyon komoly veszély, hogy az ember esetleg önző célok személyes kielégítésére törekszik. Azt gondolni, hogy itt ilyen dolgot hirdetünk, szomorú félreértés lenne. Az *eszmény* az, nem pedig egy eszményi önvaló, ami hatással van az emberre. Vegyük ennek szemléltetésére egy kémia szakos hallgató példáját. Ő kémiai tudásra szomjazik, nem pedig egy olyan ego, aki arra vágyik, hogy a kémia professzora legyen, és aki azért tanulja a kémiát, hogy egy ilyen professzor legyen. Vagy vegyünk egy kémia tanár. Az az eszménye, hogy átadja tudását, nem pedig az, hogy tanárként ragyogó csillag legyen. Az „önmagát a központba állító személyiség” igen nagy hiba. Az embernek meg kell látnia, mi történik a saját elméjében. Teljesen meglátni annyi, mint levetkőzni a hibát, ami azonban gyakran hosszú ideig létezik észrevétlenül, és lerontja az egész erőfeszítést. Azt kérdezhetnénk, hogy vajon az ember sugárba történő besorolása nem vonja-e maga után az ilyen „önmagát a központba állító személyiség” hibáját? Nem. Ez a besorolás csak egy tanulmány, majd pedig az ember életben betöltött helyzetének megértése, a test és az elme minden gyakorlati kérdésének tükrében. Az emberi lény sorsának beteljesítését nem segíti elő semmilyen gyakorlati dolog elhanyagolása.

Habár az életben megjelenő hajlamok ilyen osztályozása létezik, senkinek sem szabad azt gondolnia, hogy sugara egyedülálló vagy elkülönülő életet kíván meg tőle, ami célszerűtlen élet lenne, és ha azt teljesen végigvinné, pszichológiai öngyilkossággal érne fel. Nem elkülönülten élünk.

A sugarak nem külön létrák, amelyeken az emberek egymástól elválasztva kapaszkodnak fel. Együtt alkotnak egy szervezetet. Így egy adott sugárhoz tartozó ember lehet hű saját magához, használva saját képességeit, nem saját becsvágyai kielégítése céljából dolgozva, hanem olyan tisztességesen együtt élve másokkal, amennyire csak lehetséges, és nyitottan arra, hogy a karmán keresztül kapjon kiigazítást. Ahogyan a szem a kéz és a láb kedvéért dolgozik, a láb pedig viszi a kezét és a szemet, ugyanúgy építhet akár a tudós, a mérnök, akár az építész templomot a vallásos híveknek, vagy egy művész megtervezheti és berendezheti a filozófus dolgozószobáját vagy kertjét.

A haladásnak ezen a tökéletes tudat felé vezető ösvényén nem szükséges, hogy az ember mindhét sugárra figyelmet fordítson, és megkísérelje magát mindegyikben tökéletesíteni. Viszont

törekednie kell arra, hogy tökéletesítse magát háromban: egyik az akaraterő, másik a szeretet, harmadik pedig a gondolkodás kifejezése. Így ha valaki jó filozófus, nem szükséges amiatt aggódnia, hogy tapasztalt legyen a tudományokban, vagy ha erősen kötődik a hetedik sugár művészeihez, nem kell különösebben nyugtalankodnia az első sugár munkája miatt. Viszont pontosan emiatt ez az ember, akinek legerősebb princípiuma a negyedik, átgondolhatja, hogy a fogyatékosága inkább a másodikban vagy a hatodikban, illetve a harmadikban vagy az ötödikben van, mint az elsőben vagy a hetedikben, mivel erős hasonlóság van az első, a negyedik és a hetedik sugár között, ahogyan a második és a hatodik, valamint a harmadik és az ötödik között is.

Ajánlatos azonban minden esetben, hogy az önképzés három kiválasztott irányvonalából legalább az egyik az elsőől harmadikig terjedő sugárcsoporton belül legyen, egy másik pedig az ötödiktől a hetedikig terjedőben. Ez tökéletesebb egyensúlyt teremt a jellemben, és megóvjá a jelöltet attól, hogy túlságosan távolt tartsa magát a világtól, vagy túlságosan belemerüljön abba.

Beszéltem már az ember második legerősebb princípiumáról, mint az alsugaráról. Ha ez a másodlagos jellemvonása történetesen ugyanabba a csoportba tartozik, mint a sugara, például a sugara a második, alsugara a harmadik, vagy sugara az ötödik és alsugara a hetedik, ez is hajlamosít egy kiegyensúlyozatlan jellem kialakulására. Ebben az esetben erőteljesen ajánlatos, hogy az ember harmadik tulajdonságként, amin dolgozik, a másik csoportból válasszon egyet, és sugarának minden erejét annak fejlesztésére összpontosítsa.

Képzése három irányvonalának kiválasztásakor az embernek nem szabad erőszakot alkalmazni részrehajlásaival szemben. Sugara tulajdonságának kellene az első választásnak lennie, második valószínűleg az lesz, amit alsugárnak, erőben a második princípiumnak neveztem, ezután pedig azt kell választania, amit legjobban szeret a maradékból, feltéve, ha alkalmazza az általam leírt szabályt. Ezután nem kell félnie, hogy a számára elérhető leggyorsabb fejlődést éri el, mindig figyelembe véve, hogy a harmadik választás a leggyengébb pont, és a legerősebb képességét annak fejlesztésére használja fel.

Ahhoz, hogy a leggyorsabb haladást érhessük el, meg kell értenünk a két nagy törvényt is, amelyek állandóan előbbre lendítik azt. Éppen úgy, ahogyan két végső princípium van a megismerés világában – a nagy aktív princípium, Vishnu és a nagy passzív princípium, Brahmâ –, ugyanígy két nagy törvény van, amit dharmának és karmának nevezünk, és amelyek e két princípiumhoz tartoznak. Mindkét törvény a tudat fejlődése érdekében működik.

A karma törvényére gyakran úgy tekintenek, mint ami büntetést oszt azokra, akik fájdalmat vagy nehézségeket okoztak másoknak, de nem ez írja le igazi természetét. Valójában ez a dolgok harmóniájában lévő rend, aminek segítségével az ember kívülről tanulja meg azt, amit elmulaszt megtanulni tudata erőinek alkalmazásával. A Természet a maga módján ragaszkodik ahhoz, hogy az ember teljesítse kötelezettségeit, amelyeket képességei fejlesztése során eddig megszerzett. Vissza szeretné térni a sakkjátszma hasonlatomhoz. Megtettünk néhány lépést, és megszereztünk egy bizonyos állást, és a tisztességes játékban nem tagadhatjuk meg ellenfelünktől, hogy tegyen egy következő lépést csak azért, mert a játszma nem a tetszésünk szerint alakul, vagy mert álmosnak érezzük magunkat, és fel akarjuk adni. Nem lehetünk passzívak, hanem büntetés terhe mellett folytatnunk kell az élet játszóját, amelynek játékvezetője nem tűr el a mi oldalunkon tisztességtelen lazaságot. A világ bünteti a tétlenséget, az önzést és a gondolatnélküliséget, és az ártatlanság semmilyen szintje nem menti meg az embert attól, hogy egy jármű elgázolja, ha ragaszkodik ahhoz, hogy becsukott szemmel menjen át a londoni Picadilly téren vagy az Ötödik sugárúton New Yorkban. Ez ehhez az anyagi világhoz való viszonyunk törvénye, és ez pontosan ugyanaz, mint ami azt eredményezi, hogy amikor a kezünket a tűzbe tesszük, az megég, nem pedig körültekintőbb módon az értelmünket használjuk a tűz természetének megvizsgálására. Nem lehetséges tehát passzivitás, ezen az ösvényen minden jelöltnek késznek kell lenni figyelmet fordítani arra, amit a világ kifejezetten eléje tár, és hinnie kell abban, hogy az külön neki szánt leckét tartalmaz, és arra további növekedéséhez van szüksége. Vagy egy tevékeny, önzetlen és gondolkodó életben azokat önként felhasználva fejleszti

akarati, szereteti és gondolati erőit, vagy pedig kívülről érkező kényszer, és szükség esetén fájdalom útján kapja a tanítást. Jól fejezte ki Emerson:

Minden nap egy hajót hoz,
Minden hajó hoz egy szót,
Jót nekik, kik nem félnek,
Nyílt tenger felé néznek, lévén abban biztos,
Hogy a szó, amit a hajó hoz,
Mit hallani kívántak, az a szó.

Ennek a törvénynek az is része, hogy az embernek olyan sebet vagy jutalmat fog kapni, amelyet ő adott másoknak, de ez sem büntetés, hanem tisztán oktatás. Az az ember, aki képes volt szándékosan bántani más, az érzéketlen a másik érzéseire, jóllétére, és minthogy ilyen érzéketlen, erőteljes tapasztalásra van szüksége, hogy érzővé váljon. Vagy lehetséges, hogy meggondolatlanul ostoba volt, és még egyszer határozott tapasztalatra van szüksége, hogy figyelmessé váljon. Kevés olyan ember van, akik e lecke nélkül megbánják butaságukat. „Ha csak fele olyan buzgósággal szolgáltam volna Istenemet, mint ahogy királyomat szolgáltam, Ő nem hagyott volna öregségemben ellenségeim számára csupaszon”, mondta Wolsey, és az ő tanulási módszere egészen jellemző példa. A bíboros nemcsak szenvedett a korábban másoknak okozott korbácsütések miatt, hanem mialatt ezt tette, futó képet is nyert a bölcsességről, megpillantotta, ami kíváncsú dolog volt az életben. Kétség sem fért ahhoz, hogy ezt addig nem láthatta meg, amíg a világ keményen le nem sújtott rá, ez az élet rendje. Valójában a testetöltés célja nem az, hogy a már megszerzett képességeket élvezzük, hanem hogy fejlesszük azokat, ahol fogyatékoságok vannak, a karma törvénye pedig mindig serényen hozza eléink azokat a külső körülményeket, amelyek a legmegfelelőbbben állítják helyre a jellem egyensúlyát. Amikor megakadályozza, hogy azt tegyük, amit azért akarunk megtenni, mert könnyen és jól tudjuk csinálni, akkor nem az ellenségünk, hanem egy olyan barát, aki megmutatja a növekedés helyes ösvényét.

A lehető legnagyobb haladás elérése érdekében az embernek nemcsak hajlandónak kell lennie úgy elfogadni a játszmat, ahogyan az élet sakktábláján találja, és nemcsak késznek kell lennie lejátszani azt a legvégéig, bármilyen bábuk bármilyen állásban is legyenek azon, hanem örömteli elfogadással és a legszívélyesebb együttműködéssel kell azt tennie, nem kívánva azt, hogy egy másik ember játszmapéje legyen az övé. „Minden egyes ember eléri a tökéletességet – mondja a *Gîtâ* –, ha saját karmájának hajlandó eleget tenni.”

A másik törvény, a dharma, a tudat fejlődése, és valójában nincs is más fejlődés, mivel a természet formái pusztán a kibontakozó tudat köré épülnek. Egy ember dharmája a tudati fejlődés létráján elfoglalt helyzete, és ennek a törvénynek a legfontosabb része, hogy a szeretet, az akarat és a gondolat erői használatuk révén növekednek, sehogymásképp. Ezért bölcs dolog, ha az ember használja erőit, mégha jelentéktelenek is, ahelyett, hogy meghátrálna alkalmazásuktól, mert azok nem érnek fel mások színvonalára, akiket csodál. Nem fog növekedni azzal, hogy várakozik, sem azzal, ha megpróbál olyan feladatot végrehajtani, amelyhez erői még nem alkalmasak. Hallgassuk meg ismét a *Bhagavad Gîtâ*-t: „Jobb az embernek saját kötelességét teljesítenie, habár szűkös érdemekkel jár is, mint jól végezni a másokét. Aki saját természetében rejlő kötelességét teljesíti, az bűnbe nem esik.”¹¹

A karma törvényének egyik jellegzetessége – az ember viszonya a körülötte levő világhoz –, hogy amikor a sugarak egyikének tevékenységét gyakorolja, egyúttal fejleszti az annak megfelelő sugár minőségét is. Az, aki bármilyen fajta művészként a szépség gyakorlásához vonzódik, egyúttal az akaratot és az önuralmat is fejleszti, amik az első sugarat jellemzik. Az, aki az áhitat ösvényét, mondjuk Krisztust követi, ő az emberi testvériség egyre szélesedő területeire fog eljutni. Az, aki tu-

¹¹ XVIII. párbeszéd, 47.

dósként az igazságra törekszik, egyfajta filozófussá is fog válni. Az, aki a lehető legjobb képességeivel beleveti magát a munkába, hogy úgy mondjam, akarattal a háta mögött dolgozik, a szépség területén megjelenő tapasztalathoz és érdeklődéshez jut, mivel – amint már említettem – a tevékenységben benne levő képesség mindig szép, mint ahogyan a szépség oka is ez. Aki az emberi testvériség érzéseit követi, kezdheti bajtársiasság érzéseivel, de azzal fejezi be, hogy ezekhez hozzáteszi a másokban felfedezett kiválóság vonásainak megbecsülését, amelyek kiváltják csodálatát. A filozófus pedig, aki az ember világhoz való kapcsolatának megértését keresi, a tudomány birodalmában találja magát.

Ez a nemzetek fejlődésében is látható. Jelenlegi alfajunk tudományos hajlama állandóan a filozófia és a magasabb elme fejlődése felé törekedik, és ez már Amerikában szemmel látható, ahol az emberek imádják a bőkezűséget és a jólétet, és korlátlanul csodálnak mindent, ami nagyszerű. A hatodik alfaj elméje már annyira érzékeli a testvériség nagy érzését, mint talán sehol máshol a világon. Amikor a testvériség saját útján járva majd győzedelmeskedik a világban e faj még távoli érettsége korában, ahogyan a tudomány is nagy sikereket aratott, és áthatotta a mindennapi élet minden kis részletét az ötödik alfajban. Az ember megjósolhatja, hogy mindez majd elenyészik, mivel az emberek teendője a hetedikben az lesz, hogy az életet annak minden területén és minden módon megszépítsék, és ennek során majd ériék el az akarat hatalmas erejét, a külső szabadság élvezetét, ami majd lehetővé teszi a felvilágosult anarchiát, ami lehetetlen mindaddig, ameddig a testvériség el nem játszotta szerepét.

XXI. FEJEZET

AZ ÖNMEGVALÓSÍTÁS SZINTJEI

„Pontos és jellemző ránk – mondta Emerson – a Szfinxről szóló régi mese, akiről azt mesélték, hogy ül az út mentén, és találós kérdéseket tesz fel minden utazónak. Ha az utazó nem tudott válaszolni, lenyelte élve. Mi az életünk, ha nem gyors szárnyú tények és események szüntelen repülése? Nagyszerű változatosságban jönnek ezek a fordulatok, és valamennyi kérdéseket tesz fel az emberi szellemnek. Azok az emberek, akik nem tudják kiváló bölcsességgel megválaszolni az idő ezen eseményeit vagy kérdéseit, szolgálják azokat. A körülmények hátráltatják őket, zsarnokoskodnak felettük, és a megszokás, az *érzékek* emberévé teszik őket, akikben a körülményeknek való engedelmesség a szó szoros értelmében kioltja a fény minden szikráját, amitől az ember valódi ember lesz. Azonban ha az ember hűséges jobbik ösztöneihez és megérzéseihez, és visszautasítja a körülmények uralmát, mint az, aki egy magasabb fajba lép át, ha lélekben szilárd marad, és megtalálja az alapelvet, akkor a körülmények megfelelően és finoman helyükre kerülnek, felismerik urukat, és a leghitványabbjuk is őt magasztalja”. Ez jelzi – amint az előbb említettem –, hogy az ember a tudathoz tartozik, és ha határozottan kiáll mellette, akkor nem kell félnie semmitől, és minden rendben lesz vele. Viszont fontos annak megértése, hogy amit az ember általában gondol önmagáról, az a valóságban csak a külső világ egy része. Elemezzük az embert, és nézzük meg közelebbről!

Először is, van az anyagi testek sorozata – a fizikai test a finomabb síkokon található társai-val. Ez korlátozott eszközt biztosít a tudat számára, és a benne való megtestesülés határozottan egy koncentrációs folyamat. A test egyfajta fényképezőgép, egy fekete doboz. Elzár bennünket a világtól. Nem úgy mutatja be nekünk a világot, mint ahogy általában feltételezzük. Viszont a testben levő érzékszervek elsötétítési feladatának bizonyos mértékű mérséklését szolgálják. Beengednek egy kis fényt a külvilágból a tudatba, ennél fogva az elme képernyőjén nagyon tiszta kép jelenik meg. A látás a tudathoz tartozik, sohasem a dobozhoz, ez a tudat pedig nyitott a világra, és képes az egészet meglátni, kivéve, amikor belép ebbe a kamerába, és ekkor figyelmének legnagyobb részét egyetlen kicsiny fénysugárra koncentrálja. De a világra nyitott tudatnak a legbizonytalanabb és leghatározatlanabb érzése van mindarról. Ez egy rendkívül fejletlen, határozatlan elme, de tiszta és ragyogó ré-

szek találhatók benne, amelyek nagyszerű és élénk tapasztalatokból erednek, amelyeket a test fényképezőgépén keresztül szerzett.

Ennek természetes következménye, hogy a testben levő ember *egyik dolgokkal a másik után* foglalkozik, egyáltalán nem fejlődik abban a testben, és a test sem fejlődik, hanem változások sorozatán megy át, mint az év évszakai, mindig veszít is, nyer is. Nem arról van szó, hogy a középkorú ember tökéletes, a gyermek és az öreg ember pedig tökéletlen. A gyermeknek és az aggastyánnak megvan a saját tökéletessége, ami az érett emberben nincs meg. Ez hasonlít az iskolás gyermek tapasztalatára is, aki a nap folyamán fél tucat leckét old meg különféle tantárgyakból, különböző tanárokkal, különféle termekben. Igaz, hogy azokba a termekbe holnap is bemegy a gyermek, és mind egyikükben többet tanul, mint amit az előző nap tudott, mivel a tudás birodalmában „akinek több van, annak adatik”, és az elme ereje napról napra növekszik. Ugyancsak igaz az is, hogy a jövőbeni testet öltésekben, minthogy mindegyikünk áthalad az élet évszakai, jobban fogunk boldogulni mindegyikben, és gazdagabb leszünk tudati szinten. Majd pedig ahogy ez a gazdagodás folytatódik, lehetségessé válik, hogy a testek érzékszervei a maguk területén megerősödjenek, ahogyan az egyre erősebbé váló tudat képes jobban megtartani a dolgokat, amíg végül a maga tökéletességében meg tud állni, nyitottan az egész világra, szem nélkül látva és fül nélkül hallva.

Addig a nagyszerű napig azonban minden testet öltött embernek meg kell békélnie sorsával, hogy számára, mint testben lévő személy számára nincs fejlődés, és nem közelíti a tökéletességet. Amíg egy dolgot most megtanul egy osztályban, és annak teljes figyelmet szentel, addig, amit egy órával ezelőtt egy másik osztályban megtanult, az nagymértékben homályba borul. Az a feladata, hogy óráról órára éljen, mindegyiket a lehető legjobban hasznosítva. Az testet öltése célja az, hogy valami újat szerezzen meg, érzékeinek, érzéseinek, gondolatainak egész figyelme adott ehhez, és az önmagából így elfoglalt részt világosan úgy látja és érzi, mint egy dolgot a többi között. Ebben van a jelen pillanat értéke, a jelenlegi tapasztalás. Minden előny az eredeti erő jelenlétének ebben a pillanatban történő megvalósításából származik.

Elemzésünk második pontja a személyiség. Ez nem testek sorozata, hanem az a valami, ami azokkal együtt nő fel. A kisgyermeknek, habár érez, sőt még gondolkodik és akar is a testen keresztül, először nincs „személyisége”, hanem lépésről lépésre a harmadik személybe sodródik bele, azt gondolja „ez vagyok én”, és ahogy telnek az évek, a test pedig felnő, az válik nagyon határozott elme-lénnyé. A fizikai test bizonyos módon megedződik, és felvesz egy csomó szokást, amihez érzelmi és mentális szokások is járulnak, és mindez egy határozott személyiséget hoz létre, amelyik meghatározott módon reagál a világra. Ez a személyiség nem maga az ember, hanem egy elme-eszköz, amelyik azt gondolja, hogy ő a valódi ember. Az igazi embert úgy leköti az a szerep, amelyet az élet színpadán játszik inkarnáció-összpontosításának kicsiny terén, hogy nem ér rá, hogy felismerje, ez valójában nem ő, hogy megszerezze azt a ráérzést az akaratra, ami az utolsó lépés az önismerethez. Egy kevés tanulmányozás és belső megfigyelés feltárja számunkra, hogy mentális értékeléssel (ami a tanulmányozás szokásos módszere) nem ismerjük meg magunkat. Inkább másokon keresztül találjuk meg önmagunkat (a szeretet módszere, az önismeret második lépése), sőt még inkább jellemünkkel és élet-akarásunk vezetésével (harmadik lépés), ami tartalmazza az „indítékot” a „koncentráció tevékenységéhez”, ami létrehozta a kamera-folyamat vagy „inkarnáció” jelenlegi szeletét.

A személyiséget úgy ismerjük vagy kellene ismernünk, mint egy eszközt, ami finom, jó, erős, tiszta, határozott és hasznos, különösképpen valamilyen meghatározott életpálya esetében, amelyen keresztül határozott és értékes tapasztalat szerezhető. Olyan eszköznek kell lennie, amelyen keresztül maga az ember gondolkodni, szeretni és akarni tud, nemcsak külső dolgokra való válaszolás szokásának egy rendszere, hanem ami belül is megnyílik az ember számára.

Hadd szemléltessem ezt a dolgot. Ha egy ember jó író vagy teniszjátékos a jobb kezével, kényszerítheti magát, hogy megtanuljon ugyanolyan jól írni és játszani a bal kezével is. Tudjuk, hogy ez sokféleképpen lenne előnyös a számára, ha pedig el tudnánk képzelni egy olyan embert, aki mérhetetlen hosszú ideig élne egy testben, azt kellene mondanunk, hogy az ilyen teljesítmények tökéletesedésének részeként megérnék a fáradságot. Mialatt tanulná használni a bal kezét, gyakorolná az

összpontosítást, lemondást valamiről, miközben valami máson dolgozik. Ilyen az út a testet öltésben: a valódi ember a jobbkezes, ügyes játékos, de a személynek meg kell tanulnia hasznosítani minden idejét, nem töltheti idejét annak élvezetével és fitogtatásával, amit már korábban elért, meg kell engednie, hogy a benne levő ember új képesség megszerzésére használja őt fel. Ilyen körülmények között bármilyen személyes becsvágy (szanszkritül sankalpa) azzal jár, hogy kevesebb figyelmet mutat a valódi emberrel felé.

Ha a személyiség azt választja, hogy pillanatról pillanatra él, a „belső” ember munkáját végezve, és az ő eszméiért él, akkor ő a valódi ember, ha viszont olyan valakinek képzele magát, aki saját feje után megy, és az az elképzelése alakul ki, hogy többé válik, akkor szerencsétlenségre ítéli magát. Nem lehet semmilyen téren mohó, még a tudás terén sem. Bolíviában a bennszülött és a félvér asszonyok társadalmi helyzetüket és elért gazdagságukat azzal mutatják ki, hogy annyi szoknyát viselnek egyszerre, amennyit csak tudnak. Pompás alakjuk nem teszi őket kíváncsossá, és nem vonzák a nézőközönséget. Ugyanez igaz a személyiségre, aki megpróbál sétáló enciklopédiává válni. Amire a személyiségnek szüksége van, az annyi gazdagság és tudás, ami lehetővé teszi, hogy elvégezze azt a munkafélét, amire a világba érkezett, amikor pedig olyan személyiségekkel találkozunk, akik ennél többet feltételeznek magukról, akkor jussanak eszünkbe a bolíviai asszonyok és a sok szoknyájuk. Amit az ember egy szép kutyában vagy macskában, lóban vagy más teremtményben meglát, az a személyiség számára valamilyen eszménykép – duzzanatok és díszítések nélkül, amelyeknek másutt helyük lehet –, nos, ezek valóban szépek.

Elemzésünk harmadik pontját úgy lehetne leírni, mint ön-személyiség. Ha az emberben lévő tudat alámerül a személyiségbe, azt gondolva, hogy „én ez vagyok”, minden mást kizárva, akkor a személyiség bitorolja a belső önvaló trónját, akkor az életet annak meghosszabbításáért, fizikai, érzelmi és mentális kényelméért és becsvágyaiért éli. Akkor az eszmények embere, a valódi ember sóvárog az inkarnáció hátralevő részében. A személyiség jó dolog, de az ön-személyiség a legnagyobb átok.

Elemzésünk negyedik pontja a tudatos ember, akinek igazi hajtóereje az életben az egyik sugáron való tevékenységekben rejlik, amit az eszmények egyikének megtapasztalásaként írtam le. Amennyire képes lerombolni az ön-személyiséget, miközben megtartja az erős személyiségét, inkarnálódott élete annyira lesz gyümölcsöző. Minden ember ellenőrizheti saját magát. Amíg tele van eszményképekkel, minden rendben van, de amikor ön-személyiségbe esik, akkor elveszett. Próbára téve magát, az ember nemcsak arról kérdezze meg önmagát, hogy mi tölti be elméjét a gondolkodás közben, hanem még arról is, hogy mi, amikor nem gondolkodik. Fáradtságos gyakorlással és öntisztítással képes lesz olyan fontos érzelmi és gondolkodási szokásokat létrehozni a személyiségében, hogy pihenése közben inkább befelé nyílik, mint kifelé, eszmények, és nem pusztán személyes dolgok iránt válik érdeklődővé.

A névmás, ami most az emberre vonatkozik, az „én”. Nem lehet úgy gondolni rá, mint bármilyen objektív dologra, a megismeréséhez az életként kell gondolni rá, akárhogyan is gondol ő vagy mások önmagára. Semmilyen más módon nem ismerhető meg. Itt van az, amit meg kell találnunk a személyiség munkálkodásainak együttes gyümölcseként. Itt van valami, ami erőben kibontakozik, úgy hogy egy testet-öltésben kézben tud tartani egy maroknyit (akaratból, szeretetből, gondolatból), és ki tud fejezni egy létfolyamatban számos dolgot, amelyekre egytől egyig egy előző inkarnáció során nehézségek árán tett szert. Ez az „én” ugyanaz a tudat marad az összes anyagi változáson keresztül. Egy anyagi dolog nem tud megváltozni, és mégis megmaradni ugyanannak térbeli korlátja miatt, de ez a tudatos „én” meg tud maradni így a változások sorozatán át, amelyekben gondolkodásunk, érzésünk és akaratunk egyre nagyobb területhez jut, és állandóan egyre nagyobb részt ért meg az anyagi világból.

Másfelől viszont ez a tudat nem az „Én”. Az Én-nek meg kell tanulnia megismerni az „ént”, a sok „én” egyikét, amelyek részei a nagy tevékeny alapelvnek. Az énen túl van az Én, az adhyátmá, és az Én az, aki engem a tudat időbeni összes mozgásán keresztül mindig Shivá-val eggyé tesz. Ne úgy gondoljuk jelenlegi tudatunkra, hogy ez az igazi életünk, az csak egy korlátozás, az csak egy

elme-test, az Én pedig azon túl van. Ezért mondta néhány régi filozófus, hogy Én és Isten egy és ugyanaz, sőt, azt is mondták: „Neti, neti”, azaz „nem így, nem így”, amikor csak bárki azt javasolta, hogy írják le Istent vagy az Ént anyagi fogalmakkal, vagy akár tudati fogalmakkal. Még az az ember is, aki nem különbözteti meg testét a tudatától, az is tudatos, ugyanígy az, aki nem tudja, hogy tudja, hogy az Én mindig Én, még a tudatosság közepette is, amit helytelenül gondol önvalónak. Ez az az Én, aki valamennyi korszakon át ugyanaz, aki a változó tudatban megtalálható. Ennek az Én-nek lenni tudat nélkül (annak, aki még nem Mahâtâmâ) igazi alvó állapot, az a mély alvás, amiből örömtelen, a boldogság megmagyarázhatatlan megtapasztalásával kerül ki az ember. Azonban ami másoknak alvás, az a Mahâtâmâ-nak ébredés.

Némi halvány sejtéshez juthat erről az Én-ről minden gondolkodó ember, ha a következő irányvonalakon medítál. Amikor saját és mások testét vesszük szemügyre, mindegyikről úgy beszélhetünk, hogy „az”. Amikor egy másik emberben lévő tudatot szemléljük, azt „ő”-nek hívjuk, de amikor saját magunk tudatára tekintünk, akkor „Én”-nek nevezzük. Miért adunk kétféle nevet ugyanannak a dolognak? Vannak olyanok, akik elkövetik azt a hibát, hogy azt gondolják, „Én”-t kell mondanunk egy másik ember tudatának leírásakor. Ez a magasabb önvaló illúziója. Meg kell tanulnunk „én”-nek nevezni a saját magunkban lévő tudatot, ahogyan tesszük azt, amikor másokra tekintünk. Ekkor az „Én” megmarad tisztának a duális világgal való kapcsolatban, az ember pedig egy Mahâtâmâ lesz. Ez volt az, ahogyan Shri Shankarâchârya használta az „én”-t Gautama Buddhára.

Akinek volt valami sejtése erről az igazságról, vagy felismerte azt, visszanézve az emberi pályafutásra azt látja, hogy a személyiség és a test része volt az anyagi világnak. Része voltunk a tudati világnak, darabkája valaminek, ami nem a tényleges önvalónk. Itt lehetett megtalálni mindannak a vetésnek az aratását, ami a személyiség korlátai között történt. Minden új teljesítmény tudatbővülést eredményezett, és így ez a tudat az egyetemes tudat magasabban képzett részévé vált, mint korábban volt. Ebben Vishnu egy része voltunk, amint a személyiségben Brahmâ egy része. Ez még messze nem a végső állapot, akár milyen nagymértékben is tárgult tudatunk.

Mindhét sugáron a tudat végül kiterjedhet a Brahmâ világában szerzett tapasztalatok eredményeként, már amennyire Vishnu immanenciája (benne rejlése) kiterjed abban a világban, mâyâ szíves szolgálatainak következtében. Valamennyi vetés és aratás, ami a testet öltések során át történt, ezen a területen belül található meg. Ez folytatódik mindaddig, amíg a személyiség viszonya a körülötte levő világhoz nem lesz harmonikus, amíg meg nem jelenik a képesség, hogy az ember megértse a dolgokat és foglalkozzon azokkal a rá vonatkozó körön belül, amíg nincs meg benne a szeretet és a testvériség a megérintett más emberek életével kapcsolatban, és amíg nem válaszol az élni akarásban rejlő impulzusokra, ami egy akarat, hogy a részeket mozgásba hozza, és hogy ne primitív öröm- és fájdalom szükségletei szerint éljen. Az öröm a mértéktartás és a rend jele, és akkor a legjobb, amikor mértékletes, és a rend közepette érezzük. A fájdalomra ugyanaz a dolog túlzásba vitten, vagy nem helyén valóan. Az öröm és a fájdalom olyan, mint egy kétvégű bot – a középső rész az öröm, és mindkét véglet a fájdalom. Ha nem ezek mozgatnak bennünket, hanem a megértés, a szeretet és a törvény vagy a rend vagy a helyesség, ez azt jelenti, hogy az elme eljutott az kifejelettségig. Ahogyan a cselekvések köre viszonylagos, úgy a kifejelettsége is az. Ez nem kiterjedt vagy terjedelmes. Elérését a minőség és nem a mennyiség alapján ismerjük fel. Az ember ezt a kifejelettséget saját irányvonalán éri el. Azután az elme időnként abban találja meg magát, hogy felülről árasztja ki sugarait. Most már szolgáló, nem pedig uralkodó. Egy filozófus írta a felvilágosodásról, ami hozzá, mint egy belül levő bölcs látnoktól érkezett, mondván: „Sohasem tanítottam azt, amit ez nekem tanít. Csak akkor cselekszem helyesen, amikor engedelmeskedem”. Teljesen megbízhatónak találta ezt minden dologban. Felismerte, hogy ez egy belső fény, nem képesség, és úgy érezte, hogy jelenléte békét, hitet és erőt áraszt minden képességbe. Semmiről nem mondható el, hogy megfelelően leírhatná, mivel ez valami új, legalábbis újonnan tapasztalt és elfogadott. Csak jelképesen tudunk róla beszélni, és azt mondhatjuk, hogy test és elme, a megtestesülés Brahmâ-ja és Vishnu-ja magukra találtak Shiva jelenlétében, a fényoszlopban. A kettő elvégezte együttes munkáját, és az ígélet beteljesült. Nevezzük szabadságnak, függetlenségnek, egységnek, Nirvana-nak, az Úr örömének, vagy az eszmény látszó-

lagos ellentmondása szívének. Ami azt mondja bennünk: „Én”, és nem nevezi meg magát, elérkezett sajátjába. Ahogy Buddha tanította:

Ha valakik azt tanítják, a NIRVANA a megszűnni,
Mondd, hogy hazudnak
Ha valakik azt tanítják, a NIRVANA az élni,
Mondd, hogy tévednek, nem ismervén sem ezt,
Sem azt, hogy milyen fény ragyog törött lámpásaikon túl,
Sem az élettelen, időtlen mennyei boldogságot.

A KÖNYVBEN ELŐFORDULÓ LEGFONTOSABB SZANSZKRIT KIFEJEZÉSEK MAGYARÁZATOS SZÓJEGYZÉKE

Ânanda	Boldogság; a valódi élet állapota.
Ananta	Végtelen idő, a tudat alapja.
Âtmâ	Az ichchhâ az emberben.
Bhagavad Gîtâ	Az Isteni Ének, áhítatos és filozófiai értekezés, a hinduk által széles körben alkalmazott.
Bhakti Jôga	Isten iránti áhítat általi egyesülés az istenivel.
Brahmâ	Az isteni hármasság harmadik tagja, a dolgok világa.
Brahman	Isten; beleértve valóságos életet, a tudatot és dolgokat. Az isteni Szent Háromság.
Buddhi	A jnâna az emberben. Az élet közvetlen ismerete, ennél fogva szeretet.
Chit	Tudat.
Deva	Bármilyen fokozatú isteni lény; aki belülről ragyog. Vishnu a legfelső deva, valamennyiük szülőméhe
Dharma	Egy lélek helyzete a fejlődés létráján, kibontakozásának törvénye, önmagával és a közösséggel szembeni kötelessége.
Ichchha	A tudatban levő akarat. Cselekvő formája az akarat, befogadó formája az önvaló tudata
Jnâna	A tudat bölcsessége. Cselekvő formája a szeretet, befogadó formája a tudat tudata. Buddhi.
Karma	Munka, szándékos cselekvés. Ugyanakkor a visszahatás vagy kölcsönhatás törvénye.
Kriyâ	A tudat tevékenysége. Cselekvő formája a gondolkodás, befogadó formája a dolgok tudata.
Kriyâshakti	Gondolaterő.
Lakshmî	A jólét istennője, Vishnu felesége. Különösen kötődik a hatodik sugárhoz.
Manas	A kriyâ az emberben. A gondolkodó erő az elmében.
Mâyâ	Életünk, az igazi élet helyettesítője, a kapcsolatok világa a chit és a sat között.
Rajas	Az energia, ami a dolgok világának alkotóeleme.
Sannyâsî	Az az ember, aki szándékosan feladja mâyâ-t.
Sat	Létezés, Brahmâ világának jellemzője.
Sattva	A törvény és a rend a dolgok világában. Néha használják a manas helyett is.
Shiva	A Szent Háromság első tagja, az igazi élet.
Shrî Krishna	A <i>Bhagavad Gîtâ</i> nagy spirituális tanítója, Vishnu egyik inkarnációja

Svayambhû
Tamas
Vijnâna
Vishnu
Jóga

Önmagától-létező, Isten egyik neve.
A dolgok világát alkotó anyag.
Tudás.
A Szent Háromság második tagja. A tudat világa.
Egyesülés az istenivel, eszköz ehhez az egyesüléshez.

A hét emberi vérmérséklet (temperamentum).

Írta: Geoffrey Hodson
(Ford.: I.L. – Imre László?)

I. fejezet: A számok jelentősége

Amint nő a tudásunk az emberi természetről, nem kerülhetjük el az emberi egyéniségek nagy gazdagságának, az emberi lények szinte végtelen változatosságának és az emberi természet bonyolultságának hatását. Az emberiség egyesíti magában a rettenthetetlen kutatót és a szelíd apácát, a harcost és a remetét, a szerzetest és a világtól elvonultat, a politikust, az üzletembert és -asszonyt, akik kifelé tevékenykednek a világban, a tudóst és tanítványát, amint kutatásaikban elmerülnek. Mindezek és más különféle és ellentétes típusok alkotják az emberiséget.

De létezik-e valami kulcs, amelynek segítségével meg lehet érteni az emberi természetet és az embernek ezt a végtelen változatosságát és roppant lehetőségeit fel lehet fogni, és rendszerbe foglalni? A teozófia igennel válaszol erre, és azt is mondja, hogy ez a kulcs számokkal fejezhető ki, az uralkodó szám pedig a hét. Így az emberi lényeknek hét fő csoportja van, mindegyik a saját szembe-tűnő természetes tulajdonságaival és képességeivel. Mindegyikben megvan az összes képesség és tulajdonság, de a hét fő csoport mindegyikében van egy uralkodó tulajdonság. Ennek a hét csoportnak és azok megfelelő jellemzőinek ismerete adja a kulcsot az emberi természet megismeréséhez.

Mivel ez a kulcs szám-jellegű, mindenek előtt ismernünk kell a világ teremtésének számok szerinti fejlődésére vonatkozó teozófiai tanításokat.

Szám szerint minden élet és forma aktív forrását az *egy*, és a passzív forrását a nemlét (negatív lét), az Abszolút, a *zéró*, a semmi képviseli. Az okkult teremtetés szerint a teremtő folyamatban a következő lépés az *egy*-ben bennrejlő aktív és passzív, pozitív és negatív, hímnemű és nőnemű oldalak, lehetőségek előbukkanása. Így az *egy*-ből *kettő*, vagy hím-nő (androgyn) lesz. Ez a *kettő* egymásra hat és létrehozza a hármas megnyilvánulású Logosz* *harmadik* személyét. Ez a három pedig minden lehetséges összetételében egyesülve hozza létre a háromnak *hét* csoportját. Ebből a hét csoportból háromban a három egyike uralkodó, három másikban *kettő* uralkodik és a hetedikben valamennyi egyformán nyilvánul meg. Mivel az isteni öntudat e kiáramlások mindegyikében összpontosul és tevékeny, ezeket meghatározott lényeknek vagy „Személyeknek” lehet felfogni. A Szentháromság *három* személyéből keletkezik a *Hét*, akiket a keresztény teremtetésben a Hét Trónálló Szellemként, a judaizmusban a hét Sephiroth-ként és a teozófiában a *Hét Planetáris Logosz*-ként ismerünk. Ez utóbbiak mindegyike egy-egy, hét bolygóláncból álló rendszer Logosza.

* Logosz: a megnyilvánult Istenség, aki kimondja a teremtő Szót, ami által a világegyetemek létrejönnek és az élet az örökké rejtve maradó *Ok nélküli Ok* külső kifejezése.

Az ember fizikai karját használhatjuk a megnyilvánulás ilyen számszerűségének szemléltetésére. A kar maga egyetlen végtag és mégis hétszeres. Először is három részből áll: kéz, alsó kar, felső kar. Bár egy, a kar mégis háromféle. A kéznek pedig öt ujjja van, így a felső és alsó karral együtt hét részt tesz ki, hasonlóan a hét szefirá-hoz, a megfelelő feladatokkal.

A teozófia azt tanítja, hogy minden megnyilvánult isteni Erő, Élet és Öntudat, és így minden emberi monád* vagy szellem egyetlen forrásból árad ki és áthalad a hármon és a héten. A Logosz e három (az isteni Erő, Élet, Öntudat) kiáradására a hármon és a héten való áthaladása során a három „személy” egyikének jellegzetes tulajdonsága nyomja rá bélyegét és a hét szefira, amelyen áthalad, ráhangolódik annak rezgésszámára vagy hangjára, és átszíneződik annak jellemző színével. Minden egyes levetített monádi sugárban** van a színeknek egy adott színe és egy isteni tu-

lajdonság, amelyet egy-egy szefira képvisel, és ami hangsúlyozott, ezért uralkodó a benne meglévő többi hat felett.

* Monád: az egy, az oszthatatlan Én – az egység, az örökkévaló, halhatatlan és elpusztíthatatlan szellem.

** Lásd a X. fejezetben.

Maga a világegyetem is hétszeres és akkordjának hét hangja van, mindegyik hang mind a *legfőbb* megnyilvánulásának egy módját, mind pedig egy örök igazságot képviseli.

A hét hangot különbözően írják le. Az első és hetedik a megnyilvánult élet kezdete és vége, ez az első és az utolsó, az egész középpontja és a kerülete.

Az első az elsődleges forrás, a pont, a világegyetem pozitív ereje. A Logoszban ez a mindenhatóság, az emberben az akarat. A hetedik hang megfelel az elsőnek, annak legvégső kifejezése. Ez az erő a működésben, az akarat a mozgásban, a megnyilvánult mindenhatóság. A viszonylag statikus központ aktív körre válik, mégis a kettő egy. A világegyetemben a hetedik a fizikai anyag, a Nap, a bolygók és minden, ami ezeken belül kifejlődött. A Logoszban ez a világegyetem, az emberben a fizikai test. A megnyilvánulásban a Szellemi Egy a anyagi sokféleséggé válik. Mivel a sok ismerete az Egy ismeretéhez vezet, az ember az Egy sokféle kifejezése közé kerül, hogy ezek megismerése révén megtalálja és megismerje az egyedüli Egy-et. Elválnak az Egy-től, az Egy-et öntudatlanul őrizve a sokba megy. A soktól azután ön-tudatosan tér vissza az Egy-hez.

A második és hatodik hang külön-külön képviselve az életet és annak kifejezését, szintén párban van. Az élet a világegyetem mindent átható, mindenütt jelenlevő, egyesítő princípiuma, a szellemi Nap; ami, az anyagban mint az életerő-princípium, a természetben és a fizikai Napban mint az éltető princípium fejeződik ki. A világegyetemben a második hang az Élet; a Logoszban a mindenütt jelenlét, az emberben a szeretet, a fejlett, szellemi emberben a bölcsesség és az egyetemes szeretet, amiből az együttérzés és az önzetlen szolgálat ered. A hatodik hang a világegyetemben a forma, az alak, a szervezett anyag. A Logoszban az Ő „teste” a Világegyetem, tűzszívével – a Nappal – amelynek életerő princípiuma rózsaszínű tűzként jelenik meg, és a Földön a Napból eredő életerő atomjával. Az emberben ez az egy pontra irányulás, a fejlett emberben az ihletett áhítat és odaadás.

A harmadik és ötödik hang szintén kiegészítő tulajdonságokat képvisel. A harmadik a kölcsönhatás a szellem és anyag, az élet és forma között. Ezek az princípiumok kormányozzák a szellem és az élet megnyilvánulását az anyagon és formán át, őstípusai minden eredő formának, az igazságnak és a tudás kulcsának – a harmadik mindezeket jelenti. A világegyetemben a harmadik a teremtető erő, amit az Egyetemes Elme irányít. A Logoszban ez a passzív, női princípium, az anyaméh, amelyben az összes forma megfogant és amelyből előjön. Az emberben a lelkiismeret és az idealizmus, az erkölcsiség és az igazságérzet, a fejlett emberben megértésként és elvont értelemként jelenik meg, amelyből a szellemi intuíció születik.

Az ötödik hang időbeli kifejezése annak, ami örökké tart, az egyetlen őstípusból fokozatosan kifejlődő forma. A világegyetemben ez a fejlődési folyamat a növekedés, a Logoszban az idő. Az emberben az ész és az elemző elme, a fejlett emberben hasonló a kristálylencséhez, amelyen át a harmadik hang princípiumai sugarakként vetülnek ki és általuk az agyban megvilágosodásként, lángésként és inspirációként összpontosulnak.

A negyedik hang a középpont, a fordulópont, a támaszpont, a nyugalmi pont, a legelső pont az élet ingájának a három eredeti ellentétpár közötti lengésében. Ez a tökéletes kapcsolat, az egyensúly, az önkifejezés legmagasabb formájának állapota, az élet és a forma, az eszköz és a tudat közti harmónia állapota. Ez a nyugalom pontja, amelyben a megnyilvánult élet ingája látszólag szünetet tart a Szellem és az anyag közti örökké tartó lengésében. A végső szilárdságnak, a tökéletes egyensúlynak ebben a „pillanatnyi szünetében” a Legfőbb szépsége nyilvánkozik meg. A világegyetemben ez a természet szépsége, a Logoszban a szépség önmagában. Az emberben a szépség

szeretetévé válik, a fejlett emberben az a képesség, hogy felfogja és megjelenítse a Legfőbb szépségét.

A negyedik hang alapvető jellemzője a sötétség, nyugalom, egyensúly, mint a teremtő virradat előtti teremtő éjszakáé. A fizikai, az értelmi vagy szellemi csírázásnak szüksége van arra, hogy befedje a sötétség leple. Így például az igazi művész a művészi munka végzése közben visszavonja tudatát a nappali fényből önmaga teremtő éjszakájának sötétségébe, amelynek kiegyensúlyozott csendjében teremtését véghezviszi. A teremtő művésznek a művészet bármely ágában el kell érnie az egyensúlyt. Ez a teremtés törvénye, akár világegyetemről, naprendszerrel, bolygóról, akár emberről vagy emberi művészetről legyen szó. Ebben az értelmi csendben valósul meg az igazi meglatás, amely nélkül minden művészet élettelen. Csak ha a művész megtalálta ezt az állapotot és be is lépett abba, száll le rá a szellem tüze teljes pünkösdi erejében.

Amint a tanítvány a hét hang mindegyikén kontemplál, azonosul az egész hetedrészével, és öntudata beleolvad abba. Ezután mind a hét hangon áthalad, meditációban mindegyiket meghallgatja, és mindegyikben elmerül. Végül rajtuk át Egésszé válik, a hétszeres emberré, tudatosan eggyé a hétszeres világegyetemmel. Ez a cél. Az igazán bölcs az, aki a kontempláció által megismeri és megérti ezt a hétszeres világegyetemet, a hét nagy hangot külön-külön és mint összecsengő akkordot. Megismeri azokat, mint az élet hét kulcsát, ami az igazsághoz vezető minden ajtót megnyit, ahhoz az igazsághoz, ami a Természet templomába van bezárva.

A hétszeres osztályozást nyomon követhetjük a természet összes birodalmában, beleértve az emberfeletti és az anyagi birodalmakat is. Ebben a tanulmányban az Egy, a Három és a Hét megnyilvánulásait főleg, mint az emberi vérmérsékletet és képességeket tárgyaljuk, bár bizonyos utalásokat teszünk a színekre, a drágakövekre és egyéb összefüggésekre is.

Mindegyik sugarat külön-külön tárgyaljuk és a teozófia megvilágításában utalunk kapcsolatukra a Szentháromság személyeihez, az emberiség fő csoportjaihoz és tulajdonságaihoz a legmagasabb és a legalsóbb megnyilvánulásokban. Utalunk a módszerre, amivel a különböző sugarak típusai eredményt érnek el, a jellemnek az ember testeivel kapcsolatos fogyatékosaira, a számokra, drágakövekre és jelképekre.

Amint majd látjuk, a teljesen tiszta sugár-jellem ritka, az eszmék, a vérmérséklet és a módszerek változásainak következtében a sugarak keveredése az általános. De az ismertetés céljából mégis viszonylag tiszta sugár-jellemeket írtunk le. A szellemi Én, az Egyéniség* fejlődési helyzete vagy „kora” határozza meg rendszerint azt a szintet, amelyben a sugár tulajdonságai és erényei megmutatkoznak és a fogyatékoságokat leküzdeni képes. Általános szabály szerint minél előrehaladottabb az Én, annál jobban meg lehet különböztetni személyiségében a fő sugarat.

* Ego: az „Én”, az egyéniség, az egyesült az atma-buddhi-manasz hármasság, vagy a kettős atma-buddhi, az embernek az a halhatatlan része, amely testetölt és fokozatosan fejlődik a végső célig – a nirvánáig. Ugyancsak ego az emberben lévő tudatosság – „én vagyok én” – vagy az „én-lét” érzése. Az ezoterikus filozófia azt tanítja, hogy az emberben két ego van, a halandó, vagy személyes és a magasabb, az isteni és személytelen, az elsőt „személyiség”-nek, a másodikat „egyéniesség”-nek nevezzük.

II. fejezet: Az első sugár

Az első sugár az első személynek, az Atya Istennek, a Teremtőnek felel meg.

Az ide tartozó ember uralkodó tulajdonságai az akarat, hatalom, erő, bátorság, határozottság, vezetői képesség, függetlenség, méltóságteljesség, amely esetenként a fenségességig emelkedhet,

merészség és szervezőképesség. Ilyen vérmérsékletű ember a természetes uralkodó és vezető, az államférfi, a birodalomalapító és gyarmatosító, a hadvezér, a kutató és a felfedező. Nagy Sándor jellemzően első sugarú ember volt, amikor szinte könnyezett, hogy még több világot meghódíthasson. A fejlődés korai szintjein ezek a tevékenységek nagyrészt fizikaiak. A későbbi fázisokban értelmiekké és szellemiekké válnak. Ezután az akarat nem annyira a személyes erőfeszítésekre, mint inkább az Egy Akarat minden erőfeszítés és súrlódás nélküli kifejezésére törekszik.

Az első sugár eszményképe az erő, az ide tartozó ember főleg ennek a tulajdonságnak jelenlétét értékeli nagyra és hajlamos arra, hogy viselkedésének és tetteinek értékét az azokra fordított erő szerint ítélje meg. A végsőig harcol és majdnem minden tettet képes megbocsátani, ha azon az erő minősége világlik át. Úgy érzi, hogy a gyöngeséget, bármilyen alakban jelenik meg, nem lehet eltűnni és hajlamos az ilyen természetű emberek megvetésére. Számára Isten, vagy a legfőbb jó a hatalom princípiuma mindenben. A legnagyobb rossz a gyöngeség és a megadás. A hajtóerő sikerre vinni és meghódítani valamit. Az ilyen emberek gyakran a balsorsban mutatják meg legjobb oldalukat. A legfőbb cél a győzelem és a legnagyobb belső tapasztalat az erő, a királyi rang és az uralkodás felett érzett öröm.

Az első sugár legtermészetesebb módszere az eredmények elérésére az, hogy valaki nagy akaratot ébreszt fel magában, telítődik azzal az elhatározással, hogy minden áron sikert arat és a kudarc minden lehetőségét, minden gondolatát elutasítja. Nem ismer fáradtságot és egészen a végkimerülésig fejt ki nagy értelmi és fizikai nyomást mind önmagára, mind másokra, és ha szükséges, könyörtelenül semmibe vesz vagy lerombol minden akadályt és korlátot. Mint tanító az önbizalmat hangsúlyozza a tudás megszerzésében és életmódjában egyaránt. Erőteljesen igyekszik arra, hogy a tanított igazságokat bevésse a tanítványok elméjébe, de ugyanakkor magukra hagyja őket, amennyire az csak lehetséges.

E sugár mentén a beteljesülés a mindenhatóság, az, hogy az ember tudatosan eggyé váljon az Isteni Akarattal; mert amint az ilyen ember felemelkedik a szellemi magasságokba, az egyénit meg kell tagadnia az Isteni Akaratért. Minden emberi lét közvetlen célja a szellemi, értelmi és fizikai fejlődés a tökéletes ember állapotáig és az első sugarú ember végső célja az, hogy szellemi vezetésben töltsön be magas tisztséget a nemzetek, bolygók vagy naprendszerek életében. Ezért valamennyi élete gyakorlás és előkészület a jövőben elfoglalandó tisztségekre. Az ember áthaladására a tudatlanság, tehetetlenség, vétségek és az azt követő szenvedések szakaszain a bölcsesség, az erő és a zavartalan boldogság és béke eléréséig, utalnak Tennyson szavai:

„Az első felvonás, ez a Föld szomorúsággal beárnyékolt színpad,
Minden csak szenvedés a változó jelenetekben.
De mégis légy türelmes. A játék szerzője talán az ötödik
Felvonásban megmutatja, mit jelent ez a vad dráma.”

Ebben a könyvben a hét sugár mindegyike embereinek a fejlődés korai fokozataiban elkövetett hibáit is felsoroljuk, anélkül, hogy a legkisebb mértékben is elítélnénk, és ellenséges bírálatra és megbélyegzésre gondolnánk. Az emberiség csak kevéssel van túl fejlődésének felén ezen a bolygón. Miközben már nagyszerű tulajdonságokat és kiváló eredményeket is felmutatott, vitathatatlan, hogy ezek ellenkezőjének is léteznie kell. Az első sugár hibái között a fejlődés korai szakaszaiban a következők mutatkoznak meg: könyörtelenség, kegyetlenség, makacsság, gőg, dölyföség, az alkalmazkodóképesség hiánya, csak személyes érdekeiért hajlandó dolgozni, a mások vé-

leménye, jogai, érzései iránti közömbösség, sőt megvetés, zsarnokság, hatalomvágy, önzés, kérdés, különködés, erőszakosság, akaratosság, fölényesség, egyénieskedés, merev gondolkodás és végleges kijelentések vitatható kérdésekről, viták lezárása további vizsgálatok megadásának lehetőségére nélkül. A dogmát vagy egy állítólag hiteles kijelentést gyakran a lényeges igazságra vagy ésszerűsége való tekintet nélkül bunkósbotként használja a kutató elmék lecsendesítésére és elkábítására. A tekintély elismerésének fontossága a rend fenntartásában arra készítheti az első sugár emberét, hogy személyes helyzetét és dogmáját használja a további kutatások megtiltására. Ezt akár tudatosan, akár tudatlanul azért teszi meg, hogy letörje az ellenzékét és helyreállítsa a személyes tekintélyt és uralmat.

Az ilyen embernek nagy szenvedést okoz a vereség, a hivatali lefokozás, elmozdítás, megalázás, alárendeltség és száműzetés.

Az ember hét princípiuma* közül a Szellemi Akarat vagy Atma** befolyásolja az első sugár emberének jellemét és magatartását. A színkép megfelelő színe, ami általában az aurájában is megvan, a kékesfehér az Én szintjén és ragyogó cinóbervörös a személyes aurában.

* Ezeket többféleképpen írják le, az ebben a műben használt felsorolás: szellemi akarat, szellemi bölcsesség, szellemi intelligencia (értelem), antahkarana vagy híd, mentális, érzelmi és fizikai.

** Atma: az ember hetedik princípiuma, az emberben az isteni monád legmagasabb megnyilvánulása. A világ és az ember legbelsőbb lényege.

Az első sugár drágaköve a gyémánt és jelképe az, ami a Logosz első személye, a Teremtő, az „Egyedüli Egy” jelképe is: a kör, egy ponttal a közepén. A művészetek közül a tánc képviseli az első sugarat és azok, akiknél ez a sugár az uralkodó, akár gyakorolják a táncot, akár nem, sokkal inkább befolyásolhatók a táncsal, mint a művészetek egyéb ágaival. A mód, ahogy a művészi eszközt és módszert ennél a sugárnál kiválasztottuk, az helytálló valamennyi sugár esetében.

A világ nagy vallásai közül a hinduizmusban található meg az első sugár jellemvonásai. A hindu írásokban Istent egyik megjelenésében az isteni táncos jeleníti meg, a világ teremtése, fenntartása és megújítása pedig állandó kozmikus tánc. A hinduizmus hittételeiben és erkölcstanában az első, szertartásaiban és mantráiban* a hetedik sugár az uralkodó. A szellemi erő lehívása és továbbadása és a magas erkölcsi törvényhez vagy dharmához való ragaszkodás, amelyeket az Arany Szabályok könyvében és a Manu** Törvényében nyilvánosságra is hoztak, mind az első sugár befolyását és működését mutatja.

* Mantrák: az erő tudományosan kiválasztott és összerendezett szavai és mondatai, amelyek éneklése hatalmas energiákat szabadít fel.

** Manu: a nagy indiai törvényhozó, csaknem isteni lény.

Ha a hét sugár ábráját (l. a kötet végén) a negyedik mentén összehajtjuk, az első és a hetedik sugár oszlopai egymást fedik és a sugarak közti természetes összefüggések felismerhetők. A hetedik sugarat úgy tekinthetjük, mint az első sugár formákban történő megnyilvánulását, vagy az erő cselekvésben történő megjelenítését. Krisztus vitte tökélyre e két sugár tulajdonságait, amikor hatalmával és tudásával lecsillapította a vihart a szavakkal: „Hallgass, nemulj el” (Márk, IV. 39.) és véghezvitte a helytelenül csodáknak nevezett jelenségeket. Artúr király, képviseli Krisztust, annak első sugárbeli szellemi király megnyilvánulásában.

Az első sugár tulajdonságait ismert közéleti személyek szavaiban és tetteiben mutatjuk be. Íme néhány példa:

Az 1920-as évek egyik éjszakáján történt, hogy MacArthur tábornok, aki akkor a West Point-i katonai akadémia főhadbiztosa volt, segédtestjével együtt autózott vissza az akadémiára. Az út egyik elhagyatott részén két állarcos állította meg a kocsit. Előreszegezett pisztolyokkal kinyitották a kocsit ajtaját és „kezet fel” kiáltottak. A segédtesttől ösztönszerűleg felemelte a kezét, de meg-

lepetve látta, hogy a tábornok nyugodtan ült, kezét keresztbe téve a mellén. „Fel a kezét”, kiáltotta fenyegetően az útonálló.

Mc Artur nem mozdult. „Én az Egyesült Államok hadseregének dandártábornoka vagyok, és senki sem kényszeríthet arra, hogy a kezemet felemeljem”, mondta lassan. A támadót ezek a szavak nyilván megzavarták, mert leengedte a fegyvert, szó nélkül visszalépett és becsapta a kocsi ajtaját.

Winston Churchill háborús emlékirataiban érdekesen ír a politikai hatalom helyes használatáról:

„Hosszú politikai pályafutásom alatt sok magas állást viseltem az államnál, de készséggel beismerem, hogy mostani hivatalom (a háborús miniszterelnökség – a ford.) az, ami a legjobban megfelel nekem. Hatalom azért, hogy uralkodjunk embertársainkon, vagy hogy személyes pompát fejthessünk ki, lehet megalégedés alapja. De a hatalom a nemzeti válság idején, amikor az ember azt hiszi, hogy tudja, milyen rendelkezéseket kell kiadni, a valódi áldás.

A tevékenység egyik területén sem lehet összehasonlítani a hivatali láncban az egyes, kettes, hármas vagy négyes személy helyzetét. Az egyes számú személyen kívüli az összes többi kötelességei és gondjai teljesen különbözők és sok tekintetben nehezebbek.

Az mindig baj, ha a kettes vagy a hármas számúnak kell elindítania egy fontos tervet vagy eljárást. Neki nemcsak annak előnyeit kell megfontolnia, hanem főnökének gondolkodásmódját is; nemcsak azt, mit kell tanácsolnia, hanem azt is, hogy annak helyzetében milyen megfontolás lesz előnyös számára, nemcsak azt, mit tegyen, hanem azt is, hogyan fogadtassa el azt, és hogyan vigye keresztül. Sőt mi több, a kettes vagy a hármas számúnak a négyes, ötös, hatos vagy akár a teljesen kívülálló húszas számúra is figyelemmel kell lennie.

A becsvágy nem annyira közönséges célokért, mint inkább hírnévért, minden elmében felbukkan olykor. Mindig többféle nézőpont van, ami helyes lehet és sokféle, ami célszerű. Akkoriban, 1915-ben a Dardanelláknál elbuktam és a végső vállalkozás elveszett, mert megpróbáltam a háború fontos és sarkalatos műveletét alárendelt helyzetből végrehajtani. Az embernek nem tanácsos ilyen kockázatot vállalni. Ez a lecke beleivódott a lelkembe.”

Az első sugárra jellemző tulajdonság, hogy a végső célig harcolnak, megnyilvánult Churchillnek ama híres szavaiban, amelyeket akkor mondott, amikor Nagy-Britannia hadiszerencséje a legmélyebb ponton állott; a második világháború kezdetén, 1940 derekán:

„Bár Európa nagy része és sok ősi és hírneves állam a Gestapo és a náci uralom egyéb gyűlöletes eszközeinek szorításába került és kerülhet még, de mi nem bukunk el, és meg sem adjuk magunkat. Tovább megyünk a végsőig. Harcolni fogunk Franciaországban, a tengereken, növekvő bizakodással és erővel harcolunk a levegőben, megvédjük szigetországunkat, bármibe kerüljön is. Harcolunk a tengerpartokon, a kikötőkben, a mezőkön és a városok utcáin, harcolunk a dombok között és a hegyekben. Soha sem adjuk meg magunkat, és ha – amit egy percig sem hiszünk – a szigetet, vagy annak nagy részét leigáznák, akkor birodalmunk tengeren túli részével a brit hajóhad segítségével folytatjuk a harcot, amíg Istennek tetsző időben megjelenik az Új-világ minden erejével és hatalmával, hogy megmentse és felszabadítsa a Ó-világot.”

Scott kapitányt, a Déli Sark kutatót úgy írták le, mint legyőzhetetlen, rettenthetetlen és derűs sportembert. Dr. Wilson tanácsa Oates-nek, amikor annak megfagyott és használhatatlanná vált a lába – „Gyerünk, gyerünk” – és Oates bátor tette, aki, hogy ne legyen társainak komoly terhére, kirohant a hóviharba és ott pusztult el, jellemző az első sugárbeli magatartásra. Jellemző az első sugár a kutatók és felfedezők eszménye: küzdeni, keresni, találni és sohasem elcsüggedni és le-

mondani. Shackletonról, a másik neves sarkkutatóról írták: „Ha reménytelen helyzetben vagy és úgy látszik, nincs kiút, borulj térdre és könyörögj Shackletonhoz”.

Georg Patton tábornokról írták a következőket, ami szintén jellemző az első sugárra: sok más katonaemberhez hasonlóan ő is vallásos, de egyúttal káromkodós természetű is volt. Olyan el-lentmondást nem tűrő parancsnok volt, aki nem habozott tudatni a Mindenhatóval, hogy milyen együttműködést vár el tőle. Amikor egy ütközet előtt rossz idő akadályozta a hadműveleteket, hívta a hadsereg fő tábori lelkészét és így szólt hozzá: „Káplán, ki akarok adni egy imát a jó idő-ért. Lássuk, rávehetjük-e az Úristent, hogy mellénk álljon.” A lelkész akadékoskodott, mire Patton rákiáltott: „Káplán, maga azért van itt, hogy engem teológiára oktasson, vagy maga a harmadik hadsereg tábori lelkésze? Imát akarok!” – Az imát egy karácsonyi üdvözléssel együtt kinyomtatták és szétosztották a csapatok között.

Első sugárhoz tartozó tulajdonságok mutatkoztak V. György király életében is. Életrajzírója szerint a néhai V. György sok nagyszerű tulajdonsága között volt az is, hogy nagy családját úgy irányította, mint a hajóskapitány az alá tartozókat. Amikor fia, a yorki herceg (a későbbi VI. György) feleségül vette Lady Elisabeth Bowes-Lyon-t, atyja a következőket írta neki: „Te mindig olyan finom lelkű voltál és kész arra, hogy tanácsaimat meghallgasd és egyetérts véleményemmel az emberekről és dolgokról, hogy úgy érzem, mindig jól megvoltunk egymással”. Ebből kiviláglik az első sugárnak az a magatartása, ami az embereket aszerint ítéli meg, amennyire azok hallgatnak tanácsaira és egyetértenek véleményével.

III. fejezet: A második sugár

Ez a sugár a Szentháromság második személyének, a Fiú Istennek, a fenntartónak felel meg. E sugár jellegzetes tulajdonságai a bölcsesség, a szeretet, az intuíció, a belátás, az emberszeretet, egységérzet, a szellemi együttérzés, részvét, hűség, és nagylelkűség. Ez a fajta a bölcs, az ember-szerető, az újító, a tanító, a lelkesítő, az ösztönző, az emberséges, a gyógyító és az emberiség szolgája, telítve az egyetemes szeretettel, ami gyakran kiárad a természet alsó birodalmaira is. Froebel, a nagyszerű nevelő és újító a XIX. században, akinek nevéhez fűződik az óvodák meg-alapítása, és Montessori asszony a XX. században, kiváló példái a második sugárhoz tartozó neve-lőknek, bár mindkettőjükben más sugarak tulajdonságai is bőven megvannak.

A második sugár emberének eszménye a személytelen, egyetemes szeretet, amely az élet egy-ségének felismerésén alapul. Ha magasan fejlett, intuitív lesz és arra törekszik, hogy bölcsességet és szeretetet sugározzon a világba, minden viszonzás vagy ellenszolgáltatás nélkül, ami mindenkit lelkesít és felemel, akit elér. Arra is indíttatást érez, hogy a szolgálat szellemét, és a tisztaság, ki-finomultság, szelídség, gyöngédség, jóindulat, jóakarat, jótékonyosság, egyetértés és védelmezés tu-lajdonságait, mint jó erőket a legmagasabb szintre fejlessze. Hűség a barátságban éppúgy, mint a szeretetben egyike a legnagyobb erényeinek. A barátság valóságos hitvallása és a hűség, kü-lönösen a balsikerekben és a hűtlenségben, annak a legmagasabb kifejezése. Az a mondás: „nem szeretet az, ami megváltozik, ha körülötte valami változik”, részben kifejezi a második sugár eszményét a szeretetről.

A második sugár embere számára Isten a bölcsesség, az egyetemes sugárzó szeretet és önfelál-dozás princípiuma. Ez az ember az isteni teremtő tevékenységet folyamatos, önkéntes és meg-szentelt áldozatnak tekinti, amelyben Isten lemond saját életéről, hogy minden élhessen. Minden magatartást és teljesítményt aszerint ítél meg, amennyire azok ezeken a tulajdonságokon alapul-nak és megnyilatkoznak. Az ilyen ember még a rossz tetteket is képes megbocsátani, ha annak szeretet az indítéka. Mindezt jól fejezik ki a következők:

„Azokat, akik szeretettel járnak, bár messze vándorolhatnak,

Isten visszavezeti szentjei körébe.”

Valóban, ha nagyon fejlett, mindig képes szeretni, és így meg tud bocsátani a bűnösnek is, bár magát a bűnt elítéli és ellenzi. Megítélése szerint a legnagyobb ilyen bűnök a gyűlölködés, az elkülönülés, az önzés, a kegyetlenség és a hűtlenség. Hajtóerői: megvédeni, tanítani, szolgálni, gyógyítani, megosztani, boldogságot adni, összhangot teremteni és fenntartani. A második sugár emberének legmagasabb eredménye az egység megvalósítása és kifejezése. Az ilyen megvalósítás és kifejezés határainak kiterjesztése a második sugár emberének legfőbb elfoglaltsága. Eredményesen törekszik a bölcsesség átadására, mások belső megvilágosítására.

A második sugár embere nem törekszik felsőbb erőkkkel az ellenfél legyőzésére, elnyomására vagy összezúzására. Előnyben részesíti azok gyűlölködésének szétosztatását, amit, ha lehetséges, sürgősen együttműködésre szeretne változtatni, együttérzésüket megnyerni, és barátokká tenni. Az intuitív belátást és felfogást gyakorolja és a saját maga felvilágosítására törekszik még a gyűlölködés és akadályoztatás esetén is. Az ellenszegülés hiánya és másik arcának odatartása természetesek számára és harci módszere inkább küzdelem az ellenféllel, mint annak leverése. Mindig kész az egyezkedésre és a megegyezéses megoldást előnyben részesíti a kieroszakolttal szemben.

Mint tanító, önként megoszt minden tudást, ami segítő lehet, hangsúlyozza a belülről jövő megvilágosodás értékét, bátorít az intuíció használatára és boldogságot akar adni. A tanító tulajdonságait, személyes természetét és indítékait úgy lehet felfogni, mint annak jelét, hogy ezt a hivatást, mint eszményt választotta, mint igazi elhivatást és nem pusztán mint a megélhetés eszközt. Az igazi tanító óva int az olyan zavaros tanítási módszerektől, amelyekben az emlékezőtehetséget és utánpótlást hangsúlyozzák. Állandóan arra törekszik, hogy felébressze a tanítványjaiban lapangó képességeket, különösen a hajlamot, hogy azt alkossák, ami szép.

Hisz abban, hogy az érdeklődés kielégítése és elegendő megengedhető tevékenység, amelybe például a gyermekben duzzadó határtalan tetterő árad, megszorítások vagy az úgynevezett rosszságok nélkül nyilvánulhat meg. A lélektani beilleszkedést a nevelésben lényeges résznek tekinti.

A nevelés feladataira vonatkozó következő meghatározások jól példázzák a második sugaras megközelítést.

Herbert Spencer: „A tökéletes élet eléréséért.”

Arisztotelész: „A boldogságért és hasznosságért.”

Ruskin: „A nevelés nem arra való, hogy megtanítsa az embereket arra, amit még nem tudnak, hanem hogy megtanítsa őket úgy viselkedni, ahogy most még nem teszik.”

Tennyson: „Önbecsülés, önismeret, önuralom,

Csak ez a három vezeti az életet a legfőbb hatalomhoz.”

Ezekhez a nevelési eszmékhez még hozzátehetjük a következőket:

A benső Én-t hozzásegíteni a legteljesebb önkifejezés eléréséhez, megvilágosodott embereket, a világ jólétéért dolgozókat, embertársaik fennkölt gondolkodású segítőtársait kinevelni.

Az Angliában működő úgynevezett Együttműködő iskola (Sympathy School) nagyon szépen példázza a második sugárra jellemző tanítási módszerek egyikét. Ebben az iskolában a tanítás folyamán mindegyik gyermeknek megvan a „világtalan” napja, a „béna” napja, a „süket” napja és a „néma” napja. A világtalan nap előtti este bekötik a gyermek szemét úgy, hogy reggelre „vakon” ébred. Segítségre szorul és a többi gyermek adja ezt neki. Így fogalmat alkothat arról, milyen is igazában vaknak lenni. És azok, akik segítenek neki, maguk is voltak már ilyen „vakok”, képesek megértéssel vezetni és irányítani a vakokat.

A második sugárú ember számára a beteljesülés a mindenütt jelenvalóság, ami azt jelenti, hogy tudatosan azonosul az egész természettel és minden lény isteni életével és így misztikusan jelen van, bárhol nyilvánul is meg ez az élet. Krisztus és az Úr Buddha e tökéletesség nagy példaképei, ami kifejeződik Krisztus következő szavaiban:

„Bizony mondom néktek, amennyiben megteszitek eggyel emez én legkisebb atyámfiái közül, velem tettétek meg”. (Máté, 25:40)

„Én sem kárhoztalak”. (Ján. 8-11)

„Aki közületek nem bűnös, az vesse rá az első követ”. (Ján. 8.7)

„Mert ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, én ott vagyok közöttük”. (Máté, 18:20)

„Szeressétek ellenségeiteket is” (Máté, 5:44, Lukács, 6:27, 35)

„Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit tesznek” (Lukács, 23-34)

„Ha éhezik, aki téged gyűlöl, adj neki kenyeret” (Példabeszédek 25:21, Róm. 12-20)

E csoport hibái között találhatók az érzelmesség és érzékiség, önbíráskodás, túlzott érzékenység, önsajnálát, lehangoltság, a vélt vagy valódi sérelmek feletti töprengés és azok ápolása és a második sugár szabályai elleni bűnök megbocsátásának nehézsége. Az ítélkezést gyakran vesztélyezteteti az, hogy elhomályosítják az érzelmek, különösen a részvét és a szeretet. Az együttérzés tulajdonsága, ami jellemző erre a sugárra, kitűnik egy kislány szavaiból, aki elnézésre kérte az anyját, amikor az az idősebb gyereket szigorúan megfeddte: „Mama, ne haragudj Mary-re. Az el-sötétíti a szobát.”. A második sugár emberei hajlamosak a gyakorlatiatlanságra és a végtelen ön-feláldozásra másokért, ami néha aláássa az önállóságot és megnöveli azok önzését, akik érdek-ben az áldozatot hozták. Hajlamosak munkájuk élet-oldalának túlhangsúlyozására és megfele-dkezni arról, hogy a formák tökéletességére ugyanakkora szükség van.

A legnagyobb szenvedés a szívet tépő fájdalomból, a szoros emberi kapcsolatok rendezetlenségéből, a megtört bizalomból és hűségből, a téves megítélésből, a ridegségből, az elszigeteltség-ből és kirekesztettségéből, az elhagyatottságból és mellőzöttségből eredhet.

A második sugárhoz tartozó ember princípiuma a bölcsesség és a szellemi intuíció vagy buddhi*, a Krisztus-öntudat eszköze. Színei az aranyárga és az azúrkék. Drágaköve a zafir, jelképe a latin kereszt. A művészetek közül a zene a harmonizáló hatásával képviseli ezt a sugarat.

* Buddhi: az ember hatodik princípiuma, az atma eszköze, ami bölcsességgént és szellemi intuícióként fejeződik ki.

A buddhizmus, mint a neve is mutatja, legfőképpen a második sugárhoz tartozó vallás. A vi-lág-vallások tételes, teológikus (ahol a teológia az igazságon alapul), megváltásos és tanító oldalai a második sugár befolyását képviselik.

Ennek a sugárnak a hatodik sugár a megfelelője, amelyen keresztül egyénibb és érzelmesebb módon nyilvánul meg az egyetemes szeretet és a képesség az önfeláldozásra és ön-lemondásra a vezető és az ügy iránti odaadásban, ami jellemző a második sugárra.

Az Úr Krisztus az ő tökéletes bölcsességében, egyetemes szeretetében, határtalan együttérzés-ében, szelídségében és könyörületességében minden élő, de különösen a szenvedők iránt, a legna-gyobb példaképe a második sugár tulajdonságainak.

IV. fejezet: A harmadik sugár

Ez a Szentháromság harmadik személyének, a Szentléleknek, a megújítónak és átalakítónak megnyilvánulása.

Jellemző tulajdonságok: a megértés – különösen az alapelvekben – a megértés, a mélyreható és értelmező elme, az alkalmazkodó-képesség, a tapintat, a méltóságteljeség (ez a tulajdonság igen erős), és a csend erejének és értékének felismerése. A teremtő fogalomalkotás egyike jellemző képességeinek. Az emberi változatok: a bölcselő (filozófus), a szervező, a diplomata, a stratégia, a taktikus, a tudós, a közgazdász, a bankár, a sakkjátékos, a bíró, a hasonlatokat kedvelő, a tolmács és a karikaturista. Olyan vezetők, mint Churchill, Roosevelt, Sztálin, Montgomery, Rommel tábornok, Smuts (a Délafrikai Unió volt miniszterelnöke – a ford.) azok, akikben az első és a harmadik sugár erősen fejlődött ki.

Eszménye a teljes megértés, hogy Istent főleg az igazság princípiumaként kell tekinteni. Az igazságtalanság, a korlátoltság, a megértés hiánya a legfőbb rosszak. A hajtóerő, hogy teljességében és személytelenül fogja fel az adott tárgyban az összes alapvető elvet és tényezőt, és azokat teljes értelmükben és felhasználásukban egyesítse és alkalmazza. A legmagasabb szintű megvalósulás az igazság teljes és tökéletes felfogása és a lángész, ami részben a bőséges kontemplációból ered.

Az első és második sugár típusaitól eltérően az eredmények elérésében a harmadik sugár embere hajlamos a kérdéstől értelmileg visszavonulni, mint azt a remete fizikailag teszi, a problémától vagy az akadályoktól az elvont gondolatok világába, és ott mereng és elmélkedik, amíg a teljes megvilágosodás be nem következik. Így elnyeri az összes, a kérdésbe foglalt tényező megértését és összegezését, eredményként pedig felismeri a kérdés megoldását. Saját életében megtanulja „elégetni karmáját* a tudás tüzeiben”, felismeri és alkalmazza ennek a szellemi alkímiának elveit, amely által a balsors boldogsággá válik és minden, ami az emberi természetben alsórendű, bölcsességgé és erővé alakul át.

* Karma: az ok-okozat, az egyensúly, a kiegyenlítődés törvénye, amely által minden ok okozatot hoz létre és a tettes a hasonló tett áldozata lesz.

Mint tudós éppúgy lehet alkimista vagy vegyész, asztrológus vagy csillagász, metafizikus vagy fizikus és matematikus. Az eredményeket hosszas és következetes gondolkodással éri el, a tökéletességet pedig a stratégiával és taktikával. Ügyesen használja a csapdát éppúgy, mint a hálót és kész használni bármilyen alkalmas módszert, tekintet nélkül minden személyes hajlamra. Mint tanító megmagyarázza az alapelveket, bátorítja a tanítványait, hogy azok alkalmazását saját értelmi erőfeszítéseikkel dolgozzák ki. Magyarázatai gyakran hiányosak, sőt zavart is keltők, hogy felébressze az érdeklődést, és kutatásra ösztönözzön. A személytelenség hozzátartozik az igazság megközelítéséhez.

Ez az embertípus nagyon érzi, hogy az élet minden dolgában tökéletes megértésre van szükség és kevésbé hat rá valami előírt erkölcsi törvénykönyv, mint annak belső felismerése, hogy bizonyos fajta viselkedés szükséges bizonyos eredmények eléréséhez. Megtanulja úgy megérteni és felhasználni a körülményeket, hogy azok vezetőül szolgáljanak viselkedésében, és bölcsen megvárja az események logikus lefolyását. Abban az értelmi (ha szabad így mondani) ügyességben és bölcsességben, amellyel Krisztus urunk legyőzte – különösen az adó-garas fizetése és a házasságtörő asszony esetében – a neki csapdát állítókat és amikor vádolták, a hallgatással is, a harmadik sugár tulajdonságai magas fokon mutatkoztak meg. A mondas: „Megértést adj nekem és megtartom törvényed” (Zsoltárok könyve 119:34), tökéletesen kifejezi ennek a sugárnak álláspontját, amelynek beteljesedése a mindentudás a Felső Elmével való egységen keresztül.

Hibái a ridegség, az elkülönültség, az önzés, határozatlanság a túl sok szempont meglátása miatt, a közöny, a cselszövés, a kegyetlenség, képtelenség egy indok őszinte elfogadására, válságban a segítség-adás elmulasztása, a szándékos és gátlástalan félrevezetés (mint azt a náci propaganda-

miniszter, Göbbels tette), a kétszínűség, a ravaszság és a túl nagy figyelem a formára, a részletekre és a rendszerre, semmibe véve az élet szellemét és magasabb rendeltetését.

Néha fordítva, hajlamos rá, hogy túlságosan az elvek, nagy távlatú tervek, rendszerek és eszmék világában éljen és ezért ne legyen gyakorlatias és eltávolodjon a világtól.

Arra, hogy milyen kétszínűek lehetnek a harmadik sugár emberei, jellemzők lehetnek egy mai diktátor szavai: „A diplomata szavainak nem szabad összefüggeni tetteivel, mert különben miféle diplomata az ilyen? A szép szavak az álarc a rossz tettek elrejtésére. Az őszinte diplomata olyan, mint a száraz víz vagy a fából vaskarika.”

A néhai Smuts tábornagyról, a Dél-Afrikai Unió volt miniszterelnökéről írták le a következőt:

Miniszterelnökségének első napjaiban felszólalást tervezett az országgyűlésben. Szólt a titkárnak, menjen el a könyvtárba és keressen ki bizonyos számú statisztikai adatot, amelyekre a beszédhez szükséges volt és alátámasztja azokat a pontokat, amelyekről szólni akart.

A titkár hét óra múlva jött vissza és közölte, hogy nincs élő ember, aki öt évnél hamarabb felvilágosítást tudna adni a kívántakról.

A következő napon a miniszterelnök szólásra emelkedett és mély hatást keltő beszédet tartott és a beszédének minden pontját sok statisztikai adattal támasztotta alá. A legnagyobb hatást azonban a titkárra gyakorolta. Amikor a miniszterelnök visszatért a hivatalba, a titkár megkérdezte, honnan vette azokat a nagyszerű statisztikai adatokat?

A válasz az volt: „Nos, ön azt mondta, hogy nincs élő ember, aki öt évnél előbb összegyűjtené azokat. Így megközelítő becsléseket végeztem, és úgy véltem, legalább ugyanaddig tart bárkinek is adataim ellenőrzése.”

A legnagyobb szenvedést az okozza neki, ha bebizonyosodik a hozzá nem értése és tévedése, ha értelmi sötétségbe süllyed és vereséget szenved, ha megfosztják méltóságától, beleértve „arca elvesztését”.

A harmadik sugárhoz tartozó ember princípiuma az elvont gondolkodás vagy felső manasz*, a kauzális test**, az emberi Én eszköze. Színe a smaragdzöld, drágaköve a smaragd. Ez a sugár összefügg az ötödik sugárral, a konkrét értelemmel és jelképe a háromszög. Mialatt a harmadik sugár embere értelmi alapon az élet nagy törvényszerűségeivel, a filozófiával és metafizikával foglalkozik, az ötödik sugár embere sokkal könnyebben követi a részletes tudományos ismereteket és alkalmazza az eredményeket a fizikai életre. A művészetek közül a költészet – amit értelmi zenének is nevezhetnénk – és a tökéletes nyelvi kifejezőmód képviseli a harmadik sugarat.

* Manasz: a gondolkodó – az Egyetemes Elme, a Harmadik Logosz teremtményének képmása az alsóbb világokban. Ez az igazi ember, az emberi szellem a kauzális testben működve, amely eszköz képessé teszi az elvont gondolat megjelenítésére.

** Kauzális test: az ember eszköze a testet öltő lény vagy egyéniség elvont gondolkodásának szintjén. Az értelem vagy megértés teste.

A kaldeus vallás, annak asztrológiai alapjaival és gyakorlatával, kimondottan harmadik sugarú. A világ nagy vallásaiban a filozófiai és metafizikai oldal képviseli a harmadik sugarat.

A felfedezők közül Scott kapitányt mint tudományos vezetőt, viszont Amundsent a gyors és hatásos utazások miatt dicsérték és ezek a szervezőkészségükre vonatkozó utalások elősegítették bennük a harmadik sugár fejlődését. A mai idők hadvezéreinek nemcsak az első sugár harcos tulajdonságaival kell rendelkezniük, hanem a harmadik sugár stratégiai és szervező képességével is. Montgomery tábornagy, az afrikai győző a példa erre. Minden hadműveletet a legpontosabban és leggondosabban készített elő, már a hadművelet megkezdése előtt biztosította a győzelemhez szükséges összes haderőt és utánpótlást, beleértve a légi fölényt is. Tanulmányozta ellenfele jel-

lemét (a sivatagi hadjárat alatt lakókocsijában tartotta nagy ellenfele, Rommel német tábornagy fényképét), Készen volt mindenféle hadi cselfogásra, és ha szükséges volt, az egész haditerv gyors megváltoztatására. A hadosztályok megfelelő helyre és megfelelő időben történő átcsoportosítása és a tökéletes önbizalom eredményezte a minden lehetséges fegyverrel elért gyilkos csapást.

A Cavendish család jelmondata: „Cavendo tutus”, („Biztonság óvatossággal”), jellemző a harmadik sugárra, ahogy a következő történet is:

Egy katolikus pap bemutatta a harmadik sugár taktikai ügyességét és gyors alkalmazkodóképességét, amit Paul Marcus írt le:

A szüleim által rendezett vacsora vendégei között volt egy katolikus pap és egy rabbi is. Amikor a társaság asztalhoz ült, szembekerültek a látszólag áthághatatlan akadállyal, hogy ki mondja el az asztali imát. Mindenki zavartan nézett a tányérjára, szüleim keresgéltek a szavakat. A kínos pillanat tetőpontján a katolikus pap körülnézett és így szólt: „Ha nincs ellenükre, elmondanék egy ősi zsidó imát.” Mindenki lehajtotta a fejét és a pap elmondta az asztali áldást – héberül.

V. fejezet: A negyedik sugár

Úgy tudjuk, hogy a negyedik sugár a harmadikkal, ötödikkal, hatodikkal és hetedikkal együtt a Szentháromság harmadik személyének megnyilvánulása. Tulajdonságai a teremtő gondolat, az összhang, az egyensúly, a szépség és a ritmus. A negyedik sugárhoz tartozó ember egyedi adottsága a felfogó és ábrázoló képesség, a művészetekben és az életben egyaránt, „a szépség princípiuma minden dologban”. Az ilyen ember általában nagyon sokoldalú és néha megvan az utánzó képessége. Még ha nem is birtokolja azokat, mégis képes bemutatni – majdnem azt mondhatnánk, színlelni – az összes sugár tulajdonságait. Erős az érzéke a formák, a szimmetria és az egyensúly iránt és érzékeny minden szépségre a művészetekben, a természetben és az életben.

Ez az ember az a művész, akinek számára az Isten vagy a Legfőbb Jó a szépség princípiuma a világegyetemben és a csúfat a legfőbb rossznak tekinti. A művészi kifejezés módját és az eszköz megválasztását az uralkodó alsugár befolyásolja. A hajtóerő a szépség befolyását kiárasztani a világra, közvetíteni a tiszta szépség birodalma és annak tökéletlen kifejezése között, és a művészet szolgáljon kapcsolatként a kettő között. Azok a szónokok, akik rendelkeznek a ritmikus beszéd művészetével, képesek arra, hogy elbűvöljék, meggyőzzék, meghódítsák és magukkal ragadják a hallgatóságot. A lenyűgöző szónokok képviselik a negyedik sugár tulajdonságait.

A negyedik sugár mértéke és próbája az embereknél, a nemzeteknél és a civilizációknál sokkal inkább a szépség, mint a világi hatalom, tulajdonlás, fegyverkezés és hitelképesség. Némelyik művész el tud nézni minden olyan viselkedést, amelyen átsüt a szépség fénye és képtelen megbocsátani a rütságot. Az ilyen emberek erősen igénylik az összhang és a szépség jelenlétét környezetükben, és nagyon tudnak szenvedni ezek hiányától.

A negyedik sugár embere eredményeit kifejezetten egyéni módszerekkel éri el. A siker az alkalmazott technika tökéletességétől függ a művészetben és az életben egyaránt. Az ilyen ember a természetes közvetítő és tolmácsoló. Beteljesülése az, hogy mestere legyen a művészetnek, különös tehetség valamennyi művészetben, főképpen az élet művészetében, ami számára magában foglalja a teljes ön-kifejezést és a tökéletes kapcsolatok fenntartását. Bizonyított tény, hogy a művészeteknek az az ága, amit azok választottak, akikben a negyedik sugár az uralkodó, az egymást követő életekben egy alsugár befolyására megváltozhat. Az ilyenek megérzik és minden gondolatban, szóban és tettben, megkísérlik ábrázolni az isteni szépséget, ami a mindenségen átragyog. Eredményeiket dramatizálással, illusztrálással és a szépséghez, ritmushoz, tökéletességhez és bájossághoz fordulással érik el. Tanítókként illusztrálnak és dramatizálnak.

A negyedik sugár hibái az állhatatlanság, a nyugtalanság, a tétovázás, az érzékiség, a pózolás, az önteltség, az élvhajhászás, a meggondolatlanság, a cinizmus, különösen a nála sikeresebbekkel szemben és a felsőbbségérzet a kevésbé tehetségesekkel szemben. A hangulatváltozástól szenvednek. Képesek felemelkedni a szárnyaló lelkesedésbe és lezuhanni a levertségbe és kétségbeesésbe.

Minden művész ismeri és rettegi az eredményeket követő kétségbeeséssel teljes alkotási szüneteket. Minél nagyobb a lelkesedés, annál szörnyűbb a visszaesés.

A szenvedélyes hangulat a tapasztalat egyfajta besűritése, együttrohanás a gondolattal pillanatokkal. Az érzelmek kapkodó gondolat. Ez a felgyorsulás csak a sugallat szokatlan teljességének idején, spontán módon jelentkezhet, amit kimerültség és kiábrándultság követ, mert nem lehet sokáig fenntartani.

A negyedik sugár emberei hajlamosak ébren álmodozni, a képzelet világában élni. Hacsak az első sugár akaratereje nem tevékeny bennük, megtapasztalják a bizonytalan sóvárgást nagy dolgok után, amit sohasem valósítanak meg. A legnagyobb szenvedés általában annak következménye, hogy önmaguk tökéletes kifejezésének elérése meghiúsul és sikertelen lesz.

Emberi princípiumuk a híd a felső és alsó között, vagyis az antahkarana. Ez a princípium szolgálja az alsó és felső én közötti kapcsolatot és szállítja az alsótól a felső énhez az ember mindazon személyes benyomásait és gondolatait, amelyeket természetüknél fogva ez a halhatatlan entitás asszimilálni és elraktározni képes. Így vele együtt ezek is halhatatlanok maradnak és a halandó személyiségnek azokat az elemeit alkotják, amelyek megmaradnak az időn és halálon túl. A művész küldetése ezek szerint az lenne, hogy a szépség eszközeivel az ember öntudatát a szépség, a természet nagyszerűsége és Isten megvalósításához felemelje. Így az igazi művész papként és közvetítőként szolgál Isten és ember között.

E sugár színe a világos bronz, drágaköve a jaspis és jelképe a négyszög és körző, ami a szabadkőművességre utal. A negyedik sugarat lencsének is tekinthetjük, amelyen át az összes sugár fénye összefut. A művészetek közül az opera képviseli a negyedik sugarat, mivel ez a művészetek többféle ágának összegzése.

Az orfikus vallás, amelynek vezérelve a szépség volt, túlnyomóan a negyedik sugárhoz tartozott. Ez a sugár fejeződik ki a vallások istentiszteleteinek minden színgazdag tartozékában és díszítésében és általában a művészetek használatában (festészet, zene, szobrászat).

A következő idézetek a művészek életfelfogását fejezik ki:

Robert Browning:

„Magányos órákon, magányos helyeken láttam látomásaimban annak szivárvánnyal koszorúzott arculatát, akit az emberek Szépségnek neveznek, büszkén és egyszerűen. Halvány látomás ez a tökéletes, hibátlan arcra, isteni szökevény, kísért a világon és az emberek csavaros gondolatait bájosabb álmokká változtatja... „

„Oh az Isten által alkotott világ! Minden csupa szépség!”

Keats: Óda egy görög vázához:

„A Szép: igaz és az Igaz: szép – ez minden, amit a földről tudtok és minden, amit tudnotok szükséges.”

Rousseau:

„Vedd el szívünkből a szépség szeretetét és elveszed az élet minden ígézetét.”

„Mindig hittem, hogy Isten csakis a tevékenységben kifejezett szépség!”

Bacon: „A szépségnek az a legjava, amit egy festmény nem tud kifejezni.”

Shakespeare: „A szépség maga is meg tudja győzni az ember szemét, szónok nélkül is.”

VI. fejezet: Az ötödik sugár

Az ötödik sugár jellegzetes tulajdonságai azok, amelyek jellemzőek az elemző, következtető, formális elmére. E sugár emberének fő érdeklődése és eszménye a megszerzett tudás, és amiben a második sugár is jól fejlett, a ténybeli tudás terjesztése. Ebben a tevékenységben azok, akikben az ötödik sugár az uralkodó, képesek lankadatlan türelem kifejtésére, a legmesszebbmenő alapossággal és rendszerességgel különösen a megismételt vizsgálatok elvégzésére és a bonyolult és aprólékos részletek osztályozására.

Az ilyen emberek a tudós, a matematikus, az ügyvéd és a nyomozó. A fejlődés korai fokán a fő érdeklődés a fizikai tudomány, ami később kiterjed az okkult és metafizikai területre is.

Az ötödik sugarú elme ragyogó, sziporkázó, gyors, szellemes, műszaki, elemző, pontos, határozott és rendelkezik a szakosodás és a részletek megragadásának átlagon felüli képességével. Eszméi főleg az igazság, az értelmi elfogulatlanság, a pontosság a megfigyelésben, a következtetésben és az ismertetésben. Istent az igazság alapjának tekinti és a valótlan, a tudatlanság, a pontatlanság és az elfogult elme a legnagyobb rossz számára.

Az ötödik sugár emberének hajtóereje megtalálni a tudást, elérni az igazságot. Ez azonban bizonyítható legyen, például pontos előrejelzéssel, ami a megszerzett adatokon alapul. Eredményeit elméjének erőteljes és türelmes használata révén éri el. Gondolkodik, keres, kutat, megvizsgál, kísérletezik, türelmesen megfigyel és kiértékel, felfedezéseiből pedig pontos következtetéseket von le. Elméjét fűróként használja, hogy behatoljon a kérdés szívébe, de mindig ragaszkodik a tudományos módszerekhez. Ezt nevezi A.J. Carlson ismételt kísérleteknek, amelyeket tárgyilagosan, tökéletes becsületességgel, félelem és részrehajlás nélkül jegyeznek fel. Ez a belefeledkezés az elmét néha annyira rugalmatlanná és a módszereit annyira merevvé és alkalmatlanná teheti, hogy a teljes megvalósítás elmarad. Azonban ha a természetben a harmadik sugárhoz tartozó oldala, az alkalmazkodóképesség és a filozófusi gondolkodás képessége elkezd befolyásolni a konkrét értelmet, ami láthatóan sok mai tudósnál megtörtént, ez – párosulva a már ismertetett nagyszerű tulajdonságokkal – biztosítja sikerét, mint nagy felfedező és az emberi tudás feltáróját. Tanítóként logikusan és teljesen megvilágítja az előadottakat, kimeríti a részleteket, diagrammokat használja és pontosságra nevel.

Beteljesülése a tudományok mesterévé válni, lángésszé a tudományok minden ágában, a fizikában és az azon túlban, siker az utóbbiban, néha az előbbiben is, ami a gondolkodás uralásának öröméhez vezet. Testvérével, a harmadik sugárral eggyé válik a legfelsőbb elmével, és így tökéletességet ér el mind a tudásban magában, mind a tudományos elvek gyakorlati alkalmazásában, amely elveken a világegyetem alapul.

Hibái közé tartoznak az elkülönülés, az érzelmi hidegség, a romboló bírálat, az értelmi merevség és az egyoldalú, „szemellenzős” gondolkodásmód, a hajlam, hogy mások hibáit azonnal észrevegye, és méltatlanul kihangsúlyozza, a képrombolás, amihez nem járul az alkotás készsége vagy képessége, sértegetés azzal, hogy „jók neked a hibáid is”, és túlzott érzéketlenség az ütések enyhíteni vagy igyekezni tapintatosnak lenni, élvezet az illúzió-rombolásban (gyakran hasznos a nagyzolás esetén), türelmetlenség minden érzelmi, misztikus és intuitív dologgal szemben, a kétkedés, az anyagelvűség, a gőg. Más hibák: az ön-központúság, a szűk látókör, a tolakodó kíváncsiság és kérdezősködés, a félreértést kiváltó kicsinyesség, a szélsőséges aprólékoskodás és a formások túlhangsúlyozása az élet figyelmen kívül hagyásáig. Ez a típus életvezetésében alkalmanként a bölcsesség és a hatékonyság csaknem gyermeki hiányát mutatja, néha esetleg a közmondásos szórakozottság következtében.

A vallásban, ha azt elfogadja, az ötödik sugár embere hajlamos a dogmatizmusra és a különös észszerűtlenségekre. Szélsőségesen belemélyedve a hagyományokba, hittételekbe, tanokba, hitvallásba

és formaságba, gyakran elveszti a benső élet meglátását és a benső tapasztalat és megvilágosodás igényét. Ez a típus gyakran igen önző és kapzsi és hacsak jellemét másik sugarak, különösen a második, harmadik és hatodik tulajdonságainak jelenléte nem módosítja, hajlamos a felfedezéseit, például találmányait magának megtartani. A fejlett második és hatodik sugarú ember éppen ellenkezőleg, örömmel osztja meg minden felfedezését és tehetségét, mert a világ jóléte minden kutatásának és törekvésének mozgatója. Az ötödik sugár szellemileg fel nem ébredt emberének a boncolgató folyamatokba és a szemléltető bizonyítékokba vetett bizalma hajlamossá teszi őt arra, hogy ne lássa meg a megnyilvánulások mögött rejlő elveket és érzéketlen legyen a sugalmazással és az intuícióval szemben.

Az ilyen ember számára a legnagyobb szenvedés, ha hibázáson érik, különösen, ha tévedést bizonyítanak rá, és amikor nevetségessé vagy gúny tárgyává válik. Az ilyen mentális vereség és ségyen mélyen megsebzí az ötödik sugár emberének lelkét.

Az ilyen ember legtevékenyebb és legtöbbet használt eszköze a mentális test, vagy alsó manasz. Színe a citromsárga, drágaköve a topáz, jelképe az ötágú csillag. Az ötödik sugár összefügg a harmadikkal, amelynek tulajdonságait és képességeit kézzelfoghatóan fejezi ki. Végző fokozatban a tudat egyetlen eszközévé olvad össze és mindkét eszköz és mindkét sugár legmagasabb rendű tulajdonságait jeleníti meg. A művészetek közül a festészet képviseli az ötödik sugarat.

Az egyiptomi vallás és a hermeszi bölcsélet, amelynek legmélye és jelszava az igazság, uralkodóan az ötödik sugárhoz tartozik, amint hozzá tartozik az összes világvallás iskolai oldala is.

Sherlock Holmes és más detektívek ragyogó következtetései és a jogász elme hideg, pontos gondolkodása példák a formális elme működésére, ami általában hangsúlyozott az ötödik sugár emberében.

Egy történet szerint Abraham Lincoln együtt utazott a vonaton egy barátjával. A barát figyelmét felkeltették a legelő birkák és megszólalt: „Azokat a birkákat frissen nyírták”. Lincoln kinézett és hozzátette: „Ezen az oldalukon”.

VII. fejezet: A hatodik sugár

Ennek jellegzetes tulajdonságai az önfeláldozó szeretet, a lángoló rajongás valami ügy iránt, a szenvedélyes lelkesedés, az egy-pontra irányultság („egyhegyűség”), az egyetlen célt szem előtt tartása, az önzetlen odaadás, az imádat, a mély együttérzés a mások szenvedése iránt akár azok megismétlésével egészen a stigmák megjelenéséig, a gyakorlati szolgálatban kifejezett idealizmus és a lojalitás, „a tisztelet párja”. Az ilyen ember a misztikus, a vallásos rajongó, a szent, a tevékeny emberbarát, a vértanú, az ígéhirdető, a hittérítő, a reformátor. Ilyen példák Lőrinc barát, Szent Ferenc, Szent Klára, Szent Teréz (harmadik és hatodik sugár) és Booth tábornok (hatodik és első sugár).

Eszménye az élet teljes megszentelése, az önfeláldozás az eszméért, ügyért vagy vezetőért, egészen az élet feladásáig. A hatodik sugár fejlett embere életének hajtóereje az önzetlen szolgálat a világ hevesen átérzett szenvedéseinek enyhítéséért. Szemében Isten az önfeláldozás, szeretet és jószág princípiuma. Akár katona, akár szerető lény, filozófus vagy tudós, az eszményhez „hű marad mindhalálig”. Legfőbb rosszak az ő szemében az önzés, az egyénieskedés, a megosztott lojalitás, a hűtlenség, az egyén vagy a köz bizalmának elárulása és a gyűlölet.

A hatodik sugár embere eredményeit a szélsőséges „egy pontra irányultság” (egyhegyűség) által éri el; odaadását olyan fennkölt magasságokba emeli, hogy eszményében önmagát is elveszti és annak valóságos megtestesülésévé válik. Rajongásának tüzeiben felégeti saját jellemének hibáit, és a külső akadályokat, amelyek eszményi beteljesülésének útját állják. Mint tanító ösztönöz, fel-

gyűjt és tanítványaiban más tulajdonságok mellett a hősök tiszteletét és a hűséget ébreszti fel. A beteljesülés Isten akaratának önzetlen és tökéletes szolgálata.

Hibái az érzelmesség, az érzékiség, a fanatizmus, a megszállottság, a fogékonyság a káprázatra, a türelmetlenség és a szélsőséges, vak hős-tisztelet. Heves szenvedést okoz a szeretett és bizalmas barátok hűtlensége és ha félreértik és tévesen ítélik meg, különösen az indítékait.

Emberi princípiuma az asztrális test*, színe a tüzes rózsaszín. Drágaköve a rubin és jelképe az egyenlőszárú kereszt alakjában elhelyezett négy rózsaszírom. A második sugárral való összefüggése az, hogy ennek sok tulajdonsága a hatodikban aktívan fejeződik ki. A művészetek közül az építészet – a megfagyott zene – a képviseli a hatodik sugarat.

* Asztrális test: az emberi érzelmek eszköze, ami a fizikai éternél finomabb anyagból épül fel. Asztrálisnak nevezik, mert önmagától sugárzik.

A keresztény vallás, különösen misztikus és odaadó megjelenéseiben, meghatározóan hatodik sugarú. Mégis a hetedik sugár is jelen van, amit jól képvisel az istentisztelet szertartásos alakjában, ami az oltári szentség legfőbb ünnepléseiben, a koronázásokban, és a pappá és püspökké szentelésekben éri el tetőpontját.

A hatodik sugár jellemzőit képviselő ismert személyekről a Kevert sugarak c. fejezetben lesz szó.

VIII. fejezet: A hetedik sugár

A hetedik sugár jellegzetes tulajdonságai a nemesség, méltóság, lovagiasság a jellemben és a viselkedésben egyaránt, a pompakedvelés, a rendezett tevékenység, pontosság, ügyesség, jóindulat, nagy érdeklődés a politika, a művészetek, a szertartásos látványok, a mágia, a felfedezések, a természet rejtett erőinek irányítása és működtetése és együttműködés az azokkal kapcsolatban lévő tudatos lényekkel.

Az ilyen ember a politikus – a szó igazi értelmében –, a színházigazgató, a szertartásmester, a mágus, a szertartásosan viselkedő ember, az okkultista és a szertartásos rendek papja.

Eszményei a képesség a dolgok tökéletes és ellenállhatatlan kifejezésre juttatására, a test és az elme igazi előkelősége, a fizikai eredményesség, a tökéletesség, a gyakorlatiasság és rend az egész életvitelben, vitán felüli erő saját személyiségének és a természet rejtett erőinek irányításában és vezetésében, és az egész embert ellenállhatatlanul inspirálja és átítja a viszonylag mindenható akarat ereje. A hetedik sugár jelmondata lehetne: „Ha valamit érdemes megtenni, az arra is érdemes, hogy jól megtegyék.” Ez éppúgy érvényes egy fogadásra vagy egy látványosságra, egy színdarabra vagy egy díszszemlére, egy harcjátékra vagy egy mágikus szertartás bemutatására. A hetedik sugár embere számára Isten a Rend princípiuma mindenben, a zűrzavar pedig a legfőbb rossz. A hajtóerő a természet erőinek és tudatos lényeinek pontos terv szerinti felhasználása és megnyilvánulásra bírása.

Eredményeit sok tényező összegzésével éri el, egy világosan elgondolt eredmény megvalósítása érdekében. Az embercsoportok alakítása, begyakorlása és összehangolt tevékenységre vezetése a politikában, a művészetek különböző ágaiban, a látványosságokban, színművekben és operákban a példák erre a módszerre, úgyszintén az az öltözetek, színek, jelképek, és a hatalom jeleinek és szavainak használata.

Mint tanító a színjátékokat teljes mértékben felhasználja mind a személyes megjelenítésekben, mind az iskolai oktatásban. Az első sugár módszereit is alkalmazza. A beteljesülés kettős, és pedig hogy szellemi mágussá váljon és a legapróbb részletekig tökéletes életet éljen. A szabadkőművéség mind szertartásos, mind gyakorlati megnyilvánulásaiban jelképe a hetedik sugárnak, amely sugár valamennyi világvallás szertartásaiban is képviselve van.

A sugár hibái a hivalkodás, a hencegés, a lelkiismeretlenség, a hatalom és a hivatal szeretete, az emberek játékszerként használata, a „holt betű” formalizmusa és a szertartások gépies végrehajtása szellemi jelentőségük elhanyagolásával, és hajlam a teljes elmerülésre a fekete mágiában, varázslatban, halott-idézésben és a papi mesterkedések alsó formáiban. A hetedik sugár emberei erősen tudnak szenvedni a megaláztatástól, a külső hatalom elvesztésétől, az ellenséges bírálattól, különösen, ha az náluk alsóbb fokon állóktól ered, és a durva bánásmódnak alávetve.

Emberi princípiuma a fizikai test. Színei a bíbor és a zafírkék, drágaköve az ametiszt és jelképe az óramutató járásával egyezően forgó szvasztika (tüzes kerék) és a hétágú csillag. Az első sugárral való összefüggése az, hogy a hetedik jeleníti meg az első erejét a fizikai tevékenységben. A művészetek közül a szobrászat – a megfagyott tánc – képviseli a hetedik sugarat.

Azt mondják, a hetedik sugár általános hatása az emberiségre az, hogy felváltsa a hatodikat, a tudomány következetes módszereivel kikutassa a rendes körülmények között láthatatlan világot, például a rádiótávcsövekkel, vizsgálja az ember különleges érzékelő képességeit és érzéken túli érzékeléseit és a pszichoszomatikus gyógyítást, kapcsolatba kerüljön a természet rejtett erőivel és használja azokat, mint pl. a maghasadást. A mindennapi életben ez a befolyás megfigyelhető a látványosságok és szertartások mindinkább terjedő népszerűségében. A keresztény vallásban a hetedik sugár befolyása abban figyelhető meg, hogy pl. az anglikán egyházban a római katolikus valláshoz közelebb álló rész felé irányuló mozgalom került előtérbe. Sokkal jobban kezdik felismerni a szertartások szellemi jelentőségét és hatékonyságát. További befolyása a felekezetek közötti együttműködés mozgalma és az a törekvés, hogy létrehozzák a nagy világvallások testvériségét, vagyis a Vallások Parlament-jét (2. sugár együttműködése, 7. sugár összehangolása).

A nemzetközi ügyekben, mivel a második és harmadik sugár tulajdonságai is fejlődnek, a hetedik sugár növekvő befolyása növeli a hajlandóságot, hogy a vitás kérdés elintézésének eszközeként a döntőbírárság és együttműködés szolgáljon. Amint a sugár befolyása erősebb lesz és ezt kiegészíti az emberek magasabbrendű, összefoglaló elméjének megfelelő fejlődése, ezek a törekvések még erősebbek lesznek, és végül teljesen megvalósítják azokat az eszméket, amelyek például az ENSZ, az UNESCO és más nemzetközi szervezetek alapjai.

IX. fejezet: Kevert sugarak

Az olvasók, akik az eddigi információkat saját, önmaguk által ismert személyiségükre alkalmazva igyekeztek felfedezni saját sugarukat, valószínűleg tapasztalták, hogy egynél több sugár tulajdonságai vannak bennük jelen és egyik sugár sajátos jellemzőit sem találták uralkodónak. Mégis, ha gondosan megvizsgálják önmagukat, általában azt tapasztalják, hogy az eszközökben, amelyekkel eléri a kívánt eredményeket, hajlamosak meglehetősen következetesen alkalmazni egyik vagy másik sugár módszereit.

Amint már említettük, kapcsolatok vagy összefüggések vannak a sugarak között. Az első és hetedik sugár közvetlenül kapcsolódik egymáshoz, ugyanígy a második és hatodik, a harmadik és az ötödik. Ehhez járul még, hogy az első hármat, az élet-sugarakat úgy lehet tekinteni, mint a három utolsó szellemi életre keltőit. Utóbbiak a formák sugarai. A negyedik sugár pedig a természetes hídnak vagy ösvénynek felel meg a felsorolt párok és a két hármast csoport között.

Mivel a cél az összes sugár valamennyi tulajdonságának kifejlesztése, ezért szükséges a földi életek hosszú során* mindegyik sugárnak fejlődnie és így ezek az életek az összes sugár jellemzőit magukba foglalják. Ezt példázzák a történelem vezető alakjainak élete is, amelyekben két, néha több sugár kevert tulajdonságai nyilvánulnak meg. A világ fáraói, Nagy Sándorai, Cézárjai és Napóleonjai például főleg az első sugár hatalmi oldalát nyilvánították ki. Életük tanulmányozása azonban feltárja a különbségeket közöttük, aszerint, hogy más sugarak tulajdonságai milyen mértékben keveredtek össze az elsővel.

* Az ember szellemi kibontakozásának tana az egymást követő földi életeken át, az újraszületés ebben az írásban hallgatólagosan elfogadott.

Richard Wagnernél, úgy látszik, főleg a negyedik sugár tulajdonságai mutatkoztak meg. Művész volt, aki a művészetek többféle ágát egyesítette az okkult és szellemi igazságok szertartásos ábrázolásával. Költő, színműíró, filozófus és ragyogó prózaíró is volt (3. sugár). Ahhoz, hogy operáiban a kívánt hatást elérje, ezeket az ellentétes képességeket egységbe olvasztotta (7. sugár). A misztikus ösztönzés bele volt ágyazva szenvedélyes lelkiületébe (6. sugár). Zenéje és közlései azt az igazságot tárták fel, hogy mindegyik egyéni lélek egy a Világ-lélekkel és végül meg kell valósítania ezt az egységet (2. sugár). Ő volt az, aki – mint azt a Tristan és Izolda szerelmi kettősében láthatjuk – az elsők között ábrázolta az emberi szerelem felemelkedését az egység szellemi megtapasztalásáig (2. sugár). Ahhoz, hogy ezeket a célokat elérje, új művészi formákat kellett felfedeznie és bemutatnia, át kellett törnie a fennálló korlátokat és felszabadítania a zenét az addigi béklyóitól (1. sugár). Mélyen áthatotta a művészetek nagy testvérisége megalkotásának eszméje (2. sugár), és egész életét az emberi faj megújulásának szentelte, a művészeteket használva eszközül annak megvalósításához (6. és 4. sugár).

Nagy humanista is volt, szeretete az állatvilágra is kiterjedt. Leveleiben elbűvölő utalásokat olvashatunk kedvenc állataira és van egy tanulmánya az élveboncolás ellen (2. és 6. sugár). Az emberiséget az emberi életnek, mint a lélek tökéletességre emelkedésének (3. sugár) fennkölt felfogásával gazdagította, rá árasztotta dallamainak és harmóniáinak szépségét (4. sugár) és figyelemreméltó erőt tanúsított az emberi szívek megrendítésében (2., 6. és 7. sugár). Munkáiban a bölcsesség és szépség kincsei találhatók (2. és 4. sugár). Az okkult hagyomány szerint Wagner Szophoklész, a nagy görög drámaíró újra testet-öltése volt.

Leonardo da Vincit (1462-1519) leginkább festőként ismert – különösen a Louvre-ban látható Mona Lisa képe révén – de igen kiváló tudós, feltaláló és látnok is volt. Ezekben a 4., 5. és 3. sugár tulajdonságait jelenítette meg. Úgy látszik, már ismerte a napközponitű rendszert is, 30 évvel előbb, mint azt Kopernikusz nyilvánosságra hozta (5. sugár). Járatos volt a filozófiában (3. sugár), az anatómiában, a csillagászatban, a növénytanban, a természettudományban, az orvostudományban, az optikában, a meteorológiában, sőt az aviatikában is – ezek mind az 5. sugárhoz tartozó tevékenységek. Ezek területén nagy eredményeket ért el és olyan ismereteket hagyott az utókorra, amelyeket még ma is használnak a tudósok. Járatos volt az építészetben (6. sugár), a zenében (4. sugár) és a hadviselésben is (1. sugár). Terveket készített fegyverek és lőszer tömeges gyártására és egy olyan hadigépre, amelyet a mai harckocsi őseinek lehet tekinteni.

Da Vinci gondosan tanulmányozta a madarak életét, szárnyait és repülését, és igyekezett ellesni tőlük repülésük titkát. A mai repülőgépek szerkezete nem tér el lényegesen az általa megállapított elvektől. Egyik vízturbinája ma is szinte korszerű, mint ahogy az odometere – távolságmérő a kerék fordulatszámának megszámlálása alapján – és a gépi emelője is. Szerkesztett lapátkerékes hajót, egy konzolra felfüggesztett hidat, motorkocsit, golyóscsapágyat, és megépített zsilipes rendszerű csatornákat, amelyeket ma is használnak Milánóban és a Panama-csatornán. Ezért kiemelkedő példája a 3., 4. és 5. sugarak összegződésének egyetlen nagyon fejlett egyénben, és nem volt híján a többi négy sugár erőinek és képességeinek sem.

Josef Albers, az 1889-ben született absztrakt festő munkássága és gondolatai szemléltetik a 3., 4. és 5. sugár összeadódó hatását egy művészen. Munkáiról írták egy 1949-ben megjelent tanulmányban: „érzelem nélküli elvontságok, többnyire egyenes vonalakból, derékszögekből alkotva, halvány, tiszta színekkel festve. Első látásra festményei az unalomig mereveknek és határozottaknak tűnnek, azonban még sincs bennük semmi határozottság. Az ellentétek és távlatok ügyes alkalmazásával festményeiben a körvonalak a néző számára eltolódnak és változóan tetszenek, sőt még a színek is különböző árnyalatokat mutatnak. „Tudják, azt akarom, hogy alkotásaim működjenek és elveszítsék egyformaságukat. Azt várom el színeimtől és formáimtól, hogy olyasmit

tegyenek, amit önmaguktól nem akarnak megtenni. Például úgy akarom megnyomni a zöldet, hogy pirosnak látsszon. Minden munkám kísérlet. Ha az emberek azt mondják, a festményeimben nincs érzélem, egyetértek. Azt mondom, a pontosság mindenkit megörjíthet. A mozdonynak sincs érzelme, mint egy matematikai könyvnek sincs, de ezek ösztökélnek engem.” (5. sugár)

C. R. Attlee – 1945 után Nagy Britannia miniszterelnöke – példa az első és a harmadik sugár keveredésére. Az egykorú újságok többek között ezt írták róla: „A. alkalmas és békülékeny elnök, aki hivatalát nem a saját pozitív tulajdonságainál fogva tartja meg, hanem mint közvetítő (3. sugár)... mégis manapság tökéletes ura kormányának és nyugodtan viszi keresztül a változtatásokat a kormány szerkezetében, amelyek több hatalmat adtak kezébe, mint előtte valaha is volt bármelyik brit miniszterelnöknek békeidőkben (1. és 3. sugár).

Attlee hatalmának titkát gyakran keresték a nagy becsületességében. De ez a titok mélyebben rejtett. Attlee ereje a fegyelmezett függetlenség sajátos formájából eredt. (1., 3., 5. és 7. sugár) Tökéletesen kitartó természet volt. A népszerűtlenség nem okozott neki szenvedést. Alapvető elhatározásaiban még belső barátainak (akik valójában kevesen voltak) tetszése vagy nemtetszése sem befolyásolták (1. és 3. sugár)... volt valami ezen elhatározásainak milyenségében, abban a képességében, hogy az eseményeket egészen a logikus befejezésükig tudta követni, amit nem zavartak meg a körülötte levők érzései, sőt még saját érzései félelmei vagy hiúságai sem (1., 3. és 5. sugár). A politikusnak szüksége van taktikai ügyességre és nyugodt gyorsaságra (3., 5. és 7. sugár). Attlee itt is meglepően jól felkészült volt. A lázadásokat még saját pártjában is eredményesen lovagolta meg, főként figyelemreméltó időhúzással – tudva, mikor kell nyugodtan maradni és mikor kell a kérdéseket erőltetni (3. és 5. sugár).

Akik megtámadták, sohasem tudták egészen biztosan, hogyan is váltak végül legyőzötté (3. sugár). Mi több, szinte ösztönszerűen megérezte a véleményeket pártjában és általában az egész országban is. (2. és 3. sugár)

Attlee családja ellenzése dacára lett szocialista (apja liberális párti volt) és saját eszméit keresztülvitte egészen logikus végkifejlődésükig (3. és 5. sugár). Ő maga elköltözött a londoni szegények közé (a londoni East End-be) és azonnal „beletalálta” magát az akkor még kezdetleges munkásmozgalomba. Úgyszólván kivándorolt a maga választotta új világba (1. sugár). Lojalitását, eszményképeit és vezetőképességét érintetlenül vitte magával (6. sugár), és közösséget vállalt az East End-del, ami életének legmelegebb és legboldogabb része volt (2. és 6. sugár).

A Munkáspárt abban az időben majdnem reménytelen zűrzavarban volt, végképpen megbukva és egymással civakodó klikkekre osztódva. Attlee – lojálisan (6. sugár), mérsékelten, pártatlanul (3. sugár), tiszta fejjel (5. sugár), elhatározásokra képesen (1. sugár) és személyes bátorságával (1. és 3. sugár) – pontosan a szükséges tulajdonságok birtokában volt. Be is bizonyította államférfiúi képességét, különösen a nehéz indiai kérdés meglepő megoldásával (3. és 5. sugár).

Booth tábornok, az Üdvhadsereg alapítója, aki nagy befolyású, olthatatlan lelkesedésű és mérhetetlen odaadással rendelkező ember volt, kitűnő példája az első és hatodik sugár tulajdonságai keveredésének. Egészen természetes tehát, hogy tüzes hite és lobogó lelkesedése, ami a veszendő lelkek megmentésére irányult (6. és 2. sugár), a gonoszság elleni aktív hadjáratban fejeződött ki (1. sugár). Folyóiratát „Háborús Kiáltás”-nak nevezte el és követőit – „hadsereg”-ként szervezve és annak is nevezve – bevonta a zászlókkal, egyenruhákkal, zenekarral, dobokkal, cintányérokkal és a háború teljes vértetével folytatott tevékenységbe. Több városban az Üdvhadsereg központjait „Citadellá”-nak nevezik. Érdekes a sugaraknak megfelelő színekről megemlíteni, hogy ebben a hadseregben az egyenruhák és zászlók színe többnyire piros.

Manning bíboros, Booth tábornok nagy csodálója, szintén példa a 6. és 1. sugár keveredésére. Hajlamánál fogva nem volt teológus, mint például Newmann bíboros – a tanítvány és remete jellem (5. és 3. sugár) –, hanem keresztes vitéz (6. sugár). Booth tábornokhoz hasonlóan a vallást Manning

is háborúnak tekintette a lelkek megmentésére. Hatalmat követelt, hogy a hadjáratot eredményesen viselhesse és a szabályok iránti elkötelezettség megszállottja volt. Szellemi gyarmatosítónak is nevezhetnénk. Született hadvezér volt és a katolicizmus terjeszkedéséért folytatandó erőszakos hadjáratért szállt síkra (1. sugár). Newmann, szenvedélyesen szeretve az igazságot és a szabad kutatást (3. és 5. sugár), az egyházat egyetemnek tekintette. Manning szenvedélye a győzelem volt, így az egyházat hadseregnek tekintette, zárt rendben mindenféle kutatással szemben, mert az gyöngíti az eltökéltséget (1. sugár). Az idő viszont, bár elismeri Manning nagyságát, bebizonyította Newman igazát és Manning tévedését. A virágzó katolikus alapok Oxfordban bizonyítják Newman hitének igazát a tudásban (5. sugár), a megértésben (3. sugár) és a vallásos tapasztalatban (2., 4. és 6. sugár), mind a legnagyobb erőkből, amelyekkel háborút lehet viselni a rossz ellen. E három egyén élete és jelleme azt látszik igazolni, hogy Booth tábornokban a 6. sugár volt az uralkodó és az első erősen fejlett, míg Manningban és Newmannban az első és harmadik uralkodott a hatodik felett.

Hypatia* (megh. Kr.u. 415) és Giordano Bruno** (1548-1600), mint velünk közölték, ugyanazon egyéniség testetöltései voltak, mindketten határozott hatodik sugárhoz tartozó tulajdonságokat mutattak, kiegészülve és mérsékelve a harmadik és ötödik sugár képességeinek és tulajdonságainak szokatlan fejlettségével. Ehhez járult még, hogy mindkét nagy lélek rendelkezett a negyedik sugár nagyszerű szónoki képességével és írói készségével. Mindkettőjük élete vértanúsággal fejeződött be, bemutatva a hatodik sugár jellemző tulajdonságát, hogy kész mindent kiállni, mindent – még az életet magát is – feláldozni az eszméért és az ügyért.

* Alexandriában görög bölcséletet tanított. Híres volt kiváló tudásáról, szépségéről és életének tisztaságáról.

** Szenvedélyes, eredeti gondolkodó, aki Istent a világ élő, mindenütt jelenvaló lelkének és a természetet Isten élő öltözkékének tekintette.

Pythagoras (Kr.e. 580-500), görög filozófus és a pythagorasi iskola alapítója, akinek a róla elnevezett tételt – a derékszögű háromszög átfogójának négyzete egyenlő a két másik oldal négyzetének összegével – a heliocentrikus világképet és a zene matematikai elveit tulajdonítják, a harmadik és ötödik sugár értelmi képességeinek jelentékeny szintjét képviselte, amely képességek egyesültek a tanító nagyszerű tehetségével. Az okkult hagyomány szerint elérte a mester fokot és most magas fokon nyilvánítja ki a második sugár nagyszerű tulajdonságait, a bölcsességet, szeretetet, együttérzést.

Viktória angol királynőről azt állítják, hogy Alfréd (angliai) király újraszületése volt (Kr.u. 849-899). Mindketten nagy uralkodók, ragyogó első sugár típusok voltak. Tennyson angol költőt hasonlóképpen Vergilius újraszületésének tartják – mindkettő költő (3. sugár) és művész (4. sugár) volt és fennkölt misztikus tapasztalatokat szereztek (2. és 6. sugár). Gladstone (neves angol államférfi) egyéniségét Cicero-val (105-42 B.C.), a római szónokkal, államférfivel és sok műszerzőjével azonosítják, aki mindkét születésében megvalósította az 1., 3., 4. és 7. sugár tulajdonságait.

Minden sikeres művész, akik számára első az életében a szépség szeretete és a törekvés, hogy azt tökéletesen ábrázolja, vagy a negyedik sugárhoz tartozó egyéniség, vagy már nagymértékben kifejlesztette ennek a sugárnak tulajdonságait. A művészeti ág vagy ágazatok valamelyikének, a közvetítő eszköznek és a teremtő ön-kifejezés és megjelenítés módjának megválasztását valószínűleg az alsugár befolyása határozza meg. Ezek között a tánc és a szobrászat az első és a hetedik sugár hatását mutatja. A balettet például a hetedik sugárhoz tartozó művészetként írták le, míg a szóló tánc az első sugarat jelzi.

A művészek, ha jellemükben a második és hatodik sugár fejlődik, a zene és az építészet felé fordulnak és mindegyik művészeti ágat más-más sugáron kifejlődött hajlam befolyásol. A nagy zeneszerzők művei jelentősen különböznek, de mindegyikükben ki kell fejlődnie a harmadik és

ötödik sugár tulajdonságainak, hogy azok biztosítsák az elvont eszmék felfogásának képességét és a matematikai törvényeknek megfelelő kifejezésüket.

Azok a művészek, akiknél a harmadik és ötödik sugár befolyása a másodlagos, természetesen az irodalomhoz és a festészethez is vonzódnak, ez a választásuk pedig egyéb sugarak befolyása szerint nyilvánul meg. Egy erősen negyedik sugárú író kitűnhet a költészetben, míg a gondolkodó, a bölcs és a tudós a szabadabb prózai műfajt részesítheti előnyben.

Az első sugárú festő inkább a nagy tömegekkel foglalkozik, mint a bonyolult részletekkel, míg az ötödik sugárúhoz tartozó jobban szereti az utóbbit. Az absztrakt művész erős harmadik sugárú hajlamokat mutat, míg a nyilvánvaló egyértelműség és szándék az ötödik sugár befolyására utal. A tiszta művész képes elvarázsolni közönségét. Az igazi szépséggel elbűvöli és gyönyörködteti azokat, akik befolyására fogékonyak.

Az egy sugár mentén történő tökéletes kifejlődés kifogástalan példáját Krisztus és Buddha élete és személye mutatja. Szolgálatuk egész ideje alatt a második sugarat jellemző bölcsesség, együttérzés, szeretet és a minden emberrel állandóan érzett egység legmagasabb szintjéről tettek tanúságot. A hatodik sugárral való kapcsolat mutatkozik meg Krisztus halálának módjában, amelynek során életét áldozta fel az igazságért, különösen a felebaráti szeretet és önfeláldozás igazságaért, amelyet hirdetni eljött.

Nagy elődjükkel, Shri Krishnával együtt ezek a fennkölt személyiségek a legmagasabb szinten képviselték a többi öt sugár tulajdonságait és képességeit, mert ők voltak az emberiség vezető mesterei (1. sugár), mester-bölcsei, akik birtokában voltak a teljes megértésnek (3. sugár), mesterei a művészeteknek életük szépségében, tanításaikban és a kifejezésmódban, amelybe e tanításokat öltöztették (4. sugár). A tudományok mesterei voltak, akik rendelkeztek a fizikai és a fizikain túli világ mélységes ismeretével, és ezek bemutatásának képességével (5. sugár), a fennkölt idealizmus tökéletes megtestesítői voltak, azzal a képességgel, hogy azt másokban is felébresszék, mester-mágusok voltak, különösen minden mágia legszebbikében, az emberek jellemének és életének átalakításában (7. sugár). Egy napon minden ember eljut majd az ehhez hasonló hétszeres fejlődéshez, bár a monádi sugár tulajdonságai mindig uralkodók maradnak.

X. fejezet: A személyes sugár

Az emberi egyéniségnek hét princípiumát vagy összetevőjét közvetítő eszközöknek tekinthetjük, amelyeken át ön-kifejezést nyer és tapasztalást szerez az a szellemi létező, akit néha monádnak nevezünk. Más elnevezések: az Egy Isteni Láng szikrája, a Nagy Lélegzet lehelete, a Szellemi Nap villanása, a Halhatatlan Csíra, az emberi szellem, a Lélek igéje. Mindezek, bár tökéletlenül, a legbensőbbben lakozó misztikus létező tulajdonságait írják le, aki egyszerre egység és az Egyetemes Szellem elválaszthatatlan része.

A monádot az objektív, hétszeres emberi lény forrásának tekintjük. Amint a „halhatatlan csíra” elnevezés mutatja, ő az isteni „élet-fa” magja, magában foglalva a szülő fa összes képességének lehetőségét, a fáét, amely a szellemi és a mindenben bennrejlő Istenség.

A monádról azt mondják, sohasem hagyja el „az Atya kebelét”. Az ember isteni szelleme hétszeres emberi lényként az öt szülő lángban marad, részleges megnyilvánulásának egész ideje alatt viszont belesugározza, vagy belevetíti saját erejének, életének és fényének sugarát az objektív világegyetembe, ami fejlődésének tere. Ez a monádi sugár ragyog át a hármas Istenség három aspektusának egyikén, majd a hét arkangyali lény valamelyikén, amelyeken keresztül ez az istenség külsőleg is megnyilvánul, mint egy világegyetem kiárasztója és építész.

Ezen közvetlen kapcsolatok következményeként az emberi monád objektív megnyilvánulását megszínezzik, vagy megjelölik az Istenség és azon arkangyal tulajdonságai, amelyeken a monád

sugara átragyog. Így, miközben minden monádban az összes lehetőség jelen van, az összes későbbi ön-kifejeződésben egy jellegzetesség lesz hangsúlyozott, egy tulajdonság lesz túlsúlyban.

Ahhoz, hogy valaki biztosan felfedezhesse saját vagy egy másik ember sugarát, tudatosságában fel kell emelkednie magához a monádhhoz, vagy legalábbis jelen egyéniségének legfelsőbb kifejeződéséhez, a szellemi akarathoz vagy atmához, mert ott nyilvánvaló a sugár-színezés, a szefirot-i megjelölés. Ezt a vizsgálatot csak a magasan fejlett okkultista és tisztánlátó képes elvégezni.

Mivel azonban a sugár-tulajdonságok a mai fejlődési korszakban már elég világosan kezdenek az emberekben megmutatkozni, a jellem gondos vizsgálata általában elég megbízhatóan mutatja ki egy adott ember sugarát. Ha kipróbáljuk ezt a vizsgálatot, fontos arra emlékeznünk, hogy miközben a hét sugár mindegyikének tulajdonságai minden egyedben jelen vannak, azért, hogy a sokoldalú fejlődést elérje, a külső személyiség uralkodó sugara és sugár-tevékenysége életről-életre, sőt még egy élet alatt is változhat. Ennek következtében gyakran igen nehéz eldönteni egyik vagy másik ember monádi sugarát. Mégis vannak bizonyos jelek, amelyek az ember sugarának felderítéséhez vezethetnek. Ezek között van a jellemben uralkodó tulajdonság, a mások jellemében leginkább megcsodált vonás, a hajtóerő vagy az élet legfőbb célja, a módszer, amellyel az elérni kívánt eredményeket megszerzi és a szembetűnő gyengeségek, különösen azok, amelyek a legnehezebben semmisíthetők meg.

Amíg az ember egészen meg nem közelíti a mesteri szintet, fejlődését majdnem mindig egyenetlenségek jellemzik. Lehetséges, hogy igen kiváló az egyik irányban, kivételesek a képességei és nemes tulajdonságai a másokban, mégis felismerhetők meghatározott korlátok is. Nagyon sok, egyébként nagy embernél kicsinyesség vehető észre egyes személyes ügyeikben. Tévedés és butaság homályosíthatja el az ítélőképességet és csökkentheti a hatékonyságot azoknál, akik időnként magasrendű államférfiúi képességet mutatnak. Így a nagyon nagy, de még nem tökéletes emberek jellemében, mondhatni akadnak hullámhegyek és hullámvölgyek. Akik a korai fejlődési szakaszon haladnak át, azoknál általában inkább a hibák jelennek meg, mint a sugár kíváncsi tulajdonságai, inkább a bűnök, mint az erények, bár bizonyos alkalmakkor ez utóbbiak is feltűnhetnek.

Az Egyéniség fejlettsége, vagy mint néha mondják a „lélek kora” döntő abban, hogy mennyire képes a gyengeségeket leküzdeni. Csak a jól fejlett, „idős lelkek”-et érdekli, hogy így tegyenek vagy megszerezzék a képességet a siker eléréséhez. Az idő, ami, ha már felismerték, valamely hiba legyőzéséhez szükséges, ugyancsak a fejlettségtől függ. A haladottabbak gyakran azonnal képesek elfojtani a nem kíváncsi jellemvonás megnyilvánulását és gyorsan elérni annak megszűntetését.

Más szavakkal a földi életek száma és az ezekben elért haladás dönti el, vajon az erősségek vagy a gyengeségek, az erények vagy a hiányosságok, a sugár jó vagy rossz oldalai fejeződnek ki uralkodóan a megszokott gondolkodásban, indítékokban, érzésekben és tettekben.

Ha az ötödik faj emberének következő tulajdonságai vannak meg egy ember jellemében, akkor feltehető, hogy első sugarú egyénről van szó: akaraterő, határozottság, hajlam arra, hogy túl tegye magát mások kíváncságain és korlátozza szabadságukat, szenvedélyes vágy hatalommal járó tisztaság megszerzésére, és természetes képesség az irányításra és vezetésre, magasabb rendű erő használata a legtöbb vészhelyzetben, gyakran mások érzelmeire tekintet nélkül és hajlam a duzzogásra, ha akadályba ütközik.

Annak felismerése, hogy a boldogság a gondolat és cselekvés szabadságától függ, készség a szabadság megadására, képesség, hogy bölcs elhatározásokra jusson és bölcs terveket készítsen, sokoldalúság a gyengédségben, erős vágy megmenteni, felemelni másokat és boldogságot adni nekik, a tanítás adománya és az ellenség meggyőzésének előnyben részesítése úgy, hogy azok barátokká és munkatársakká váljanak, és az érzélgősség és érzékiség, mint gyengeség – ha ezek mutatkoznak valakiben, azt helyesen tekinthetjük a második sugárhoz tartozónak.

Akinek természetére jellemző a készség az elvont eszméket, és az emberek nézeteit, törekvéseit és jellemét megérteni, megvan a képessége pártatlan vizsgálatra, alkalmazkodó és tapintatos, körültekintően tud szervezni, tervezni és utasítani és elég jól sakkozik, kedveli a filozófiát, csodálja a nagy bölceket és hadvezéreket, képes különféle jelenségeket egy alapvető elvre visszavezetve megérteni és megmagyarázni, képes részt venni hosszú elmélkedésben, alkalomadtán határozatlan, zárkózott és hajlamos cselszövésekre egészen mások gátlástalan becsapásáig – az ilyen ember valószínűleg a harmadik sugárhoz tartozik.

Ha a szembetűnő tulajdonságok a szépség és összhang szeretete, a természetes ritmikai és egyensúlyi érzék, az egyik vagy másik művészetnek szentelt élet, a törekvés, hogy kiárássa a szépséget a világban; a hajlam, hogy a kifejtett eszméket ritmikus formákban jelenítse meg és mutassa be, bizonyos képesség vonzerő kifejtésére, gyengeségei pedig az önteltség, az élvhajhászás, a kiszolgáltatottság a hangulatoknak – ezek a negyedik sugarak jelzik.

Ha a jellemző tulajdonságok az elemző és jogász elme, és mindenk felett a logikát értékeli, ha erősen megmutatkozik a gondolkodás tudományos módszere és a hajtóerő a vitathatatlan tények megállapítása, a tanításnál és tanulmányozásnál előszeretettel használ térképeket és diagramokat, ha a folytonos kísérletezés és az alapvető tények kutatása közben az elemző értelmet használja, gyengeségei pedig az önzés, mások túlzott bírálata, az önelégültség, a kínos aprólékos-ság, a kicsinyesség, a materializmus és a tolakodó kíváncsiságot – ezek az ötödik sugár tulajdonságait jelzik.

Ha valakiben állandóan megmutatkozik a tüzes lelkesedés, az erős hűségérzet, bizonyos céltudatosság mindenben, ami gondolat és tett, képesség az odaadásra és önfeláldozásra, különösen a szolgálatban, ha az eltökéltség ellenállhatatlan szellemi erőként ég benne, gyengeségei pedig az érzélgősség, a lobbanékonyosság, a fanatizmus és az érzékiség, akkor benne a hatodik sugár uralkodik.

Ha az ember vonzódik az okkult tudományokhoz és azok szertartásos és mágikus kifejezéséhez és erősen fejlett érzéke van a rend, rendszer és módszer iránt, ha szívesen kombinál számos hatást azért, hogy eszméket kifejezhessen és eredményesen fordul az érzékekhez és értelemhez, ha erősen hatnak rá a báj, a pompa és a lovagiasság eszményei, ha hajlamos a láthatatlan erők felhasználására az emberi szükségletek beteljesítéséhez, gyengeségei pedig a formalizmus, a hatalom és a hivatal szeretete jellemzik természetét, akkor ő legalábbis jelenleg a hetedik sugáron fejlődik.

Emlékezzünk azonban arra, hogy a valódi sugár csak akkor ismerhető meg, miután pontosan megismertük a monád saját tulajdonságát, természetét és befolyását, a legbelsőbb lakóét, aki elsőnek kapja meg a Trón előtt álló Hét hatalmas Szellem valamelyikének megjelölését és színét.

Az egyéniség sugara is a monádé, de fejlődésének során az egyéniség az egymásra következő személyiségeken át fejezi ki sugárról sugárra a tulajdonságokat és képességeket és ezért mutatkoznak meg azok láthatóan és uralkodóan. Az egyéniség tanulmányozása bizonyos számú ilyen megtestesülésen át kétségtelenül feltár egy központi tulajdonságot vagy fénysugarat, ami átragyog minden jelentős tevékenységen és eredményen és ez jelzi a monádi sugarat.

Másfelől pedig minden személyiséget befolyásolnak mind az egyes sugarak, mind azok kombinációi és létrehozzák az emberi jellemek, képességek és gyengeségek nagy változatosságát. Ennek ellenére az alapvető hajlamok megmaradásának tökéletesen tárgyilagos megfigyelése, különösen a legjobban csodált megválasztása és a vágyott eredmény elérésének módszere általában kimutatja a monádi sugarat.

Például kövessünk hét különféle típusú embert az áruházba és nézzük meg vásárlási módszerüket. Ha a vevő előre elhatározott szándékkal lép be és amennyire csak lehetséges, közvetlenül odamegy a pulthoz, ahol az adott áru kapható, pár szóval előadja kívánságát, nyugodtan vár, amíg azt megkapja és becsomagolják, fizet és kilép az üzletből, nem nézve sem jobbra, sem balra, ak-

kor az első sugárhoz tartozó jellemzők mutatkoznak meg. Ha ráadásul erőszakosan tolakodik a pulthoz vagy még inkább a lehető legjobb helyre a sorban, csak kevéssé törődik vásárló társai és a eladók igényeivel, udvariatlanul viselkedik, ezek a jelek megerősítik döntésünket a sugárról.

Másrészt, ha tiszteletben tartja a többi vevő kívánságait és elsőbbségét, észreveszi az eladók fáradtságát vagy zaklatottságát és együtt érez velük, ha megkísérli megnyerni együttműködésüket és segítségüket, mint például megmagyarázza, hogy a kívánt árut milyen célra akarja használni, vagy ha a kívánt tárgy nem kapható és ezzel gondot okozott az eladóknak, utána mentegetőzik vagy kárpótlásul valami szükségtelent vásárol – az ilyen személy valószínűleg a második sugárhoz tartozik.

A harmadik sugárú egyénnek valószínűleg különös kívánságai is vannak az áru külsejével kapcsolatban, például a belsőépítészeti célúaknál vagy a ruhánál. Világos elgondolása van az áru külsejéről, anyagáról, szövéséről, stílusáról és színéről. Ha kiválasztotta az üzletet, ahol a venni kívánt áru a legvalószínűbben kapható és oda belépett, vásárlási eljárása szigorúan személytelen lesz, minden felkínált áru elfogadása vagy elutasítása annak alkalmasságától függ. Ha megtalálta a megfelelő tárgyat, a harmadik sugárú vevő rendszerint kész megfizetni a kért árat. Ha csak az 5. sugár nem erős benne, nem hajlandó az árról alkudozni és választását nem befolyásolja a gondolat, hogy alkudni kellene. Ha az árusok nem tudják előadni a kívánt tárgyat, akkor nem sokat törődve az érzelmeikkel, a vevő eltekint a vásárlástól.

A negyedik sugárú embert valószínűleg a megvásárolni kívánt tárgyak szépsége érdekli. Bár vásárlásaiban bármely sugár módszerét tudja alkalmazni a tervezés, a megvalósítás és a vásárlás befejezése során, a döntő tényező mégis az áru szépsége és vonzereje lesz. Viselkedése az eladóval majdnem kizárólag a vásárló pillanatnyi fizikai állapotától függ és a megnyerő barátságosságtól egészen a sajátján kívül minden más érzés figyelmen kívül hagyásáig terjedhet. A színek egyéni kiválasztásakor lényeges a háttér milyensége. Ügyesen keveri a különféle színárnyalatokat, hogy abból hatásos színösszeállítás kerüljön ki. Az al-sugarak valószínűleg befolyásolják a színek kiválasztását, bár az igazi művész vélhetően hajlandó bármilyen színt használni, hogy a megfelelő hatást elérje.

Az ötödik sugárúak a részletekre fordítanak nagy figyelmet. Nem csak a vásárlás általános tervét dolgozzák ki világosan, hanem az áruk vagy anyagok pontos színét, alakját és méretét is. A mintát vagy a méretet mind a mintáztatnál, mind a színnél gyakran használja vezérfonalként, ilyen esetekben ragaszkodva a pontossághoz. Az ár fontos és a választást néha az áruk olcsósága vagy az alku lehetősége is befolyásolja. Valószínűleg összehasonlítják más üzletek hasonló áruit és a legolcsóbbat részesítik előnyben. Amennyire csak lehet, a pontos árat adják át és ha van, a visszajáró pénzt gondosan megszámlálják.

A bevásárló körutak alaposan igénybe veszik azok türelmét, akik az ötödik sugár embereinek segítenek keresni a megveendő termékeket. Még ha a kívánt árut meg is találják az első üzletben, amelyet meglátogattak, más üzletekbe is el kell menniük, hogy a megfelelő termékeket összehasonlítsák. Az eredmény határozatlanság és zűrzavar, ami nagyon bosszantó lehet, különösen az olyan kísérőtársaknak, akiket az első és hetedik sugár kombinációja képessé tesz a gyors elhatározásokra.

A hatodik sugárú valószínűleg a meleg színeket keresi, hasonlóan a második sugárú emberhez. Az eladókhoz kedvesek és megértők, kivéve, ha igen határozott elképzelésük van, vagy éppen rájuk ejti őket egy vágy. Az áruk és üzletek megválasztásában inkább nagyvonalúak, mint aprólékosak és valószínűleg befolyásolja őket az, hogy mit látnak a kirakatban vagy mire beszél rá őket egy megnyerő eladó. Ilyen dolgokban sokkal kevésbé határozottak, mint azok, akik az első, harmadik és az ötödik sugár befolyása alatt állnak, ezért aztán nehéz őket kiszolgálni. Hajlamosak arra, hogy vásárlásaik során befolyásolja őket, ha közben valami történik, különösen az eladók és a többi vevő viselkedése velük szemben. Bosszantó körülmények egészen ésszerűtlen tettekre is ra-

gadhatják őket, még arra is, hogy csupán sértődöttségből ne vegyék meg az egyébként megfelelő árut.

A hetedik sugárú emberek hajlamosak rá, hogy a tökéleteset keressék mindenben, amit vesznek, különösen a ruházati cikkekben, dísz tárgyakban és otthonuk berendezési tárgyaiban. Valóban jogosan lehet őket maximalistának nevezni. Említésre méltó tulajdonságuk a szépség, a báj, a használhatóság és bizonyos pompa-kedvelés. A társaikkal való viselkedésben első sugárú testvéreire hasonlítanak, természetesen udvariasak, figyelmesek és méltányosak azokkal, akikkel dolguk van. Az árak alig befolyásolják őket és arra is hajlamosak, hogy magasabb árat ajánljanak a kértnél és a visszajáró pénzt számlálatlanul tegyék el. A hetedik sugárhoz tartozók jellemében és viselkedésében van bizonyos előkelő nagyvonalúság.

Egy sajátos tulajdonságot általában alapvetően fontosnak tartunk minden egyes sugárhoz tartozó embernél. Ez az elsőnél az erő, a másodiknál a bölcsesség, a harmadiknál a megértés, a negyediknél a szépség, az ötödiknél a tudás, a hatodiknál az összpontosított odaadás és a hetediknél a rend.

A hét sugár ismerete segítségünkre van mások megértésében, különösen azokéban, akiknek az étellel szembeni magatartásuk, a kívánt dolgok elérésére használt módszereik és végső sorsuk különbözik a sajátunktól. Az ilyen tudáshoz azok jutnak, akik rendelkeznek a legfőbb erények valamelyikével. Ez a tudás a nagy türelmesség, ami más nemzetek és egyének eszményeinek és tetteinek mély megértéséből fakad. Ezt az erényt gyönyörűen fejezik ki Krishna szavai, aki Vishnu-nak, a Szentháromság második személyének megtestesüléseként szólott így:

„Sokféle úton jönnek Énhozzáam és Én minden úton eléjük megyek, mert az út, amelyen jönnek minden irányból, az Enyém.” (Bhagavad Gítá, IV.11.)

ÖSSZESÍTÉS

Első, második és harmadik sugár: az idő, a ritmus és az élet az uralkodó, a forma alárendelt.

Első sugár

A Háromság személye: első

Tulajdonságok: erő, akarat, bátorság, vezetőképesség, önbizalom

Típus: katona, felfedező, uralkodó, államférfi, vezető

Legjobb és legrosszabb tulajdonságok: erő, erély – gyengeség, feladás

Küldetés és hajtóerő: meghódítani, felemelkedni, megtalálni a végső valóságot.

Gyakran megtalálható az ellenkezője is.

Legfőbb beteljesülés: Külsőleg: a győzelem.

Belsőleg: mindenhatóság, az erő kiáradása, királyság, uralom a természet és a külső én felett. Akarat, – nem mint erőlködés, hanem az Egy Akarat önzetlen, erőki-fejtés és súrlódás nélküli kifejeződése.

Tanító módszer: az igazság hangsúlyozása, visszavonulás, a tanítvány magára hagyása.

Teljesítés módszerei: az akaraterő összpontosítása, leigázás, rombolás, a saját akarat, mint legfőbb tekintély és a saját út, mint egyetlen út kinyilvánítása. Az alárendeltek fegyelmezése.

Fegyver: buzogány

Gyengeségek: zsarnokság, akaratosság, gőg, uralkodás, megvetés, önzés, hatalomvágy, szeszélyesség, egyénieskedés, merevség

A szenvedés forrásai: vereség, lefokozás, leváltás, megalázás, függés, számkivetés

Vallás: hinduizmus

Szín: izzó fehér, ragyogó kék, cinóbervörös

Művészet: tánc, koreográfia

Drágakő: gyémánt

Jelkép: kör, ponttal a közepén

Második sugár:

A Háromság személye: második

Tulajdonságok: egyetemes szeretet, bölcsesség, belátás, intuíció, emberszeretet, az egység érzése, szellemi együttérzés, együttműködő képesség.

Típus: a bölcs, a gyógyító, a tanító, az újító (reformátor), az emberszerető

A legjobb és legrosszabb tulajdonságok: bölcsesség és szeretet – gyűlölet

Küldetés és hajtóerő: megvédeni, felvilágosítani, tanítani, megosztani, szolgálni, gyógyítani

Legfőbb beteljesülés: *Külső:* az egység teljes és töretlen megvalósítása.

A bölcsesség sikeres továbbadása.

Belső: mindentudás. Az egység tapasztalatának folytonos bővítése.

Tanítási módszer: A tudás megosztása. A belülről történő megvilágosítás.

A boldogság átadása.

Teljesítés módszerei: Intuitív meglátás és érzékelés.

Megvilágosodás, meggyőzés, megtárgyalás, nem-ellenállás, másik arcának odatartása.

Fegyver: birkózás

Gyengeségek: érzelgősség, érzékiség, gyakorlatiatlanság, okatlan önfeláldozás másokért, aláásva azok önbizalmát és növelve önzésüket, az élet kihangsúlyozása és a formák tagadása

A szenvedés forrásai: lesújtottság, magány, elkülönülés, kizártság, elhidegülés, hidegség, igazságtalan ítélet, hűtlenség

Vallás: buddhizmus

Szín: aranyárga, azúrkék

Művészet: zene, a harmóniát őrző művészet

Drágakő: zafír

Jelkép: Latin kereszt

Harmadik sugár:

A Háromság személye: harmadik

Tulajdonságok: teremtő elképzelés, értelem, megértés, kutató és értelmező képesség, alkalmazkodó képesség, tapintat, méltóság, pártatlanság

Típusok: filozófus, tudós, követ és diplomata, szervező, stratégia, sakkozó, asztrológus, igazgató, közgazdász, bankár, bíró

Legfőbb jó és legfőbb rossz: megértés – a szellemi vakság

Küldetés és hajtóerő: teremtő tevékenység, megértésre törekvés

Legfőbb beteljesülés:

Külső: Igazság. Lángész, mint a túlsorduló kontempláció eredménye.

Belső: Mindenütt jelenvalóság. Az igazság felfogása.

Tanító módszer: Az elvek megmagyarázása. Személytelenség. A módszer alkalmazása az egyéni szükségletek szerint.

Teljesítés módszere: hosszú, következetes gondolkodás. A helyes megértés helyes tettekre vezet. Hasznosság.

Fegyver: stratégia, csapda, háló

Gyengeségek: határozatlanság, túl sok szempont figyelmen kívül hagyása, hidegség, cselszövés, zárkózottság, kegyetlenség, segítség elmulasztása vészhelyzetben, hozzá nem értés, tudatos csalás, gátlástalanság, ravaszkodás

Szenvedés forrásai: megaláztatás, a hozzá nem értés rábizonyítása, tájékozatlanság

Vallás: kaldeai, egyiptomi

Szín: smaragdzöld

Művészet: irodalom, költészet (mentális zene), szónoklat

Drágakő: smaragd

Jelkép: háromszög

Negyedik sugár: A forma körbefogja az életet

A Háromság személye: harmadik

Tulajdonságok: állandóság, összhang, egyensúly, szépség, ritmus

Típusok: művész (a kifejezőmód és az eszköz kiválasztása az al-sugár befolyásától függ), közvetítő, összekötő, tolmács

Legfőbb jó és legnagyobb rossz: szépség – rútság

Küldetés és hajtóerő: széppé tenni

Legfőbb beteljesülés:

Külső: összhang, egyensúly, tökéletes ábrázolás

Belső: a szépség érzékelése

Tanító módszer: megjelenítés, megmagyarázás. Felemelés a szépséggel és a ritmikus beszéddel

Teljesítés módszere: megjelenítés, a szépség elérése a fizikai tökéletesség és báj segítségével

Fegyverek: leláncolás, csábítás

Gyengeségek: változékonyság, lelkesedés és kétségbeesés hangulatváltozásai, érzékiség, alakoskodás, öncsalás, önsajnálát, gondatlanság

Szenvedés forrásai: csalódottság, sikertelenség a tökéletes kifejezésében

Vallás: orfikus, egyiptomi

Szín: világos bronz

Művészet: opera, egybe-foglalás

Drágakő: jáspis

Jelkép: két egymásra fektetett körző

Ötödik, hatodik és hetedik sugarak: Az anyag és a forma az uralkodó – a ritmus és az élet alárendelt.

Ötödik sugár:

A Háromság személye: harmadik

Tulajdonságok: elemző és logikus elme, pontosság, türelem

Típusok: matematikus, tudós, jogász, alkimista

Legfőbb jó és legnagyobb rossz: igazság, tudás, tények – valótlanosság, tudatlanság, téves állítások

Küldetés és hajtóerő: felfedezés, tudásszomj

Legfőbb beteljesülés:

Külső: tudás

Belső: lelkesedés az értelem uralmáért

Tanító módszer: megmagyarázás, térképek, diagrammok, részletezés, a pontosság kifejlesztése

Teljesítés módszere: gondolkodás, kutatás, nyomozás, kísérletezés, türelmes megfigyelés, a tények kiszámítása és pontos levezetése, alapos kutatás

Fegyver: fűró, a tudományos módszer

Hibák: önzés, szűklátókörűség, időérzék hiánya, gőg, zsugoriság, eszmék szétzúzása, bírálat, pedantéria a gondolkodásban és viselkedésben, egyoldalúság, ravaszkodás, csűrés-csavarás, materializmus, hidegség, kíváncsiskodás, kutakodás, közepszerűség, elkülönülés, ellenszolgáltatás elvárása, a forma hangsúlyozása és az élet semmibevétele

A szenvedés forrásai: megvetés, annak bebizonyosodása, hogy nincs igaza, értelmi vereség

Vallás: zoroasteri

Szín: citromsárga

Művészet: festészet

Drágakő: topáz

Jelkép: ötágú csillag

Hatodik sugár:

A Háromság személye: harmadik

Tulajdonságok: összpontosultság, lelkesedés, tüzes rajongás, odaadás, önfeláldozó szeretet, hűség, lojalitás

Típusok: a szent, a misztikus, az odaadó, vértanú, evangélista, szolgáló, hűséges barát

Legfőbb jó és legnagyobb rossz: egység az Okkal, hűség az üggyhöz, becsületesség – elkülönülés, egyénieskedés, hűtlenség

Küldetés és hajtóerő: szolgálni és imádni, tisztelni az Okot

Legfőbb beteljesülés:

Külső: önfeláldozás

Belső: az imádat izgalma, vértanúság, szolgálat, barátság

Tanító módszer: a hősök tiszteletének felébresztése, lelkesítés, feltüzelés

Teljesítés módszere: összpontosultság

Fegyver: vadság, „ellenállhatatlan szellemi erő”

Hibák: túlérzékenység, ingerlékenység, szűklátókörűség, türelmetlenség, fanatizmus, vak odaadás személyek iránt, az értelem megvetése, érzékiség

Szenvedés forrásai: „a mennyország illúziójának összeomlása”, hűtlenség azok részéről, akiket szeret, vagy akikben bízott, félreértettség vagy téves megítéltség, levertség

Vallás: kereszténység

Szín: tüzes rózsaszín

Művészet: építészet (megfagyott zene)

Drágakő: rubin

Jelkép: egyenlőszárú, kereszt alakú négy rózsaszírom

Hetedik sugár:

A Háromság személye: harmadik

Tulajdonságok: kecsesség, pontosság, rendezett szépség és cselekvés, lovagiasság, ügyesség, méltóság, nemes viselkedés, a részletek, a rend és a módszer gondos figyelembevétele, katonai módszerek, pompa kedvelés

Típusok: pap, szertartásmester, egyházi szertartások rendezője, mágus, látványosságok rendezője, lovag, politikus, filmrendező

Legfőbb jó és legnagyobb rossz: rend – rendetlenség

Küldetés és hajtóerő: feldíszíteni, összefogni, megnyilvánítani

Legfőbb beteljesülés:

Külső: rendezett pompa

Belső: lelkesedés az atmától a fizikaiig terjedő tökéletes középpontért

Tanító módszer: megjelenítés (dramatizálás), szent nyelv

Teljesítés módszere: rendezett összefogás

Fegyver: vívótőr

Gyengeségek: formalizmus, a hatalom és hivatal szeretete, politikai játék, az embereknek játékszerként használata, bürokrácia, különködés, tetszelgés, gépies szertartásosság, katonáskodás

A szenvedés forrásai: megalázás, a külső hatalom elvesztése, kielégületlenség, az alárendeltekől kapott elítélő bírálat, udvariatlanság, gorombaság

Vallás: minden vallás szertartásos oldala, szabadkőművesség

Szín: bíbor

Művészet: szobrászat

Drágakő: ametiszt

Jelkép: az óramutató járásával egyezően forgó tűzkereszt